

P.C.WREN

BEAU GESTE

BEAU GESTE

P. C. WREN

ediție revizuită și actualizată de:
Mihnea Columbeanu

VALDO

Editor
VALDO, 1993, București

Titlul original
BEAU GESTE
ediție revizuită și actualizată.

Coperta
Riess Walter

Tipărit de
S.C. UNIVERSUL S.A., București, 1993

Informații și comenzi
VALDO s.r.l., C.P. 76-161, București
77450, România

ISBN 973-9085-15-6

PARTEA ÎNȚI

1

Ciudatele întâmplări din Zinderneuf

Mr. George Lawrence, cavaler al ordenelor St. Michael și St. George, funcționar districtual clasa I, în serviciul civil al Majestății Sale în Nigeria, ședea înaintea cortului său și privea, foarte prost dispus, sterpul peisaj african. Nici regiunea nu era frumoasă, și nici ochii bărbatului. Peisajul se compunea din nisip, piatră, iarbă uscată, măcăniș gălbui și pomi izolați, neînsemnați. Ochii străluceau precum cei ai unui bolnav de gălbănire, o urmare a căldurii, a prafului, a malariei, a dizenteriei, a alimentației proaste, a apei stătute și a marșurilor forțate, repezi, în dogoarea tropicală. Înafară de toate acestea mai sufla năpraznicul „Harmattan“, teribilul vânt ce duce praful Saharei peste sute de mile pînă la mare și al cărui nisip fin ca făina pătrunde în ochi, în plămîni, în nas, în pori, în gîtlej, în închizătorile armelor, în ceasornice și în aparate fotografice, viciază apa, mîncarea și orice lucru și face ca viața să devină o sarcină, ba chiar un chin.

Faptul că pînă la Kano era un drum de treizeci de zile peste pustiuri arzătoare, peste oceane de nisipuri mișcătoare și cîmpii acsfirșite de iarbă arsă, peste mlaș-

tini în care te afundai pînă la piept, peste torente fără poduri, pe care nu existau bărci, nu contribuia în mod deosebit la îmbunătățirea dispoziției sale. Oricum, îl consola într-o oarecare măsură gîndul că, în interiorul țării, Kano era ultima stație și însemna prima etapă în călătoria spre patrie. De asemenea îi dădea puteri lui George Lawrence și gîndul că putea părăsi Africa într-o lună.

Din minunatul și romanticul Kano, oraș asemănător Tombuctului, trenul îl va duce apoi, după o călătorie de trei zile prin praf și arșiță, la grămada de gunoi denumită Lagos, în golful Benin, la coasta uitată de Dumnezeu a Africii de Vest. Acolo se va îmbarca pe bordul vasului „Appam“, va saluta pe căpitanul Harrison și se va trînti într-un șezlong, cu acel oftat de ușurare pe care îl poți scoate cei extenuați, cînd întorci spatele serviciului colonial și se îndreaptă spre patrie. Pentru moment însă nu exista pentru George Lawrence nimic altceva decît supărări, vexații, dezamăgiri, griji, căldură, țințari de nisip, moskito, praf, oboseală, febră, dizenterie, malarie și acea descurajare care se naște din monotonie de nedescris, oboseala nesfîrșită și singurătatea dezolantă. Și dintre toate, cea mai de nesuferit este singurătatea...

În sfîrșit George Lawrence ajunse la Kano și la poarta Nassarava a zidului de est, care duce la colonia europeană, unde trebuia să aștepte cîteva zile trenul, ce nu circula decît o dată la două săptămîni, spre Lagos. Pe peronul gării din Kano (trebuie imaginat un peron de gară la Kano, în acest vechi, misterios și uriaș oraș comercial din Africa centrală, cu marele lui zid de unsprezece mile, cu o sută de mii de indigeni și douăzeci de albi — Kano, la opt sute de mile depărtare de mare, în apropierea graniței Nigeriei de Nord, acolo unde atinge teritoriul militar francez al Saharei — Kano, punctul de plecare al drumurilor de caravane spre lacul Ciad, la nord-est, și spre Tombuctu, la nord-vest), pe acest peron de neînchipuit, George Lawrence fu scos din apatie de o întîlnire plăcută cu vechiul său prieten, maiorul de Spahii Henri de Beaujolais, actualmente ofițer de stat major în misiune specială în Sudanul francez.

Lawrence și de Beaujolais își petrecuseră împreună tinerețea la Eton și, apoi, amândoi se întâlniseră în trenul Nigeriei de Nord, pe vapoarele societății de navigație Elder & Dempster, la Longchamp, la Auteuil și o dată sau de două ori în casa fermecătoarei lor prietene, Lady Brandon, la Brandon Abbas, în Devonshire.

O strângere de mână puternică, un salut scurt, aceasta a fost totul, dar surisul prevenitor al lui De Beaujolais și figura fericită a lui Lawrence dovediră bucuria reciprocă. Și după ce amândoi se întinseră pe locurile comode ale compartimentelor lor spațioase și își comunicară proiectele de vacanță — călătorii cu yachtul, golf și excursii la țară pe de o parte; bulevarde pariziene, curse de cai și Monte Carlo pe de altă parte, — Lawrence găsi curînd că nu avea rost să povestească ceva, deoarece prietenul său era atît de preocupat de o poveste confuză și misterioasă încît i-ar fi fost imposibil s-o păstreze pentru dînsul și să nu vorbească de ea.

După ce trenul părăsise Kano, francezul își începu povestirea și, în timp ce treceau prin Zaria, Zungeru, peste podul Jebba pe Niger, prin Ilorin, Oshogbo și mărețul Ibadan spre Abeokuta, De Beaujolais își continuă povestirea cu pauze scurte, în timpul cărora Lawrence sforăia nepăsător. Dar la Abeokuta George Lawrence avu cea mai mare surpriză a vieții sale, — povestirea începu deodată să-l intereseze în mod neobișnuit și de aici înainte pînă la Lagos fu extrem de atent. Iar cînd „Appam” porni pe oceanul strălucitor, francezul încă își mai continua povestirea, se străduia să-i dezlege enigma, o descompunea și o expunea, își spărgea capul și se întorcea înapoi la ea după fiecare digresiune. George Lawrence nu se mai sătura ascultînd-o, deoarece privea în mod indirect femela pe care o iubise întotdeauna. Și, cînd cei doi bărbați se despărțiră la Londra, Lawrence preluă firul evenimentelor și căută atîta timp cît le lăsa să se deslușească misterul, pînă ce putu și el să povestească prietenului său începutul și sfîrșitul ciudatelor întîmplări.

— Ai auzit vreodată de micul nostru fort Zinderneul? îl întrebă Henri de Beaujolais pe prietenul

său George Lawrence, cînd începuse povestirea acelor evenimente neliniștitoare, pe care singur nu și le putea explica. Nu? Ei bine, este departe, departe la Nord de Zinder, care se află în țara Air, la Nord de Nigeria. Și vei auzi acum despre el, căci acolo a avut loc acea tragedie de neînțeles.

Era într-o dimineață de arșiță drăcească. Eu ședeam în locuința mea, în pijama, căscînd și bindu-mi cafeaua și auzeam de la cazarma soldaților din Legiunea Străină strigătul „Sus! Sus!”, timp în care unul din soldați duce cafeaua de la pat la pat și trezește pe cei care dorm, la o nouă zi de iad. Apoi, în timp ce-mi aprindeam neglijent una din blestematele țigarete „Caporal”, ordonanța mea veni în goană și bolborosi ceva despre un călăreț arab pe moarte și despre o cămilă și ea pe jumătate moartă. Arabul țipa la poartă că vine de la Zinderneuf și că acolo era asediu, masacru, luptă, omor și crimă. Garnizoana era bătută și se aștepta să fie masacrată, iar gornistii sunau ca înnebuniți apelul regimentului, semnalul adunării și atacul; se întîmplau lucruri groaznice și așa mai departe...

În timp ce îmi îmbrăcam uniforma, săream la ușă și strigam „La arme! la arme!” minunaților mei soldați, îmi doream să fi fost Spahii mei. Poruncii ordonanței mele: „Spune Arabului că îi interzic sub pedeapsă cu moartea să moară, trebuie să-l interoghez mai întîi”; în acest timp îmi încingeam revolverul. „Raportează sergentului ca o avangardă de soldați din legiunea străină cu cămilele lor să fie gata de plecare în nouă minute; ceilalți vor urma pe catîri”.

Cînd am ieșit călări pe poarta fortului nostru, am aflat din spusele călărețului arab muribund, care ședea pe cămila sa, tot pe jumătate moartă, că acum cîteva zile se zărise o ceată mare de Tuaregi din turnul de observație al fortului Zinderneuf. Imediat, istețul subofițer, care preluase comanda de la moartea regretabilă a căpitanului Renouf, trimisese pe arab călare pe cămila sa rapidă Mehari și îi ordonase ca nu cumva să se lase prins de Tuaregi, dacă ar înconjura fortul, ci să o șteargă și să aducă în cel mai scurt timp posibil ajutor, deoarece

situația arăta să fie fără speranță pentru garnizoană. Dacă însă Tuaregii ar trage numai pentru distracția lor câteva focuri de armă asupra fortului, luînd-o apoi spre stînga, atunci trebuia să-i urmărească — presupun — și să caute să afle care erau adevăratele lor intenții.

Călărețul arab părăsi așadar fortul Zinderneuf și observă de pe o colină de nisip cum Tuaregii se apropiau de oază, își lăsau cămilele sub palmieri și se pregăteau în mod serios să asedieze locul. Abia după ce înconjuraseră fortul, ocupaseră colinele de nisip, construiseră câteva tranșee mici și drăgălașe, se cățăraseră pe palmieri și deschiseseră un foc viu, abia atunci găsi el că era momentul să dispară. El îi socotea la vreo zece mii de arme, astfel încît probabil că erau cel puțin cinci sute. Oricum ar fi, călărețul își părăsise postul său de observație și călărise ziua și noaptea, pentru a aduce ajutorul, parcă i-ar fi stat dracul în călcîie.

Eu conduceam avangarda cu cămile iuți Mehari, urmat de un escadron călare pe catiri; de asemenea se mai apropia în marș de fortul Zinderneuf și o companie de Senegalezi, care făcea cincizeci de kilometri pe zi. Și pot să mă laud că am parcurs distanța Tokotu-Zinderneuf într-un timp record, imposibil de întrecut. Cînd am sosit, o pornii călare, mult înaintea oamenilor mei, pentru a constata dacă nu se auzeau împușcături sau semnale de goarnă.

Nu se auzea nimic, iar cînd am atins creasta unui val de nisip, apăru în fața mea, la o mică depărtare, în apropierea unei mici oaze, fortul.

Nu era nici o luptă în curs, nici un Tuareg și nici urma vreunei bătălii sau a vreunui asediu nu erau de văzut. Nici o ruină înnegrită de fum, cu cadavre mutilate nu întrista ochiul. Tricolorul filfiia vesel, iar fortul avea un aspect absolut normal, cu blocul său cenușiu de ziduri înalte și groase de argilă, în formă de cub, cu acoperișul său plat ca al unui castel, flancat de turnuri și cu platforma aeriană sus de tot pe turnul de observație. Totul era în cea mai perfectă ordine! Onoarea Franței fusese bine apărută. Mi-am aruncat chipiul în aer și am chiuit de bucurie.

Am început să redactez în gând raportul către comandamentul diviziei, în care scoteam în evidență cu modestie rapiditatea, siguranța și prezența de spirit a slăbelor mele forțe armate, care păstrează într-un mod atât de extraordinar tradiția diviziei a 19-a africane; de asemenea nu uitam să laud, după merit, pe subofițerul care comandase fortul Zinderneuf... Acum vitejii trebuiau să știe că nu aveau de ce să se mai teamă și că era indiferent dacă Tuaregii se mai aflau în apropiere sau nu — pericolul trecuse. Eu, Henri de Beaujolais de la Spahii, adusesem ajutor. Am tras cu revolverul meu o jumătate duzină de focuri în aer. Atunci însă mi-am dat seama de un fapt de mică importanță, dar demn de a fi observat. Sus în turn, postul de observație la care ducea o scară lungă era gol.

Ciudat! Extrem de ciudat! Cu atât mai ciudat, cînd se știa că în același timp bande jefuitoare de Tuaregi trebuiau să se afle prin apropiere — una din ele fiind tocmai respinsă, dar putînd să treacă în orice moment din nou la atac. Am să-l felicit eu pe subofițer, imediat după ce îl voi fi îmbrățișat și lăudat, pentru admirabila poziție a acestui punct de observație, pe care uitase să-l ocupe! Oricît de nouă va fi fost pentru el o comandă independentă, aceasta nu trebuia să se întîmple. Putea tot atît de bine să uite să-și încalțe ghetele, cum a uitat să pună o sentinelă în acest post.

Frumoasă afacere, dacă te gîndeai că ne aflam de fapt în stare de război! Iată, mă apropii de fort ziua în amiaza mare, trag cu revolverul — și nimănui nu-i pasă de nimic! Puteam tot atît de bine să fiu întregul trib al Tuaregilor...

Nu, nu, ceva nu era în regulă, deși totul părea liniștit și drapelul filfiia mîndru ca întotdeauna. Am luat în mînă binoclul, pentru a vedea dacă era de observat vreun lucru pe care-l trecusem cu vederea cu ochiul liber. Cînd m-am oprit și am așteptat să stea și cămila, pentru a putea observa liniștit, m-am întrebat dacă ceea ce era în fața mea nu era eumva o cursă. Nu puteau oare Tuaregii să fi cucerit locul, să fi decapitat pe apărători, să le fi îmbrăcat uniforme, să fi curățat totul, închi-

zind porțile și lăsînd drapelul la locul său ? Și oare nu așteaptă ei acum, ca o trupă de ajutor să vină călare, încrezătoare și nebănuind nimic, în formație închisă, pînă la gurile armelor lor ? Nu, aceasta nu ar fi ceva în genul fraților noștri Tuaregi ! Și cînd am îndreptat binoclul spre fort, bănuiala mea se spulberă.

Oamenii de la deschiderile meterezului aveau figuri autentice europene, erau de culoare bronzată și bărboși, dar fără îndoială nu erau Tuaregi... Totuși erau oarecum ciudați. La fiecare deschidere de meterez, în jurul acoperișului plat, stătea un soldat și privea fix înspre pusti. Și majoritatea priveau în direcția armelor lor puse la ochi — unii mă priveau direct pe mine. De ce oare ? Doar nu era nici un dușman pe acolo ! De ce nu dormeau mai bine somnul învingătorilor extenuați, jos în paturile lor de campanie în cazarmă, în timp ce un post dublu ar fi păzit pe platforma cea înaltă de observație ? De ce nu era nimeni acolo sus, în timp ce la fiecare deschidere de meterez, după cum puteam vedea de la o depărtare de o mie de metri, stătea cîte un om ? De ce nu se mișca nimeni, de ce nu se întorcea nimeni pentru a anunța pe sergent că se apropie un ofițer francez, pentru ce nu se îndrepta nimeni spre ușa care ducea de la acoperiș în jos, pentru a înștiința pe comandantul fortului ?

În orice caz mica garnizoană avusese un noroc extraordinar, sau Tuaregii trebuie să fi tras neobișnuit de prost, deoarece erau încă atîția oameni, care ocupau zidurile. Cînd am lăsat binoclul în jos și am minat cămila mai înainte, am ajuns la convingerea că eram așteptat, iar comandantul își permitea o mică glumă scuzabilă. Desigur că voia să mă facă să găsesc totul așa cum îl găsiseră și Tuaregii la atacul lor — fiecare om la postul său și totul în perfectă ordine. Da, asta trebuia să fie... Asta era ! În timp ce mai priveam încă, se traseră din fort cîteva focuri. Mă observaseră... În bucuria lui, trăgătorul era să mă împuște !

Și totuși, nimeni sus pe turnul de observație ! Despre asta o să-i cer eu amabil socoteală. Și, cînd mă apropiam

călare de poarta fortului, sub palmierii oazei, surideam în mine... Era, pentru mult timp, ultima oară că surideam.

Sub palmieri erau mici băltoace de sînge negru, încheagat; acolo trebuie să fi căzut oameni sau să fi fost culcați răniții. Atacatorii plătiseră desigur un tribut scump bunelor arme Lebel ale garnizoanei neatinse a fortului. Ieșind apoi din umbra oazei am ajuns în fața porții și am privit în sus.

Aici păzea aproape o jumătate de duzină de oameni, care priveau peste parapet, rezemați de meterez. Soldatul cel mai apropiat de mine era un tip uriaș, cu o mustață mare și stufoasă de sub care ieșea o pipă scurtă de lemn. Chipiul lui era așezat provocator peste un ochi și, în timp ce mă privea dintr-o parte, cu celălalt ochi închis pe jumătate, își ținea arma îndreptată direct spre capul meu.

Eram liniștit. Mă convinsesem cel puțin că nu era un Tuareg, ci un vechi și tenace om din Legiune, unul din acei bătrîni morocănoși. Dar cînd gura armei sale mă fixă nemișcată, găsi că gluma era proastă și că mergea puțin prea departe.

— Băieți, v-ați ținut bine, Franța și cu mine sîntem mîndri de voi! le-am strigat și mi-am agitat extaziat chipiul, în onoarea vitejiei și victoriei lor.

Nu salută nici unul din ei. Nici unul din ei nu răspunse, nici nu se mișcă. Nu se mișcă nici un deget, nici un ochi. Dacă asta trebuia să fie o glumă, din cele ce și le îngăduie uneori soldații din Legiune, apoi era proastă și nelalocul ei.

— Nu știți voi, din Legiunea Străină, ce sînteți datori să faceți? am strigat. Să meargă imediat unul din voi să-l chemie pe comandant!

Nici un deget, nici un ochi nu se mișcă.

M-am adresat atunci în mod special bătrînului.

— Tu, de colo, am spus arătînd spre el, du-te imediat la comandant și anunță-l că maiorul de Beaujolais de la Spahii din Tokotu a sosit cu ajutor — și scoate pipa din gură cînd îți vorbesc. Dă-i drumul repede, ai auzit?

Și atunci am început să mă simt cam prost, deși tot nu bănuiam groaznica realitate. De ce nu se mișca omul? De ce privea mai departe țintă spre mine, nemîșcat și străin, ca o zeitățe egipteană cu ochi de piatră? De ce stăteau toți ca niște statui? De ce era totul atît de neobișnuit și îngrozitor de liniștit în fort? Unde era activitatea zgomotoasă, care domnea de obicei pe aici? De ce nu observase și anunțase nici o sentinelă sosirea mea? De ce nu se deschisese poarta? De ce nu prezentase garda de la poartă arma pentru onor? De ce nu se auzea de nicăieri vreo voce sau vreun pas? De ce îmi acordau oamenii tot atît de puțină atenție cît ar fi dat unui gîndac de nisip? Unde era comandantul lor?... Nu era totul un vis rău, în care eram condamnat pentru vece să călăresc în jurul zidurilor nesfîrșite, mut și nevăzut de oamenii din garnizoană, a căror atenție nu o puteam atrage prin nimic asupra mea?

Și, cînd am pornit ca prin vis, călare, în jurul fortului și am descoperit tot mai multe asemenea figuri nemîșcate cu ochii privind țintă înainte, am văzut limpede că unul din ei, al cărui chipiu îi alunecase de pe cap, avea o gaură în mijlocul frunții și era mort. Și că, deși stătea în picioare la postul său, era aplecat peste parapet și arăta ca și cum ar fi vrut să tragă cu arma.

Eu sînt cam miop, dar în cele din urmă mi-am dat seama de realitate — toți erau morți! De ce nu dormeau somnul învingătorilor extenuați? mă întrebam cu cîteva minute înainte. Dar ei tocmai asta făceau...

Da, toți erau morți. Căzuți pe cîmpul de onoare!...

Am călărit înapoi acolo unde bătrînul soldat era pentru ultima oară de gardă și, descoperindu-mă, i-am cerut iertare cu lacrimi în ochi. Da, eu, Henri de Beaujolais de la Spahii, recunosc aceasta fără să-mi fie rușine.

— Iartă-mă, prietene am spus, și am stat locului cu inima strînsă... Deodată mi-am dat seama că cineva trebuia să mai fie în viață — doar se trăsese focuri de armă întru întîmpinarea mea... Apoi, cadavrele singure nu putuseră să ia aceste poziții, ce păreau atît de naturale. Acela care i-ar fi așezat la deschiderile meterezului și le-ar fi pus arma la ochi, trebuia să mai trăiască!

Era de la sine înțeles că nu putuseră toți fi loviți de gloanțele Tuaregilor și în același timp să rămână în picioare la metereze. În nouă din zece cazuri cel lovit se împleticește și cade jos, dacă glonțul îl lovește în timp ce stă în picioare.

Și apoi, ce se întâmplase cu răniții? În orice luptă există mai mulți răniți decât morți. Da, trebuie să existe în cazarmă supraviețuitori, care să fie mai mult sau mai puțin răniți. Desigur că unul din ei se uitase afară. Probabil că atât comandantul, cât și subofițerii fuseseră omorâți.

Dar chiar în acest caz era de așteptat ca cel mai vechi în grad — chiar dacă toți supraviețuitorii ar fi soldați de clasa a doua — să fi luat măsurile militare de precauție obișnuite !..

În fine, voi putea să rezolv în curînd problema, căci soldații mei se apropiau și gornistul era printre ei. Sergentul meu părea să aibă aceeași bănuială ca și mine ; odată ajuns în apropierea fortului, puse oamenii să înainteze în formație de trăgători, cu toate că drapelul filfia deasupra fortului. Cînd se apropiară, l-am pus pe gornist să sune alarma și apelul regimentului — și am așteptat increzător după fiecare sunet ca porțile să se deschidă sau cel puțin cineva să vină în fugă dinăuntru, pe acoperiș. Dar totul rămase liniștit și nemișcat ! Sunet de goarnă după sunet... în zadar... totul rămînea liniștit și nemișcat !

Poate că ultimii supraviețuitori sînt grav răniți, m-am gîndit eu, și nu pot să se tîrască de pe locul unde se află. Poate că omul care așezase cadavrele fusese împușcat în timpul activității sale și rămăsese întins acolo sus. Am ordonat în consecință gornistului să înceteze. Chemîndu-l pe sergent, i-am dat ordinul să lege cap la cap centuri și hamuri și să trimită un băiat îndemînat să se cațere de pe spatele unei cămile pe parapet, trăgîndu-mă apoi pe mine sus.

— Este o cursă, domnule maior, spuse sergentul, unul din soldații cei mai curajoși și cu cel mai mult sînge rece pe care i-am întîlnit vreodată. Nu vă expuneți pericolului, lăsați-mă pe mine să mor. Cuvinte cu-

rajoase — dar mi-am dat seama că se temea totuși în sinea lui.

— Nici unul din noi nu se va duce, am decis eu. S-ar putea să fie totuși o cursă, deși nu prea îmi vine să cred. Dacă omul pe care îl vom trimite sus nu se întoarce, vom ști că este o cursă și, dacă nu este, atunci porțile vor fi deschise în două minute.

Sergentul privi în sus și spuse :

— Morții stau de gardă și ne observă. Apoi își făcu cruce și își întoarse ochii îngrozit.

— Trimite-mi pe bețivul acela de Rastignac, am spus eu și sergentul se îndepărtă.

— Pot să mă cațăr eu sus, domnule maior ? se oferă gornistul și salută.

— Liniște ! strigai eu iritat. Căci acești morți, care păreau că ne privesc batjocoritori, mă cam călcau pe nervi. Când sergentul se întoarse cu o funie și cu mizerabilul de Rastignac — care de fapt trebuia să se afle într-un batalion disciplinar — i-am ordonat acestuia să se cațăre de pe cămila lui pe acoperiș.

— Eu nu, domnule maior, refuză omul imediat. Dacă este neapărat nevoie, mă urc mai degrabă mort decât viu în iad. Nu-mi pasă să merg mort la cei morți, dar cît timp trăiesc, nu ! Puteți să mă împușcați !

— Desigur că pot, l-am aprobat, scoțind revolverul. Călărește imediat pînă la țeava aceea care iese în afară. Sule-te acolo pe spatele cămilei și sări spre țeavă. Apoi prin deschiderea meterezului pe acoperiș, sări de acolo jos și deschide porțile.

— Eu unul nu, domnule maior, repetă Rastignac. Atunci am ridicat revolverul și sergentul îi smulse omului arma din mînă.

— Ce, ai boala tropicelor ? l-am întrebat, înțelegînd prin aceasta alienarea mintală ce apare atît de des în pustiu și care cuprinde, în aceste posturi expuse, pe soldații europeni, dar mai ales pe băutorii de absint.

— N-aș vrea să tulbur morții, înarmați și de gardă, spune individul.

— Pentru ultima oară, du-te ! am spus, țintindu-i fruntea.

— Duceți-vă singur, domnule maior ! răspunse Rastignac. Am apăsât de trăgaci. Se auzi o pocnitură scurtă, metalică și Rastignac surise. Revolverul nu era încărcat ; întrebuițasem toate focurile, când mă apropiasem mai înainte de fort.

— Poți să trăiești mai departe pentru a fi băgat în batalionul disciplinar, unde de mult ți-era locul.

— Mai bine acolo decât la stafiile de colo sus, domnul maior, mormăi recalcitrantul ; am dat ordin sergentului să-i ia baioneta și să-l pună sub pază.

— Arată-i acestui laș, cum se face treabă, i-am spus gornistului și, într-o clipă, acesta sări la țeavă, o apucă și se cățără sus.

— Înainte ca porțile să ne fie deschise, ne vom comporta ca și cum fortul ar fi ocupat de inamic, i-am spus sergentului ; ne-am întors spre trupă și l-am dat pe Rastignac în paza unui caporal. Am observat că trupa era foarte agitată și neliniștită. Toți ochii erau îndreptați spre fort. Aș fi dat mult să aflu ce gîndeau oamenii mei. Priveam și așteptam. Trecură două minute — cinci minute — șase — șapte minute. Ce înseamnă oare asta ? Deci era totuși o cursă ?

— Asta nu se mai întoarce ! spuse Rastignac tare și rise batjocoritor. Caporalul îl lovi peste gură și îl auzii mîriind :

— Ce-ai zice dacă te-aș lega și ți-aș pune un pumn de nisip în bot ? Să nu te mai prind că-l deschizi !

După trecerea a zece minute de neliniște, l-am chemat pe sergent ; nu mai puteam îndura nesiguranța.

— Acum mă duc eu însumi, am spus. Nu pot să trimit pe altcineva, deși ar trebui s-o fac. Preia d-ta comanda. Dacă nu m-am întors în zece minute și nici nu se întîmplă altceva, ataci fortul. Porțile trebuie sparte ; o parte din oameni se cațără pe ziduri, o alta asaltează poarta și o jumătate din efectiv rămîne pe loc ca rezervă, sub comanda caporalului.

În timp ce călăream spre fort, mă gîndeam ce ridicol aș apărea în fața ochilor celor vii și celor morți, dacă planul nu mi-ar izbuti. Căci nu era de loc ușor să te ca-

teri acolo sus, unde tînărul gornist reușise să ajungă fără efortare. Este trist cînd corpul nu ascultă de voința sufletului, și cînd forța mușchilor nu este în raport cu curajul și hotărîrea unui bărbat. Oricum, am reușit, după oarecari eforturi, să urc zidul și să pătrund în interior printr-o deschizătură a meterezului.

Acolo am rămas trăznit, neputîndu-mi crede ochilor. Oamenii stăteau, ca și cum ar fi fost în viață, cu spatele spre mine și fața spre inamicul pe care-l goniseră; picioarele le erau afundate în băltoace uscate ale propriului lor sînge și viteaza garnizoană mai apăra fortul și dincolo de moarte... Am uitat curînd ce mă putea aștepta jos, am uitat de dispariția gornistului meu, am uitat trupele ce așteptau afară — căci altceva îmi atrase privirile.

Culcat pe spate, cu ochii privind stinși la soare, se afla comandantul, cu o baionetă în inimă, una din baionetele noastre franceze, subțiri și lungi! Nu, — nu fusese împușcat, căci era dealtfel nevătămat, numai baioneta îi ieșea din inimă!

Întîi m-am gîndit că era vorba de o sinucidere, dar am observat apoi că într-o mînă ținea un revolver încărcat, din care lipsea un glonte; iar în cealaltă mînă ținea încheștată o scrisoare mototolită. Își înfige cineva o baionetă în inimă și ia apoi un revolver într-o mînă și o foaie de hîrtie, într-alta? Eu unul cred că nu. Totul dovedea că nu putea fi o sinucidere, căci este sigur că nu se sinucide nimeni cu o baionetă, dacă are un revolver încărcat la îndemînă. Sinucidere? Exclus!

Era deci un miracol; stăteam locului zăpăcit, uitînd totul și privind, privind mereu. Un fort francez asediat de Tuaregi... fiecare om stînd mort la postul său... Tuaregii siliți să se retragă... fortul neatins și nici un Tuareg înăuntru... porțile închise... în fort toți împușcați și unul din ei străpuns de o baionetă franceză în timp ce ținea un revolver într-o mînă și o foaie de hîrtie într-alta?

Rămăsese fortul într-adevăr neatins și nu intrase nici un Tuareg înăuntru? Dacă da — ce i se întîmplase gornistului meu? Oare nu se aflau Tuaregi ascunși jos, aș-

teptînd să atace prin surprindere trupele venite în ajutor ? Nu era oare posibil, ca toate încăperile fortului să fie înşesate cu Tuaregi ? Cam puţin probabil — şi de ce să-l fi străpuns pe comandant cu o baionetă franceză ? Nu l-ar fi rupt mai degrabă în bucăţi, tăind capul fiecărui cadavru din fort şi mutilîndu-l ? Era asta în genul cruzilor Tuaregi, să întindă o asemenea cursă şireată şi să aşeze morţi, pentru ca trupele de ajutor să le cadă fără probleme în mîini ? Nicidecum ! Dacă ar fi pătruns aici Tuaregii, fortul ar fi fost jefuit şi distrus şi ar fi avut un aspect îngrozitor. Nu, aceasta nu era opera unor Tuaregi.

Eram convins că sentinelele fuseseră silite de către mortul din faţa mea, să apere fortul chiar şi după moartea lor... Puteam să văd că era un om curajos, inventiv, întrepid, cu acel umor crîncen, ce nu este neobişnuit în Legiune.

Cînd căzuseră om după om, în acea zi lungă şi îngrozitoare, el aşezase pe fiecare, rănit sau mort, înaintea deschiderii meterezelui, îi pusese arma la ochi, trăsese şi dăduse astfel Tuaregilor impresia că fiecare zid şi fiecare deschidere de meterez era în permanenţă ocupat. La urmă alergase probabil de la unul la altul, trăgînd din fiecare armă în spatele apărătorilor morţi. Din cînd în cînd trebuie să fi sunat alarma — pe care gornistul fortului nu o va mai suna niciodată — în speranţa că semnalele lui de goarnă vor grăbi sosirea trupelor de ajutor şi vor face pe Tuaregi să creadă că răzbnătorii sînt în apropiere.

Nu era nici o minune că Tuaregii nu luaseră cu asalt fortul, de la ale cărui ziduri se trăgea fără întrerupere foc după foc şi la ale cărui deschideri de meterez se aflau oameni neînfricaţi, pe care nu-i puteau omorî sau ale căror locuri erau imediat ocupate de alţii, de îndată ce cădea unul...

Toate acestea îmi trecuseră prin minte în decursul cîtorva clipe, iar atunci cînd mi-am dat seama ce făcuse omul dinaintea mea şi cum murise în ceasul victoriei ucis de o mînă criminală, mă cuprinse o durere adîncă pen-

tru el și o furie puternică la gândul ucigașului său. Am ingenuncheat mișcat lângă el și i-am prins de piept Crucea pentru Merit, deși ochii mi-erău împinziți de emoție. M-am gândit, cum ar vui Franța de eroismul lui genial și de ultima lui luptă glorioasă și cum fiecare Francez ar fi însetat de sângele ucigașului... un biet subofițer al Legiunii Străine, dar un erou pe care Franța trebuia să-l onoreze !... Și eu îl voi răzbuna !

M-am ridicat, mi-am încărcat revolverul și am pășit spre ușă. Înainte de a coborî, am aruncat o privire asupra fiecărui soldat mort. Nu — nici unuia nu-i lipsea baioneta. Nu mă gândisem în mod serios că unul din ei și-ar fi străpuns superiorul și s-ar fi întors la postul său, unde ar fi fost apoi împușcat, rămânând totuși în picioare. S-ar fi prăbușit fără îndoială.

Am coborît treptele cu revolverul întins, așteptându-mă să găsesc cine știe ce, acolo jos, în liniștea stranie care îl înghițise pe gornistul meu. Dar nu am găsit nimic și pe nimeni. Nici măcar pe omul care trăsesese cele două focuri în întâmpinarea mea ! Și eram din ce în ce mai sigur că nici un Tuareg nu putuse intra în fort. Toate încăperile erau curate și în cea mai perfectă ordine, ca și cum ar fi fost pregătite în vederea unei inspecții. Nimic nu lipsea. Proviziile erau neatînse — orezul, biscuiții, pâinea, cafeaua, vinul, totul era la locul său. Nimic nu lipsea ; doar o armă !

Unde era arma căreia îi aparținea baioneta din inima celui ucis ? Îl străpunsese oare un cadavru pe subofițer și se întorsese apoi la locul său, aruncînd arma în cer ? Cam greu ! Se strecurase oare un Tuareg — un experimentat aruncător de cuțite — care pusese mîna cîndva pe o baionetă franceză și venise destul de aproape ca să o poată azvîrli drept în inima comandantului garnizoanei ? Am abandonat imediat această idee. De ce să-și părăsească un Tuareg, înarmat cu o excelentă armă cu încărcare prin chiblasă, ascunzîșul său în nisip sau în spatele unui palmier, pentru a arunca o baionetă ? Ar fi fost de neînțeles ! Așa încît am fost silit să ajung la concluzia că subofițerul fusese omorît cu baioneta de că-

tre unul din proprii săi oameni, singurul supraviețuitor. Ucigașul desprinsese apoi arma de baionetă și fugise din fort. Dar de ce să fi făcut asta ? De ce ?

De ce dracu' nu-l împușcase ucișagul, așteptînd apoi liniștit sosirea trupei de ajutor ? S-ar fi presupus bineînțeles că viteazul comandant fusese împușcat de către Tuaregi, ca și toți ceilalți. În loc să fugă spre o moarte sigură, să moară de foame în pustiu sau să se lase prins și chinuit de Tuaregi, ar fi putut obține toate onorurile și o avansare.

Apoi mi-am amintit că din revolverul celui ucis lipsea un glonte, și m-am întrebat : un om care apără un fort împotriva unor forțe superioare ar pierde timpul pentru a trage focuri de revolver într-un inamic puternic, aflat la două-trei sute de metri ? De ce ar fi făcut aceasta, cînd avea la dispoziție duzini de puști și muniție suficientă ?

Focul de revolver fusese tras împotriva cuiva din fort, împotriva ucigașului, care era unul din oamenii lui și care fugise probabil din fort. Dar iarăși mă întrebam : de ce ? De ce ? De ce nu-l împușcase pe subofițer ? N-ar fi trebuit să-și nege fapta niciodată, pentru că nimănui nu i-ar fi trecut măcar prin minte să-l acuze.

Să presupunem, însă, că vreun netrebnic omorise pe comandant înainte de începerea atacului, organizase apărarea și fusese apoi împușcat cu ceilalți la postul său. O rebeliune nu era exclusă — preluarea comenzii de asemenea : împușcarea și așezarea înaintea deschiderii meterezului — și aceasta era plauzibil. Dar cine îl așezase pe ultimul soldat ? Nu putuse să o facă el însuși căci fiecare cadavru fusese așezat la o deschidere de meterez, înainte ca rigiditatea cadaverică să fi intervenit. Numai unul din soldați era culcat pe jos și avea, cu ochii săi închiși și miinile împreunate pe piept, un aspect ciudat. Dar nici acest cadavru nu oferea vreun punct de reper. Oricine ar fi pus în practică acest dispozitiv fantastic al morților îl putuse trece cu vederea pe acesta sau voia tocmai să-l așeze la o deschidere de meterez, cînd fusese împiedicat.

Este posibil ca îndrăznețul subofițer să fi vrut să-l ducă tocmai pe acest mort la parapet, când fusese atacat. Sau subofițerul putuse, după cum am mai spus, să fie mort de la început, iar ultimul supraviețuitor a fost implicat printr-un glonte să-l așeze pe mort la parapet. Dar cine era ultimul supraviețuitor și unde se afla acum?... Era el omul care răspunsese focurilor mele cu două focuri, și dacă era el : ce i se întâmplase ? De ce trăsese, dacă voia să se ascundă sau intenționa să fugă ? Capul meu era gata să plesnească, mă simțeam aproape de nebunie. Dar apoi m-am recules și m-am străduit să revăd încă odată în liniște întreaga situație, când mi-am amintit brusc că nu găsisem cea mai mică urmă a gornistului trimis de mine înainte.

— Gornist ! Gornist ! am strigat și am fugit prin toate încăperile. Strigam și strigam, dar nimeni nu răspundea. Atunci mă cuprinse groaza ; am lăsat la o parte orice gând, am fugit prin curte la poarta principală, i-am desfăcut zăvorul și am deschis-o — tocmai când sergentul meu dădea semnalul atacului și escadronul pe catiri o lua înainte !

— Diavoli și stafii, murmură sergentul, când înțelese : comandantul fortului fusese probabil omorît de un cadavru iar gornistul nostru dispăruse fără urmă, și împreună cu el și trompeta și arma.

— Sergent, am spus, înconjoară fortul cu posturi de observație. Oamenii să-și adape animalele în oază. Apoi se va pregăti mîncarea. Dacă un post de observație dă alarma, toți intră imediat în fort — altfel n-are voie nimeni să pule piciorul înăuntru. Înaintea porții pune o santinelă... Noi doi vom cerceta chestiunea mai îndeaproape. Între timp Ahmet poate să ne pregătească puțină cafea.

I-am dat sergentului o bucată de ciocolată și o înghitură de coniac din sticla mea, de care aveam amîndoi nevoie.

În timp ce sergentul era plecat pentru a transmite ordinele mele, am rămas pe acoperiș. Eu n-am nimic contra Tuaregilor, dar am o aversiune împotriva „diavolilor

și stafiilor“ care-mi omoară oamenii sau îi fac să dispară. Dealtfel nu mă simțeam nici prea bine. Aveam febră, călărisem toată noaptea și eram gata să capăt boala tropicelor. Prezența acestor santinele moarte, cărora le vorbisem, găsirea subofițerului ucis în mod inexplicabil și dispariția nu mai puțin inexplicabilă a gornistului mă afectează considerabil.

Am privit fața ucigașului, care nu avea un aspect prea plăcut. Furie, durere și minie se oglindeau în trăsăturile lui. Era mort de puțin timp, soarele ardea din ce în ce mai tare și roiau muște, multe muște...

Privind mai atent pe soldatul care-mi era mai aproape, mi-am dat seama că cineva îl așezase acolo cu îngrijire și dragoste. Ochii lui fuseseră închiși de un om, iar mâinile împreunate pe piept. De ce acest tratament atât de diferit de cel al celorlalți ?

Și apoi privirea mea căzu asupra omului căruia îi alunecase chipiul de pe cap. Era un băiat foarte drăguț. Datorită lui îmi dădusem seama că întreaga garnizoană era moartă. Toate fețele în afară de a sa se aflau în umbra deasă a cozeroacelor chipiilor lor... Când am privit la cele două chipie ale soldaților, aflate pe jos, am observat ceva ciudat ; unul era întors și rupt în interior. Căptușeala, care trebuia să fi fost tăiată de curînd, ieșea în afară, iar pielea dinăuntru era întoarsă. Totul arăta ca și cum ceva ar fi fost rupt cu forța din chipiu — ceva ce fusese poate ascuns în căptușeală ?...

Nu, asta nu putea fi opera unui glonte. Omul de la parapet fusese atins tocmai peste nas, iar cel de pe jos, în piept. Un om împușcat în cap nu-și rupe căptușeala de la chipiu ; căruia din cei doi soldați i-o fi aparținut chipiul ?

Dacă în acest loc grozav totul s-ar fi petrecut normal, dacă morții ar fi fost lăsați așa-cum căzuseră, chipiul rupt nu m-ar fi preocupat mai mult. Dar așa, căpătă pentru mine o importanță deosebită. Era o enigmă în plus în acest labirint de enigme. De la chipiul cu căptușeala tăiată, ochii mei alunecară la hîrtia pe care o ținea strînsă în mîna stîngă comandantul mort. Nu știu

de ce am făcut în gîndul meu o legătură între aceste două obiecte. Eram gata să scot hîrtia din pumnul rigid, dar m-am oprit, căci voiam să procedez corect. Nu trebuia să ating nimic înaintea întoarcerii sergentului, pentru a avea un martor.

Dar, fără să ating hîrtia, puteam vedea — și am văzut cu surprindere — că pe ea era scris ceva în limba engleză. O hîrtie scrisă în englezește în mîna unui comandant francez mort într-un fort în inima Saharei! Nu, ucisul nu era un englez. Un francez tipic din sud — un provensal robust — dintre acei pe care îi întilnești cu mîile, la Marsilia, Avignon și Tarascon. Poate chiar bunul Tartarin. Putea fi belgian, spaniol sau italian, dar desigur nu englez. Soldatul rezemat de parapet nu era englez ci semăna mai degrabă a italian sau sicilian măsliu.

Dar soldatul de pe jos putea fi foarte bine un englez din cei pe care îi întilnești în cercurile ofițerești și studențești...

Mi-am spus: hîrtia era în limba engleză, înaintea mea se afla un soldat din Legiunea Străină care arăta ca un englez și al cărui chipiu era în apropierea omului care ținea hîrtia mototolită în mîină; apoi căptușeala fusese ruptă cu forța din chipiu — hm! — aici părea să fie ceva ce putea contribui la lămurirea situației. Mi-am reprezentat scena, cum probabil se petrecuse...

Îl omorîse englezul pe subofițer, în timp ce acesta scotea vreun document din căptușeala chipiului său? Probabil că nu, căci baloneta sărmanului băiat îi atîrna într-o parte; apoi, dacă el ar fi fost ucigașul, cum s-ar fi putut așeza singur în această poziție? Dar lucrul cel mai inexplicabil era că exista cu o balonetă mai mult decît soldați și arme!...

Am renunțat la ideea că englezul ar putea fi ucigașul, dar nu aveam nici un punct de reper pentru a acorda cuiva acest rol. Sergentul veni, salută și raportă că totul era în ordine. Apoi privi pe cei morți și șopti:

— Cei căzuți, care nu trebuiau să cadă... Dar unde dracu' e Jean, gornistul nostru?

— Spune-mi asta, sergent și îți umplu chipiul cu bani de aur și îți dau marea cruce a Legiunii de Onoare !

Sergentul înjură, își făcu cruce și spuse :

— Să plecăm cit mai repede de aici.

— Ești un sergent sau o fecioară fricoasă ? l-am întrebat eu și i-am atribuit, cum se întâmplă adeseori în asemenea împrejurări, sentimente de care nu eram nici eu complet străin. Și, pe măsură ce-l dojeneam, deveneam și eu mai furios și nehibzuit — da, deșertul ăsta afurisit !... Eram de multe ori gata să ucid pe cineva care lăsa să cadă o farfurie — atît de nervoși și nebuni pot deveni și cei mai blinzi dintre noi în căldura aceasta drăcească și în viața aceasta nenaturală...

Dar m-am stăpînit îndată, rușinat, căci bravul sergent înțelegea totul bine.

— Ați cercetat totul în amănunt, domnule maior ? mă întrebă el cu o politețe plină de reproșuri.

— Dar, dragul meu, este oare necesar să căutăm într-un loc atît de mic un soldat sănătos și deștept, pe care l-am trimis să deschidă poarta ? Ce Dumnezeu, doar are o limbă în gură și are picioare ! Nu s-ar prezenta, dacă ar fi aici ?

— Poate că a fost omorît, spuse sergentul...

— De cine ? — de gîndaci sau de șopîrle ? răspunsei eu ironic.

Sergentul ridică din umeri și arată cu un gest dramatic spre subofițer.

— Țsta nu a fost omorît de gîndaci sau de șopîrle !

— Sigur că nu. În fine, să încercăm să găsim o explicație și să vedem întîi ce scrie pe hîrtia asta.

Descleștînd degetele înțepenite, am luat hîrtia, lîngă care se afla un plic murdar și mototolit. Adresa suna cam astfel : „Către șeful poliției Scotland Yard și toți cei pe care i-ar putea privi“. Iar pe hîrtie scria : „Mărturisire. Important. Urgent. Rog a se da publicității.

Pentru ca nu cumva vreun nevinovat să fie bănuît, mărturisesc prin aceasta de bună voie, că cel care a furat marele safir Blue Water am fost eu, eu singur“.

Aici, tovarășul de călătorie al lui de Beaujolais, George Lawrence, care pînă acum ascultase cu destulă indiferență, sări în sus și strigă :

— Ce ! Ce povestești aici, de Beaujolais ?

— Aha, dragă George, surise francezul ironic, acum nu mai caști ! Și cum rămîne cu celebrul calm britanic ?

George Lawrence își fixa prietenul neîncercător și cu gura deschisă.

— Dar asta e celebra piatră prețioasă a Lady-ei Brandon ! Ce dracu', bîlbîi Lawrence, care sărise în picioare, și se lăsă să cadă greoi pe fotoliul lui. Ce fel de roman îmi povestești ?

— Îți spuneam numai ce stătea scris pe hîrtie — am să ți-o arăt de îndată ce ajungem pe bordul vasului. Am păstrat-o printre hîrțiile mele, răspunse maiorul de Beaujolais.

— Doamne Dumnezeu, Lady Brandon !... Vrei să spui că Blue Water a fost furat și că hoțul a fugit în Legiunea Străină sau a ajuns acolo cine știe cum ? întrebă Lawrence.

— Îți povestesc doar mica întîmplare, care te-a plictisit atît de mult pînă acum, răspunse maiorul. George Lawrence sări din nou în picioare. Niciodată prietenul său nu-l văzuse atît de emoționat pe acest bărbat rezervat, tăcut și insensibil.

— Nu te înțeleg, nu înțeleg. Safirul Lady-ei Brandon, „Blue Water“ al Lady-ei noastre — pe care aveam permisiunea să-l admirăm uneori ? Furat !... Și d-ta l-ai găsit ?...

— Eu n-am găsit nimic, prietene, afară de o bucată de hîrtie mototolită și stropită cu sînge, în mîna unui mort.

— Și numele Lady-ei Brandon stătea scris pe ea ? Asta este absurd !... În mijlocul Saharei — și d-ta ai găsit-o — și numele ei stătea scris pe ea !... Îți vine să înnebunești ! strigă Lawrence.

— Da, dragă George, acum ai să înțelegi poate ce am cîntit, cînd am citit această hîrtie stropită cu sînge. Dar poate că nu am fost atît de surprins cît ești d-ta acum.

Căci cred că atunci nu exista nimic care să mă mai fi putut surprinde.

Lawrence se așază din nou :

— Iartă-mă te rog, dacă nu ți-am părut îndeajuns de atent pînă acum. Povestește-mi totul. Vom discuta apoi fiecare amănunt... Lady Brandon !... „Blue Water“ furat ! De necrezut !

— Nu e nevoie să te scuzi, dragă amice, surîse maiorul. Dacă povestirea mea te-a lăsat pînă acum puțin indiferent și te-a plictisit uneori, era pentru mine numai un îndemn mai mult să rețin cît mai mult timp posibil ceea ce era cel mai interesant pentru d-ta. Voiam să mă desfăt de expresia d-tale, cînd vei auzi numele prietenei d-tale — mai exact a noastră — în legătură cu aceste întîmplări neobișnuite.

— Ești un tip șiret și grozav de răbdător, spuse Lawrence mirat. Mă înclin, Domnule. Știi să povestești totul în ordinea logică în care s-a petrecut, și să nu trădezi nimic înainte de vreme. Trebuie să mărturisesc că e ceva în genul d-tale, să pomenesci de „Blue Water“ abia cînd desfășurarea evenimentelor o cerea.

— Da, da ! rise de Beaujolais, iată că se miră flegmaticul englez cum se poate stăpîni un francez nerăbdător și vioi ! Și ce e mai frumos abia acum vine ; vei avea în curînd din nou prilejul să fii surprins.

— Spune-mi-o te rog imediat, prietene !... Este vorba tot de Lady Brandon ? se repezi Lawrence, pe care chestiunea îl interesa acum la culme.

— Indirect, dragă George. Căci hîrtia era iscălită — ghici de cine ? întrebă francezul, aplecîndu-se înainte, punînd mîna pe genunchiul prietenului său și privind, cu pleoapele întredeschise, în ochii mirați ai tovarășului său de călătorie. Neprimind nici un răspuns, spuse încet : de Michael Geste !

Lawrence își privi neîncrezător prietenul.

— De Michael Geste ! Nepotul Lady-ei Brandon ! Doar nu vrei să susții că Michael Geste i-a furat safirul și a fugit în Legiunea Străină ? — „Beau“ Geste ! Imposibil, spuse el și se lăsă pe spate.

— Dragă prietene, nu pretind altceva decît că hîrtia era iscălită „Michael Geste“.

— Omul întins pe jos, fără chipiu, era el ? Doar nu vrei să-ți bați joc de mine ?

— Nu știu cine era omul, George. Și nici prin gînd nu-mi trece să-mi bat joc de d-ta. Am văzut odată, cu ani în urmă, la Brandon Abbas, doi sau trei băieți și două fete foarte drăguțe. Acest bărbat ar fi putut fi unul din băieți, vîrsta ar corespunde. Pe de altă parte însă, acest bărbat nu poate să aibă nici cea mai mică legătură cu hîrtia — și nici vreunul din ceilalți soldați de pe acoperiș, cu excepția subofițerului, iar acesta sigur nu era Michael Geste. Era un bărbat de patruzeci și cinci de ani și, cum am mai spus, nu era englez.

— Michael ar trebui să aibă vreo douăzeci de ani, spuse Lawrence. Era cel mai mare dintre nepoți. Dar, dragul meu de Beaujolais, frații Geste nu sînt hoți ! Sînt nepoții Lady-ei Brandon... Trebuie să-mi pun o compresă cu gheață pe cap.

— Aș fi putut suporta în ultimele săptămîni cantități mari de gheață pe cap, George. Căci, gîndește-te, pentru mine mai erau și un subofițer ucis și un gornist dispărut fără urmă.

— Ia mai lasă-mă în pace cu gornistul și subofițerul d-tale, fu nepoliticosul răspuns. Michael Geste !... Lady Brandon... Iartă-mă, prietene, și continuă povestirea..., se scuza George Lawrence ; se rezemă în fotoliu și fixă pierdut tavanul vagonului : Lady Brandon !...

Și, în timp ce trenul trecea prin peisajul pustiu de coastă spre Lagos, maiorul de Beaujolais își continuă povestea,

— Sergentul meu se întoarse către mine : Imi permiteți să întreb ce stă scris pe hîrtie ?

— Mărturisirea unui hoț, că a furat o piatră prețioasă celebră, am răspuns.

— Care din ei era hoțul ? întrebă sergentul.

— Mai pune-mi vreo cîteva întrebări, prostule ! am spus. Întrebă-mă unde este gornistul, cui îi aparține această balonetă, cine a așezat morții la deschiderile meterezului, cine a tras cele două focuri și dacă sînt nebun

sau visez doar toate astea. Dar acum ai să vii cu mine să cercetăm încă o dată cu grijă jos, apoi să mîncăm și să discutăm totul în liniște, înainte de a-i înmormînta pe acești bravi camarazi. O secțiune din oamenii noștri va rămîne aici, ca garnizoană, iar ceilalți se vor întoarce la Tokotu. D-ta ai să preiei pentru moment comanda aici, pînă la noi ordine și pînă la venirea schimbului.

Sergentul nu păru prea încîntat.

— Să rămîn aici — cîteva săptămîni! spuse el consternat.

Ne plimbaram primprejur și, tot ca și mai înainte, nu găsirăm nimic suspect. De gornist, nici urmă. Nu mai eram în stare să mă mir, luam lucrurile așa cum erau. Așadar, acesta era un loc unde comandanții sînt omorîți de oameni inexistenți, unde soldații dispar ca fumul de țigară și unde scrisori englezești, care se referă la prietenii personali, se găsesc în mîna unui francez mort. Foarte bine. Așa trebuie să fie.

Părăsirăm fortul și plecarăm spre oază, unde priceputul meu Ahmet îmi pregătise prînzul. Nu are nici un rost să redau toate presupunerile și teoriile mele, ce se dovediră curînd eronate. Este destul să spun că gîndurile mele alergau în permanență, ca zăpăcite, în cerc, fără ca să găsesc o explicație plauzibilă a tuturor enigmelor. Și, în afară de toate acestea, am mai avut plăcerea să mă văd pus seara în fața unei rebeliuni.

La ora patru am dat ordin sergentului să adune oamenii, spre a alege din ei garnizoana pentru Zinderneuf.

Sergentul Dufour rămase șovăind în fața mea, în loc să se ducă să execute ordinul.

— Ce este? îl întrebai aspru.

— O să aibă loc un scandal, bilbii el.

— Scandalul va avea loc imediat, strigai, și eu am să-l fac, dacă vă țineți de prostii. Despre ce e vorba în fond?

— Sergentul Lebaudy spune că ar fi zis caporalul Brille că oamenii ar fi spus...

— La dracu', am strigat... D-ta spui, că el zice, că oamenii spun, că bunica spune, am înșirat, batjocoritor. Pleacă de-aici, vorbă-lungă ce ești! În zece secunde am

să apar în fața porții, și dacă n-ai să fii acolo cu întreaga bandă adunată, atunci...

Bietul sergent fugi la datorie.

Eram cu atît mai supărat, cu cît eram pregătit în mod inconștient pentru așa ceva. Nu te puteai aștepta la altceva de la acești incuți și superstițioși, care erau într-adevăr cei mai viteji, cînd era vorba de adversari vii; nimeni nu-i putea egala, fiecare era un erou în luptă. Dar îi îngrozea această casă a morții cu sentinelele ei, acest fort, pe care camaradul lor se cățăraseră curajos, fără a se mai întoarce.

Totul începuse de la Rastignac. Oamenii văzuseră cum s-ar fi lăsat mai degrabă împușcat, decît să pătrundă în fort. Rastignac, acest diavol fără teamă, fără considerație, care numai mulțumită vitejiei nu fusese băgat într-un batalion disciplinar pentru poznele sale. Și acest băiat temerar se temea să intre în fort. Nimic nu este mai contagios ca o asemenea teamă...

În fine, o dificultate în plus de care trebuia să țin seamă. Dacă oamenii nu vor voi să pătrundă în fortul Zinderneuf, ei bine — nu vor pătrunde. Dar eu am să le arăt ce înseamnă să se împotrivească voinței mele.

Bah! Am să le vin eu de hac, mă gîndeam în timp ce călăream pe un catîr spre fort. Acolo le-am ordonat lui Dufour și Lebaudy să formeze o grupă din oamenii cei mai răi pe care îi aveam. Aceștia urmau să intre în fortul Zinderneuf sau în mormîntul care fusese săpat pentru garnizoana căzută.

Cînd am ajuns călare înaintea trupei adunate, toți stăteau drepti ca niște coloane de mormînt — în dreapta mea, grupa aleasă. Le-am ținut un necrolog mișcător al vitezei garnizoane, căreia urma să-i facem o înmormîntare militară cu toate ultimele onoruri pe care Franța le putea aduce celor ce apăsaseră cu demnitate tricolorul. Lacrimile îmi stăteau în ochi, atunci cînd am încheiat:

„Soldați ai Străinei Legiuni,
Fiți oricînd pregătiți de-apărare,
Nu sînteți ai nici unei națiuni,
Iar Franța este a voastră onoare“.

Apoi, noua garnizoană primi ordinul să intre în fort. Prima misiune consta în scoaterea morților, pentru a fi înmormîntați — însă făcură cu totul altceva.

Oamenii înaintară toți dintr-odată, puseră armele jos, se ridicară cu o singură mișcare și stătură drepti! Apoi omul din flacul drept, un veteran cu barbă cenușie care fusese în Madagascar, Tonkin și Dahomey, făcu un pas înainte, salută și spuse cu fața nemișcată :

— Mai degrabă murim cu Rastignac.

Era curată rebeliune. La aceasta totuși nu mă așteptam.

— Rastignac nu va muri. Va putea îmbătrîni în batalionul disciplinar. Dar pe voi, care nu sînteți altceva decît niște oi lașe și împinse în greșală de către el, vă așteaptă o soartă mai bună. Veți intra imediat în fortul Zinderneuf, îndeplinindu-vă datoria sau veți muri pe loc... Sergent, adună aceste arme, pune pe ceilalți oameni să ia poziție înaintea acestor lași-și, la comanda „Foc“, o salvă să-i trimită pe lumea cealaltă.

Știam însă că se va întîmpla altfel. Mai radia încă o influență neliniștitoare de la fortul acela blestemat. Proștii ăștia își închipuiau că ar muri dacă l-ar ocupa, iar eu știam precis că trebuia să moară dacă nu o făceau. Era suficient să-i tratez greșit, pentru ca să mă impuște pe mine și pe subofițeri și să se expună unei morți sigure prin lipsă de apă și mîncare, în pustiu. Ar fi fost urmăriți, vînați și distruși de Tuaregi.

Vor fi fost ei rebeli și proști, dar totuși, dacă procedam greșit, răspunderea și moartea lor ar fi căzut asupra mea. Era o grea dilemă. Dacă porunceam trupei să tragă în grupa rebelă, ar fi refuzat s-o facă, devenind ea însăși rebelă. Un delict mai mult sau mai puțin n-ar mai fi contat atunci, și și-ar fi căutat salvarea în fugă, după ce m-ar fi împușcat pe mine. Pe de altă parte, dacă treceam peste refuzul secției, ce se întîmpla cu disciplina? Datoria către Patrie trecea înaintea milei ce o aveam pentru acești indivizi și nu puteam permite ca o indulgență sentimentală să-și facă loc între mine și neclintita mea datorie de ofițer. Totuși nu voiam să las nimic neîncercat pentru a-i feri de groaznica lor soartă.

Fără a devia de la calea datoriei, eram gata să-i cruț pe cît posibil. În timp ce mă gîndeam la o posibilitate de împăcare a trupei, se apropie sergentul și salută. L-am privit rece. Stînd cu spatele la trupă, îmi șopti :

— Oamenii nu vor trage în camarazii lor, domnule maior. Pentru numele lui Dumnezeu, nu dați un asemenea ordin. Boala tropicelor și extenuarea i-au făcut să devină complet iresponsabili. Acest Rastignac este eroul și conducătorul lor. O să vă impuște și o să dezerteze. O noapte de odihnă va face minuni. Și apoi, sublocotenentul St. André va fi aici la miezul nopții cu Senegalezii. Avem lună plină.

— Și noi să stăm aici degeaba și să-i așteptăm pe Senegalezi, Dufour ? am șoptit drept răspuns. Nu cumva vrei să-i rogi pe oameni să ne menajeze pînă ce vin Senegalezii ?

Privind la oameni, spusei apoi cu voce tare :

— Ești prea bun, sergent. Așa ceva nu se întîmplă la Spahii. Dar din păcate nu avem de-a face cu Spahiii. Avînd însă în vedere excelenta performanță de marș pe care au realizat-o oamenii, am să-ți îndeplinesc dorința și am să le acord acestor nebuni atinși de boala tropicelor o odihnă pînă la răsăritul lunii. Nu-mi face plăcere să aмин pedeapsa și sper că nu se va găsi nimeni care să insiste să fie pedepsit. Sîntem cu toții obosiți și, deoarece al intervenit pentru oameni, să treacă în repaos pentru patru ore. Cînd răsare însă luna, la treabă sau la moarte ! Pînă atunei, să se odihnească. Apoi trebuie să îngropați morții și ocupat fortul. Sper că nu va fi nevoie să mai îngropăm la noapte și alți morți.

Am călărit înapoi la oază ; oamenii trecură în repaos, iar sergentul veni după cîteva minute.

— Nu vor asculta, domnule maior, spuse sergentul. La lumina lunii se vor teme încă mai mult de fort. Dimineața putem să ne lăsăm însoțiți de voluntari și atunci vor fi și Senegalezii aici...

— Se poate să ai dreptate, sergent, dar disciplina cere ca să stăruie în ordinul meu. Totuși, aș dori să vorbesc cu cîțiva capi ai rebelunii și cîțiva din cei mai demni de încredere,

Cînd sergentul îmi aduse oamenii, m-am adresat conștiinței lor, le-am amintit de îndatoriri și i-am sfătuit să-și convingă camarazii să revină la realitate. În timp ce le mai vorbeam, îmi trecu prin minte că cel mai bun lucru ar fi ca unii dintre ei să meargă ca voluntari cu mine în fort și să-și dea seama că acolo nu era nimic de temut. Așa vor putea să-și convingă mai ușor camarazii să renunțe la rezistență.

— Este vreunul printre voi, i-am întrebat, care să aibă, ca de pildă gornistul, destul curaj pentru a merge cu mine în fortul gol ?

Se uitară unul la altul surprinși. Unul murmură :

— Unde este Jean, gornistul ?

Și apoi auzii un dialog curios, șoptit :

— Ascultă, Buddy, mi-ar place să văd și eu odată o stafie.

— Nici eu n-am mai văzut una, Hank.

Doi oameni ieșiră în același timp înainte și salutară. Trupurile lor stăteau unul față de altul într-un raport cu efect comic, căci în timp ce unul era un uriaș, celălalt nu avea nici un metru și jumătate. Amîndoi erau bărbieriți, iar fețele lor, tăiate ascuțit, aminteau de cele ale unor indieni. După ochii lor cenușii erau din Nord, după limbă americani.

— Ați vrea să vedeți fortul care a fost apărut pînă la urmă de niște eroi ? am întrebat.

— Da, domnule maior, răspunseră ei ca dintr-o singură gură.

— Dintre francezi nu se prezintă nimeni ? i-am întrebat pe ceilalți.

Un alt soldat care arăta ca un gascon, salută și se alătură americanilor. Apoi își făcu apariția instinctul gregar și se alăturară și ceilalți. Acum cîștigasem partida. Am să-i iau cu mine în fort, ca și cum am vrea să dăm ultimele onoruri morților. Deodată, mi-am adus aminte de subofițerul străpuns cu baioneta. Băieții aceștia nu trebuiau să vadă că stătea cu o baionetă franceză înfiptă în el ! Trebuia să merg întîi singur în fort și să îndepărtez baioneta din pieptul lui. Apoi îi vor acoperi fața și se va presupune că a murit lovit de un glonte, rămînînd

acolo unde se găsea. Da, acesta era cel mai bun lucru.

— Bine, veți veni cu mine și veți avea onoarea să pășiți pe pământ sfințit și să vedeți ceva despre care veți povesti și copiilor copiilor voștri cu mândrie. Veți putea spune apoi și camarazilor voștri ce ați văzut, făcându-i să devină din nou mândri de regimentul vostru glorios, le-am spus și am ordonat sergentului să plece cu ei spre fort. Apoi am urcat pe catirul meu, de pe care nu se scosese încă șaua și am călărit repede înainte. Sentinela de la poartă fusese retrasă. Am coborât și m-am grăbit să mă urc pe acoperiș, pentru a-mi îndeplini neplăcuta datorie, pe care nu prea o puteam trece asupra sergentului meu. Și acolo am rămas, privind și privind și frecându-mi ochii — o clipă am crezut că am să leșin și am înțeles, aproape, teama superstițioasă a soldaților mei... corpul subofițerului nu mai era acolo ! Și nici cadavrul soldatului care fusese înainte pe jos !

Existau în acest pustiu blestemat diavoli și spirite ale iadului, cum credeau indigenii ? Era totul o halucinație ? Visasem eu că aici zăcuse pe jos un subofițer cu o balonetă în piept ? Sau visam acum ? Mă cuprinsese ideea nebună că printre cadavre se putea afla un om viu, care se prefăcea mort. Iritat și febril, am trecut de la cadavru la cadavru și le-am cercetat. Am luat de braț în special unul sau două, care arătau ca și cum ar fi în viață, am strigat la ele și le-am scuturat pînă ce căzură jos ; armele lor se prăbușiră cu zgomot.

Deodată am auzit pași pe scară și m-am recules. Sergentul urcă pe acoperiș cu șase oameni.

Am reușit să le adresez cîteva cuvinte, în timp ce ei priveau mirați în jurul lor. Cel mai surprins dintre toți era sergentul, care fixa băltoaca de singe ce provenea de la subofițer. Cei doi americani păreau că se uită foarte interesați în jurul lor și aveam impresia că și-ar căuta camarazi printre morți. În fiecare clipă mă așteptam să fiu asaltat de întrebări ; și desigur că vor întreba întîi unde era comandantul fortului. Cei voi răspunde eu la aceasta ? Poate că dispariția lui Jean, gornistul, îi preocupă atît de intens, încît toate celelalte întrebări erau lăsate la o parte.

După cîteva minute, care îmi părură ore nesfîrșite, l-am ordonat lui Dufour să se întoarcă în oază cu oamenii. În timp ce cobora, ultimul, l-am rechemat, rămînînd singuri. Simultan, am întrebat amîndoi același lucru :

— L-ai îndepărtat dumneata ?

Și fiecare din noi știa că celălalt nu o făcuse !

Am ris chinuit, iar sergentul scoase o înjurătură atît de suculentă, încît și cei mai încercați soldați din Legiunea Străină nu i-ar fi putut refuza stima.

— Așa te vreau, sergent ! am spus... Viața este uneori cam încurcată.

— Aș vrea să-i încure sufletul individului care ne-a jucat această festă, mormăi el, cînd l-am silit să plece. Cobori zgomotos scara și i-am auzit vocea în timp ce-i conducea pe soldați prin curte :

— De fapt n-am prea văzut noi atîtea lucruri sinistre, care să-l fi putut speria pe marele Rastignac, nu-i așa ? îi batjocori el.

Dar erau destule lucruri care mi se păreau sinistre. M-am îndreptat spre catirul meu și am călărit îndărăt spre oază — era aproape o fugă...

Aici, de Beaujolais îl întrebă pe tovarășul său de călătorie :

— Ei, prietene, ce crezi că s-a întîmplat apoi ? A intrat grupa rebelă în fort, devenind ascultătoare, sau a refuzat acest lucru, opunîndu-mi rezistență cu succes, deoarece putea presupune că ceilalți nu vor trage asupra ei ?

—Dumneata ai rămas în viață să ne spui povestea, răspunse Lawrence, și asta este principalul.

— Principalul, pentru că o parte din ea te interesează în mod special, nu-i așa ? surise francezul.

— O, desigur că nu, bătrîne camarad, se grăbi să-l asigure Lawrence, care se simțea oarecum vinovat, ci numai pentru că Franța și prietenii d-tale te-au păstrat.

— Mii de mulțumiri, dragă George ; aproape că ai putea fi francez, răspunse De Beaujolais cu o plecăciune ironică. Dar ce crezi d-ta că s-a întîmplat într-adevăr ?

Au devenit oamenii ascultători, intrînd în fort, sau s-au împotrivit ordinului ?

— Renunț să mai ghicesc. Am numai convingerea că una din cele două eventualități trebuie să se fi realizat, spuse Lawrence.

— Tocmai aici te înșeli, dragul meu, căci nici una din două nu s-a realizat, continuă De Beaujolais, oamenii nici nu s-au supus, intrînd în fort, nici n-au refuzat să se supună, rămînînd afară !

— Dar cum a fost posibil ? strigă Lawrence mirat.

— Vei afla îndată ; puțină răbdare. Am așteptat dar răsăritul lunii și am trimis apoi pe servitorul meu Ahmet la sergent, ordonîndu-i să adune trupa la o sută de pași înaintea fortului, cu cei destinați pentru a forma garnizoana la flancul drept.

Am urcat cu inima grea pe catir și m-am îndreptat spre fort ; m-am întors apoi spre oamenii mei, pentru a le aminti cu insistență, pentru ultima oară, de îndatoririle lor.

Pustiul era înaintea mea feeric și sinistru în minunătia lui, asemenea unei mări argintii înghețate, în care oaza plutea aidoma unei insule negre. Oamenii stăteau tăcuți, iar umbrele lor se întrepătrundeau în lumina lunii. În fund, înconjurat de valurile înțepenite de nisip ale pustiului, se vedea fortul, un bloc cu străluciri cenușii, care răsărea din pămînt ca o stafie.

Am mai aruncat o ultimă privire lunii care plutea pe cer și am respirat adînc, pentru a-mi începe alocuțiunea, care putea fi ultima. Cînd am deschis gura și voiam tocmai să scot primul cuvînt, am văzut ridicîndu-se din enigmaticul fort o coloană puternică de flăcări.

— Dumnezeuule, priviți într-acolo ! strigă sergentul. Toți întoarseră fascinați capul și în tăcerea adîncă l-am auzit pe Dufour șoptind :

— Diavoli și stafii !

— Asta s-o crezi dumneata, am răspuns indignat ; de cînd poartă diavolii chibrituri la ei și dau foc forturilor ? Unde-i Rastignac ?

Am întrebat de el, pentru că era evident că cineva trebuia să fi fost în fort, aprinzînd ceva ușor inflamabil ;

doar fusesem numai cu câteva ore înainte înăuntru, fără a observa ceva putînd indica o primejdie de incendiu.

În timp ce priveam fascinat spre fort, o coloană de fum și foc se ridică dintr-un alt loc.

— Rastignac este legat, domnule maior, raportă Du-four.

— Este doar interzis legatul, spusei iritat.

— Credeam că nu-i poate strica, spuse sergentul scu-zîndu-se.

În orice caz era imposibil ca Rastignac să fi pus focul, deoarece singură frica l-ar fi împiedicat să intre în fort, chiar de s-ar fi aflat în libertate.

Ar fi fost inutil să facem o încercare de stingere, căci dacă arde ceva în căldura uscată a pustiului lipsit de ploi — ei bine, atunci arde. Și pînă în temelii. Dinspre partea mea, focul acela putea deveni mormîntul de flăcări al bravilor apărători.

În felul acesta, idioții mei superstițioși erau opriți de la rebeliunea lor sinucigașă, iar nimbul misterului se îndepărta. În afară de acestea, viața și onoarea mea militară erau salvate, iar noul fort, care se va construi în locul celui ars, nu va mai fi o închisoare sinistră, cum ar fi fost cel vechi pentru toate garnizoanele viitoare. I-am lăsat așadar pe oamenii mei să privească liniștiți cum arde fortul. Poate că în felul acesta vor înțelege că focul nu ar fi putut lua naștere fără o intervenție umană. Apoi, incendiatorul trebuia să iasă la iveală — dacă nu voia să ardă odată cu fortul; oamenii mei îl vor vedea și orice motiv de a presupune existența unor forțe supranaturale în joc va cădea de la sine... Dar cine putea fi? Cine? Și de ce o făcuse?

Toți stăteau tăcuți și priveau fascinați la focul care se întindea în fiecare clipă. Deodată farmecul se rupse, fiind rechemați la realitate printr-o pocnitură binecunoscută. Un foc de armă răsună, apoi încă unul și încă unul. Judecînd după direcția sunetului, focurile erau îndreptate împotriva noastră. Tuaregii!

Departe spre dreapta și spre stînga pocneau alte împușcături. Fortul în flăcări și Tuaregii peste noi!

Proiectile şuierau peste capetele noastre şi am văzut câteva străfulgerări dinspre o colină de nisip îndepărtată.

Nici unul nu era atins, fortul aflându-se între noi şi inamic. Mai repede decât o pot povesti, oamenii mei se îndreptară în fugă spre oază. Acolo aveam să găsim acoperire şi apă. Dacă ne-am fi putut menţine numai pînă la sosirea Senegalezilor pe care îi aşteptam, puteam răzbuna admirabil eroica garnizoană a fortului incendiat.

Soldaţii Legiunii Străine sînt pricepuţi. Nu există o trupă mai bună în toată armata noastră. Sînt superiori celeilalte infanterii, aşa cum sînt Spahiii mei faţă de cavaleria noastră. Îmi creştea inima văzîndu-i cum ocupau în mod automat marginile oazei întunecate şi cum fiecare îşi încărca arma şi o punea la ochi.

În curînd sosiră şi soldaţii aflaţi în posturile de observaţie, călări pe cămilele lor. Doi din ei avuseseră o luptă disperată, iar alţii doi, care crezuseră că Tuaregii asaltaseră fortul şi îi dăduseră foc, văzuseră, înainte de a se întoarce la oază, fulgerînd focuri de armă, şi le răspuseseră.

În puţine minute, cît vedeai cu ochii, totul fu complet liniştit şi după toate probabilităţile părăsit. Nici un inamic nu se mai zărea. Nu prea era în genul Tuaregilor să atace în timpul nopţii, dar este sigur că se aciuiseră prin apropiere, iar focul îi atrăsese spre noi. Dacă ne văzuseră în lumină, afară înaintea fortului, atunci urmau să atace oaza dimineaţa.

Dăr acum ce intenţii aveau? Focurile de armă încetaseră. Probabil că făceau pregătiri pentru a ne ataca în zorii zilei, de pe colinele de nisip apropiate. Era, se vede, intenţia lor de a ne face să ne simţim în siguranţă, de a ne lăsa deci noaptea în pace şi de a ne ataca prin surprindere la revărsatul zorilor, în timp ce mai dormeam.

St. André, care avea ordin să mă urmeze cu Senegalezii săi, aducînd provizii, apă şi muniţii, trebuia să socrască în curînd. Întrucît se putea să cadă într-o cursă a Tuaregilor, era necesar să iau cît mai repede legătura cu el. Pentru aceasta, îmi trebuia un om de încredere, care să aibă destul curaj şi îndemîinare pentru a trece printre liniile Tuaregilor fără a greşi drumul. Mi se păru

mai sigur să trimit doi oameni, căci doi sînt întotdeauna mai viteji decît unul și fac mai multă treabă.

Am căutat în jurul meu în oază, pînă ce l-am găsit pe sergent, care trecea de la om la om și interzicea fiecărui să tragă fără ordin, să fumeze sau să facă zgomot. I-am cerut doi băieți potriviți misiunii mele. Sergentul îmi propuse pe cei doi americani și mi-i recomandă ca ostași plini de inițiativă și îndrăzneală, obișnuiți să-și găsească drumul după stele.

Cînd americanul cel lung și tacticos sosi împreună cu conaționalul său mic și vioi, i-am întrebat pe amîndoi dacă voiau să preia această misiune. Au fost imediat mai mult decît de acord și cînd i-am inițiat în situația generală și le-am expus planurile mele de a-i face pe Tuaregi să se găsească între două focuri cu ajutorul Senegalezilor care se apropiiau, mă înțeleseseră pe dată. I-am pus pe amîndoi să repete mesajul meu către St. André și am constatat cu satisfacție că-l reținuseră în întregime.

Cei doi plecară călări pe cămile; după ce dispărură în spatele unei coline de nisip, am ascultat cu atenție în noapte. Nici un foc de armă nu se auzi însă; totul era liniștit în împrejurimi, ca și înainte. Și așa rămase pînă dimineată.

Cînd răsări soarele, îi văzurăm pe Senegalezii lui St. André apropiindu-se în marș, într-o ordine exemplară. St. André nu întîlnise nici țipenie de om, nici măcar pe cei doi americani pe care îi trimisese înainte. Acești băieți viteji au rămas și mai departe dispăruți și m-am gîndit adeseori care le-o fi fost sfîrșitul, dacă au murit de foame sau au căzut în mîinile Tuaregilor.

Focurile de armă din direcția Zinderneuf se auziseră de avangarda lui St. André și-i fuseseră raportate. St. André se apropiase în marș forțat de Zinderneuf, rămînînd însă apoi ascuns, din cauza tăcerii complete ce domnea, într-o depresiune de nisip, deoarece se temea să nu cadă în vreo capcană. La lăsarea amurgului își continuaseră marșul spre obiectiv.

I-am povestit tot ce se întîmplase și l-am întrebat dacă își putea explica faptele. St. André este un ofițer inteligent și ambițios, care servește Franța acolo unde

trebuie depuse cele mai mari eforturi, deși este foarte bogat și n-ar avea nevoie să facă așa ceva.

— Nu s-ar putea ca gornistul să-l fi omorît pe subofiter și să fi dezertat apoi? spuse el, după ce mincaserăm și ședeam la cafea și țigară, rezemați cu spinările obosite de un palmier răsturnat.

— Doamne! am strigat, așa ceva nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte. Dar de ce s-o fi făcut și de ce să-l fi omorât cu baioneta sa, lăsînd-o apoi în trup?

— Poate a jurat să-l omoare la prima ocazie din cauza vreunei nedreptăți imaginare sau reale; poate că i-a fost subordonat la Sidi-bel-Abbès sau altundeva.

— S-ar putea să fie așa, am spus, gîndindu-mă la această posibilitate. Nu — cred totuși că este imposibil. De ce, la apariția mea, subofiterul nu s-a repezit la metereze sau pe platforma turnului de observație? Trăsesem de șase ori cu revolverul pentru a atrage atenția că ajutorul era în apropiere și s-au tras drept răspuns două focuri de armă. De ce n-a făcut semnale cu chipiul și n-a strigat de bucurie? De ce nu s-a grăbit să coboare și să deschidă porțile?

— Poate dormea, observă sublocotenentul. Poate că era complet extenuat și dormea ca un mort, și astfel l-a găsit dușmanul său, gornistul, care i-a înfipt baioneta în inimă. Poate că voia să-l împuște pe cel ce dormea, dar s-a răzgîndit, deoarece focul de armă putea fi auzit și ar fi fost tras la răspundere. De aceea și-a întrebuiat baioneta și a înțeles apoi prea tîrziu că și aceasta putea să-l trădeze, așa că a fugit.

— Și revolverul cu un glonte tras?

— A! — pe acesta l-o fi tras asupra vreunui Tuareg mai îndrăzneț, care s-o fi apropiat prea mult de fort.

— Și hîrtia din mîna stîngă?

— Asta nu mai știu.

— Și cine a tras cele două focuri în semn de bun venit?

— Nu știu.

— Și cum a putut gornistul să dispară în pustiu înaintea ochilor întregii companii?

— Nici asta nu știu.

— Și nici eu, spusei.

— Domnule maior, spuse St. André, gornistul n-a fugit. L-a omorît pe subofițer și apoi s-a ascuns. El este acela care a îndepărtat cele două cadavre cînd s-a văzut singur în fort. Poate că voia să scoată baioneta și să transforme rana de armă albă într-o rană de armă de foc. Dar atunci s-o fi gîndit că cineva a putut vedea cadavrul cu baioneta înfiptă în el, astfel că s-a decis să dea foc fortului, pentru a arde toate dovezile și a se întoarce la unitatea sa în învîlmășeala generală produsă de incendiu.

— Aceasta s-ar fi putut întimpla, am confirmat, dar de ce nu s-a întors în învîlmășeala generală înapoi? — ar fi putut găsi ușor o scuză bună pentru lipsa sa îndelungată.

Pînă la urmă am renunțat să ne spargem capetele cu dezlegarea acestor enigme și ne-am acordat o odihnă de cîteva ore după noaptea nedormită. În timp ce călăream înapoi spre Tokotu, mă întrebam cu insistență la fiecare pas sacadat al cămillei: cine l-a omorît pe comandant și de ce a fost omorît, de ce, de ce, de ce? — pînă ce m-am auzit vorbind singur cu voce tare...

— De cînd n-ai mai auzit de Lady Brandon, de Beaujolais? întrebă George Lawrence într-o dimineată splendidă și răcoroasă, în timp ce „Appam“, pe care își continuau drumul spre Anglia, trecea prin albastrul și frumosul golf al Biscayei.

— O, de mulți ani, fu răspunsul. Am fost în timpul penultimului meu concediu o săptămînă la Brandon Abbas. Cred că sînt șapte ani de atunci. De la vizita aceea nu i-am mai scris nimic, înafară de cîteva rînduri de mulțumire pentru frumoasa ei primire. Dumneata ești în corespondență regulată cu ea?

— Hm — de fapt nu. Nu o pot numi tocmai corespondență regulată, răspunse George Lawrence. O să treci pe la Brandon Abbas în cursul concediului duminical actual? întrebă el aparent fără interes.

— Ar trebui s-o vizitez pe Lady Brandon și să i predau acest document de necrezut, dar celelalte planuri pe care le am pentru concediu nu mi-o permit. Aș putea

să-i trimit, bineînțeles, hîrtia prin poștă, dar acest lucru ar necesita o scrisoare explicativă îngrozitor de lungă, și nu urăsc nimic mai mult decît să scriu scrisori.

— Voi lua această hîrtie cu mine, dacă ești de acord, spuse Lawrence. Eu voi fi săptămîna viitoare în apropiere de Brandon Abbas și, deoarece cunosc foarte bine pe Michael Geste, toată chestiunea mă interesează mult.

— Perfect, dragul meu, aceasta este o soluție excelentă! Îmi economisești compunerea unei scrisori kilometrice, iar dumneata poți să raportezi tot ce ți-am povestit.

— De acord. Este de la sine înțeles că „Beau“ Geste n-a furat niciodată acest safir și nici altceva; totuși cred că e bine să-i predau documentul, deoarece atît numele ei, cît și cel al nepotului său Geste sînt pomenite într-însul.

— Și dacă piatra ar fi fost totuși furată de cineva, acest document ar putea fi de o valoare incalculabilă pentru regăsirea ei.

— Sînt convins că prima persoană pe care o voi întîlni la Brandon Abbas va fi „Beau“ Geste și că-l voi putea probabil vedea pe „Blue Water“ chiar în aceeași seară.

— Fără îndoială, George, aprobă de Beaujolais și întrebă apoi: cunoști scrisul lui Michael Geste?

— Nu, după cîte-mi amintesc nu l-am văzut niciodată. Dar de ce întrebî? Sau crezi cumva că „Beau“ Geste a scris-o?

— Am renunțat să mai cred ceva, răspunse De Beaujolais, dar voi deschide prima d-tale scrisoare cu o oarecare emoție. Se va stabili, în fine, dacă „Blue Water“ a fost furat sau nu. Însă e oricum foarte ciudat că această hîrtie s-a găsit în mîna unui mort la Zinderneuf. Dacă piatra a fost furată, hîrtia va avea o valoare practică imensă — altminteri, numai o valoare teoretică.

— Mă tem că nu-i va ajuta mult pietrei, căci se pare că hoțul, piatra și povestea și-au găsit sfîrșitul în incendiul fortului Zinderneuf, spuse Lawrence.

— Doamne sfinte, asta n-aș fi crezut-o! Cel mai mare și mai frumos safir din lume, prețuit la trei sferturi

de milion de franci, se află poate în această clipă sub mormanele de ruine ale fortului Zinderneuf! strigă de Beaujolais consternat.

— Dacă ar fi fost furat, spuse Lawrence, s-ar fi scris despre aceasta în ziare. Dar lucrul nu s-a întâmplat, căci sînt un cititor conștiincios al gazetelor londoneze, și nu mi-ar fi putut scăpa așa ceva.

— Ar fi totuși posibil ca Lady Brandon să fi mușmalizat afacerea din cine știe ce motiv și-o fi împiedicat să ajungă în ziare, spuse de Beaujolais gînditor.

Cînd cei doi prieteni își luară rămas bun la Londra, maiorul de Beaujolais dădu documentul lui George Lawrence, care promise să-l predea și să-și înștiințeze prietenul dacă va afla ceva în legătură cu toată afacerea.

2

La Brandon Abbas

În timp ce George Lawrence trecea în automobil pe șoseaua care ducea spre poarta parcului din Brandon Abbas, inima lui bătea ca aceea a unui adolescent, în drum spre prima întâlnire.

Dacă Lady Brandon s-ar fi măritat cu el acum un sfert de secol, pe cînd era încă simpla, dar frumoasa Patricia Rivers, era probabil s-o mai fi iubit, deși n-ar mai fi fost îndrăgostit de ea.

Fiind refuzat însă, Lawrence nu încetase niciodată să o iubească și căutase refugiu în lucru, pînă în Africa centrală, pentru a găsi un leac dragostei lui nefericite.

Automobilul trecea acum pe șoseaua în serpentine, mărginită de stejari. Oricît de necrezut ar părea, Lawrence tremura și fața lui bronzată își schimba culoarea de emoție. Își scoase o mînușă, și-o puse din nou, își potrivi cravata și-și netezi mustața.

Mașina se opri înaintea porții larg deschise a unei clădiri impunătoare. De aici Lawrence privi sala parchetată, ce-i rămăsese bine întipărită în minte, și străbătu cu privirea podeaua lucioasă și pereții. Surise cu prie-

tenie celor două armuri medievale, care străjuiau la intrare.

Nimic nu părea să se fi schimbat în acești douăzeci și cinci de ani, de când Lady Brandon intrase ca stăpînă aici și el o vizitase după un exil de șapte ani. Venise atunci cu speranța nesigură că la vederea ei, ca soție a altuia, în căminul ei, se va vindeca de dragostea-i lipsită de sens, care-l făcuse să rămînă celibatar; pe de altă parte însă avea tainice nădejdi că dragostea lui va renaște îndoit de puternică.

Se bucură cînd își dădu seama că iubea femeia cu mai multă patimă decît iubise fata; dragostea lui se transformase într-o supunere tăcută față de această minunată femeie. O iubea așa cum iubise Dante pe Beatrice.

O revedea mereu la intervale de mai mulți ani și nici chiar faptul că nu-i era mai mult decît un prieten, nu-i slăbise dragostea atît de neobosită și zadarnică.

Trecuseră anii și dragostea nu-i scăzuse; rămăsese ceea ce fusese de la prima lor întîlnire: punctul central al vieții sale. Și de cîte ori o revedea, apărea ochilor lui de îndrăgostit mai frumoasă, mai minunată și mai demnă de a fi dorită ca oricînd.

Lawrence trase de mînerul demodat al unei sonerii și se auzi sunetul unui clopoțel îndepărtat. Un lacheu apărui și spuse că va întreba dacă doamna îl poate primi. În aceeași clipă se apropie bătrînul servitor Burdon, care îl salută pe Lawrence cu efuziune.

— Doamna este în grădină, vă rog să poftiți cu mine, spuse încîntat bătrînul servitor, care îl aprecia foarte mult pe Lawrence, deoarece acesta își lua de fiecare dată rămas bun de la el cu o bancnotă de cinci lire. Am să vă anunț.

— Ce mai face Lady Brandon? întrebă Lawrence, pe care nervozitatea îl împinse la această intimitate neobișnuită.

— Se bucură de cea mai perfectă sănătate, domnule, răspunse bătrînul, și lui Lawrence i se păru, după fața lui, că știa mai multe decît voia să spună.

— Și cum se simte Sfinția Sa? continuă Laurence.

— Este atît de ciudat și devine zilnic mai straniu, sârmanul domn bătrîn.

Lawrence regretă starea rea a sănătății capelanului, nume cu care era desemnat în casă preotul Maurice Ffolliot.

— Domnul Michael este aici ? întrebă apoi.

— Nu, nici el, nici ceilalți tineri domni nu sînt aici, fu răspunsul. Ce era neobișnuit în vocea bătrînului ?...

Trecură printr-o grădină de trandafiri, apoi prin fața unor terenuri de tenis, pe sub niște ulmi și fagi uriași, pînă ajunseră la o pajiște prietenoasă. Aici se ridica vechiul pavilion, de la care se putea vedea frumoasa prive-liste a peisajului colinelor.

Lîngă o masă de grădină, se odihnea într-un șezlong o femeie. Citea o carte și stătea cu spatele la Lawrence, a cărui inimă se opri o clipă, pentru a continua apoi să bată cu o repeziciune îndoită.

Servitorul tuși discret și, cînd Lady Brandon se întoarse, anunță oaspetele, aduse un scaun de nuiele și plecă.

— George ! strigă Lady Brandon cu o voce dulce, sonoră, în timp ce ochii ei mari, cenușii, străluceau de bucurie și-și arăta minunații dinți albi. Dar nici nu se înroși, nici nu păli și nici respirația nu i se accelerează ; toate acestea i se întîmplară lui Lawrence, deși el provocase întîlnirea, care era complet neașteptată pentru ea.

— Patricia ! strigă el și îi întinse ambele mîini. Ea le prinse cu sinceritate, iar Lawrence îi duse mîinile la buze — cu o delicatețe pe care nu i-ar fi bănuit-o nimeni din cei ce-l cunoșteau.

— Arăți minunată ca întotdeauna, spuse el și privi mult timp fața proporționată și încă frumoasă a acestei femei de patruzeci de ani, în ale cărei trăsături nobile se recunoștea aristocrația.

— Și dumneata ai rămas tot același, George. Ia loc și povestește-mi de ce ai venit aici înaintea căsătoriei dumitale, în ciuda promisiunii făcute. Sau te-ai căsătorit, George ?

— Nu, Patricia, nu sînt căsătorit, spuse Lawrence, în timp ce făcea să alunece ușor mîinile ei dintr-ale sale.

Nu mi-am ținut promisiunea și am venit din nou fără soție, pentru că simt că-ți voi putea fi de folos. Credeam... mă temeam că ai putea avea oarecari neplăceri... și speram să-ți pot ajuta.

Lady Brandon îl privi întrebătoare, însă nu păru nici mirată, nici speriată.

— Neplăceri? Să am nevoie de ajutorul dumitale, George? Ce înțelegi prin asta? îl întrebă ea și fața i se contractă într-un suris amabil, din care nu se putea trage nici o concluzie.

— Ei, e o poveste lungă, cu care n-aș vrea să te plictisesc, spuse Lawrence. Spune-mi numai un singur lucru: dacă Beau Geste este sănătos și dacă nu s-a întimplat nimic cu Blue Water.

— Ce — despre ce vorbești, George? strigă Lady Brandon și lui Lawrence i se păru că devenise palidă.

— Despre Beau Geste și Blue Water, Patricia, răspunse Lawrence. Dacă întrebările mele îți par de neînțeles, să nu crezi că sînt lipsite de temei.

— L-ai văzut pe Michael — sau ce vrei să spui? Vorbește!

— Nu, nu l-am văzut — dar...

— Atunci, despre ce vorbești? Ce știi? îl întrerupse ea grăbită.

— Nu știu nimic, Patricia, întreb numai, pentru că am ajuns într-un chip ciudat în posesia unui document, ce cuprinde o mărturisire a lui Beau, cum că l-ar fi luat pe Blue Water, începu Lawrence.

— Așadar tot el era... șopti Lady Brandon. Unde și cum ai ajuns în posesia acestei mărturisiri? insistă ea.

— După cum am mai spus, este o poveste lungă, răspunse Lawrence. Mărturisirea a fost găsită de Beaujolais la fortul Zinderneuf, în Sudanul francez, în mina unui mort.

— Mortul doar nu era Michael! îl întrerupse ea consternată.

— Nu — era un francez — locțiitorul comandantului fortului, care fusese atacat de Tuaregi.

— Henri de Beaujolais al nostru ? întrebă Lady Brandon, cel cu care ai fost împreună la școală ? Fiul lui Rose Cary ?

— Da, el a găsit hîrtia în mîna aceluia mort și — hm — spune-mi Patricia, s-a furat safirul și — hm — iartă-mi întrebarea prostească — acesta este scrisul lui Beau ? spuse el și scoase din buzunarul interior al hainei sale un plic, din care extrase o bucată de hîrtie pătată și murdară. Nu pot crede că Michael a scris asta.

Lady Brandon luă hîrtia și o privi cu fața nemișcată, doar o cută adîncă îi apăru pe fruntea netedă și gura ei bine formată, energică, deveni neobișnuit de aspră. Citi documentul și rămase cu privirile pironite spre verdele surizător al pajiștei, ca și cum s-ar fi sfătuit cu ea însăși ce să răspundă.

— Istorisește-mi toată povestea de la început pînă la sfîrșit, George, spuse ea în cele din urmă. Știi desigur mai multe despre Michael și Blue Water.

— Nu știu mai mult decît ți-am spus mai înainte, o asigură Lawrence și avu impresia că încordarea din trăsăturile ei scăzuse. Observă că Lady Brandon nu confirmase și nici nu negase furtul safirului ; deasemenea nu spusese dacă scrisul era al nepotului ei sau nu. Fără îndoială că ceva, în legătură cu Beau Geste, nu era în perfectă ordine. Dar, întrucît nu-i destăinuia adevărul, avea probabil motivele ei, pe care era nevoit să i le respecte.

— Putem lua ceaiul în salonul meu, spuse ea cu glas nepăsător, nu voi fi acasă pentru nimeni și îmi vei putea astfel povesti totul.

În timp ce mergeau alene înapoi, îl apucă de braț, iar el îi atrase ușor mîna.

Cît de mult dorea ca după ce-i va fi istorisit povestea, s-o audă spunînd : „O, ajută-mi, George, nu am pe nimeni în afară de d-ta ; ești singura ființă pe care mă pot bizui !“ Dar în loc de aceasta, ea spuse în timp ce pășeau prin boschet :

— Nu arăți prea bine, George, ești cumva bolnav ?

— Am avut în ultimul timp multă febră, răspunse el; dar acum mă simt foarte bine, adăugă apoi și îi strînse mîna.

— Renunță la serviciul colonial și întoarce-te la noi, George, spuse Lady Brandon; dar cînd el se întoarse spre ea repede, cu ochii măriți de așteptare, femeia continuă: Și lasă-mă să-ți găsească o soție.

Lawrence oftă și nu acordă atenție acestei propuneri.

— Ce mai face Ffolliot? întrebă el, pentru a schimba tema.

— Mulțumesc, bine, de ce să-i meargă rău? spuse ea.

Devenit nesigur, o întrebă acum de soțul ei:

— Unde este Sir Hector Brandon?

— O, în Tibet, poate la Paris, în Africa de Est sau la Monte Carlo sau în insulele Oceanului Pacific. De fapt ar trebui să fie pentru moment la Cașmir... Ți-ai adus lucrurile, sau trebuie să telefonezi după ele?

— Eu — hm — am descins la hotelul „Brandon Arms” și mi-am lăsat bagajul acolo, mărturisi Lawrence.

— Și cît timp ai stat la hotel, George?

— Cîinci minute.

— Atunci trebuie să te fi săturat de hotel, spuse Lady Brandon și adăugă apoi: Am să-l trimit pe Robert să-ți aducă lucrurile.

Seara, George Lawrence povesti tot ce afluase de la Beaujolais și adăugă și păreri sale asupra chestiunii. În timpul povestirii sale, Lady Brandon rămase complet calmă, dar ochii ei erau fixați pe buzele lui. Cînd termină de povestit, îi puse cîteva întrebări, fără a-și exprima însă părerea.

— Vom continua să discutăm după masă, George, propuse ea.

După o plăcută masă în doi — Sfinția Sa Maurice Ffolliot își scuzase absența prin dureri de cap și mîncă în odaia lui — George Lawrence găsi că trebuia să suporte din nou sarcinile conversației; Lady Brandon lua parte numai prin întrebări, fără a-și exprima vreo părere. Lawrence nu putea să afle nimic de la ea.

Cînd își luă rămas bun, a doua zi, zise:

— Mi-ai spus odată că ții prea mult la mine pentru a mă putea iubi; m-am simțit atunci fericit, dar aș fi mai fericit dacă ai vrea să-mi spui ce pot face pentru dumneata în această chestiune?

— Te-aș ruga, dragă George, să nu întreprinzi nimic. Blue Water nu este nici la Zinderneuf, nici în altă parte a Africii; unde se află Michael nu știu. Ce înseamnă această hîrtie, n-aș ști să-ți spun. În orice caz e foarte drăguț din partea d-tale că voiai să-mi ajuți, și îți mulțumesc și pentru faptul că nu mi-ai pus întrebări. Și acum rămii cu bine, dragul, meu prieten...

— Rămii cu bine Patricia, spuse George Lawrence năucit și părăsi casa mai abătut ca înainte dar nicidecum mai lămurit.

În timp ce mașina pornea, Lady Brandon stătea cu fundată în gînduri și își mușca buzele.

— Ce ciudat, murmură ea, că toate păcatele se răz-bună!... Lumea e atît de mică...

Și plecă să-l caute pe Sfinția Sa Maurice Ffolliot.

Față de acest domn, George Lawrence avea sentimente amestecate. Ca om drept și de onoare trebuia să admită că Ffolliot era generos și blajin, demn de a fi iubit, un savant și un gentleman desăvîrșit, care n-ar fi supărat niciodată intenționat o ființă vie. Ca admirator gelos și pe viață al Lady-ei Brandon, îndrăgostitul respins știa însă că nu-l ura atît pe Ffolliot însuși, cît mai ales simplul fapt al existenței sale.

Lawrence simțea într-o oarecare măsură că Lady Brandon îi va supraviețui mulți ani soțului ei, care, după cum era îndeobște cunoscut, ducea o viață agitată. Dacă Ffolliot n-ar fi existat, își spunea Lawrence, poate că supunerea și credința lui nestrămutată și-ar fi găsit o răsplată. Fără îndoială, el s-ar fi potrivit mai bine să-i fie tovarăș în viață, decît acest sărman și debil sedentar care era preotul.

Ffolliot se trăgea dintr-o familie bună, dar fusese sărac lipit pămîntului; tatăl Lady-ei Brandon îl așezase ca duhovnic în districtul său. Tinărul se îndrăgostise mortal și fără nădejde de minunată Patricia Rivers. Ea îl vedea cu plăcere dar simțămintele ei erau

compuse mai mult din milă decît din dragoste. Sub presiunea morală a părinților ei, care era încurajată de prejudecățile sociale și de relativa ei sărăcie, ambiția învinsese în ea sentimentul și fata se măritase după o oarecare rezistență cu bogatul Sir Hector Brandon. Mai tîrziu, recunoscuse contrastul fundamental dintre conviețuirea cu un libertin egoist, brutal, fără inimă, și viața alături de blindul, învățatul și altruistul tovarăș al tinereții sale.

Lawrence știa că Lady Brandon era convinsă de legătura între căsătoria ei cu acest stricat și acea depreziune nervoasă fatală a preotului. Această convingere o înpînsese să-l aducă pe sărmanul bolnav, care oscila între viață și moarte și al cărui spirit era întunecat, la ea, la Brandon Abbas, de îndată ce fu capabil să suporte deplăsarea. Cînd își reveni, ea îl făcu preotul casei și de atunci nu mai părăsise niciodată Brandon Abbas. Lawrence trebuî să admită împotriva voinței sale, că aproape toate faptele frumoase ale celor din jurul său erau o urmare a influenței acestui într-adevăr bun duhovnic. Și, în timp ce se plimba încolo și înapoi pe micul peron al gării, George Lawrence avu ideea vagă că probabil n-ar fi putut să raporteze prietenului său de Beaujolais mai mult, dacă ar fi avut în timpul vizitei sale la Brandon Abbas prilejul de a vorbi cu Sfinția Sa Maurice Ffolliot...

PARTEA A DOUA

1

Beau Geste și banda lui.
(Povestirea lui John Geste).

— Cred că dacă i-am dăruî „micului“ Geste viața, ar putea să-și restabilească renumele și să ajungă să aibă un mormînt de erou, spuse locotenentul.

— Și ce ar face, dacă ar avea un mormînt de erou ? întrebă căpitanul.

— Ar rupe probabil florile și le-ar vinde. Iar în ce privește restabilirea renumelui său, ar fi mai bine să nu și-l restabilească.

— O, te rog, lasă-l să trăiască, interveni preacredincioasa ; cîteodată e foarte folositor, mai ales atunci cînd vrei să experimentezi ceva cu el.

Eram foarte recunoscător „preacredincioasei“ că îndrăznise să intervină pentru mine, dar îmi dădeam seama că prețuia foarte puțin utilitatea mea generală.

— Bine, să vedem cum o să-i priiască pîinea și apa, spuse căpitanul după o pauză, în timpul căreia avusesem de îndurat multe. Să vedem și cum suportă bătaia și — adăugă el, cînd observă că fața mi se lumina — cum o să-i placă numele : „Geste cel slab“... Luați-l de-aici.

Am fost dus afară de către locotenent, de August „cel groaznic“ și regina Claudia, pentru ca să mi se aplice legea. Legea își urma cursul, în timp ce „prea-credincioasa“ plîngea într-un colț, și regina Claudia mă privea cu mult interes.

Felia de piine și apa îmi plăcură și mai puțin decît cele șase lovituri „solide“, din care consta pedeapsa și pe care mi le aplică personal căpitanul — mai degrabă neliniștit decît miniat.

Porecla injurioasă se întrebuinta numai în ziua în care fusese aplicată, dar era poate partea cea mai neplăcută a întregii pedepse. Tot restul trecea și se uita, dar porecla îți dădea o dispoziție nefericită — te simțeai dezonorat și expulzat. Dealtfel nimeni nu avea voie să se răzbune pe cineva care te striga pe acest nume, ci trebuia să răspundă la fel, căci altfel erau în perspectivă pedepse și mai grave.

Aceasta era una din legile pe care le dictase căpitanul, iar noi îi respectam ordinele și ne străduiam să trăim demni, căci doream să fim lăudați și răsplătiți de el, mai mult decît ne era teamă de dojana și de pedepsele lui.

Căpitanul era fratele meu Michael Geste, cunoscut mai tirziu, din cauza frumuseții sale deosebite și a spiritului său strălucitor, sub numele de „Beau“ Geste. Nu-i puteai rezista, nici prevedea acțiunile. Nimeni nu se putea sustrage influenței sale, iar eu cel mai puțin. Era predispus romantismului în mod incurabil și la aceasta se adăuga o perseverență care aducea a încăpăținare. Dacă Michael se lăsa tirît, ca urmare a dispoziției sale momentane, să înceapă vreo pozna aventuroasă, oricît de ridicol de romantică să fi fost, el o făcea complet și nu renunța pînă ce nu o ducea la capăt.

Mătușa Patricia, al cărei favorit declarat era, spunea despre el că întrunea romantismul irațional și curajul fără scrupule al unui tînăr d'Artagnan cu perseverența dîrză și hotărîrea încăpățînată a unui bătrîn și experimentat scoțian. Nici o mirare, dar, că ne fascina pe noi toți.

Fratele meu Digby, locotenentul, îi era frate geamăn, mai tânăr ca el cu un sfert de oră și totodată umbra lui supusă și admiratoare. Digby poseda toate calitățile lui Michael, dar nu în așa mare măsură; el era mai lipsit de griji, iubea gluma și râsul, dar se conducea în toate după Michael și era întotdeauna gata să facă tot ce făcea acesta.

Eu aveam cu un an mai puțin ca frații mei, al căror supus servitor eram. Colegii noștri ne numeau Geste, Geste „cel mic“ și Geste „cel mai mic“, iar eu eram, în comparație cu minunații mei frați — dobîndirea bunăvoinței lor fiind scopul vieții mele — de departe „cel mai mic“.

Probabil că am trecut asupra fraților mei dragostea, supunerea și delicatețea care ar fi aparținut altfel părinților; căci noi eram orfani, nu ne aminteam nici de mamă, nici de tată și ne trăiserăm tinerețea, după ce capelanul ne terminase educația, între școală și Brandon Abbas.

Lady Brandon, mătușa noastră dinspre mamă, a făcut pentru noi mai mult decît ar fi fost de datoria ei, dar dragostea sa deosebită aparținea în mod vădit numai lui Michael. Neavînd copii, îi dăruise toată dragostea ei de mamă lui Michael și așa-zisei noastre verișoare Claudia; aceasta era o fată excepțional de frumoasă, a cărei origine rămînea un secret pentru noi copiii. Ea și Isabella Rivers, o nepoată a mătușii noastre Patricia, și-au petrecut cea mai mare parte a tinereții lor la Brandon Abbas; Isabella — cred — a venit la Brandon Abbas în timp ce mergeam încă la școală, ca tovarășă de joacă a Claudiei. Era în același timp o minunată camaradă de joacă pentru noi și obținu în curînd titlul onorific de „preacredincioasă“.

Un musafir frecvent era August Brandon, un nepot al lui Sir Hector Brandon, care venea adeseori în vizită în vacanță, deși îl strigam în permanență cu porecla lui „August cel Groaznic“ și dezaprobam în mod vădit prezența lui. Nu era chip să-l iubești; prea era nepotul unchiului Hector și prea închipuit, pentru că se știa moște-

nitorul lui. Michael îl trata în orice caz corect, nu-l răsfăța, dar nici nu făcea economie de nuiiele.

Țin minte limpede fapta care a dus la condamnarea mea, dar îmi amintesc de această întâmplare din două motive. Întîi, pentru că în acea zi, în care am căzut în dizgrație, mi s-a acordat pe viață titlul onorific „băiat viteaz”. În al doilea rînd, pentru că în acea seară ne-am bucurat de privilegiul excitant de a putea privi și admira marele safir „Blue Water”, pe care unchiul Hector îl dăruise mătușii Patricia la căsătorie.

Brandon „cel rău”, străbunicul unchiului Hector, „achiziționase”, cred, pe „Blue Water” în India, într-un mod misterios. Piatra era giuvaerul cel mai grațios și mai fermecător pe care l-am privit vreodată și vederea lui mă fascina într-un mod deosebit. Puteam să-l privesc ore întregi și simțeam ciudata necesitate de a-l mirosi, ca pe o floare, sau de a-l lipi de urechea mea.

Aspectul lui te făcea fericit și te chinuia în același timp, căci totdeauna doreai mai mult decît doar să-l privești sau să-l atingi. Un cristal atît de minunat și de limpede părea că cere toate cele cinci simțuri pentru a fi apreciat.

Cînd am auzit spunîndu-se pentru prima oară că Sir Hector Brandon o cumpărase pe Patricia Rivers cu „Blue Water” și că era stăpînul a două pietre prețioase, am simțit că observația nu era chiar atît de nedreaptă. Pentru care alt motiv s-ar fi căsătorit o femeie ca mătușa Patricia cu unchiul Hector — decît acela că era stăpînul pietrei „Blue Water”, și că prin ea își cîștigase dreptul la considerație?

Sigur este că piatra nu aparținea propriu-zis soției sale, căci ea nu putea nici s-o poarte și nici să facă altceva cu ea; tot ce putea face era numai s-o privească din cînd în cînd, ca oricare altul. Și asta era însă ceva, dacă simțea la vederea ei același lucru ca mine.

Titlul meu „băiat viteaz” îl obținusem în următoarele împrejurări. Unul din jocurile favorite și cele mai pasionante ale lui Michael era „războiul maritim”. Cînd acest joc distractiv era la rînd, se împingeau în același

timp de către căpitan, respectiv de către locotenent, două vase de luptă impozante, cu pînzele desfăcute și cirna instalată, de pe marginea de piatră a eleșteului cu crini. Vasele aveau echipaje de soldați de plumb și fiecare era prevăzut cu cîte o baterie de tunuri de alamă fiind depărtate la aproximativ un metru unul de altul, la începutul jocului. Spre fiecare tun de alamă încărcat ducea un fitil, care era aprins la comanda căpitanului în timp ce vasele ieșeau din port.

Căpitanul veghea asupra soartei vasului care purta drapelul de război englez, iar locotenentul asupra celui alt, care purta tricolorul francez.

Eram totdeauna foarte emoționați, pentru că rezultatul luptei nu era niciodată sigur. Fiecare vas putea fi atins; se putea însă întîmpla ca ambele vase să tragă în gol — și anume din cauză că direcția lor de mers le îndepărta unul de altul. Odată trase loviturile, ne așezam cu toții pe mal și așteptam cu emoție scena ce urma. Vasele erau înconjurată de nori de fum, pînzele lor erau poate găurite, corpurile rupte în bucăți. Îmi amintesc de o bătălie neobișnuită în care vasul francez a pierdut catargul și tricolorul plutea pe valuri.

Eu aveam apoi misiunea onorifică să intru în apă ca Gulliver la Lilliput și să readuc vasele în port, unde tunurile lor erau din nou încărcate de către Michael și Digby, pentru a fi retrimise în luptă...

În ziua cea mare, prima întîlnire avu loc fără rezultat. Vasele se îndreptară unul spre altul și tunurile lor se descărcară unul spre altul și țândări săriră în aer, marinari căzură sau fură aruncați peste bord, iar vasele, împinse de lovituri și de distrugerile produse de descărcările tunurilor, se clătinară și se loviră unul de altul, în timp ce căpitanul și locotenentul adresau cu furie ordine soldaților lor de plumb.

— Geste cel slab să le tragă la mal, spuse în fine Michael. Mi-am sumes pantalonii, m-am bălăcit în apă, am întors vasele și le-am împins spre fort.

A doua luptă fu, de fapt, unilaterală, căci de pe vasul francez se descărcă numai tunul cel mai mic. Intrați din nou în eleșteu, întorsei vasul francez și în acel moment

luă foc tunul cel mare cu un zgomot asurzitor, iar eu primii întreaga descărcătură în picior. Spre norocul meu, aceasta se compunea numai dintr-un singur alic. Era cît pe-acî să cad jos în apă.

— Sînt împuşcat ! strigai.

— Ți-ar şade mai bine să fii spînzurat, spuse căpitanul. Vino încoace.

Singele curgea din mica rană, iar „preacredincioasa” scoase un urlet de durere, asemănător celui al unui cîine.

Claudia vru să ştie imediat exact ce simţeam.

— Am senzaţia că sînt împuşcat, răspunsei şi adăugai apoi : sînt pe moarte.

— Asta poţi s-o faci în eleşteu, îmi recomandă căpitanul şi-şi scoase apoi briceagul şi o cutie de chibrituri.

— Rana trebuie probabil arsă, pentru a evita cangrenarea ? se interesă locotenentul, cînd căpitanul aprinse un chibrit şi ţinu vîrfurile unei mici lame în flacără.

— Nu, răspunse căpitanul. Sîntem în mijlocul mării, şi îl operăm fără narcoză. Proiectilul de tun trebuie tăiat şi scos afară.

În timp ce şedeam pe mal şi mă vedeam cu un picior de lemn, el mă întrebă :

— Vrei să-ţi punem un căluş sau să-ţi băgăm un glonte în gură, ca să-l mesteci ? Nu vreau să fiu deranjat în timpul operaţiei prin urletele tale proteste.

— Nu voi urla, domnule căpitan, am răspuns cu demnitate şi cu slaba speranţă că exprimam adevărul.

— Dig, aşează-te pe capul lui, spuse Michael către locotenent, dar eu i-am făcut un semn negativ lui Digby, m-am întors pe o parte, am închis ochii şi am întins piciorul.

— Aşadar, ţineţi-l bine, ordonă căpitanul.

Aveam dureri cumplite, dar am reuşit să mă stăpînesc, muşcîndu-mi arătătorul îndoit. Nici n-am dat din picior, pentru că Digby şedea pe el, iar Claudia pe laba piciorului. După un timp care mi se păru nesfîrşit, l-am auzit ca de la o mare depărtare pe Michael spunînd : „Acum l-am găsit !” iar apoi un urlet de bucurie al bandei vesti că martiriul meu se sfîrşise şi că proiectilul de tun fusese pus deoparte.

— Încearcă din nou tunul cu el, Dig, ordonă căpitanul, iar tu Isabella strecoară-te sus în odaia noastră de baie și adu din farmacia de casă toate fleacurile necesare.

„Preacredincioasa“ își șterse fața udă de lacrimi, plecă în grabă și se întoarse curînd cu o sticlă de alcool, un pachetel de vată și un rûlou de tifon pentru bandajat.

Cred că Michael a executat operația foarte bine. Bineînțeles că proiectilul nu pătrunsese prea adînc, căci altfel un briceag n-ar fi fost tocmai instrumentul chirurgical cel mai potrivit. Un medic n-ar fi putut să lucreze mai bine, și rana se vindecă repede.

Odată făcut bandajul, căpitanul — în prezența întregii bande și a cîtorva membri din afara ei, care tocmai se aflau în vizită — mă ridică în slava cerului de bucurie și mîndrie, acordîndu-mi pentru vecie titlul onorific de „băiat viteaz“, pentru că în timpul grelei operațiuni, efectuate fără narcotic și în plină mare, nu vărsasem nici o lacrimă și nu scosesem nici un țipăt.

Înafară de aceasta, îmi acordă marea onoare a unor funeralii de Viking.

Funeraliile de Viking nu se pot ține în fiecare zi, pentru că în acest scop este nevoie, între altele, să se distrugă un mare vas de luptă.

Vikingul mort este așezat pe un rug în mijlocul vasului, cu lancea și scutul alături; calul și ciinele său sînt omoriți și corpurile lor așezate la picioarele lui. Rugul este aprins și vasul împins în mare, cu pînzele desfăcute.

Pentru călătoria mortuară pe ocean mi se acordă vasul francez. Un soldat ales, de plumb, primi solemn numele și rangul principelui de Vikingi John Geste; fu apoi așezat pe o cutie de chibrituri umplută cu pulbere și în jurul său, pe coverta vasului, se ridică un rug din chibrituri; vasul fu îmbibat cu gaz, calul îi fu așezat la căpătii, și un ciine mic — din porțelan — la picioare.

Cînd totul fu gata, ne descoperirăm, iar Michael pronunță cu mîna ridicată:

— Cenușă la cenușă, pulbere la pulbere, dacă nu te vrea Dumnezeu, să te ia dracul !

Apoi aprinse cu un chibrit rugul și împinse vasul de luptă francez în mijlocul eleșteului cu crini.

Focul ardea minunat, flăcările se ridicau în sus, mistuind catargul și pinzele. Noi toți stăteam tăcuți și priveam cum vasul ardea până la linia de plutire și ne închipuiam grozăvia unui vas incendiat în plină mare. Când vasul se scufundă în zgomot și fum, Michael rupse tăcerea cu cuvinte de care mi-am amintit după mulți ani, într-un loc cu totul diferit (se pare că și Digby și le-a amintit) :

— Asta se cheamă înmormîntare ! Ce este față de asta înmormîntarea în pămîntul murdar al unui cimitir nenorocit, unde te mănîncă viermii ? Groaznic ! Ce n-aș da, cînd mi-o veni rîndul, să mi se facă asemenea funeralii frumoase ! Stați, am o idee strașnică ! Am să hotărâsc prin testament să fiu ars ca un Viking și, dacă n-o să-mi îndepliniți dorința, să nu moșteniți nimic de la mine.

— Ai dreptate, Beau, spuse Digby. Am să te ard eu, cînd vrei, prietene.

— Și eu îți promit același lucru, frate, dacă mori tu întîi, răspunse Michael și își strînseră mîinile pentru a-și întări promisiunea...

Seara, cînd fiecare din noi era ocupat cu altoeva în odaia copiilor, veni bătrînul Burdon și spuse să coborîm în salon.

Claudia și Isabella se aflau acolo. Claudia vorbea foarte sigură de sine și cu precocitate unui străin cu aspect distractiv, căruia îi furăm prezența. Era un ofițer francez de cavalerie, și am fost plăcut surprinși să aflăm că venea direct din Maroc, unde se luptase ; acum era în concendiu.

— Ar fi minunat dacă ar veni mîine la noi sus, în odaia noastră de lucru, șopti Michael, cînd ne îngrămădirăm în jurul cutiei de sticlă așezată pe o pernă de catifea albă, unde se afla safirul „Blue Water“.

L-am privit în tăcere și mi se păru că devenea din ce în ce mai mare, pînă ce am avut senzația că puteam

să mă arunc peste el, cu capul înainte. Deși eram tânăr, simțeam totuși că nu putea fi bine să privești prea mult timp acest minunat izvor de culori devenite vii. Piatra părea că trăiește. Era nespus de frumoasă, dar puțin ciudată.

— O putem lua în mână, mătușă Patricia? întrebă Claudia și, ca de obicei, își impuse voința.

Mătușa Patricia ridică clopotul de sticlă și înmână piatra prețioasă francezului, care o dădu repede mai departe Claudiei.

— Cine știe câte certuri, griji și vărsări de sînge a produs asta, spuse el; cine știe câte ar putea povesti.

— Puteți să ne istorisiți, vă rog, povești despre lupte și vărsări de sînge? întrebă Michael, iar noi copiii îl asaltarăm pe francez, rugîndu-l să ne povestească aventurile lui. Ofițerul ne făgădui, iar a doua zi căpitanul o trimise pe Claudia pentru a-l convinge pe francez să-și țină făgăduiala.

În curînd Claudia se întoarse cu el la locul nostru de joacă, pe pajiște, și francezul ne povesti despre Spahii, despre Legiunea Străină, despre Zuavi și alte regimente ale căror numiri aveau rezonanțe romantice. Ne povesti despre lupte în pustiu, despre grozăviile și faptele de eroism ale arabilor, despre lupte corp la corp, în care te bați călare, cu arma albă, ca în timpuri străvechi.

Ne povesti de Tuaregii mascați, de femei voalate, de orașe misterioase, de oaze, de fata morgana, de furtuni de nisip și de minunile Africii. Apoi ne arătă mișcări de scrimă, iar cînd ne părăsi, îi aparțineam cu trup și suflet.

— Eu voi intra în Legiunea Străină franceză, după ce termin studiile la Eton, anunță deodată Michael. Am să devin sublocotenent și intru apoi în regimentul lui.

— Bineînțeles, și eu, spuse Digby.

— Eu de asemenea, aprobai eu.

August Brandon privi îngîndurat, dar nu spuse nimic.

— N-aș putea veni și eu ca vivandieră? întrebă Isabella.

— Trebuie să mă vizitați cu toții în uniformele voastre ofițerești, spuse Claudia: uniforme franceze sînt atît de frumoase!

A doua zi ne întorserăm la școala noastră din Slough.

Pe „Blue Water” l-am văzut apoi abia în vacanțele dinaintea ultimului nostru semestru de la Eton și anume cu ocazia unei vizite a generalului Sir Basil Malcolmson — un cunosător în materie de pietre prețioase și o autoritate în domeniul său — care era pe atunci custode al tezaurului din Turnul Londrei. Generalul scrisese o istorie de popularizare a celor mai renumite nestemate din lume sub titlul „Pietre prețioase celebre” și lucra atunci la volumul al doilea, care se ocupa cu pietre mai puțin cunoscute, de o însemnătate mai mică.

Sir Basil Malcolmson întrebasese prin scrisoare dacă putea menționa în cartea sa ceva despre safirul „Blue Water” și povestea lui.

Din cele ce auzisem de la Claudia, am înțeles că mătușa Patricia nu era prea încîntată de aceasta, dar că s-ar fi declarat totuși de acord să arate piatra. Cît despre povestea ei, nu se cunoșteau prea multe, înafara faptului, că fusese „achiziționată” (ce frumos spus!) în secolul al optsprezecelea de către Sir Hector, al VII-lea lord Brandon, în India, în timp ce era în serviciul unui nabab sau rajah — probabil sultanul Nunjeraj din Mysore.

Generalul, care luă masa la noi, ne povesti multe lucruri interesante despre soarta pietrelor prețioase celebre. Îmi amintesc că August „cel groaznic” s-a evidențiat în mod special în acea seară.

— Cît i-ați da mătușii pentru „Blue Water”? îl întrebă el pe Sir Basil.

— Eu nu sînt negustor, răspunse generalul.

Cînd masa se apropia de sfîrșit, iubitul și onoratul nostru capelan avu unul din accesele sale, ceea ce nu se mai întîmplase pînă atunci în prezența mătușii Patricia. Participase normal la conversație, în tot timpul mesei, și făcuse o impresie foarte demnă, cu figura lui distinsă și părul argintiu, care îl făcea să pară cu douăzeci de ani mai bătrîn decît era.

— Adu-mi un iepure de casă alb, cu ochi roșii, strălucitori de cristal, îi spuse el cu voce înceată lui Burdon. Să aibă o panglică roșie în jurul gâtului, adăugă el misterios, poate să fie și albastru violet, dar în nici un caz albastru deschis.

Burdon, care era obișnuit cu asemenea lucruri de la el, spuse amabil: „Desigur, Sfinția Ta“, și se îndreptă spre bufet, ca și cum ar fi vrut să-i îndeplinească dorința. Noi ceilalți vorbirăm repede, pentru a nu da loc unei situații penibile. Capelanul suridea absent. Pentru a-l readuce la realitate, Isabella începu începu să-l întrebe de progresele cărții sale despre sticlăria veche, care era marota lui și la care scria de mulți ani.

Privii la mătușa, pentru a vedea dacă observase ceva. Ea ședea în capul mesei și părea că discută aprins cu generalul, dar fața îi îmbătrânise deodată cu zece ani. Când doamnele se retraseră după terminarea mesei, îmi șopti în trecere:

— Spune-i lui Michael să se ocupe astă seară de capelan; suferă de insomnie și este surescit.

Mai târziu, în salon, când „Blue Water“ suridea curcitor pe perna de catifea albă, în închisoarea lui de sticlă, iar noi stăteam în jurul mesei pe care se afla așezat, capelanul deveni iarăși complet normal și știu să vorbească despre pietre prețioase chiar mai frumos decât Sir Basil. M-am bucurat pentru mătușa Patricia, care era fericită că accesul îi trecuse așa de repede.

Săraca mătușă Patricia! Singura rază de lumină în căsătoria ei nefericită cu Sir Hector Brandon era faptul că egoistul ei soț nu se prea arăta la Brandon Abbas. El era un mare vânător înaintea Domnului (sau a Diavolului) și urmărirea întotdeauna, undeva departe, un vînat biped sau patruped. Este bine să ai un țel anumit, iar țelul și ambiția lui Sir Hector în viață erau de a se putea lăuda că a vînat cîte un exemplar din fiecare specie de animal, pasăre și pește și că a iubit cîte o femeie din fiecare națiune a lumii!

Cînd eram copii, nu știam bineînțeles ce avea de îndurat mătușa Patricia de la acest om violent și răutăcios, cînd era acasă, și ce aveau de suferit arendașii și

muncitorii săi, cînd era absent. Copiii puteau să-și distrugă sănătatea pe moșiile sale, din cauza lipsei de instalații sanitare; bătrînii puteau să moară din cauza răcelilor pe care le contractau în colibeile sale dărăpănate și umede: țărani puteau să crape — dar iahtul și prietenele lui Sir Hector nu trebuiau să ducă nici o lipsă.

Iar Lady Brandon putea să stea acasă și să caute să se descurce cu oamenii lui, cărora nu le mergea mult mai bine ca pe vremea robilor, în timp ce stăpînul lor petrecea în străinătate.

Dar noi, băieții și fetele, eram o bandă foarte veselă și fericită, care roia lipsită de griji în jurul conducătorului ei Michael...

Într-o după amiază ploioasă, ne aflam în holul exterior, cînd căpitanul nostru avu strălucita idee de a intra într-una din armurile de cavaler medieval, ce străjuiau la intrare. Noi, suita lui, devenirăm îndată cavaleri de grad mai mic sau mai mare și îl închiserăm cu multă istețime și mai multă sfoară în armura lui. Michael lua tocmai poziția pentru a ucide un dușman, cînd sunetul unui clacson de automobil ne întrerupse în mod anacronic jocul și o luarăm la fugă, care încotro, ca iepurii speriați.

Michael se urcă pe soclul pe care se aflase armura și rămase locului, pe cît se putea de comod. Digby alergă în sus pe scări, fetele fugiră în salon, August și alți băiați spre scara de serviciu, iar eu m-am vîrit într-un cufăr vechi, care se afla la celălalt capăt al holului.

Mi se părea că eram închis într-un sicriu, dar mîndria mă oprea să ies afară... Trebuie să fi suferit groaznic — și primul lucru de care îmi amintesc apoi este că stăteam culcat în patul meu, iar Michael mă lovea în obraz cu un burete ud, în timp ce Digby îmi trăgea lovituri bine intenționate în plept și stomac.

După ce m-am făcut bine și am fost dojenit îndeajuns pentru măgăria mea, mi s-a spus că mătușa Patricia ar fi apărut cu un „negru” și că ar fi vorbit cu el exact în fața armurii în care se afla Michael. Apoi ar fi plecat din nou cu misteriosul „negru” în automobil spre gară.

Am încercat să ne explicăm această ciudată vizită în toate chipurile; ne spărgeam capul, mai ales pentru că Michael nu voia să spună nimic mai mult, decât că venise un asemenea om și plecase apoi, iar el ar fi stat tot timpul liniștit în greaua armură; nici un scîrțlit și nici un zăngănit al armurii nu i-ar fi trădat prezența!

Cu toată admirația generală și binemeritată pentru fapta sa, persistența mea eroică în cufăr nu fu lăudată mai puțin. Trebuie însă să admit, ce-i drept, că imediat după ce mătușa Patricia a părăsit holul, Michael alergase la cufăr și ridicase capacul, sub care era să mă înăbuș.

Digby, care devenise prin exeroțiile stăruitoare și asurzitoare un gornist strașnic, își luă goarna din perete și cîntă un arpegiu în onoarea eroicei comportări a lui Michael și a mea.

Trebuie să mărturisesc că noi ceilalți discutăm adesea și cu înfrigurare misterioasă întîmplare, cu toată tăcerea ce o păstra Michael asupra vizitei „negrului”. N-am ajuns însă la nici o concluzie și ne-am închipuit că străinul avea, cine știe cum, vreo legătură cu un băiat exotic, fiu de maharajah, crescut la Eton, și care aproape îl diviniza pe Michael.

Mătușa Patricia îl invită la Brandon Abbas în urma dorinței lui Michael și, cînd îl văzu pe „Blue Water”, își pierdu literalmente cunoștința.

Faptul că leșinase putea să fie o coincidență, fără legătură cu vederea safirului. În orice caz, Michael nu mai spuse nimic despre această întîmplare în acea seară și nici mai tîrziu.

Și astfel ne-am petrecut fericiți tinerețea noastră la Brandon Abbas, cînd nu eram la școală, la Eton, sau, mai tîrziu, la Oxford.

2

Disparația safirului.

Cițiva ani mai târziu, într-o seară de toamnă, se ivi dintr-odată în viața noastră o schimbare totală și neașteptată. Fapta unei singure ființe schimbă viața noastră a tuturor și avu drept urmare suferințe, exil și moarte.

În această seară fatală de toamnă, ședeam cu toții după masă în marele salon din Brandon Abbas, pentru ultima oară împreună — după cum se va vedea mai târziu. Erau de față : mătușa Patricia, capelanul, Claudia, Isabella, Michael, Digby, August Brandon și cu mine.

Mătușa Patricia o rugă pe Claudia să cînte, dar această domnișoară pretextă că ar fi răgușită și că nu s-ar simți bine. Era într-adevăr palidă, părea îngîndurată și îngrijorată, și mă întrebam dacă tristețea sa latentă era cauzată de datoriile ei de la bridge sau de nota neachitată a croitoresei.

Isabella, care era, ca întotdeauna, gata să fie amabilă, se așeză la pian. Ascultăram voci ei plăcută, în timp ce mătușa Patricia împletea, capelanul suridea pierdut, Claudia părea să mediteze cu fruntea încrêțită a-

supra unei probleme insolubile, August se juca cu o țigară pe care nu îndrăznea să o aprindă, Digby răsfoia o revistă și Michael o privea din cînd în cînd pe Claudia.

În cele din urmă Isabella se ridică și închise pianul.

— Ce-ați spune despre o partidă de biliard ? propuse August și, înainte ca cineva să-i fi putut răspunde, Claudia spuse :

— Te rog, mătușico, lasă-ne să admirăm puțin pe „Blue Water“, nu l-am mai văzut de o veșnicie.

— Da, mătușico, lasă-ne să-l privim, rugă Michael, în timp ce capelanul aprobă și se offeri să-l aducă, dacă Lady Brandon ar permite-o.

Numai el și mătușa Patricia (și Sir Hector bineînțeles) cunoșteau locul strict secret unde se afla piatra prețioasă. Cred că nici cel mai ingenios spărgător n-ar fi reușit — chiar dacă i s-ar fi dat ocazia — să dea de urma safe-ului, în care era păstrat „Blue Water“ împreună cu celelalte obiecte de valoare. Michael, Digby și cu mine ne-am petrecut, cu știrea și permisiunea mătușii, nenumărate ore căutînd ascunzătoarea — dar fără cel mai mic succes. Michael, în special, era urmărit de gîndul că trebuia să-l găsească...

Mătușa Patricia admise îndată și capelanul se îndepărtă.

— Ce valoare are „Blue Water“, mătușă Patricia ? întrebă Claudia.

— Depinde pentru cine, răspunse mătușa.

— Ei — cît ar offeri de pildă un negustor pentru el ?

— Cam jumătate din ce ar putea obține vînzîndu-l.

— Și cît crezi că ar fi aceasta ?

— Nu știu, Claudia. Dacă vreun milionar american ar ține neapărat să-l cumpere, ar încerca să ofere cea mai mică sumă ce ar putea fi luată în seamă, fu răspunsul.

— Ce ai cere, dacă ai vrea să-l vinzi ? insistă Claudia.

— Nu mă gîndesc să-l vînd, spuse mătușa Patricia cu o voce care ar fi trebuit să curme orice discuție asupra acestui subiect. Ea primise în acea zi o scrisoare din partea soțului ei, prin care acesta o înștiința de apro-

piata sa intoarcere din India, ceea ce nu părea să o bucure în mod deosebit.

— Am auzit spunându-se odată, că i s-ar fi oferit unchiului Hector treizeci de mii de pfunzi pentru el spuse August.

— Da ? se miră mătușa Patricia, și în acea clipă se întoarse capelanul purtînd safirul pe perna lui de catifea albă, sub clopotul de sticlă, și îl puse pe masă, sub candelabrul cel mare cu numeroasele sale becuri electrice.

Safirul se afla acum în fața noastră și strălucirea lui albastră ireală ne captiva pe toți.

— Este minunat, spuse Isabella. Mă întrebai de cite ori safirul provocase aceste cuvinte.

— O, lăsați-mă să-l sărut, strigă Claudia și capelanul ridică clopotul de sticlă cu o mîină, întinzînd cu cealaltă safirul mătușii Patricia care îl cercetă, ca și cum nu l-ar fi contemplat de o mie de ori pînă atunci, îl ținu contra luminii și privi prin el. Apoi îl dădu mai departe Claudiei, care îl mîngie.

Unul îl trecea celuilalt. August îl aruncă în aer și murmură în timp ce-l prindea din nou în mîină :

— Treizeci de mii de pfunzi pentru o bucățică de sticlă.

Cînd veni rîndul lui Michael, se păru că n-ar mai fi vrut să-l dea niciodată mai departe. Michael îl cîntări, îl frecă și îl cercetă mai degrabă ca un negustor, decît ca un admirator al frumuseții sale.

În fine capelanul îl puse la loc pe perna lui și îl acoperi cu clopotul de sticlă.

Stăturăm citeva minute în jurul lui, în timp ce capelanul povestea ceva despre rajahi indieni și minunatele nestemate ale coroanelor lor.

Eu stăteam în imediata apropiere a mesei ; mă aplecai asupra pietrei și mă cufundai din nou în adîncimea ei de nepătruns ; August își repetă propunerea :

— Ce-ați spune despre o partidă de biliard ? — cînd deodată lumina electrică se stinse și rămaserăm într-o beznă totală.

— Iarăși scurt circuit ! Sigur că Fergusson este de vină ! spuse Digby, vorbind de Fergusson, șoferul nostru, care era răspunzător de instalația electrică.

— Într-un minut va fi din nou lumină, spuse mătușa Patricia, și dacă nu, atunci Burdon va aduce luminări. Rămîneți pe locurile voastre și nu umblați prin cameră, ca să nu răsturnați ceva.

Cineva se lovi ușor de mine, în timp ce stăteam lângă masă.

— Spirite și stafii ! spuse Isabella cu o voce mor-mintală. Cine are chibrituri ! O mină osoasă vrea să mă strîngă de gît. Văd...

— Pe fiecare, îi continuai eu cuvintele, pentru că în acea clipă se făcuse din nou lumină și clipeam orbiți unul la altul.

— Salvată, strigă Isabella, cu un oftat de ușurare exagerată ; apoi, cînd privind spre ea, am văzut-o fixînd cu ochii holbați și gura deschisă masa, arătînd spre ea, mută...

„Blue Water“ dispăruse. Pe catifeaua albă nu mai era nimic și clopotul de sticlă nu mai acoperea altceva decît perna goală.

Cred că trebuie să fi arătat cu toții foarte idioți, cum stăteam așa și holbam ochii la locuința părăsită a marelui safir. Mătușa Patricia rupse tăcerea și vraja.

— A ta e gluma, August ? întrebă ea cu acea severitate — rar întrebuițată — în voce, care nu își greșea niciodată efectul.

— Cum ? Eu ? Nu, mătușă ! Zău nu ! O jur ! Nu l-am atins, declară tînărul, roșind viu.

— Ei, atunci se pare că cineva are un simț ciudat al umorului, spuse ea și eram fericit că nu-mi permisesem această glumă. Mă bucuram și pentru faptul că atribuisese gluma în primul rînd lui August.

— Tu stăteai la masă, John, se întoarse ea către mine. Tu ai fost acela ?

— Nu mătușă, răspunsei.

După ce Digby și Michael negară că ar fi participat la această poznă prostească, mătușa Patricia se întoarse spre fete.

— N-ai făcut-o voi ? spuse ea, ridicîndu-și întrebător sprincenele fine.

— Nu mătușă, eram prea ocupată cu spirite și stafii și cu mina osoasă, pentru a mă putea gîndi măcar la așa ceva, spuse Isabella.

— Nici eu, asigură Claudia.

Lady Brandon și Sfinția Sa Maurice Ffolliot ne priviră pe toți șase cu răceală și severitate.

— Ar fi de prost gust să continuați această glumă, spuse mătușa hotărîtă.

— Dă piatra înapoi, John, spuse August, tu singur erai în apropierea ei, cînd s-a stins lumina.

— Am mai spus că n-am atins-o, răspunsei eu.

— Ce-ar fi dacă ai da-o tu înapoi ? îi spuse Digby lui August cu vocea amenințătoare.

— Probabil că o ai tu însuți, se răsti August furios.

Digby, care stătea în spatele lui, îi trase o lovitură și-l izbi de masă — o lipsă de tact și o brutalitate pe care mătușa Patricia în mod ciudat nu le luă în seamă.

— Eu n-am safirul blestemat, strigă August, numai unul din voi trei poate să-l aibă.

Era o situație ridicolă, care deveni repede neplăcută; buzele mătușii mele se făceau tot mai subțiri și ochii ei se întunecau cu fiecare clipă ce trecea.

— Băgați de seamă, nebunilor, spuse Isabella, în timp ce August ne privea pe noi și noi frații îl priveam pe el furioși, am să sting acum lumina pentru două minute și oricine ar fi făcut prostescă glumă și nu vrea s-o mărturisească, să-l pună pe „Blue Water“ la loc. Atunci nu va ști nimeni care a fost.

Isabella se îndreptă spre ușă, unde se găsea comutatorul.

— Așadar atenție, stați cu toții liniștiți și hoțul face să dispară fapta lui ; cînd am să aprind din nou lumina, „Blue Water“ va străluci din nou.

Se făcu întuneric. Întrucît fusesem acuzat de două ori, mă interesa cine putuse fi vinovatul. Bijbiind după clopotul de sticlă, am pus mîna pe el, pentru a apuca pe vinovat, cînd va pune piatra la loc. Intenția Isabellei era bună, dar nu vedeam nici un motiv, pentru care ar

fi trebuit să mă las suspectat din cauza lui August. Stăteam aşadar şi aşteptam; domnea o tăcere completă.

— Nu pot s-o fac, pantofii mei scîrîie, spuse Digby deodată.

— Nu pot să gădesc clopotul de sticlă, spuse Michael.

— Vinovatul mai are timp un minut, spuse Isabella; să se grăbească.

Şi atunci am observat că cineva respira în imediata mea apropiere. Cotul meu fu atins uşor, o mînă se aşeză lingă a mea şi am apucat-o.

Mîna mea stingă strîngea o mincă de haină, sub care se simţea o manşetă, iar dreapta ţinea strîns o încheietură de mînă. Eram fericit că prinsesem un bărbat. Dacă ar fi fost o fată, i-aş fi dat drumul. Desigur, August „cel groaznic“... Nu-l invidiam pentru privirea pe care i-o va arunca mătuşa Patricia, cînd îl va vedea ţinut strîns de mine. Poate că i-aş fi dat drumul, dacă nu m-ar fi suspectat şi n-ar fi amintit că eu stăteam lingă masă cînd se stinsese lumina.

Mă miram că nu încerca să scape şi eram pregătit să-l împiedic la nevoie. El însă nu se mişcă.

— Am să număr acum pînă la zece şi după aceea se va face lumină. A pus mizerabilul piatra la loc? întrebă Isabella de la uşă.

— Da, eu am pus-o la loc, spuse Digby.

— Şi eu, spuse Michael foarte aproape de mine.

— Şi eu, strigă Claudia.

Apoi Isabella întoarse comutatorul şi văzui că mîinile mele ţineau braţul drept al fratelui meu Michael!

Eram extraordinar de surprins. Totul nu era desigur decît o afacere fără importanţă, o glumă proastă, o negare ridicolă, dar nu era ceva în genul lui Michael. Şi mirarea mea creşcu, cînd Michael mă privi în mod ciudat şi spuse:

— Aşadar pe mine mă ţii strîns, ca vinovat? O, „slabe“ Geste!

M-am simţit ca lovit în cap şi m-am întors spre August:

— Iartă-mă te rog, credeam că tu ai făcut-o.

— Nu adăuga unei insulte o nedreptate, răspunse acesta. Dă chestia asta blestemată mai repede înapoi și nu fii caraghios; tot ce e prea mult e nesănătos.

M-am uitat la pernă: era goală. L-am privit pe Michael și el pe mine.

— O, dă-l înapoi, Beau, spusei eu, și nu împinge gluma prea departe.

Michael se uită la mine cu una din privirile sale pătrunzătoare, fără a spune ceva.

Isabella se apropie de noi.

— Încetați odată comedia asta, spuse ea. Beau, dă-l înapoi și hai să dansăm — spre că nu ai nimic împotriva, mătușă?

— Desigur, spuse mătușă Patricia, de îndată ce se va fi găsit piatra. Afacerea începe să mă plictisească și dacă nu capăt imediat înapoi pe „Blue Water“, am să mă supăr serios.

— Ei, cine o are, s-o scoată la iveală, spuse Digby.

Un minut domni tăcerea; începea să devină insuportabil.

— Eu aștept, spuse Lady Brandon în cele din urmă și începu să bată nervoasă cu degetele în masă.

Nu voi uita atât de curînd orele următoare și îngrozitoare atmosferă de bănuială. Șapte oameni se bănuiau unul pe altul și al optulea făcea ca și cum i-ar bănuia pe toți.

— Afacerea devine serioasă, spuse mătușă și se așeză. Pentru ultima oară sfătuiesc pe acela care l-a luat pe „Blue Water“ să mi-l dea înapoi; nu se va mai vorbi apoi despre aceasta.

Nimeni nu se mișcă.

— Foarte bine, spuse mătușă, deoarece vinovatul nu vrea să iasă la iveală, trebuie să mă adresez fiecăruia...

Lady Brandon puse mîna pe brațul Claudiei, o trase spre ea și o privi drept în ochi:

— Vino încoace Claudia. Ai atins tu pe „Blue Water“ după ce capelanul l-a pus înapoi la locul său?

— Nu, mătușă..., spuse Claudia, nu, mătușă.

— Bineînțeles că nu, spuse mătușă Patricia; du-te la culcare, draga mea; noapte bună.

Claudia plecă și îmi aruncă în trecere o privire indignată.

— Vino încoace, Isabella, continuă mătușa, ai atins tu pe „Blue Water“ după ce capelanul l-a pus la loc?

— Nu, mătușă, n-am făcut-o eu, răspunse Isabella.

— Sunt convinsă de aceasta. Du-te la culcare. Noaptea bună, spuse Lady Brandon.

Isabella plecă și îmi aruncă o privire amabilă. Mătușa Patricia se întoarse acum spre August.

— Vino încoace, spuse ea rece, spune-mi tu te rog adevărul. Dacă-l ai pe Blue Water și mi-l dai acum, nu voi mai aduce vorba despre aceasta.

— Jur pe Dumnezeu, mătușă... strigă August.

— Nu este nevoie să juri, spune numai da sau nu: îl ai?

— Nu, mătușă, îți dau cuvântul meu de onoare că nu-l am.

— Știi unde se află Blue Water acum?

— Pe sufletul meu, nu știu.

— John, spuse mătușa fără a se preocupa mai mult de August, știi tu unde este piatra?

— Nu, mătușă, răspunsei eu.

Apoi veni rîndul lui Digby. El spuse liniștit că nu știa nimic despre dispariția safirului și că nu îl atinsese de cînd îl primise de la Claudia și îl dăduse mai departe Isabellei.

Acum rămînea numai Michael. El era vinovatul, sau unul din noi ceilalți trebuie să fi mințit fără rușine și răspundere.

— Michael, spuse mătușa Patricia serioasă și gravă, mă întristează mai mult decît o pot spune. Dă-l te rog înapoi pe Blue Water și voi trece cu buretele peste toată chestiunea.

— Nu pot să-l dau înapoi mătușă, pentru că nu l-am luat, spuse Michael liniștit, în timp ce inima mea bătea mai repede.

— Știi unde se află, Michael?

— Nu știu, mătușă.

— Ai avut safirul în mîna de cînd a fost pus la loc de către capelan? fu întrebarea următoare.

— Nu, mătușă, răspunse el liniștit.

— Știi ceva despre dispariția lui, Michael? întrebă ea severă.

— Știu numai că nu am absolut nimic de-a face cu dispariția lui, mătușă.

— Tot ce-ai spus este adevărul adevărat?

— Declar că nu am spus nimic altceva decât adevărul, răspunse el.

Ce era să cred? Nu puteam să presupun în mod serios că Michael mințea într-un chip atât de josnic. Pe de altă parte nu-mi ieșea din minte faptul că prinsesem mâna lui deasupra clopotului de sticlă.

Mătușa Patricia ședea și-l privea gînditoare pe Michael. Tăcerea deveni din ce în ce mai insuportabilă. În fine, ea spuse cu vocea de gheață :

— Este nespus de josnic și respingător, că între șase băieți și fete, care au crescut aici, există unul care este un mincinos abject și pe cît se pare un hoț ordinar, totuși nu vreau să cred aceasta. Ascultați : voi lăsa clopotul de sticlă pe locul unde se află acum și voi încuia toate ușile acestei camere către miezul nopții, luînd cheile la mine, cu excepția cheii de la ușa de-acolo. Adu-mi-o, Digby... mulțumesc. Această cheie o voi pune în vechiul vas de bronz de pe căminul din hol. Servitorii se vor fi culcat și nu vor ști că se află ascunsă cheia acolo. Rog acum pe mincinosul aici de față, să se folosească de această ocazie pentru a înapoia safirul în timpul nopții, să încuie ușa la loc și să pună cheia din nou în vasul de bronz. Dacă acest lucru nu se va întimpla pînă miine, cînd voi coborî, va trebuie să presupun că mincinosul este și hoț și voi proceda în consecință. De formă, trebuie să spun același lucru și Claudiei și Isabellei.

— Vino, Maurice, spuse ea, se ridică și îi luă brațul, sper că această afacere nu te va afecta prea mult.

Sărmanul capelan arăta prea nefericit și zăpăcit, pentru a putea vorbi. Lady Brandon părăsi camera fără a ne fi spus „noapte bună“.

Cred că fiecare din noi a respirat ușurat, cînd ușa se închise în spatele ei — eu în orice caz am făcut-o. Și acum ?

Digby se întoarse către August și spuse :

— Dacă el l-a șterpelit, trebuie să-l mai aibă... și în clipa următoare îl aruncă pe August pe jos, se așează peste el și cercetă buzunarele băiatului — care dădea din miini și din picioare ca un nebun — dar fără a găsi ceva.

— Nu-l are, spuse el în fine, afară doar de nu l-a înghițit. Dar se prea poate să-l fi ascuns undeva în cameră. Să căutăm.

Michael mă privi pe mine și eu l-am privit pe el și apoi am început amândoi să cercetăm odaia în mod sistematic. Dar „Blue Water“ nu era de găsit.

August ne părăsi înjurînd, în timp ce noi trei trecurăm în fumoar.

— Ce facem acum, copii ? spuse Michael, care înțețea focul în cămin. Ne aprinserăm pipele și ne trîntirăm în fotoliile adînci de piele.

— Frumoasă poveste, dacă piatra asta blestemată n-o să fie miine aici. Tare aș vrea să știu dacă mătușă va înștiința Scotland Yard-ul, spuse Digby și suflă un nor de fum spre tavan.

— Ar fi cam neplăcut, dacă și-ar vîrî nasul aici un detectiv și ar interoga pe fiecare, spuse Michael.

— Cine poate fi, dacă nu e August ? spuse Digby gînditor. Mătușă doar n-o să-și fure propriul ei safir, fetele sînt în afară de orice bănuială, iar capelanul nu are ce face nici cu piatra, nici cu treizeci de mii de pfunzi.

— Atunci nu rămînem decît noi trei, spusei eu.

— Fără îndoială, spuse Michael.

— Eu mă exclud, surise Digby. Percheziționați-mă.

— De fapt este curios, că nu ne-am percheziționat unul pe altul, după ce n-am găsit nimic la August ; dreptatea față de el ar fi impus-o, spusei eu.

— E cu totul nedemn și de prisos, întrerupse Michael.

— August părea să creadă același lucru cînd l-am căutat, spuse Digby ironic.

— Atunci nu mai rămînem decît noi doi, tu John și cu mine, declară Michael.

— Aceasta este adevărat, fără îndoială, îl aprobai eu și ne uitarăm din nou cu severitate unul la altul.

— Eu nu l-am luat pe „Blue Water“, Beau, spusei eu.

— Nici eu, spuse Michael.

— Atunci a făcut-o totuși August și ne va înapoia desigur piatra, în timpul nopții, crezu Digby.

— Ce-ați spune să rămânem aici până ce auzim pe cineva coborînd în hol? Ușa de colo scîrție totdeauna îngrozitor, spusei eu.

— N-aș spune nimic, spuse Michael sever.

— De ce nu? întrebai eu mirat.

— Pentru că nu este exclus... vreau să spun că nu ne putem permite... adică nu avem dreptul să nesocotim dispozițiile mătușei. A dat vinovatului posibilitatea... spuse Michael ezitînd. Nu ești de aceeași părere, Digby?, îl întreabă el pe acesta.

— Cine vrea, n-are decît să aștepte, hotărî Digby. M-am saturat pe ziua de azi. Cine vine acum cu mine? Apoi se ridică și căscă.

— Să luăm cheia și s-o ascundem; ar fi o glumă bună, continuă el rîzînd.

— Nu fii prost, spuse Michael. Să mergem la culcare! Și ne despărțirăm ca întotdeauna cu scurta urare: „noapte bună“!...

Dar pentru mine era mai ușor să mă culc decît să adorm. Mă zvîrcoleam de pe o parte pe alta, nu puteam crede că Michael era vinovatul, dar într-o oarecare măsură nu-l puteau acuza nici pe August. De nevinovăția lui Digby mă îndoiam tot atît de puțin ca și de cea a lui Michael — dacă nu i-aș fi prins mîna, pe clopotul de sticlă.

Un lucru era în orice caz sigur: dacă piatra nu va fi pusă la loc în timpul nopții, atunci fusese furată de cineva cu intenția de a o vinde. Dar aceasta era ne-verosimil. Stăteam așa, treaz, gîndîndu-mă la una și la alta, și la ora patru dimineața cazul îmi părea tot atît de nelămurit ca și înainte.

Poate că totul era însă iarăși în cea mai perfectă ordine. Idiotul care își permisese această glumă proastă și fusese prea laș pentru a o mărturisi, dusesse desigur piatra înapoi. Nu trebuia oare să mă scol și să mă con-

ving de acest lucru ? În acest caz nu mai era nevoie să-mi sparg capul mai departe și aș fi putut să mai dorm liniștit câteva ore.

M-am sculat, mi-am îmbrăcat halatul, am aprins o luminare, m-am dus jos în hol și am băgat mîna în vasul de bronz care stătea pe cămin — vasul era gol.

Era oare o capcană, un șiretlic al Lady-ei Brandon pentru a descoperi pe vinovat ? Dacă era așa, atunci mă prinsesem eu, nevinovat, într-o cursă destinată altuia. Mi-am amintit de un episod din copilăria noastră. Mătușa venise atunci în odaia copiilor și spusese : „Copilul cel rău, care a fost în cămară, mai are marmeladă pe bărbie“, și mîna nea nevinovată și prostească apucă imediat bărbia, pentru a vedea dacă, prin cine știe ce întîmplare, nu era minjită cu marmeladă.

În fine, cel mai bun lucru de făcut era să dispar repede și în tăcere, înainte ca să se închidă cursa. Privii în jurul meu și nu m-ar fi mirat s-o văd pe mătușa Patricia stînd lingă mine.

Am plecat repede și, cînd am intrat în holul principal, care ducea la coridoare, am observat că îmi venea cineva în întîmpinare. Nu avea nici o luminare și putea să mă recunoască de îndată, deoarece îmi țineam luminarea înaintea obrazului.

— Ei, August, am spus cînd ajunse mai aproape, cam răcoroasă dimineață, nu-i așa ?

— Hei, John, cauți probabil cheia ? spuse vocea fratelui meu Michael.

— Da, Beau, am răspuns eu, nu este acolo.

— Nu, John, spuse Michael liniștit și mi-o puse înaintea ochilor, iat-o.

— Beau, am strigat chinuit.

— John, spuse el ironic.

Scirba și dezamăgirea mă cuprinseseră.. Ce se întîmplase cu minunatul meu frate ! ?

— Noapte bună ! am spus eu formal și m-am întors.

— Sau bună dimineața, răspunse Michael, rise scurt și se duse în vestibul.

Auzii aprinzîndu-se un chibrit și apoi zăngănitul cheii, pe care Michael o aruncase probabil cu indiferență în vasul de bornz.

M-am culcat din nou și, deoarece chestiunea era lichidată și enigma rezolvată, am căzut într-un somn neliniștit.

Ca de obicei, la ora șapte și jumătate mă trezi servitorul nostru. Când am intrat în sufragerie, Digby se plimba în sus și în jos prin odaie și în același timp minca. August stătea lângă bufet și-și înghesuia pe farfurie mezeluri, ouă și șuncă.

Isabella ședea la locul ei; m-am apropiat de ea și am salutat-o.

În timp ce stăteam lângă scaunul ei, ea își puse mâna peste a mea și o strînse.

Michael intră.

— A coborît mătușa? întrebă el și adăugă apoi o „bună dimineată” întârziată.

— Nu, răspunse Digby, nici n-aș vrea s-o întilnesc pe mătușa pînă ce nu se limpezește puțin atmosfera.

— S-a sculat Claudia? întrebă Michael, fără a-l băga în seamă.

— Am întilnit-o adineaori în grădină și m-am mirat că se sculase așa devreme, spuse Digby.

— Vreau să-i spun că micul dejun este gata, spuse Michael, se ridică și ieși afară.

— Adu-i un rinichi fript pe o furculiță, strigă Digby după dînsul.

Ne așezarăm și discuția lincezi; eram prea ocupați cu mîncarea.

— Presupun că bijuteriile coroanei sînt iarăși împreună și la locul lor, spuse deodată Digby și exprimă prin acesta ceea ce îi preocupă pe toți. Ușa mai este încuiată, am încercat zadarnic s-o deschid.

Claudia intră întovărășită de Michael. Părea foarte palidă, iar Michael foarte închis. În timp ce Claudia ne salută pe toți, Michael se îndreptă spre bufet și îi întocmi micul dejun. Eu l-am privit și am observat că ceva nu era în regulă cu el, cu toate că nu vroia să lase să se vadă nimic. Michael ridică capul și văzu că îl observasem.

— Ai dormit bine? mă întrebă.

— Cu excepția unui vis rău, Beau, răspunsei eu.

— Aşa-aşa, spuse el, se duse la masă şi se aşeză pe locul lui, lângă Claudia. Mătuşa Patricia intră.

Ne ridicarăm şi stăturăm ca împietriţi. O privire spre faţa ei spunea totul. Ştiam, înainte ca să fi rostit un singur cuvânt, ce va spune.

— Vin numai să vă spun că nici unul din voi nu are voie să părăsească astăzi casa — nici unul ! spuse ea. Afară dacă unul din voi recunoaşte, în a unsprezecea oră, că el este vinovatul.

Toţi tăcură, nici unul nu se mişcă. L-am privit pe Michael şi el mă privi pe mine.

— Bine, cum vreţi, spuse Lady Brandon, dar dacă părăsesc camera fără „Blue Water“, atunci nu voi avea nici o milă de hoţ, oricine ar fi el.

Mătuşa se opri o clipă şi examinează pe fiecare cu priviri minioase. Toţi tăcură, nimeni nu se mişcă. După o pauză de un minut, Lady Brandon spuse foarte rece :

— Servitorii nu ştiu nimic despre această afacere şi nici nu trebuie să afle. Trebuie să rămână cât mai mult timp între noi faptul că unul din voi şase este un mincinos şi un hoţ ipocrit şi nerecunoscător.

Aici Michael spuse :

— Spune te rog unul din noi patru, mătuşă Patricia.

— Îţi mulţumesc, Michael, spuse ea. Voi patru sînteţi printre cei şase şi eu ştiu şi fără tine ce vreau să spun.

— Cred că ai putea să spui liniştită : unul din voi trei fraţi, spuse August provocator.

— Ține-ți gura ! răspunse Lady Brandon, punîndu-l la punct. După cum am mai spus, servitorii nu trebuie să ştie nimic — şi nici altcineva nu trebuie să afle ceva. Vreau să spun, pînă ce reporterii cronicii judiciare se vor ocupa de această chestiune şi ziarele vor reproduce fotografia unuia din voi.

Din nou ne privi pe rînd minioasă, întii pe Michael şi pe urmă pe August.

— Aşadar, continuă ea, nimeni nu părăseşte casa şi nu pomeneşte cuiva vreun cuvînt despre această afacere — bincînteles în afara unui detectiv sau a poliţiei, adăugă Lady Brandon dispreţuitoare. Capelanul este bolnav, încheie ea, ceea ce nu mă miră.

Apoi merse spre uşă şi ne mai privi odată, înainte de a o deschide.

— Michael, ai să-mi spui ceva ? întrebă ea.

— Lasă fetele şi pe August deoparte, răspunse el.

— Ai să-mi spui ceva, Digby ?

— Nu, mătuşă, regret că nu-ţi pot spune nimic, replică Digby.

— Şi tu, John ? întrebă ea şi mi se păru că mă privea pe mine cu mai mult dispreţ decît pe toţi.

— Nu mătuşă, afară că-i dau toată dreptatea lui Michael, răspunsei eu.

— August ?

— Asta este o curată infamie ! se enervă August.

— Lasă asta... îi reteză Lady Brandon scurt vorba.

— Claudia ?

— Nu, mătuşă.

— Isabella ?

— Nu, mătuşă, răspunse Isabella. Dar te rog, te rog, mai aşteaptă o zi şi...

— ...şi dă hoţului timp şi ocazie să vîndă piatra, asta vroiai să spui ? întrerupse mătuşa Patricia şi deschise uşa. Aşadar aceasta este tot ce aveţi să-mi spuneţi ? Bine ! spuse apoi şi închise uşor uşa în urma ei.

— Frumoasă bandă îmi mai sînteţi ! izbucni August şi îl privi întîi pe Digby, apoi pe mine şi în urmă pe Michael.

— Şterge-o, spuse Michael prieteneşte şi mă chemă : Vino cu mine, John, iar către fete : Regina Claudia si preacredincioasa, făceţi-mi un serviciu !

— Bineînţeles, spuse Isabella.

— Ce anume ? întrebă Claudia.

— Scoateţi-vă odată această oribilă poveste din cap. Vă dau cuvîntul meu că va fi lămurită azi.

— Cum ? întrebă Claudia.

— O, dragă Michael ! strigă Isabella şi mă privi pe mine.

— Aceasta este pentru moment indiferent, Claudia, replică Michael. Dar crede-mă şi ai încredere. Înainte de a vă fi culcat astă seară, totul va fi limpede precum cristalul.

— Sau albastru ca safirul, spuse Digby și adăugă : Stați, am găsit ! Știu cum s-au întâmplat lucrurile ! Cîinele meu Joss s-a speriat de întunericul brusc, a sărit pe seaun pentru ca să nu-l calce nimeni, a dat din coadă, pentru a-și arăta devotamentul și fidelitatea, a răsturnat astfel clopotul de sticlă, și-a întors corpul și a mirosit peste tot pentru a vedea ce pozna a făcut, dar n-a găsit nimic și a căscat plictisit, inspirindu-l astfel pe „Blue Water“.

— Poate că-i era sete și l-a băut pe „Blue Water“ ? îi corectă Isabella versiunea.

— Ambele ipoteze sună frumos și ar fi și mai bune, dacă Joss ar fi fost în odaie, spuse Michael. Vino, John.

E-am urmat pe fratele meu și ne-am dus în odaia lui.

— Șezi jos, Johnny, aș vrea să vorbesc cu tine despre diferite chestiuni obscure, spuse el, cînd intrară.

Se așeză lângă mine, ne aprinserăm pipele și pălăvrăgîrăm un timp despre lucruri fără importanță. Deodată Michael mă întrebă fără nici o introducere :

— Pe care din noi opt îl bănuiești ?

— August, răspunsei eu, fără să mă gîndesc.

— Îl crezi pe el vinovat ? întrebă fratele meu.

— Nu, sigur că nu, răspunsei eu cu subînțeles.

— Nici eu, spuse Michael, ba chiar știu precis că n-a fost el.

Privi apoi îngîndurat înaintea lui, trase din pipă și întrebă în cele din urmă :

— Spune drept, mă crezi vinovat pe mine ?

— Tu ești ultimul pe care l-aș fi bănuît, Beau, îl asigurai eu. De ce nu l-ai dat înapoi ?

— Aș vrea să o fi făcut, spuse el.

În această clipă cineva bătu în ușă.

— Cine e ? strigă Michael.

— Eu se anunță Digby.

Michael deschise și întrebă :

— Ce s-a întâmplat ?

— Isabella ar vrea să vorbească cu noi trei și v-a căutat pe voi amîndoi. I-a venit o idee...

— Unde este Isabella ? îl întrerupse Michael.

— I-am promis că o să vă aduc cît mai repede în salonul de fumat — afară de cazul cînd unul din voi și-ar fi luat valea cu prada, spuse Digby.

— Ei — eu n-am fugit încă pînă acum, dar o să am nevoie după masă de un mers al trenurilor, spuse Michael, dar acum să mergem la Isabella și să auzim ce are să ne spună.

Am coborît scara și am mers în salonul de fumat.

— John, nu mă trăda, spuse Michael, în timp ce intram.

Isabella ședea lîngă foc și arăta plînsă și deprimată. Cînd intrarăm, își ridică privirea spre mine.

— I-am prins pe amîndoi, pe cînd vroiau să fugă, glumi Digby. Fiecare din ei avea o jumătate din „Blue Water” — dar sînt gata să te asculte, dacă nu te grăbești.

— O, mă simt atît de nenorocită, gemu Isabella. Am fost atît de josnică, atît de nespus de josnică, încît nu mai pot răbda.

— Lasă-ne pe noi să suferim pentru tine, spuse Digby, și nu te mai gîndi la asta. O să-l readucem pe furis și o să suferim împreună observațiile mătușii, nu-i așa Beau?

— Ce te neliniștește atît de mult? întrebă Michael.

— Am lăsat ca August să fie bănuît tot timpul, suspină ea. El e cu totul nevinovat și aseră, aș fi putut-o dovedi, de îndată ce ne-a întrebat mătușa. Un cuvînt din parte-mi ar fi fost de-ajuns ca să-l ferească de orice bănuială — urmă ea — și nu l-am spus.

— De ce, draga mea? o întrebai eu.

— O, nu știu... Ba da, știu. S-ar fi părut că încerc să mă dezvinovățesc și eu, răspunse ea. Apoi, nu știam cine o făptuise și socoteam totul drept o glumă mai mult sau mai puțin proastă. Bineînțeles, am crezut că vinovatul va înapoia safirul. Dar acum — e groaznic. Nu pot să mai tac și mă gîndeam să vă previu pe voi trei înainte de a vorbi cu mătușa.

— Ei, preacredincioaso, ce s-a întîmplat? întrebă Michael.

— Cînd s-a făcut întuneric — am spus, după cum știți: „spirite și stafii și o mîină osoasă”, sau ceva ase-

mănător. Ei bine, mi-a fost cu adevărat puțin teamă și am apucat un braț. Când s-a făcut iarăși lumină, am văzut că țineam brațul lui August — și i-am dat drumul atât de repede, încît cred că nimeni n-a observat nimic.

— Asta dovedește că sărmanul August este exclus din competiție, spuse Digby.

— Ei ! — eu cred că este, totuși, foarte frumos din partea lui August că nu s-a folosit de această împrejurare pentru a se dezvinovăți, am spus eu.

— Dumnezeu să-i binecuvînteze nevinovăția, spuse Digby, și eu i-am scotocit ieri toate buzunarele, fără nici un fel de considerație. Trebuie să-l caut și să-i spun că l-am iertat cu mărînimie.

— Isabella, spusei eu, du-te imediat la mătușa și ușurează-ți conștiința.

Ea mă privi lung și cu tristețe, ca și cum ar fi vrut să se scuze față de mine și să părăsească camera.

— Ascultați, cetățeni ! spuse Digby, după ce se închisese ușa. Țin mult să aflu cine a luat, din greșală, piatra, acum că știm că August este nevinovat ca un miel. Mă iertați, dacă vă amintesc acest lucru, dar eu personal n-am făcut-o, așa că trebuie să fie unul din voi doi. Ei, dacă piatra asta blestemată nu vă trebuie, v-aș sfătui s-o dați înapoi.

Michael și cu mine ne privirăm din nou unul pe altul ; fața lui era cu desăvîrșire lipsită de expresie.

— Am de gînd să fug cu ea, cum i-am spus adineauri și Isabellei, spuse Michael.

— Pleacă și John cu jumătatea lui ? întrebă Digby.

— Nu, răspunse Michael în numele meu, fug eu singur cu piatra.

— Bine frate, spuse Digby, și-și privi ceasornicul de buzunar.

— N-ai putea să pleci îndată după masă ? Am treabă în oraș și trebuie să mă duc într-acolo, deși avem arrest de casă.

— Sînt gata să mă iau după tine, l-am auzit spunînd pe Michael, în timp ce părăseam camera.

Nici mătușa Patricia, nici Claudia nu se iviră la masă. Capelanul era bolnav în pat.

Deoarece Burdon și un servitor fură de față în tot timpul mesei, n-am putut vorbi despre singurul subiect important pentru noi toți.

Atmosfera la masă era deosebit de neplăcută, deși Digby părea vesel ca întotdeauna, iar Michael cu totul indiferent. Abia când servitorii părăsiră camera, pentru un scurt timp, avurăm prilejul să vorbim despre furt.

— Ai spus mătușii ce voiai să-i destăinuiești ? întrebă Michael. Ce-a răspuns ?

— Da, mi-a spus ceva obscur, ca : „virtutea își găsește răsplata în ea însăși“ și altceva nimic, răspunse Isabella.

— August, spuse Digby, Isabella s-a dus la mătușa ca să-i spună că ești complet nevinovat și deasupra oricărei bănuieli.

— Ce vrei să spui prin aceasta ? mirii August.

— Ea i-a spus mătușii, continuă Digby, că n-ai fi putut să mergi la masă pentru a șterpeli safirul, pentru că ea atârna drăgăstoasă de brațul tău. Ți cer în mod sincer scuze, August, și sper să mă vei ierta că te-am luat drept un hoț.

— De brațul meu ? spuse August surprins și adăugă repede, trecînd peste scuzele lui Digby : O, da, hm, natural. Mii de mulțumiri, Isabella.

Îl privirăm cu toții. Surprinderea lui nu fusese înscenată.

— Mătușa știe, așadar, că n-am fost eu hoțul ? spuse el.

— Da, August, răspunse Isabella, și regret foarte mult că n-am spus-o încă de ieri.

— Da, de aceeași părere sînt și eu ; ai fi putut s-o faci din prima clipă, spuse August.

— Isabella n-a ținut mult să se dezvinovățească ea însăși, am spus eu și l-am fulgerat cu privirile pe August. Deoarece te ținea de braț, n-a putut să meargă ea însăși la masă. Nevinovăția ta o dovedește și pe a ei.

— În orice caz ar fi putut să se gîndească de ieri la mine și să-i spună mătușii, mormăi el.

— S-a gîndit la tine, August, spuse Michael, să fii convins că ne vom gîndi cu toții la tine... Oricum ar fi,

ne pare tuturor rău c-ai fost bănuît de noi într-un mod atît de nedemn.

— Bănuît ? De voi ! strigă August. Dați-mi voie să rid.

— Da — și îmi pare foarte rău că te-am percheziționat, groaznice August, îl necăji Digby, și dacă nu bagi de seamă, va trebui să mă ocup din nou de tine în mod brutal.

Apoi intrară Burdon și David, aducînd felul următor.

După masă, m-am simțit foarte obosit din cauza nopții pierdute și a tuturor neplăcerilor, așa că urcai sus în dormitorul meu și mă trîntii pe pat.

Cîteva ore mai tîrziu, mă trezi din somnul meu greu intrarea lui Digby, care ținea o scrisoare în mînă.

— Deșteaptă-te și ascultă ! Ultiméle știri ! strigă Digby și se lăsă să cadă greoi pe marginea patului meu.

— Ce s-a mai întîmplat ? am căscat eu frecîndu-mă la ochi.

— Trebuie să ne adunăm toată inteligența pentru a-l ajuta pe Beau : a șters-o ! Această scrisoare a pre-dat-o lui David pentru mine. Pretinde că l-a furat pe Blue Water și nu vrea să aștepte pînă ce vine poliția.

— E posibil ? am strigat eu.

— Citește, spuse Digby și-mi întinse scrisoarea.

„Dragul meu Dig,

Cînd David îți va preda această scrisoare — îl voi ruga s-o facă la ora patru — mă voi afla în drum spre (unde vreau să mă duc). Spune-i te rog mătușii că nu are sens să mai bănuiască acum pe vreunul din voi din cauza lui „Blue Water“. Dacă vine poliția sau un agent secret de la Scotland Yard, spune-le că ai știut că mă aflu în mari dificultăți bănești — dar că ești de părere că acesta este primul meu delict și că am căzut în ispită din vina societății proaste (anume tu și John). Ocupă-te de John și spune-i că nădăjduiesc că va rămîne un băiat viteaz. Dacă îți voi trimite mai tîrziu adresa mea, o voi face cu convingerea că nu o vei trăda nimănui, sub nici

un pretext. Sper că agitația se va potoli în curînd, deoarece hoțul este cunoscut. Trist, trist, c-am ajuns atît de departe ! Salut-o pe Isabella cu drag.

Veșnic al tău,
Michael¹⁴

— Asta nu se poate, asta e imposibil ! am strigat eu.

— Bineînțeles că e nevinovat, răspunse Digby. Firea lui romantică i-a jucat o festă. Preia asupra sa toată vina, îndepărtează bănuiala ce căzuse asupra fratelui mai mic și așa mai departe...

— Care frate ? întrebai eu, tu ?

— Nu, spuse Digby.

— Așadar eu ? am întreat.

— Ești un bun logician.

— Dar eu n-am luat safirul.

— Nici eu, declară Digby și adăugă : să spunem, dar, e-a luat vina asupra sa și crede că apără prin aceasta pe fratele mai mic.

— Dar, Digby, l-am contrazis eu, îți închipui într-adevăr că Beau a crezut o clipă măcar, că tu sau eu am fi furat o nestemată de valoare — și pe deasupra una care aparține mătușii Patricia !

— Ei, cineva trebuie s-o fi furat, nu ? spuse Digby. Și vreau să-ți mai atrag atenția asupra unui lucru, băiatule, adăugă el. Tu spui că Beau nu și-ar închipui niciodată că noi — tu sau eu — am fi furat piatra dar presupui foarte serios că Beau a făcut-o !

— De unde tragi concluzia aceasta ? l-am întreat eu consternat.

— Din felul cum l-ai privit de mai multe ori.

— Aveam motive să-l bănuiesc.

— Ce motive puteai să ai, afară doar că i-ai apucat pe întuneric mîna, în timp ce voia probabil — ca și tine — să-l surprindă pe August la înapoierea pietrei ?

— Prefer să nu mai vorbesc despre aceasta, Dig ; îl privește numai pe Beau și...

— Nu fii atît de prost, mă întrerupse Digby. Desigur că-l privește pe Beau și tocmai de aceea trebuie să vorbim despre asta. Cu cît știm noi doi mai multe, cu atît

mai bine putem să-i ajutăm — fie la scăpare, fie la întoarcere... Dacă aflăm că este vinovat (ceea ce bine înțeles că nu este) putem să-i ajutăm, făcând să-i dispară urma; și dacă iese la iveală că este nevinovat — ceea ce este sigur — atunci putem să-l căutăm pe adevăratul hoț și să-l predăm.

— Se pare că Beau nu dorește ca vinovatul să fie prins, am spus eu.

— Desigur, afară de cazul în care ar fi August.

— August nu este vinovat, și Beau o știe.

— Spune drept, îl consideri pe Beau într-adevăr vinovat? întrebă Digby.

— Sigur că nu, am spus eu îndată.

— Foarte bine — atunci ești tu vinovatul?

— Nu.

— Ei, nici eu nu sînt! Isabella și August nu pot fi luați în considerație pentru că erau îndepărtați cu cîțiva metri de masă și ea l-a ținut tot timpul de braț. Cine mai rămîne atunci?

— Claudia? spusei eu cu scepticism.

— Acum cred că înțelegi unde vreau să ajung! surise Digby, se rezemă pe patul meu și își cuprinse genunchiul cu mîinile.

— Doamne, Dumnezeu, omule! am strigat eu, sărind în sus. Doar nu vrei să susții că o bănuiești pe Claudia de furtul safirului?

— Liniștește-te, răspunse el. N-am spus pe cine bănuiesc. Am întrebat numai cine mai rămîne, dacă ne excludem pe noi doi, pe Isabella și pe August ca vinovați?

— Michael și Claudia, murmurai eu. O ipoteză mai ridicolă decît cealaltă, am adăugat cu voce tare.

— Pe amîndoi este greu să ți-i închipui ca vinovați, spuse Digby. Rămîne însă în picioare faptul că este unul din ei — dacă n-ai fost tu acela. Michael a trebuit așadar să fugă, fie pentru că este un hoț speriat, fie întrucît vrea să îndepărteze bănuiala căzută asupra unei ființe nevinovate — anume tu sau Claudia.

Tăcurăm amîndoi.

— Simt că înnebunesc, am spus eu într-un tîrziu.

— Eu am și înnebunit, spuse Digby și ne uitarăm unul la altul disperați. După un timp, Digby se sculă.

— Trebuie să plec acum, spuse.

— Ce ai de gând să faci ?

— Nu știu.

În timp ce se îndrepta spre ușă, l-^am întrebat :

— Crezi că Michael bănuiește pe vreunul din noi doi ?

— Nu, răspunse el ; Michael știe că noi nu sintem vinovați.

— Crezi dar că o bănuiește pe Claudia ?

— Hm — nu desigur că nu, răspunse el.

— Atunci ce crezi ?

— El știe numai că unul din noi trei a făcut-o, răspunse el și părăsi camera.

— M-am culcat din nou și am rămas gînditor...

Seara la masă erau de față numai Isabella, Claudia, August și cu mine.

Lady Brandon, raportă Burdon, mîncea în odaia ei, capelanul trebuia să rămînă la pat în urma dispoziției medicului, Mr. Michael nu era în odaie cînd David a bătut la ușă, iar Mr. Digby fusese văzut plecînd imediat după ceai.

— Este foarte puțin politicos din partea lui Michael și a lui Digby c-au părăsit casa, cu toate că mătușa a interzis aceasta, spuse August, după ce servitorii plecaseră pentru a aduce cafeaua.

— Bineînțeles tu ești în măsură să știi cel mai bine care sînt bunele maniere, am spus eu.

— Unde a plecat Beau ? întrebă Claudia.

— Nu mi-a spus, am răspuns.

— Nu cred s-o fi spus cuiva, ironiză August.

— Vino cît mai curînd în salon, mă chemă Isabella încet, în timp ce părăsea sufrageria.

— Te urmez îndată, aș vrea numai să beau întii puțină cafea.

Ce motiv putea să aibă Digby pentru a nesocoti astfel interdicția mătușii Patricia de a părăsi casa ? Este posibil să fi știut mai mult decît îmi spusese ?

Poate că s-a dus la oficiul telegrafic și a încercat să se pună în legătură cu Michael, poate a telegrafiat la diferite adrese, unde bănuia că se găsește acesta.

Trebuia să fi fost ceva foarte important, pentru a-l face să nu respecte interdicția mătușii Patricia.

Mi-am băut cafeaua în tăcere și am părăsit apoi camera. Nu-l puteam ierta pe August pentru că era nevinovat și îl silea astfel pe Michael s-o bănuiască pe Claudia, pe Digby sau pe mine — mă silea pe mine să-i bănuiesc, la rîndul meu, pe Claudia, pe Digby sau pe Michael — și îl silea și pe Digby să ne bănuiască pe Claudia, pe Michael sau pe mine.

Aceasta era foarte nedrept față de August, dar omește explicabil.

În salon, Isabella era așezată la pian și cînta, Claudia stătea în fața căminului și privea la foc.

M-am apropiat de pian și m-am așezat alături de Isabella.

— Unde o fi Michael ? întrebă Claudia.

— Și Digby ? adăugă Isabella.

— Nu știu.

— Într-adevăr nu știi ? întrebă Claudia.

— Da, am spus eu. N-am într-adevăr nici cea mai mică bănuială unde ar putea fi.

— Aș vrea să fie acum aici, spuse Isabella.

— O, nu mai pot răbda asta ! strigă Claudia deodată, sărind în picioare și ieșind afară. Simțeam că era gata să plîngă.

Isabella se ridică de la pian și veni spre mine. Era foarte drăgălașă, cu ochii săi de culoare albastră închisă, cu părul auriu și cu fața ei blîndă.

— Johnny, spuse ea, își puse miinile pe umerii mei și mă privi în ochi : pot să-ți pun o întrebare foarte prostească ? Cunosc răspunsul dar aș vrea să-l aud de la tine.

— Bincînteles, draga mea.

— Dar n-ai să te superi, Johnny ?

— M-am supărat vreodată pe tine, Isabella ? Cum aș putea s-o fac ?

Mă privi cîteva clipe drept în ochi.

— L-ai luat pe „Blue Water“, John ? întrebă ea.

— Nu, draga mea, eu nu, am răspuns, și am atras-o spre mine. Apoi Isabella își încolăci brațele în jurul gîtului meu și am sărutat-o.

După aceea izbucni în plîns și am ridicat-o în brațe, am purtat-o pe canapea, m-am aplecat ușor peste ea și l-am acoperit fața cu sărutări. Deodată mi-am dat seama că o iubeam — că o iubeam dintotdeauna. Dar pînă atunci o văzusem în ea numai pe fermecătoarea tovarășă de joacă și camaradă, nu văzusem femeia.

Dacă această descoperire a dragostei era o urmare a furtului safirului, îmi părea bine că fusese furat.

— Iubito, iubito, iubito ! am șoptit eu și am sărutat-o într-una. Mă iubești Isabella ?

Drept răspuns, ea surîse printre lacrimi, își încolăci delicat brațele în jurul gîtului meu și-și apăsă cu căldură buzele pe buzele mele.

Am crezut că inima mea va înceta să bată.

— Dacă te iubesc, John ? șopti ea. Tu ești viața mea, te-am iubit de pe cînd eram o copilă. Tot ce spuneai sau făceai îmi era sfînt.

— Nu plînge, am spus eu și m-am rușinat că nu-mi puteam exprima sentimentele.

— Plîng de bucurie, hohoti ea. Acum că mi-ai spus că n-ai luat safirul, știu că este așa.

— De ce îți închipuiai că eram eu vinovatul ?

— Pentru că ai stat aproape de masă, John, pentru că Michael te ținea strîns și apoi pentru că te-am văzut noaptea coborînd și mă gîndeam că voiai să pui piatra la loc.

— M-ai văzut ? am întrebat eu surprins.

— Da, iubitul meu. Eram trează și am văzut o diră de lumină trecînd prin fața ușii mele. Puteam vedea lumina prin pragul ușii. M-am strecurat înaintea ușii și am privit jos, peste balustrada scării.

— Voiam să văd dacă piatra blestemată era iarăși la locul ei, am spus eu. Și, atunci cînd ai stins lumina, eu eram cel care-l țineam strîns pe Michael, nu el pe mine. Aveam amîndoi intenția să-l prindem pe August.

— O, și eu eram atît de nespus de nenorocită, continuă ea, pentru că aparențele erau împotriva ta, și cînd

I-am eliberat pe August de bănuială prin declarația mea, am crezut că o îndrept cu atât mai mult împotriva ta.

Isabella își șterse ochii de lacrimi.

— Dar acum totul este iar în ordine, surise ea. Nimic pe lume nu poate să mă întristeze, atîta timp cît tu mă iubești. Mă iubești într-adevăr ?

Drept răspuns, am mîngîiat-o îndelung.

— Cînd m-ai iubit pentru prima oară ? întrebă draga și iubita mea Isabella, cînd i-am dat drumul.

— Nu știu. Te-am iubit întotdeauna și acum te ador și așa va rămîne în veci.

Și iarăși mă cuprinse cu patimă în brațe și inima mea se umplu de bucurie.

Un zgomot de pași se auzi în apropiere și ne readuse la realitate. Sărirăm în sus și, cînd intră David, Isabella își strîngea notele, iar eu priveam nepăsător în agenda mea.

— Pot să vă vorbesc o clipă singur, domnule ? spuse David.

Am dat din cap și m-am dus cu el lîngă ușă, unde îmi înmîină un plic.

— Domnul Digby mi-a poruncit să vă predau acest plic la ora zece seara.

— Îți mulțumesc, David, am spus eu și m-am dus în camera de fumat, unde am deschis scrisoarea, în timp ce gîndurile îmi erau la Isabella și inima mea cînta de bucurie : „Isabella mă iubește și eu o iubesc pe Isabella...”

Dacă n-aș fi venit tocmai atunci de la Isabella, aș fi deschis scrisoarea cu degetele tremurînde și cu bătăi de inimă. Dar în acea clipă, nimic nu-mi părea atît de important ca dragostea de care mă simțeam cuprins. O, cît de egoiști sînt îndrăgostiții !...

M-am trîntit într-un fotoliu adînc de piele înaintea căminului, mi-am aprins pipa și am citit :

„Dragul meu John !

Recurg la toc, pentru a-ți scrie aceste rînduri și nădăjduiesc că te vor găsi — dar că eu nu voi fi găsit. După groaznice și chinuitoare frămîntări sufletești, în cursul cărora mi-am rupt, distrat, un nasture de la vestă,

am ajuns la convingerea că nu vă mai pot înșela și lăsa pe un nevinovat să sufere pentru păcatul meu vinovat — sau se spune : vina mea păcătoasă ?

Plec, pentru a-l găsi pe mărinimosul meu frate geamăn, pentru a ingenunchea în fața lui și a murmura cuprins de remușcări :

«Frate, iartă-mă, am păcătuit !»

Nimeni nu cunoaște rușinea ce o resimt, nici măcar eu — și cînd vei primi prezenta, mă voi afla în drum spre... unde trebuie să mă duc.

Spune-i te rog mătușii că nobila și frumoasa faptă a lui Michael mi-a răscolit inima. Nu pot admite ca el să ia vina mea asupra lui. Îi voi mai scrie din oraș.

Dacă vei fi chemat ca martor sau ca acuzat înaintea judecătii, spune Cadiului că m-ai cunoscut totdeauna slab de inger, dar nu rău, și c-am ajuns astfel din cauza fumatului exagerat, sau din cauza participării excesive la concursuri de cuvinte încrucișate. Mai spune că ești convins că-mi voi ispăși nelegiuirea, că voi cîștiga prin muncă grea cel puțin 30 de șilingi săptămînal și că, din economiile mele, voi pune la loc, jucîndu-mă, cei treizeci de mii de pfunzi.

De îndată ce-ți voi trimite adresa mea, scrie-mi și comunică-mi cum stau lucrurile. Adresa o vei păstra bineînțeles pentru tine. Salut-o pe Isabella cu dragoste.

Nu uita că trebuie să mă ajuți să-i conving pe toți că eu sînt adevăratul hoț — căci, altfel, bănuiala va cădea asupra Claudiei (Isabella și August fiind excluși) dacă unul din noi trei nu-și recunoaște vina. Și bineînțeles că nu pot admite ca Beau să sufere pentru mine. De îndată ce vei avea vești de la el, telegrafiază-i că am mărturisit totul, am fugit și că poate să se întoarcă la Brandon Abbas și să spună că a vrut să acopere pe adevăratul vinovat — despre care știa că nu poate fi decît Claudia, sau eu, sau tu ! Salut-o pe Isabella cu dragoste.

Veșnic al tău,

DIGBY.

Timp de o clipă, am uitat chiar și de Isabella. Nu puteam să cred că Digby fugise la fel cu Michael sau că era cu putință să fi spus adevărul în scrisoare.

Să fi furat el pe „Blue Water“, iar faptul că Michael luase vina asupra lui să-i fi produs remuşcări şi să-l fi împins să mărturisească adevărul?

Sau se gîndise, în adîncul sufletului său, că Michael era adevăratul vinovat şi că fugise pentru a nu lăsa trei nevinovaţi să fie bănuţi pe nedrept? Digby fugise aşadar pentru a îndepărta bănuiala ce căzuse asupra vinovatului Michael, a îngreua urmărirea lui şi a-i da astfel lui Michael un mai bun prilej de scăpare?...

Ambele ipoteze erau puţin probabile. Cred că mai degrabă avea intenţia să preia bănuiala împreună cu Michael; altfel, aceasta ar fi căzut asupra altei persoane, care putea să-l considere pe Michael ca vinovat.

În clipa în care se va afla că Michael a fugit, se va spune: „Atît de tînăr şi totuşi un hoţ ordinar!“

Dar acum cînd Digby îl urmase, se va spune: „Care din ei doi este hoţul?“ şi nimeni nu va avea vreo bănuială împotriva celor rămaşi.

Pe cine bănuiau însă Michael şi Digby, dacă erau amîndoi nevinovaţi?

Fără îndoială, sau pe Claudia sau pe mine.

Şi dacă eu îi bănuiam pe ei cu tot atît de puţină îndreptăţire ca şi ei pe mine?...

Şi deodată mi-am dat seama că problema de a nu lăsa să cadă bănuiala — îndreptăţită sau nu — asupra lor griji, ruşini şi pericole — întreaga mult cît şi pe ei; iar dacă ei puteau lua asupra lor ruşinea, sărăcia şi mizeriile unei vieţi ratate, pentru Claudia, pentru mine şi pentru ei amîndoi — atunci puteam să fac şi eu acelaşi lucru pentru ei, astfel încît şi eu aveam datoria să plec.

„Dar nu este oare de ajuns“, interveniră raţiunea şi laşitatea, precum şi vocea dragostei, „că doi au luat asupra lor vina? Dacă oamenii să spună că unul din ei doi sau amîndoi împreună au fost vinovaţi.“

„Dar de ce“, interveni vocea autoconsideraţiei şi a mîndriei, „să împartă aceştia doi vina, — sau onoarea de a se fi jertfit? De ce să apere ei pe Isabella, pe mine şi pe Claudia de bănuială?“ Am ascultat această voce:

Mi-era imposibil să rămân acasă și să mă bucur de viață, în timp ce căpitanul și locotenentul luau asupra lor griji, rușini și pericole — întreaga mea concepție de viață și sentimentele mele cele mai intime se opuneau unei asemenea lăse rămăneri de-o parte.

Nu trecuseră nici două minute de când citisem scrisoarea lui Digby și eram hotărît să fug și eu ; singurele probleme erau : încotro și dacă trebuia să-i spun ceva Isabellei în prealabil. Una din cele două probleme fu rezolvată, fără să mă fi ocupat în mod conștient de ea.

Din clipa în care aflasem de fuga lui Michael, își făcu loc în prăgul conștientului meu o amintire imprecisă despre existența unui corp de aventurieri, cu un nimb romantic, numit Legiunea Străină Franceză.

Multe imagini din copilăria noastră comună, al cărei punct central fusese totdeauna Michael, trecură prin fața ochiului meu spiritual. Una din scenele cele mai persistente era aceea când stam la picioarele unui tânăr și vesel ofițer francez, care ne ținea atenția încordată cu povestirea unor întâmplări emoționante din Algeria, Maroc și Sahara. El ne povestea despre Spahii, Turcoși, Zuavi și despre Legiunea Străină franceză. Ne zugrăvea viața agitată și moartea de eroi a vitejilor luptători din pustiu. Iar către sfârșit Michael spusese :

„Am să intru în Legiunea Străină franceză după ce termin la Eton“... iar Digby și eu încuviințaserăm aceeași intenție.

Își amintise oare Michael, și se afla acum în drum spre acea viață aventuroasă și glorioasă, hotărît să cucerească sub un „*nom de guerre*“ onoruri militare și gloria ? Aceasta ar fi fost ceva potrivit cu Michael.

Și Digby ? Avusese aceeași idee și îl urmasc pe Michael ? Și aceasta ar fi fost ceva pe măsura lui.

Și eu ? Trebuia să urmez pilda fraților mei și să încerc să obțin aprobarea lor ?... Aceasta ar fi fost ceva potrivit cu mine.

Trei băieți romantici ! Poate lumea să suridă — dar nu ne lipsește, slavă Domnului, fantezia, nobila hrană a sufletelor romantice...

Odată hotărît să împart cu ei toată rușinea și neplăcerile ce luaseră asupra lor, — și să-i caut înainte de

toate în Legiunea Străină — am început să mă gândesc la amănuntele planului meu.

Gîndesc mai bine pe întuneric ; mi-am scuturat pipa, am ars scrisoarea lui Digby și m-am culcat.

Primul lucru de care mi-am dat seama cu durere și care făcea să treacă tot restul pe planul al doilea, a fost despărțirea de Isabella, pe care trebuia s-o părăsesc, după ce tocmai ne găsiserăm. În mod ciudat însă, beția și entuziasmul acestei minunate găsiți contribuira să-mi dea puterea de a o părăsi pe Isabella.

Părăsirea ei ar fi avut drept urmare o durere de nedescris, dar ce durere frumoasă pentru un tînăr romantic, să-și poată pricinui singur chinuri de dragoste !

Mai știam bine că pentru niște copii ca noi — ea de nouăsprezece și eu de douăzeci de ani, — lipsiți de mijloace și dependenți cum eram în acea clipă, nu era o perspectivă de logodnă sau căsătorie apropiată. Ne iubeam, și aceasta era de ajuns pentru a dura pînă ce m-aș fi întors ca ofițer celebru, ars de soare și decorat, glorios și cunoscut, pentru a-i cere mîna.

Trebuia oare să-i spun ce aveam de gînd și să petrec cu ea o ultimă oră nespuse de frumoasă — sau să-i scriu o scrisoare, pe care ar primi-o după ce aș fi plecat ?

Sînt fericit că am fost destul de deștept pentru a privi chestiunea din punctul ei de vedere, și că am făcut ceea ce trebuia s-o întristeze cel mai puțin.

În scrisoare puteam da impresia că era vorba numai de o despărțire scurtă. Această problemă era așadar rezolvată.

Problema următoare era găsirea mijloacelor și a căilor prin care să pun în practică fuga.

Mi-ar fi trebuit bani și echipament, pentru a pleca în Franța și a mă opri acolo — probabil la Paris — cîteva zile.

Aproximativ zece pfunzi, ceva rufărie și o periută de dinți ar fi de ajuns și puteam să plasez ușor toate aceste lucruri într-o mică valiză de mînă.

Ceasul meu cu lanț, port-țigăretul și un creion de aur mi-ar produce la Londra banii necesari unei călătorii la Paris și opririi pentru cîteva zile acolo. Banii

pentru biletul pînă la Londra îi aveam. Îmi voi lua micul dejun cu ceilalți și o voi șterge apoi neobservat, pentru a lua trenul de 10,40 spre Exeter, unde voi schimba trenul la 11,45 spre Londra; voi ajunge acolo pe la ora 3. A doua zi voi pleca mai departe spre Franța, seara voi fi la Paris, unde voi înnopta într-un hotel și voi căuta să fiu primit cît mai curînd în Legiunea Străină.

Orice ar fi făcut frații mei, mă voi fi dovedit cel puțin demn de ei. Voi lăsa impresia de a fi un hoț înfricoșat și disperat, care fuge de urmările faptei sale, pentru a nu trebui să privească în ochii rudelor și prietenilor săi de pînă atunci.

Iar dacă într-adevăr îi voi întîlni pe frații mei, nu voi avea de regretat nimic altceva decît despărțirea de Isabella, o despărțire pe care o voi întrebuița pentru a cuceri o poziție, pentru ca Isabellei să nu-i fie rușine ca soția mea.

Cred că mă înălțasem tocmai la rangul de comandant general al Algeriei și îmi acordasem marea cruce al Legiunii de Onoare, cînd adormii în sfîrșit...

M-am trezit dimineața cu moralul ridicat, inima vibrîndu-mi de mîndrie că Isabella mă iubea și că-mi aparținea. Mi-am făcut fel de fel de planuri și proiecte, și toată ființa mea era încordată în vederea marilor aventuri care mă așteptau.

„Dacă tineretul ar ști“...

Cînd David mă deșteptă dimineața la șapte și jumătate, l-am anunțat că-i voi da după micul dejun o scrisoare pe care va trebui s-o predea domnișoarei Rivers după ora unsprezece, fără a atrage atenția celorlalți.

M-am îmbrăcat, am împachetat strictul necesar în servietă și m-am dus în salonul de fumat, unde i-am adresat Isabellei, după cîteva încercări nereușite, următoarea scrisoare :

„Adorată și dulce Isabella !

Am primit aseară o scrisoare de la Digby, care a fugit, pentru că își inchipuia că Michael — în intenția de a salva pe cei nevinovați și pe persoana v. novată, care

pentru ei trebuie să fie Claudia, Digby sau eu (deoarece tu și August sînteți excluși) — a luat asupra sa rușinea acestui furt. Digby nu vrea să creadă că Michael este vinovatul și cred că nu mă bănuiește nici pe mine; el însuși este bineînțeles de asemenea nevinovat.

Sînt convinși că tu ai fi prima care n-ai admite să stai inactiv acasă, în timp ce ceilalți iau ca nevinovați totul asupra lor. Și chiar dacă unul din ei doi ar fi vinovat, aș dori cu atît mai mult să le pot fi de un oarecare ajutor. Dacă n-ar trebui să te părăsesc pe tine, pe care abia te-am găsit, totul n-ar fi pentru mine decît o glumă inofensivă.

Dealtfel, tot ar fi trebuit să ne despărțim pentru un scurt timp, deoarece trebuie să mă întorc la Oxford pentru opt săptămîni. Așa cum stau lucrurile acum, vom fi separați doar atît timp cît va fi necesar pentru a limpezi această afacere stupidă. Sînt convinși că hoțul sau hoața va înapoia pe tăcute piatra, de îndată ce el, sau ea, își va da seama că noi trei ne dăm drept vinovați și nu ne vom întoarce la viața noastră normală, pînă ce safirul nu va fi găsit.

Tu știi că eu n-am făcut-o, și eu știu același lucru despre tine — și aceasta este principalul. Deoarece însă căpitanul și locotenentul bandei au plecat de aici din motive atît de generoase, nu pot să rămîn în urma lor.

Îți voi trimite mai tîrziu adresa mea, astfel încît să-mi poți scrie ce se întîmplă — dar deocamdată n-aș vrea să știi unde mă aflu — și aceasta poți s-o comunici și celorlalți. Cu siguranță că m-ai disprețui dacă aș rămîne acasă, deși știu că îți voi lipsi și că vei dori să mă întorc. Voi reveni bineînțeles de îndată ce îmi vei raporta că totul este iarăși în ordine. Între timp, nici cel mai stupid detectiv nu te va putea bănuî pe tine sau pe Claudia sau pe sărmanul și nevinovatul August, deoarece este limpede că unul din cei fugiți (dacă nu chiar toți trei) trebuie să fi comis furtul. Mătușa va preda bineînțeles cazul poliției, care ne va urmări în cîrînd pe noi, lăsîndu-vă în pace pe voi la Brandon Abbas.

Și acum, adorată Isabella, scumpă „preacredincioasă”, nu vreau să încerc să-ți spun cît de mult te iubesc, o știi

prea bine. Totul a căpătat de aseară o altă înfățișare. Lumea este un teatru minunat, iar viața merită să fie trăită. Nimic nu mă poate opri, căci Isabella mă iubește și eu o iubesc pe Isabella. Așa cîntă și răsună totul în mine și aș vrea s-o strig tuturor.

Pentru veșnicie, al tău adorator,

JOHN^{ca}.

I-am dat lui David această revărsare naivă, dar pornită din inimă, instruindu-l din nou asupra celor ce le avea de făcut cu scrisoarea.

David se sili să păstreze o atitudine perfect corectă și lipsită de expresie, deși se va fi întrebat cîți dintre noi îi vor mai preda scrisori, spre a fi înmîinate discret altor membri ai familiei.

Cînd am părăsit salonul de fumat, m-am lovit pe sală de Burdon.

— Puteți să-mi spuneți unde este Mr. Michael, domnule ? Întrebă el ; conșta dorește să-l vadă.

— Nu, nu-ți pot spune, Burdon, am răspuns eu, pentru simplul motiv că nu știu.

— Patul lui Mr. Digby este de asemenea neatins, domnule, continuă el. Nu știam că domnii au plecat așa, deodată, fără a împacheta măcar.

— Nu mi-au spus că voiau să plece, Burdon, m-am silit eu să par cît mai mirat ; se vede că au întreprins o mică excursie și mă vor invita probabil și pe mine să-i urmez.

— Poate că sînt la curse, spuse Burdon cu un ton de reproș în voce.

— Aceasta ar fi groaznic, am încheiat eu și l-am părăsit.

La micul dejun nu mai fură de față decît patru dintre noi.

Ochii Isabellei străluceau, cînd privirile noastre se întîlniră, și ne exprimarăm fără cuvinte dragostea.

— Știe cineva ce mai face capelanul ? Întrebă Claudia.

— Am fost aseară sus la el, răspunse Isabella, dar sora de caritate mi-a spus că doarme.

— Sora de caritate ? Întrebă August mirat.

— Da, spuse Isabella. Doctorul Warrender a considerat necesară îngrijirea unei surori de caritate și mătușa Patricia a chemat telegrafic una. Capelanul se va scula însă astăzi din pat, după cum mi-a spus sora.

— Unde e Digby ? întrebă August.

— De ce întrebi ? am spus eu.

— Pentru că Burdon m-a întrebat de el și mi-a spus că n-a fost acasă azi noapte.

— Știu tot atît de puțin ca și tine unde se află, l-am asigurat.

— De fapt e cam curios, nu ? ironiză el. Întîi Michael și apoi Digby — cu toate că mătușa ne-a interzis să părăsim casa.

— Trebuiau desigur să te întrebe mai întîi pe tine, August, spuse Claudia.

În timp ce mîncam, intră Burdon.

— Conița dorește să vorbească cu domnul Digby, ne spuse el.

— Nu este aici, Burdon, m-am uitat eu sub masă, ca și cum l-aș fi căutat acolo.

— Tu ești următorul, spuse August și mă privi cu șiretenie. Aș pune rămășag că detectivii au și sosit.

Burdon se întoarse.

— Conița dorește să vorbească cu dvs. după micul dejun în boudoir-ul dumneaei.

— Nu ți-am prezis-o eu ? jubilă August, după ce plecă Burdon.

— Ce crezi, unde sunt frații tăi ? mă întreabă Claudia. Crezi că au fugit amîndoi ?

— Dacă au fugit, au avut probabil motive puternice, spuse Isabella.

— Motivele cele mai puternice, persiflă August.

— Cele mai bune pe care ți le poți închipui, Claudia, am spus eu și am privit-o în față. Dacă ei au fugit, — după cum spui tu — atunci au făcut-o pentru a îndepărta bănuiala ce există asupra celor rămași aici.

— Acesta trebuie să fi fost motivul, spuse Isabella gînditoare.

— Ar fi ceva exact în genul lui Michael, spuse Claudia cu inima strînsă ; se sculă și ieși repede din cameră

Cînd August plecă, își îndreptă degetul cel mare spre camera mătușii și spuse cu răutate :

— Să nu cumva să uiți să te urci la ea.

Abia rămăserăm singuri, că o îmbrățișai pe Isabella, care ședea lingă mine, și buzele noastre se uniră într-o lungă sărutare.

— Mă vei iubi totdeauna, Isabella ? am întrebato, orice s-ar întîmpla și oriunde ne-am afla ?

Isabella nu-mi răspunse cu cuvinte ci mă privi doar, dar acest răspuns îmi fu îndestulător.

— Trebuie să mă duc la mătușa, am spus eu și am fugit din odaie, fără a avea intenția de a mă duce la Lady Brandon.

Rolul meu trebuia să fie acela al unui infractor speriat, care în clipa cînd cineva vine deodată să-l ridice, nu mai are curajul să se supună interogatoriului și o ia la fugă.

Eram foarte fericit că se întîmplase astfel, căci se părea că dorința mătușii de a-mi vorbi mă făcuse să fug.

M-am dus în camera mea, am scos valiza de mîină din dulap, mi-am luat o fotografie a Isabellei și-am părăsit, nevăzut de nimeni, casa și parcul.

Douăzeci de minute mai tîrziu eram la gară și îmi cumpăram un bilet spre Exeter.

3

Romanticii incorigibili

Călătoria spre Londra a trecut ca un vis urit. Am găsit că Londra era un oraș extraordinar de mare, iar eu eram în el doar un mărunț, neînsemnat și singuratic fir de praf.

I-am vîndut unui negustor de vechituri, după multă tocmeală, puținele mele obiecte de valoare, pentru care n-am căpătat mare lucru.

Călătoria spre Paris decurse fără incidente, dar fu incomodă și mă întări în convingerea că economia în călătorie poate costa scump.

Dacă ar fi după mine, aș prefera să călătoresc în clasa întâi și să nu mănînc nimic, decît în clasa a treia și cu trei mese copioase pe zi. Această tendință a mea nu izvorește dintr-o falsă distincție. Prefer doar să cheltuiesc bani pentru un loc comod într-un compartiment plăcut, neaglomerat, decît pentru mîncare, pe care trebuie s-o înghit strivit într-un vagon înăbușitor. Cine ține mult să mănînce bine și să călătorească prost, n-are decît să facă altfel.

În orice caz, această călătorie în clasa a treia nu a fost de loc pe gustul meu, deși trebuia să vină în curînd ziua cînd o asemenea călătorie să-mi pară culmea luxului.

Cînd am coborît din tren, în Gara de Nord la Paris, m-am simțit tot atît de părăsit și nesigur ca și la Londra. În zgomotul asurzitor și confuziunea veselului Paris, eu eram foarte puțin vesel.

M-am gîndit la ce hotel să trag; cunoștințele mele în materie de hoteluri pariziene se mărgineau la cele de primul rang și ce ușor aș fi putut întîlni cunoscuți la „Meurice“, „Crillon“ sau „Bristol“; dar aceste hoteluri erau prea costisitoare pentru mijloacele mele actuale.

Pe de altă parte, nu îndrăzneam să trag, fără bagaj și ca străin, la un hotel necunoscut și ieftin, deoarece era posibil să par suspect proprietarului, ceea ce ar fi provocat vizita unui politicos dar curios agent de poliție.

În timp ce stăteam în fața gării, îmi veni năstrușnica idee de a mă adresa unui gardian, cerîndu-i adresa unui hotel simplu și liniștit.

L-am văzut pe unul stînd în mijlocul străzii și îndeplinindu-și cu demnitate funcția sa plină de răspundere. M-am îndreptat spre el, mi-am scos pălăria și l-am întrebat, cu franțuzeasca mea cea mai corectă și mai politicoasă (care nu este prea rea, mulțumită unei guvernante franțuzoaice din copilăria noastră și lecțiilor conștiințioase ale capelanului), dacă îmi putea recomanda un hotel bun și liniștit.

Gardianul mă măsură din cap pînă în picioare, fără a-și mișca augusta sa persoană, și ajunsese apoi la concluzia :

— Domnul este englez.

I-am confirmat exactitatea observației și m-am mirat, cum de putuse recunoaște îndată că eram englez, și nu german, elvețian, scandinav sau olandez.

— Hotel Normandie, Rue de l'Echelle, spuse el apoi fără ezitare.

— Și cum ajung acolo, vă rog? întrebai eu.

— Cu o trăsură, fu răspunsul scurt și ochiul atotvăzător al gardianului descoperi repede o trăsură și îi făcu semn să vină.

— Normandie, Rue de l'Echelle, îi strigă el birjarului și răspunse salutînd mulțumirilor mele, în timp ce mă urcam în trăsură.

Am gustat din plin drumul prin frumosul Paris ; do-
goarea roșie a soarelui care apunea se combina cu lu-
minile țipătoare ale magazinelor și ale străzilor. Mi-am
simțit scăzând curajul, când trăsură se opri înaintea unui
elegant hotel, într-un colț animat, în apropiere de Rue
de Rivoli și de Rue de la Paix. Nu era desigur mai ieftin
decît cel mai bun hotel. Soaria întruchipată într-un
gardian mă îndreptase însă aici, și aici aveam să rămîn.

M-am străduit să arăt atît de indiferent, cît poate fi
numai un călător fără bagaj, și am pășit în hol ; un
portar impozant mă salută cu respect și m-am îndreptat
spre biroul hotelului, între scara cea mare și sala de
mese. Acolo, o secretară foarte drăguță dădea explicații
unui american, în limba lui maternă.

Eram foarte bucuros de aceasta, căci puteam exprima
într-un mod mai demn de crezare în limba engleză ceea
ce aveam de spus, decît în franceza mea îngrijită.

M-am oprit încercînd să joc rolul unui străin excen-
tric, care obișnuiește să iasă fără baston și mănuși, pen-
tru a putea ține mîinile în buzunarele pantalonilor, și
am așteptat pînă ce americanul fu expedit.

— Pot avea o cameră pentru una sau două zile ? am
întrebat.

— Desigur, spuse frumoasa secretară și privi pe un
tablou. Etajul al treilea, optsprezece franci. Fără micul
dejun, numai patrusprezece. Doriți să urcați imediat ?
întrebă ea, luă o cheie de pe tablou și mi-o înmînă cu
cuvintele : Nr. 222, băiatul de la ascensor o să vă arate.

— Nu am bagaj cu mine, am spus și mi-am scos
întreaga avere în numerar din buzunar, ca și cum aș
fi vrut să plătesc înainte.

— Nu e nevoie, spuse secretara cu amabilitate și am
observat că păream să arăt foarte demn de încredere.

M-am înscris în registrul de călători, pe care mi-l
întinse, sub numele de „Smith“, păstrîndu-mi însă pre-
numele de „John“, pentru a nu-mi părea mie însumi prea
necunoscut.

Cînd m-am aflat în fine în camera mea, am respirat
ușurat. M-am spălat repede, am părăsit apoi hotelul, am
schimbat banii englezești care îmi mai rămăseseră și

am avut impresia de a fi foarte bogat, cu numeroasele bancnote franceze.

Deodată mi-a venit ideea că ar face o bună impresie la hotel dacă mi s-ar remite un pachet. Am intrat într-un magazin, am cumpărat o pijama și am trimis-o pe adresa Monsieur Smith, Hotel Normandie, camera Nr. 222.

Ziua următoare era duminică, pe care am petrecut-o în cea mai mare parte, plictisit, la hotel.

Luni dimineață, după o baie și un dejun neîndestulător, m-am dus la un frizer și, în timp ce era ocupat cu mine, am încins o discuție cu el.

— Cunoști desigur Algeria, l-am întrebat.

— Nu domnule, răspunse el ; doriți să plecați cumva într-acolo ?

— Poate. În orice caz, este una din cele mai minunate colonii ale Franței.

— Fără îndoială ; ar putea fi numită pe drept colonia model a lumii... Acolo se muncește pașnic pământul, mai ales în sud, și la granița Marocului...

— Muncă pașnică, în special cu ajutorul baionetei Legiunii Străine ? am spus eu.

Francezul surise și ridică din umeri.

— Aceasta este drojdia omenirii, dar își îndeplinește menirea.

— De unde culege Franța astfel de oameni ? l-am întrebat.

— Sînt recrutați : se prezintă voluntari la Centrul de Recrutare în Rue St. Dominique și sînt apoi transportați în Africa.

Frizerul continuă să pălăvrăgească despre organizarea armatei franceze, dar îl ascultam numai cu jumătate ureche, deoarece obținusem de la el adresa care îmi trebuia : Rue St. Dominique ! Cu cît mergeam mai curînd la centrul de recrutare, cu atît era mai bine, deoarece banii nu mă mai puteau ține mult timp.

Am părăsit prăvălia și m-am urcat într-o trăsură, dîndu-i ordinul să mă ducă în Rue St. Dominique. Cînd cotirăm în această stradă, birjarul se întoarse spre mine întrebător ; i-am poruncit să oprească și am plătit, căci socoteam că era mai cuminte să nu descind ca un boier

mare înaintea centrului de recrutare ; de altfel, nici birjarul nu trebuia să știe încotro voiam să merg.

Rue St. Dominique nu era tocmai încântătoare ; era o stradă îngustă, întunecoasă și foarte murdară. Găsii repede clădirea pe care o căutam.

Deasupra ușii unei case mici și murdare se afla o firmă cu litere albastre, care anunța că acolo se afla „Le Bureau de Recrutement“. Sub această firmă se găsea anunțul laconic : „Engagements volontaires“.

Am stat acolo, gata să mă angajez ca recrut. Dacă drumul gloriei nu urma să ducă la altceva decât la mormînt, trebuie să mărturisesc că începutul său se potrivea perfect cu sfîrșitul, căci nu văzusem niciodată o clădire mai sumbră și mai asemănătoare unui mormînt ca această casă urîtă și mică, în care se găsea biroul oficial de recrutare. Am împins o poartă de fier ruginită, am trecut printr-o curte nefîngrijită și am ajuns într-un gang lung și întunecos, în care mirosea ciudat a carbol, a gaz și a umezeală rîncedă.

Pe perete se afla un afiș mare, care te invita în numele sfințit al libertății, egalității și fraternității, să te angajezi pentru cinci ani în Legiunea Străină (presupunînd că aveai cel puțin optsprezece și cel mult patruzeci de ani), în schimbul unei solde de cinci centime pe zi.

Această invitație părea să conțină puțină libertate, mai puțină egalitate și nici un fel de fraternitate.

Pe de altă parte, era vorba de o hotărîre voluntară și nimeni nu era obligat să se înscrie, dacă nu-î plăceau condițiile.

Am citit încă odată anunțul și am sperat în tăcere că va veni între timp cineva care să mă întrebe ce căutam acolo.

Dar, nevenind nimeni, am pătruns mai departe, pînă ce am ajuns la un fel de ghișeu de bilete de tren, peste care stăteau scrise din nou cuvintele : „Engagements volontaires“.

M-am uitat înăuntru și am văzut un birou inconfortabil, în care un bărbat în uniformă ședea la o masă și scria cu înfrigurare. Cele două trese de aur la minca lui mă făcură să văd în el un subofițer, deși gradul nu-mi era cunoscut.

Subofițerul nu-mi acordă nici cea mai mică atenție. Cum puteam să mă fac observat?

Am tușit încet, ca și cum aș fi vrut să mă scuz că eram acolo. Am tușit implorător. Am tușit pe un ton dezaprobator, supărat, iritat, poruncitor, umil, plin de speranță, lipsit de speranță, disperat, dar totul era în zadar. Se vede că pe calea mea spre glorie nu trebuia să tușesc.

— Domnule căpitan, am mormăit eu supus.

Omul înălță capul și îmi plăcu acum mai puțin ca adineaori.

— Domnul pare să fie răgușit, spuse el.

— Și d-ta pari să fii tare de ureche, am răspuns eu naiv.

— Ce vrei? întrebă el cu asprime.

— Doresc să intru în Legiunea Străină.

Omul în uniformă surise perfid, după cum mi se păru.

— Așa-așa, spuse el. Mai dorești se vede să te și distrezi în Legiune, în felul d-tale nevinovat, pe seama sergentului, observă el, și de data aceasta nu m-am mai îndoit să surisul lui era perfid.

— Domnul este sergent numai? am întrebat eu inofensiv.

— Sînt într-adevăr sergent, răspunse el, dar află că acesta este cel mai important grad în armata franceză.

— Zău? am făcut eu neconvins; dar aveam să aflu în curînd că avea dreptate.

— Așteaptă la ușa de colo, spuse sergentul și arată spre o ușă pe care se putea citi: „*Commandant de Recrutement*” și mi se păru că voia să spună: Aștepată, așteaptă numai puțin, băiete, pînă te voi recruta.

Am așteptat.

Cred că am așteptat o oră.

Tocmai cînd voiam să mă fac din nou observat, se deschise ușa și prietenul meu — sau era de pe atunci dușmanul meu? — apăru.

— Vrei să fii așa de bun și să intri, domnule, spuse el prietenos și, cînd am intrat într-un birou mare și sărăcăcios, mă duse gîndul, nu știu cum, la o poezie din copilăria mea, intitulată: „Păianjenul și musca”.

Dar nu mă găseam în fața unui păianjen, ci a unui francez politicos și amabil, de cea mai autentică speță; era un bărbat frumos, cu părul și mustața albe, îmbrăcat într-o tunică neagră, strînsă pe corp și în pantaloni bufanți roșii împodobiți cu o dungă neagră, lată. Pe umeri avea epoleți de aur și argint, iar mînecele sale purtau cele cinci galoane ale unui colonel.

— Un recrutar pentru Legiunea Străină, domnule colonel, raportă sergentul, stînd în poziția de drepti.

Colonelul ridicase capul de la biroul său, cînd intrasem. Mi-am scos pălăria și m-am înclinat. Se sculă în picioare și îmi întinse mîna cu un suris prietenos.

Nu cred ca un colonel englez să-și salute recruții regimentului său cu atîta amabilitate.

— Dorești așadar să intri și d-ta în Legiunea noastră Străină? spuse el, în timp ce-mi strîngea mîna. Anglia pare că vrea să înceapă un comerț de export cu cei mai buni tineri ai săi. De ani de zile nu s-a mai înrolat nici un englez, dar în această săptămînă d-ta ești al treilea! Inima îmi bătuse plină de speranță.

— Îmi semănau aceia cumva? am întrebat eu.

— Ca două picături de apă. Nu erau din întîmplare frații d-tale?.. Dar nu vreau să pun întrebări indiscrete.

De cînd o sărutasem pe Isabella nu mă mai simțisem atît de fericit.

— Da, domnule colonel, am spus. Aș dori să pot servi Franța ca soldat, dacă mă vreți.

— Știi d-ta ce-ți dorești, domnule? întreabă colonelul.

— Am citit afișul de afară.

— Nu scrie totul acolo, surîse el. Viața în Legiunea Străină este foarte grea. N-aș sfătui pe nimeni la așa ceva, dacă nu este un soldat înnăscut și nu dorește fierbinte să ducă o viață plină de disciplină, de aventuri și de lipsuri.

Nu — nu așa se poartă un păianjen care vrea să prindă o biată muscă, sau aceasta era o nouă metodă de a prinde muște, atrăgîndu-le atenția să se ferească de pînza de păianjen.

— Doresc să intru, domnule, am stăruit. Am auzit de la un ofițer de Spahii, pe care l-am cunoscut odată, unele lucruri despre viața în Sahara.

Colonelul surise din nou.

— Dar, dragul meu, spuse el, d-ta n-ai să devii niciodată ofițer de Spahii sau în Legiunea Străină, decît după un serviciu greu și de mulți ani ca subofițer.

— Știu că trebuie să încep serviciul de la gradul de soldat, domnule colonel.

— Bine — atunci ascultă, spuse colonelul și începu să vorbească repede, ca unul care cunoaște un text pe dinafară, după dese repetiții :

— Voluntarul care intră în Legiunea Străină se obligă să meargă pe timp de 5 ani în Algeria sau în altă colonie franceză. Solda este de un sou pe zi. Soldatul se poate reangaja după terminarea celor cinci ani și de asemenea după terminarea a zece ani de serviciu. După cincisprezece ani de serviciu are dreptul la pensie și anume la salariul de retragere al clasei gradului său. Un străin poate cere, după trecerea a cinci ani de serviciu, naturalizarea ca francez... Ai înțeles totul bine, dragul meu ?

— Da, mulțumesc, domnule colonel.

— Bagă de seamă, continuă colonelul, n-am insistat asupra serviciului din Legiunea Străină, care nu este totdeauna ușor și plăcut... N-am spus de asemenea nimic despre numărul oamenilor care ajung să aibă dreptul la pensie...

— Nu mă gîndesc la pensie, domnule colonel, am răspuns, nici la solda atît de riscată, ci doar la o viață de soldat, plină de lupte, de aventuri și de pericole...

— A, acestea sînt din belșug, spuse colonelul. Mai mult decît din belșug. Este cea mai bună școală a soldatului — îi dă adeseori posibilitatea de a fi lăudat, decorat, înaintat și de a deveni celebru. Unii din generalii noștri cei mai cunoscuți au servit în Legiunea Străină și mulți dintre ofițerii cei mai înalți și mai merituoși ai Legiunii și-au început cariera de jos, în Legiune. De altfel, dacă poți dovedi că ai fost ofițer în patria d-tale, poți să începi de probă cu gradul de caporal și să nu mai faci serviciul ca simplu infanterist.

— Vă rog, încorporați-mă ca recrutar, domnule colonel.

— Să vedem întâi ce spune medicul despre d-ta, deși nu am nici o îndoială în această privință, surise colonelul și scoase un formular pe birou. Cum te numești ?

— John Smith, spusei eu.

— Vîrsta ?

— Douăzeci și unu de ani (mi se păru mai sigur să mă fac cu un an mai mare decît eram în realitate).

— Englez ?

— Da, domnule colonel.

— Este în regulă — după vizita medicală ne mai vedem noi. Au revoir, Monsieur, spuse el, făcu un semn sergentului și continuă să scrie.

Sergentul deschise ușa, spunîndu-mi prietenos :

— Poftim mai întâi aci, domnule, și mă conduse prin gang într-o cameră, în care se și aflau vreo șase civili, care — după cum am presupus just — erau de asemenea recruți ai Legiunii Străine.

Am avut o impresie fugitivă de destrămare și decădere, datorită oamenilor din cameră ; apoi sergentul deschise o ușă spre o altă cameră de așteptare, în care trebuia să mă dezbrac complet.

Acest lucru era neplăcut, dar probabil inevitabil, și m-am supus. Tremuram de frig, dar în curînd se deschise o a doua ușă și am fost invitat să mă las examinat de către un domn bine hrănit, mic și gras, sub al cărui halat de chirurg se puteau vedea pantalonii roșii ai armatei franceze.

Medicul mă examinează în tăcere și, după ce mă îmbrăcasem din nou, am fost condus de către sergent la colonel.

— Ei, ai fost găsit bun, spuse ofițerul surizînd.

— Și pot fi încorporat de îndată ? întrebai eu cu aviditate.

— Nu înainte de a te mai fi gîndit încă o noapte, fu răspunsul. Vino mîine dimineață din nou aici, dacă nu te vei fi răzgîndit pînă atunci și îți voi da apoi toate dispozițiile necesare. Dar gîndește-te bine — nu te grăbi ! Înainte de a fi semnat, nu ai nici o obligație. Aceasta am vrut să ți-o mai spun...

I-am mulțumit cordial, am părăsit camera și am sperat că toți ofițerii francezi vor fi asemenea lui — tot atât de buni și cu intenții tot atât de nobile. Dar nădejdea mea nu se împlini.

Pe gang, sergentul îmi spuse :

— Sper că vă veți întoarce la noi.

Cînd l-am asigurat că eram ferm hotărît să mă întorc, surîse ironic.

După ce am părăsit sărăcăcioasa casă, am mers cu pași grăbiți prin Rue St. Dominique. Aș fi vrut să dansez, să fuier și să cînt, căci eram convins că Michael și Digby aveau un avans de cel mult una sau două zile pe drumul romantic spre aventură și că îi puteam ajunge în orice clipă. Poate că mai erau amîndoi în Franța, probabil încă în Paris. De îndată ce îi voi fi ajuns, nu mă voi mai simți atât de groaznic de singuratic și voi avea pe cineva cu care să vorbesc despre Isabella.

În dimineața următoare mi-am achitat nota și am părăsit hotelul Normandie. În fond, nu-mi păsa să devin un soldat prost și să fac serviciul la un loc cu tot soiul de oameni de origine felurită ; dar mi-era extrem de neplăcut să locuiesc într-un hotel de prim rang, fără a-mi putea schimba hainele înaintea meselor, așa cum o cerea buna cuviință în societate.

M-am dus din nou în Rue St. Dominique și am fost condus de către sergent la biroul de recrutare, într-o cameră de așteptare ; cînd mă văzu, păru să se mire și zîmbi cu răutate.

Împreună cu mine mai așteptau cîțiva oameni, pe care îi văzusem cu o zi înainte, în sala de așteptare a medicului. Printre ei se aflau doi băieți, care păreau să fie germani și puteau fi chelneri. Arătau foarte inofensivi, neimportanti, neinteresanți și foarte săraci. Ceilalți erau latini de toate felurile, și nu păreau să aibă nimic comun decît sărăcia cea mai neagră. Nu arătau a fi ci-tuși de puțin indivizi brutali sau criminali, ci doar simpli muncitori, sperați de sărăcie, expuși în permanență foamei și fără patrie.

Ca reprezentant bine îmbrăcat și bine hrănit al unei clase sociale cu totul diferite, mă simțeam printre acești

oameni aproape tot atît de prost, cît mă simţeam la hotel din pricina garderobei mele insuficiente.

Costumul meu bine croit şi aproape nou părea că-şi rîde de aceşti băieţi îmbrăcaţi sărăcăcios — viitorii mei camarazi — care vor fi probabil soldaţi mai folositori decît mine.

Sergentul veni curînd din nou şi mă invită să vin cu el la colonel.

— Ei, dragul meu, spuse bătrînul soldat, după ce intrasem şi mă inclinaseam, nu te-ai gîndit aşadar la ceva mai bun? Bine, facă-se voia d-tale.

— Doresc să fiu încorporat, domnule colonel, am răspuns eu.

— Citeşte acest formular şi semnează-l, spuse el cu un oftat uşor de auzit. Odată semnată această declaraţie, devii un soldat francez şi eşti subordonat în întregime legilor militare, cărora trebuie să te supui fără condiţii. Timp de cinci ani prietenii d-tale nu te pot elibera în nici un fel, şi nici Consulul d-tale nu-ţi poate fi de vreun ajutor. Numai moartea te poate scăpa din Legiunea Străină.

Am aruncat o privire rapidă asupra formularului cenuşiu, care reprezenta un contract, prin care semnatarul se obligă să servească Republica Franceză timp de cinci ani ca soldat în Legiunea Străină.

Cinci ani erau un timp lung, dar Isabella va avea atunci abia douăzeci şi trei de ani şi ceea ce făcuseră Michael şi Digby puteam şi eu să fac. Ar fi frumos să mă întorc la douăzeci şi cinci de ani cu gradul de colonel, pentru a o lua pe Isabella la regimentul meu... Îmi scrisei numele în josul formularului.

— Ai făcut o mică greşeală, dragul meu, surise colonelul, după ce-mi privi semnătura, sau doreşti poate să trăieşti sub acest nume de împrumut?

Semnasem „J. Geste“!

Am roşit şi am rămas încurcat. Apoi am cerut scuze şi permisiunea de a semna cu numele meu adevărat, ceea ce colonelul admise îndată; rupse vechiul formular şi îmi dădu unul nou, pe care am semnat „John Smith“.

— Acum ascultă aici, băiatul meu, spuse colonelul. După lege şi drept, eşti din această clipă soldat francez

și trebuie să te prezinți imediat la regimentul d-tale. Dacă n-o faci, ești considerat dezertor. Astă seară la ora 9,15 vei lua în „Gare de Lyon” trenul spre Marsilia și te vei prezenta acolo, în gară, subofițerului de serviciu. Dacă nu-l găsești, întrebi pe primul gardian pe care îl întâlnești, de drumul spre Fort St. Jean și te prezinți acolo. Nu uita. Fort St. Jean este locul de adunare.

Se ridică în picioare și îmi întinse mâna :

— Îți doresc mult noroc și avansare rapidă, și adăugă apoi : Mai ai nevoie de vreo lămurire ?

— Sfătuiți totdeauna pe solicitanți să reflecteze bine înainte de a se încorpora ? am întrebat eu.

Colonelul mă privi cu o severitate părintească.

— Nu sînt pus aici pentru a opri oamenii să se înscrie în Legiunea Străină, spuse el... Dar mi se pare că unii sînt mai potriviți decît alții, pentru viața de afară, adăugă el apoi cu o strîngere de mînă prietenească. Rămîi cu bine și mult noroc !

I-am mulțumit și am plecat.

— Vino cu mine, recrut, spuse sergentul, după ce închise ușa, și hai mai repede.

În biroul lui, sergentul emise apoi o foaie de drum spre Marsilia și un document, prin care dovedea că posesorul, John Smith, este soldat al Legiunii Străine și se transportă la locul de adunare din Algeria. Apoi deschise o cutie, scoase din ea o casetă de bani și numără trei franci, pe care mi-i puse pe masă.

— Bani de cheltuială pentru drum, recrut, spuse el. O risipă de bani publici. Trei centime ar fi de ajuns. Am mai adăugat doi franci la cei trei.

— Să ne despărțim prieteni, domnule sergent, am spus, căci nu-mi place să las o impresie proastă, cînd pot s-o evit.

— Recrut, spuse el, făcînd să dispară banii în buzunarul lui, ai să ajungi departe... dacă vei respecta și mulțumi pe toți sergenții. Rămîi cu bine !

Și am trecut iarăși prin Rue St. Dominique, dar de astă dată nu ca om liber. Îmi legasem cu propriile mele mîini un lanț de picioare, al cărui capăt se afla undeva în Sahara.

În loc aștept pînă seara, am plecat cu primul tren la Marsilia. Dacă aș fi bănuît că această călătorie pe bănci tari de lemn va dura optsprezece ore, nu m-aș fi grăbit atît de mult. Cred că trenul a oprit în fiecare oraș și fiecare sat din Franța și că întreaga populație s-a agitat cu zgomot toată noaptea în vagonul meu strîmt, vechi și murdar. Dar, în sfîrșit, am ajuns la Marsilia.

Șeful trenului, care văzuse din foaia mea de drum că mergeam la Legiunea Străină, se purtă ca un șmecher supraveghetor de deținuți, crezînd că trebuie să mă aibă la ochi, ceea ce nu a contribuit să-mi facă drumul mai plăcut.

Era tipul francezului antipatic (există mai multe tipuri de aceștia) și deși se reținea de la învinovățiri și insulte directe, mă făcu să simt că nu i-aș putea scăpa și atrase atenția tovarășilor mei de drum asupra mea. Nu că aș fi un pușcăriaș, sau — după cîte știa el — un fost pușcăriaș, dar oricum eram un individ care intra în Legiunea străină.

La sosirea noastră, acest suflet nobil mă scuti de căutarea subofițerului, la care trebuia să mă prezint, pre-dîndu-mă acestuia cu aerul unuia care aduce țării și omenirii un imens serviciu.

— Poftim ! spuse el sergentului. Iată-l ! Încă o pasăre rară pentru colivia d-tale.

Eram atît de iritat din cauza foamei, a lipsei de somn și a oboselii, încît nu m-am putut reține să-i spun :

— Doamne, ce idiot îngîmfat și caragios mai ești ! Dar cum o spusese pe englezește, conductorul o fi luat-o drept o formulă politicoasă de rămas bun.

Sergentul îmi plăcu. Era un om vioi, a cărui față arsă de soare și oțelită nu dădea impresia de brutalitate și nici de răutate. Părea un om. Purta uniforma obișnuită a infanteriei franceze, dar avea o eșarfă lată albastră în jurul mijlocului, epoleta verzi în loc de roșii, și pantaloni de zuavi.

Mă măsură din cap pînă în picioare cu o privire rece, cercetătoare, mă întrebă dacă vorbesc franceza, cum mă numesc, de ce naționalitate sînt și îmi ceru actele.

— Iar un englez, spuse el, spre bucuria mea nespusă, și mă invită să-l urmez.

Sigur că Michael și Digby erau aici și că fi voi putea vedea în minutele următoare. De bucurie, totul cînta în mine.

Sergentul mă conduse afară din gară, pe străzile populate ale orașului însořit. Pășeam alături de el și aș fi vrut să-l întreb despre ceilalți englezi, care — pe cîte spunea el — ar fi sosit. Dar felul lui laconic de a se purta nu mă încurajă și — ca să spun adevărul — dorința mea cea mai arzătoare, în acele momente, era să-mi potolesc foamea nemăsurată. Am procedat în mod diplomatic.

— Ar împărți un sergent o sticlă de vin cu un recrut, Monsieur? l-am întrebat, cînd trecurăm pe lîngă mesele de marmoră și scaunele comode de răchită ale unei terase-cafenele.

— N-ar face așa ceva, Bleu, fu răspunsul. Nu numai dintr-un sentiment natural al subordonării, ci pentru că este împotriva regulamentelor. Deasemenea nu te adresezi cu „Monsieur“ sergentului, care are un grad militar și cei care îi vorbesc trebuie să salute întîi... Or fi existînd sergenți care nu au nimic împotrivă să bea ceva răcoritor, în timp ce Bleu-ul face același lucru, dar numai dacă s-a cerut aceasta într-o formă corespunzătoare...

M-am aprit și am salutat, ca și cum ar fi fost un ofițer.

— Monsieur le Sergent, vreți să-mi faceți onoarea să beți un pahar de vin în acest restaurant, în timp ce eu caut ceva de mîncare? Mi-e grozav de foame, am spus, făcînd să apară o piesă de cinci franci.

— Să fii aici într-un sfert de oră, Bleu.

Băgînd moneda în buzunar, sergentul trecu strada și merse într-o bodegă, în timp ce eu mă grăbeam să intru în cafenea și să consum acolo, lihnit de foame, ultima mea masă de civil.

Apoi m-am uitat după sergentul meu și, deoarece nu întorsese încă, m-am așezat din nou, mi-am umplut și aprins pipa și am privit înaintea mea. Mă simțeam întărit și răcorit și deloc nefericit. În curînd veni sergentul de

peste drum ; m-am ridicat imediat în picioare, am salutat în poziție de drepti și l-am urmat.

El îmi examinează hainele.

— Mai ai ceva bani, Bleu ? întrebă el.

— Desigur, domnule sergent, am răspuns, puțin dezamăgit.

— În caz că n-ai mai avea, ți-aș da înapoi trei franci.

L-am asigurat că lucrul acesta nu este cîtuși de puțin necesar și am regretat în tăcere că-l bănuisem hrăpăreț.

— Ei, atunci am să-ți dau în locul banilor un sfat bun, spuse el cu un aer de om de treabă. Păzește-te de vinul din Algeria. Este binecuvîntarea și blestemul arma-tei din Africa. Am băut tocmai acum două sticle. Exce-lent... Ferește-te de femei, binecuvîntarea și blestemul omenirii. Am fost însurat cu trei. Îngrozitor...

I-am promis să nu mă căsătoresc și nici să beau fără măsură.

— În al doilea rînd, Bleu, continuă el, dacă te afli într-o situație proastă, n-o înrăutăți în mod inutil, pen-tru că o să fie și singură destul de rea !

Acesta îmi păru deasemenea un sfat bun și am fost de acord cu el.

— Și în al treilea rînd — împotrivește-te poruncilor cerului, dacă vrei, dar pentru nimic în lume celor ale caporalului d-tale... Este de la sine înțeles că nu i-ar trece nimănui prin mînte, nici măcar în vis, să se împotrivească voinței unui sergent.

— Nici un om normal n-ar avea o asemenea idee, am spus eu aprobator.

— Bineînțeles !... Dar tocmai cînd ești anormal, tre-buie să te păzești, mă preveni mentorul meu.

— Anormal ?

— Desigur, Bleu. Chiar cei mai strașnici soldați din Legiune sînt cîteodată anormali. Atunci sînt în dispoziția sufletească de a comite una din cele mai grozave trei fărădelegi : sinuciderea, uciderea vreunui camarad sau contrazicerea unui sergent.

— Dar de ce trebuie să înnebunească ? am întrebat eu, puțin neliniștit.

— Nu trebuie, dar înnebunesc, spuse mentorul meu. Noi numim aceasta boala tropicelor. Este ca un vierme,

care se învîrtește fără încetare în creier, și cu cît crește căldura, monotonia, extenuarea, marșurile și beția — cu atît se agită el mai tare, acolo înăuntru, și se face simțit mai chinuitor. Atunci omul spune : „Am boala tropicelor“, și fuge nebunește, se sinucide, dezertează sau își contrazice sergentul... Îngrozitor... Și știi d-ta care este cauza principală a tuturor acestor lucruri ? Nu ? Este absintul. Absintul este unchiul și mătușa bunicilor boalei tropicelor. Este cea mai grozavă otravă. Caută s-o eviți. Eu știu ce spun. Am fost crescut cu ea... Îngrozitor... Am băut acum, după vin, iarăși puțin absint. Ferește-te de absint...

Am promis să nu mă uit niciodată la absint, indiferent dacă va fi verde sau va avea o altă culoare.

— Atunci n-ai să capeți niciodată adevărata boală a tropicelor, mă învătă el, și n-ai să omori un camarad sau să contrazici un sergent, ci ai să te sinucizi doar, sau ai să dezertezi și ai să mori în deșert.

— Ați făcut vreodată lucrurile acestea groaznice, domnule sergent ? l-am întrebat eu.

— Nu, Bleu. Nici măcar nu m-am sinucis. M-am ras numai în cap, mi l-am vopsit cu roșu, alb și albastru și am fost declarat un adevărat patriot.

Începeam să cred că cele două sticle de vin și absintul provocaseră unele exagerări ale fanteziei sergentului, dar am aflat mai tîrziu că spusese purul adevăr. (Cînd a fost odată ocupat cu vopsirea uneia din gheretele cantonamentului de barăci, în care staționa, a avut ideea să-și vopsească o parte a capului său — care era ras la piele — cu roșu, o altă parte cu albastru și să tragă la mijloc o dungă lată, albă. În acest mod a atras atenția asupra sa și a justificat apoi această atenție printr-o mare viteză și prudență, în cursul multor lupte din Algeria.)

— Și ce poți să faci, pentru a te feri de boala tropicelor ? întrebai eu.

— Nimic, fu răspunsul descurajator. Este bine să nu te gîndești prea mult ; dar este mai bine să fii avansat.

În timp ce arabul găsește însă în deșert două lucruri, europeanul găsește trei. Lucrurile acestea sînt și rămîn acolo...

L-am privit fără a pricepe nimic.

— Arabul găsește numai soare și nisip — și prea mult din amîndouă; europeanul găsește însă în mod inevitabil soare, nisip și nebunie — și prea mult din toate trei, îmi explică el. Nebunia plutește probabil în aer, sau se trage din razele soarelui; nu o știu precis, deși știu multe. Dar ai vorbit destul, chiar mai mult decît se cade. Lasă-mă în pace acum, Bleu...

Am tăcut din gură, cu toate că aș fi vrut să-l întreb de ce îmi spunea „Bleu“. Nu mă prea simțeam albastru și eram convins că nici nu arătam cituși de puțin albastru. (Mai tirziu am aflat că „Bleu“ este în jargonul militar francez expresia pentru recrut.)

Cînd am ajuns în sfîrșit la ținta noastră, o cetate medievală pe coasta mării, mă dureau capul și ochii din cauza zgomotului străzilor aglomerate și a căldurii.

— Am ajuns, spuse sergentul, rămii cu bine, Bleu și dracu' să mai aibă încă multă bucurie de la d-ta.

— Vino cu mine, spuse sergentul de gardă și mă conduse prin ganguri umede și mîncate de vreme, în care fiecare pas răsuna. Aveam impresia că intru într-o închisoare și mă simțeam coplesit.

Se opri înaintea unei uși, o deschise, mă pofti să intru cu o mișcare a mîinii și trînti ușa în spatele meu.

Mă afluam pentru prima oară în viața mea într-un dormitor de cazarmă franceză.

De-a lungul pereților stăteau paturi de campanie, iar restul mobilierului încăperii se compunea din bănci, o masă mare și o sobă, în jurul căreia se învîrteau o mulțime de oameni, îmbrăcați în haine civile mai mult sau mai puțin bune.

Michael și Digby nu erau printre ei, ceea ce îmi produse o amară dezamăgire.

Toți recruții se uitau țintă la mine. Aerul în cameră era îngrozitor, de nesuferit.

Toate ferestrele erau bine închise și toți cei de față, chiar și soba, fumau de zor.

Este posibil că oamenii să fi fumat tutun, dar nu era unul pe care îl cunoșteam. Avea un miros de frunziș ars.

M-am îndreptat în mod instinctiv spre prima fereastră, pe care am putut s-o deschid în sfîrșit. Nu vreau să susțin

că în Fort St. Jean nu se deschisese niciodată vreo fereastră, dar judecînd după mirarea — aş putea s-o numesc aproape uluirea — pe care o provocă acţiunea mea atît de simplă, cred că aşa ceva nu s-a făcut prea des. Nu ştiu ce s-ar fi întîmplat dacă un caporal sau un soldat mai vechi ar fi fost de faţă.

La masă şedea un grup de trei sau patru oameni, care păreau iritaţi de îndrăzneala mea. Exclamaţiile lor sunau foarte indignate. Unul din ei se sculă în picioare şi se apropie de mine.

— Se vede că nu-ţi convine aerul de pe la noi, spuse el cu o voce provocatoare, care voia să mă intimideze.

— Da, am răspuns eu şi l-am măsurat din cap pînă în picioare, şi cred că n-ai d-tale ; ce crezi că este de făcut împotriva ?

Recunosc că purtarea mea nu era fără cusur. Mă puneam pe aceeaşi treaptă cu acest tip cu aspect neplăcut, dar mi se păru că acesta era cel mai bun mijloc pentru a-l combate în mod eficace. Nu trebuie supraestimate proviziile mele de umilinţă creştinească. Eram ultimul care să vreau să fac cuiva vreun rău, dar nici nu aveam de gînd să rabd orice.

Nu aveam intenţia să-mi creez duşmani aici, dar nu puteam suferi ca cineva să facă pe grozavul faţă de mine, pentru a mă umili.

— Oho ! Se vede că nu prea sînt pe placul d-tale, spuse individul, apropiindu-se de mine.

— Cîtuşi de puţin, am răspuns eu şi l-am privit fix pînă ce fu silit să lase ochii în jos. (Unul din jocurile mele preferate, în copilărie.)

Nu ştiam bine drept ce să-l iau. Nu era, cu siguranţă, nici muncitor, dar nici prinţ deghizat. Probabil un funcţionar comercial. Am aflat mai tîrziu că era un mic funcţionar francez la Stat, numit Vogué, care se „reabilita”. Comisese o sustragere, fusese condamnat la o pedeapsă mai mică şi vroia să-şi recapete, prin serviciul de cinci ani în Legiunea Străină, şi situaţia sa şi drepturile cetăţeneşti.

— D-ta vrei ca fereastra să rămînă deschisă ? întrebă el, schimbînd tema.

— Ești foarte perspicace.

— Ce-ai spune, dacă eu aș dori-o închisă ?

— Vino încoace și închide-o, am spus eu amenințător.

— Ce-ar fi, dacă am vrea cu toții să fie închisă ?

— Atunci s-ar schimba lucrurile, răspunsei eu. Dacă majoritatea preferă să se otrăvească cu un aer înăbușitor, atunci nu mă voi împotrivi.

— Vino încoace și dă-i pace, strigă un jucător de cărți și Vugué se întoarse mormăind spre masă.

M-am așezat pe patul cel mai apropiat de fereastra deschisă și mi-am pus pălăria pe perna umplută cu paie... Și acum ?

— Doriți poate ca tavanul să fie mai înalt ? întrebă în spatele meu o voce liniștită și târăgănată, cu accent american.

M-am uitat în sus și am spus :

— Nu, nu este neapărat necesar.

L-am privit pe vorbitor, care stătea întins pe patul de lângă mine. Era un bărbat neobișnuit de mic, bărbierit, cu nasul proeminent și bărbia ascuțită, cu o gură subțire și trăsături energice. Ochiul lui erau de culoare cenușie deschisă și aveau o privire dură și pătrunzătoare, părul blond, ca de paie, și zburlit, iar fața îngustă părea să-i fie tăbăcită.

— De unde știi că sint englez ? l-am întrebat eu văzînd că mă privește îngîndurat.

— Ce ai putea fi altceva ? spuse el după o chibzuire. Roșu și alb ca însăși viața, pici aici deodată și deschizi cu forța ferestrele, ca și cum ai fi singur pe lume.

Am fost nevoit să rîd de seriozitatea comică cu care vorbea.

— D-ta ești american ? l-am întrebat.

— După ce cunoști asta ?

— După ce ? l-am imitat felul târăgănat de a vorbi, după marele dispreț față de tot ce este englez, după supraestimarea a tot ce este american și după autoafirmarea arogantă.

Americanul surise. (Nu l-am văzut niciodată rîzînd.)

— Hank, se întoarse el spre patul de alături, este aici un britanic, care insultă biata noastră Americă. Se poartă aspru cu noi. Un tip sălbatec, nu-i așa ?

Un bărbat de o înălțime de neînchipuit se întrerupse din contemplarea tavanului, își ridică capul, se opri să mestece și mă privi solemn, apoi recăzu pe pat cu un geamăt care îți rupea inima.

— Vezi, acum l-ai omorît pe prietenul meu, spuse bărbatul cel mic. Are o inimă slabă și un cap și mai slab, nu-i așa, Hank? adăugă și se întoarse spre prietenul lui, care se restabilise îndeajuns, pentru a continua să-și mestece tutunul sau guma de mestecat.

Cum stătea așa întins, Hank părea să fie lung de doi metri și lat de un metru. La față semăna mult cu prietenul lui, avea aceeași bărbie ascuțită, același nas proeminent, aceeași gură subțire și față hotărîtă, de piele tăbăcită. Ochii lui erau însă de culoare cenușie închisă, iar părul negru și mătăsos.

Amândoi îmi erau simpatici, deși păreau că petrec pe socoteala mea.

— Zice că înclini spre auto-supraprețuire, Hank, continuă bărbatul cel mic.

— Eu prețuiesc numai ce am în stomac, spuse uriașul binevoitor, care este atît de gol, încît aş putea să înghit o șuncă întreagă, așa, în joacă.

— E un băiat cumsecade, spuse cel mic, dar n-a avut de trei sau patru zile nimic altceva de mîncare decît mucuri de țigări.

M-am mirat. Era posibil ca să fie într-adevăr atît de infometați? Arătau, de fapt, destul de uscățivi și lihniți.

Eu mă simțisem destul de nenorocit cu una sau două ore înainte, cu toate că îmi lipsise o singură masă... Trebuia să procedez cu bun simț, dacă voiam să le ofer ceva de mîncare, fără a-i jigni.

— Ați minca împreună cu mine, domnilor? am întrebat eu timid, sîntem ~~de~~ frați de arme și așa mai departe...

Două fețe se întoarseră spre mine și mă priviră cu seriozitate.

— Te-a numit Domn, spuse cel mic în sfîrșit, dar nu vrea să te jignească prin aceasta. Vorbește englezește cu tine, ascultă-l cu atenție și schimbă-ți în bine părerea despre el.

Am încercat din nou :

— Nu fiți prea mândri, voi, americani, să prânziți cu un britanic, am spus și m-am străduit să imit felul de a vorbi al americanilor.

— Frumos mai sună asta ! spuse Hank și se ridicară amândoi în picioare în același timp.

— Dă-mi mîna, fiul meu, spuse uriașul și îmi întinse cea mai mare mîna pe care o văzusem vreodată.

Am luat-o și m-am străduit să suport cu demnitate salutul care urmă. Era o chestiune cam dureroasă și cînd am apucat apoi pumnul noduros al celui mai mic, pe care prietenul lui îl numea „Buddy“, am fost din nou învins în concursul de strivire a mîinilor. Mi-a fost totuși posibil să răspund strînsorii lui în mod demn, cu toate că mîna lui era mai puternică decît a mea.

— Unde putem găsi ceva de mîncare ? am întrebat eu, iar Buddy spuse că trebuie să existe pe undeva o cantină. Adăugă apoi că nu auzise niciodată ca să nu se dea unui soldat însetat și avînd bani mijlocul de a scăpa de ei.

— Eu nu pot să beau, înainte de a nu fi mîncat ceva, prietene, îmi spuse Hank. Dacă beau pe stomacul gol, devin sălbatic cînd mă supără cineva și iau la bătaie pe oricine îmi iese în cale. Însă dacă am mîncat, rachiul mă înblînzește și aş putea să îmbrățișez pe toată lumea. De aceea e totdeauna bine să mănînc întîi.

— Vom găsi cu siguranță ceva de mîncare la cantină, spuse Buddy, chiar și în acest loc uitat de Dumnezeu.

În acea clipă, un soldat deschise ușa și intră în cameră, ținînd unul din capetele unei scînduri lungi, pe care se aflau numeroase cești. După el venea un al doilea soldat, care ținea celălalt capăt al scîndurii, și amîndoi urlau : „Supa !“

Această invitație nu-și greși efectul și Hank își întinse brațele lui lungi ; în clipa următoare ședea pe patul lui, cu cîte o ceașcă în fiecare mîna.

Buddy îi urmă exemplul.

M-am uitat în jurul meu. Păreau să fie mai multe cești decît oameni în cameră. Am apucat două cești, înainte ca infometajii care se aflau mai departe să dea năvală.

Această lăcomie nu-mi poate fi scuzaată, dar mi se poate ierta, deoarece n-o făceam pentru mine. Mie nu-mi era foame și supa nu părea atât de ademenitoare, pentru ea s-o măninc în mod inutil. Când am ajuns la patul meu, Hank își golise o ceașcă și era tocmai pe cale de a o goli și pe a doua.

— Ei, drăcie! De aceea am venit la Legiunea Străină, spuse el, oftînd ușurat. Când termină, i-am oferit una din ceștile mele.

Hank mă privi mirat.

— Nu mi-e foame, l-am asigurat eu.

— Cum e cu puțință? întrebă el sceptic, dar își întinse mîna.

— Am mîncat bine acu' un ceas, spusei eu. Nu măninc niciodată supă înainte de masă. Le-am adus pe acestea pentru d-ta și pentru domnul...

— Buddy, spuse americanul cel mic și luă cealaltă ceașcă.

Hank se dedică celei de a treia porții.

— Ești un înger, prietene, spuse el.

— Apărut tocmai cînd trebuie, aprobă Buddy și am simțit că îmi cîștigasem doi prieteni.

Un individ înalt veni gesticulînd spre Hank.

— Tu măninci trei porții! spuse el cu un accent englezesc prost. Eu n-am mîncat nici una! Doamne! Hoț ordinar ce ești!

— Ai dreptate, prietene, spuse Buddy, numai să nu-l bați, că atunci va trebui să dea totul înapoi.

Tipul își agită amenințător pumnul solid pe la nasul lui Hank.

— Nu pot să dau supa înapoi, spuse Hank cu blîndețe, ar fi nepolitic. Și cînd individul furios deveni tot mai insistent, Hank îi puse mîna lui mare pe fața roșie de furie și apăsă.

Omul se împletici înapoi și căzu jos, privind cu mare mirare,

— Ei, prietene, se întoarse Hank spre mine, aș putea bea vin acûm în liniște, fără a face rău cuiva, și pornirăm în căutarea cantinei.

Marea curte a cazărmii din întunecosul fort St. Jean era acum plină de soldați din toate regimentele armatei africane. Zgomotul era mare, locul fiind, după toate probabilitățile, stațiunea de tranzit pentru toți soldații care veneau din Africa sau plecau într-acolo.

În această mare de oameni, urmarăm curentul principal, care ducea la o ușă deschisă, înconjurată de impunătoare butoaie de vin. Ne găsirăm în curînd în cantină, în care se servea băutura națională, un vin roșu bun.

— Aici nu există whisky la un dolar paharul, spuse Buddy, cînd ne-am oprit în fața tejghelei acoperite cu tablă de zinc, văzînd că toți beau vin roșu, care era foarte ieftin.

Vinul era foarte bun și demn de a fi desfăcut oriunde. Eu personal nu sînt un prieten al sticlei și nu consider vinul ca o băutură care potolește setea.

— Nu bei nimic, camarade, spuse Buddy și privi la primul meu pahar, golit pe jumătate, în timp ce comandas pentru fiecare din ei a treia sticlă.

— Mie nu mi-e sete, m-am scuzat eu și am văzut apropiindu-se de noi un civil pe care îl observasem în dormitorul trupei. Cu toate că era îmbrăcat destul de sărăcăcios, părea a fi soldat. Civilul ni se alătură și ne întrebă amabil, cu un ușor accent străin :

— Sînteți desigur recruți ai Legiunii Străine ?

— Da, răspunsei eu.

— Doriți să vă dau unele informațiuni în schimbul unei sticle de vin ? întrebă el politicos, cu un suris prevenitor.

— M-ar bucura dacă ați vrea să beți cu noi, am răspuns eu și am pus o piesă de dol franci pe tejghea.

Civilul păru să presupună că banii îi erau destinați lui și nu omului mic și gras care stătea în dosul tejghelei și căruia îi dădusem banii pentru a-i schimba.

— Ești un adevărat camarad, spuse noul venit, și vei fi un soldat drăguț. Aceasta reprezintă o duzină de sticle, adăugă el, jucîndu-se cu moneda. Și acum puteți să mă întrebați ce doriți să știți, încheie, și se înclină în fața noastră. Părea să fie un om bine educat și cult, dar nu un englez.

— Ei, tare aş vrea să ştiu, cînd mai căpătăm de mincare, spuse Hank.

— Şi dacă putem să ieşim, ca să bem odată în lege, adăugă Buddy.

— Veţi căpăta pe la ora patru supă, pîine şi cafea şi nu vi se va da voie, sub nici un motiv, să părăsiţi cazarma; abia cînd veţi merge să vă imbarcaţi, veţi ieşi de aci, sosi prompt răspunsul.

— Cînd o să fie aceasta?

— Mîine, cu vaporul poştal, afară de cazul că ar pleca poimîine un vas pentru transportul de trupe spre Oran; oamenii sînt expediaţi de aici cît mai repede cu putinţă.

— Dacă un prieten al meu ar fi venit aici de vreo zi, două, unde ar fi acum? am întrebat.

— Acela este acum în fortul St. Thérèse la Oran, şi va pleca probabil mîine sau în ziua următoare spre Saida sau Sidi-bel-Abbés; dacă este puternic ar putea să fie trimis la Sidi.

— D-ta pari să fii o enciclopedie ambulantă, observă Buddy şi se uită cam neîncrezător la el.

— Pot să vă spun orice despre Legiunea Străină; sînt un vechi soldat legionar: am servit cinci ani, am ieşit din rînduri şi m-am încorporat acum din nou.

— Aceasta pledează mult în favoarea Legiunii, am spus eu bucuros.

— Sau dovedeşte greutăţile pe care le întîmpină un fost soldat al Legiunii Străine, cînd vrea să-şi ciştige existenţa, spuse el cu amărăciune.

— S-ar părea că nu ţi-a mers prea bine? întreabă Hank.

— Desigur. Am murit aproape de foame, mi-am stîlcit picioarele alergînd, nu aveam unde locui, am răguşit cerşind de lucru! Am fost împins în fine să aleg între închisoare şi Legiune... Am preferat Legiunea, pentru unele motive... Este mai bine să te refugiezi la diavoli pe care îi cunoşti, decît la cei pe care nu-i cunoşti...

— Omul pare să fie deprimat, spuse Hank.

— Îmi dai voie să golesc paharul? continuă omul, ar fi păcat să rămînă nebăut.

— Servește-te, te rog, am spus eu surprins și mi-am amintit apoi că nu mai eram la Oxford. Vorbești foarte bine englezește, am observat.

— Da, răspuse el, dar vorbesc mai bine italiana, industana și franceza — adică franceza care se vorbește în Legiunea Străină.

— Cum e cu putință ? se interesă Buddy.

— Tata era un plăcintar italian din Bombay. Acolo am urmat la o școală engleză condusă de Iezuiți. Cu mama mea, care era o indigenă, vorbeam industana. Franceza am învățat-o bineînțeles în Legiunea Străină.

Am vrut să întreb, pentru menținerea conversației, ceva cam în genul următor : „Și cum se face că ai venit în Africa, atât de departe de patria d-tale ?” În realitate am întrebat însă în mod neîndemânatic — fiind și greșit înțeles pe deasupra :

— De ce ai venit în Legiunea Străină ? ceea ce suna foarte indiscret.

— Pentru același motiv ca și d-ta — motive de sănătate, fu răspunsul aspru, însoțit de o privire supărată.

— Și ți-a priit sănătății ? întrebă Buddy.

— N-aș putea susține asta, răspuse scurt italianul, golindu-și paharul — sau poate pe al meu ?

Îl coplesirăm cu întrebări și aflăram multe lucruri folositoare, dar și unele puțin îmbucurătoare. Din cuvintele lui am aflat că era cunoscut printre prietenii lui sub numele de Francesco Boldini — sub ce nume îl cunoștea însă poliția, n-am putut să aflăm.

Mie nu-mi era prea simpatic, dar deoarece mai servise în Legiunea Străină, cunoștințele și experiența lui ne puteau fi cu siguranță de folos adeseori.

Cînd ne-am întors, urmîndu-i sfatul, în dormitorul trupei, pentru a veni la timp la masa de seară, mi-am asigurat prietenia și serviciile lui ca îndrumător și sfătuitor, dîndu-i zece franci și promițîndu-i să-l susțin și pe viitor, dacă voi avea bani și o va merita.

— Îmi pare rău că nu-ți pot da mai mult pentru moment, m-am scuzat în mod inutil pentru modestia sumei — dar răspunsul puse acțiunea mea într-o altă lumină.

— Zece franci, dragă domnule, strigă el bucuros, dar aceasta este solda unui soldat pe exact două sute de zile !... Veniturile a şapte luni. Gîndeşte-te !

M-am gîndit că-mi va trebui o lungă carieră înainte de a mă putea căsători şi trăi comod din solda mea...

Masa din acea seară, luată pe la ora cinci, se compunea dintr-o supă asemănătoare cu cea de la prînz, pline bună şi cafea fără lapte şi fără zahăr.

Supa, în care pluteau bucăţele de carne, era destul de bună şi hrănitoare, dar cam greu de mîncat fără lingură sau furculiţă. Am găsit că educaţia mea în această privinţă nu era atît de desăvîrşită ca aceea a camarazilor mei. După masă nu am ştiut să facem ceva mai bun decît să ne ducem din nou la cantină.

Aici am avut cîntea să plătesc consumaţia întregii bande din dormitorul trupei ; era destul de interesant de constatat că atît individul bătut, care se numea Glock, cît şi supărăciosul Vogué, îşi uitară cearta şi primiră ospitalitatea mea. De altfel, e uşor să fii generos, cînd vinul este atît de ieftin.

În curînd atmosfera deveni încărcată şi am constatat că ospătam nu numai pe recruţii Legiunii Străine, ci o parte însemnată a armatei franceze. Eu m-am distrat de minune ; oamenii îmi strîngeau mîna, mă băteau pe umeri, mă loveau în coaste, mă îmbrăţişau pe gît şi mă sărutau pe amîndoi obraji. La toate acestea participau soldaţi ai diferitelor arme. Boldini bea mult, fără a o putea suporta ; amesteca vorbe din limbile pe care le cunoştea şi devenea tot mai de neînţeles şi mai incomod. Cu cît trecea timpul, cu atît băiatul acesta devenea mai dezgustător, şi cînd se urcă pe tejghea şi începu să cînte cîntece vulgare şi obscene, lipsite de orice haz, m-am săturat de el pînă peste cap. Trebuie însă să mărturisesc că arta sa de a recita avu mare succes la public.

Hank şi Buddy beau între timp cît trei, nu spuneau nimic şi păreau a nu înţelege de ce se enervau ceilalţi atît de mult şi produceau un zgomot atît de infernal.

Din curte se auzi un semnal de goarnă şi adunarea se sparse, împrăştiindu-se prin dormitoare.

În timp ce mă dezbrăcam pe patul meu, se apropie de mine Buddy şi îmi spuse încet :

— Mai ai ceva bani, camarade ?

— Desigur, am răspuns eu, dacă îți trebuie...

— Nu-mi trebuie, dar dacă mai ai ceva bani, ascunde-i în pernă sau în vestă și culcă-te pe ei.

— Mi se pare de prisos și cred că ar fi o neîncredere insultătoare la adresa celorlalți.

— Cum vrei, camarade, răspunse Buddy, și vezi să nu ți-i ia acest Mister Ompara Tarara Cascara Sagrada... Și privi cu subînțeles la Boldini, care era culcat complet îmbrăcat.

— Ce prostie, spusei eu, atît de josnic nu-l cred.

Buddy ridică din umeri și se retrase.

M-am dezbrăcat și m-am culcat în patul murdar și neprimenit, mi-am pus banii sub pernă și am mai stat treaz multă vreme, în timp ce gîndurile-mi erau preocupate de Isabella, de Brandon Abbas și de dispariția misterioasă a safirului „Blue Water“.

Se întimplase miercurea trecută. Doar opt persoane erau de față — și una din ele trebuie să fie un hoț... Și undé erau Michael și Digby acum ? Se aflau ei împreună și numai cu patruzeci și opt de ore înaintea mea pe calea spre glorie, care după Boldini duce cu o siguranță și cu o regularitate aproape plictisitoare spre mormînt ?... Am adormit.

Dimineța mă trezîră brusc din somn sunete stridente de trompetă.

Un caporal intră în dormitor și urlă :

— Scularea ! Scularea ! și plecă.

M-am îmbrăcat și am pus apoi mîna sub pernă. Banii nu mai erau acolo.

Eram furios și mă simțeam nenorocit... Jefuit !... Acești bandiți blestemați !

— Aici sînt, spuse vocea lui Buddy în spatele meu. Cînd te-am auzit sforăind atît de mișcător, m-am gîndit că ar fi păstrați mai în siguranță la mine. Aveam dreptate, căci pe la ora patru dimineța a venit Mister Cascara Sagrada, pentru a vedea ce mai faci... Eu însă i-am vorbit ca din somn : „Totul este în ordine, bag eu de seamă !“ Și Mister Cascara Sagrada a spus : „O, credeam că cineva ar putea încerca să-l jefuiască“... „Același lucru credeam

și eu“, i-am răspuns „și am avut dreptate“, după care putoarea s-a strecurat din nou la patul de campanie pe care dormea.

— Mii de mulțumiri, Buddy, am bîlbiit eu jenat, în timp ce luam în primire bancnotele și monedele. Este curios că nu mi-a trecut prin minte să mă îndoiesc de adevărul celor ce-mi spusese...

După micul dejun, care fu servit odată cu masa de prînz, și se compunea din supă și pîine, sergentul ne ordonă să ne adunăm în curte.

Aici făcu apelul nostru și al recruților proaspăt sosiți, ne așeză în formație de cîte patru și merse cu noi în marș spre port, unde ne aștepta vaporul „Général Négrier“ al Mesageriilor Maritime.

Furăm instalați pe puntea din față a acestui învechit vapor postal și caporalul, care ne însoțea, ne sfătui să întrebuițăm nestingheriți oceanul, în cazul cînd nu ne-am simți bine, deoarece marea ne stă la dispoziție.

Noi englezii alimentăm mările de o mie de ani, mă gîndeam eu, și eram mulțumit că în acea glorioasă zi marea nu arăta deloc infometată. În schimb noi, bieți soldați, eram cu atît mai infomețați. Ne era într-adevăr o foame grozavă și pe măsură ce treceau orele, deveneam mai infomețați. Cînd se făcu seară, toate conversațiile noastre se învîrtiră în jurul mîncării, în timp ce hoinăream prost dispuși pe covertă.

Eu personal mă gîndeam cu un profund regret la sufrageria din Brandon Abbas și la masa care tocmai se servea. Mirosuri, care ne provocau chinuri tantalice, pătrunseră din bucătăria vaporului pînă la noi, și urechile noastre prinseră zăgănitul ațîțător al farfuriilor și tacimurilor.

— Cînd căpătăm ceva de mîncare ? îl întrebai pe Boldini, care tocmai se apropia.

— După regulament, ni s-ar fi convenit la ora cinci supă, pîine și jumătate litru de vin, răspunse el. Mi se pare însă că bucătarul vrea să ne rețină ceva pe nedrept, pentru a ni-l vinde apoi.

După cum am spus însă, în bucătăria vaporului era o mare agitație, astfel că speram că totuși va fi bine, și totuși, ne temeam de contrariul.

O oră mai târziu eram mai infometați și mai indignați. Marea răbdare a lui Hank se evaporase aproape în întregime.

— Ascultă-mă, Cascara, spuse el, înghesuindu-se prin gloata în mijlocul căreia Boldini atrăgea atenția oamenilor asupra drepturilor lor și a cauzei nedreptății lor actuale. D-ta care știi tot, spune-mi te rog, de ce nu căpătăm acum ceva de mâncare ?

— Pentru că acest pungaș de bucătar vrea să ne stoarcă banii, răspunse Boldini.

— Așa stă cazul ? spuse Hank cu blindețe. Atunci nu cred că va îmbătrîni, pentru a se bucura de fapta lui. Ar trebui să-și ia rămas bun de la el însuși, pentru că n-o să se mai vadă mult timp, dacă nu capăt în curînd mîncarea...

Boldini mă lămuri că era absolut imposibil ca să mă duc la caporal — după cum propusesem — deoarece acesta călătorea în clasa a doua și aș fi fost împiedicat să ajung la el.

— Pot să-ți dau eu însă o franzeluță, spuse Boldini, dacă vrei s-o plătești un franc.

Astfel ieși la iveală că Boldini pusese deoparte patru franzeluțe în timpul micului dejun la fortul St. Jean, deoarece prevăzuse ce se va întîmpla. I-am dat trei franci și le-am înmînat lui Hank și lui Buddy cîte o piine.

— Ești un suflet nobil, Boldini, spusei eu, în timp ce-i cumpăram piinea; vorbele mele dezlănțuiră risul batjocoritor al lui Buddy, ceea ce mă întristă profund. Aproape o oră mai târziu, o liniște suspectă se așternu peste bucătărie, astfel încît înțelesesem că mîncarea nu ne fusese destinată nouă. Recruții bombăniră, se plînseseră și înjurară în vreo jumătate duzină de limbi. Se întunecă, și Hank se ridică furios.

Din bucătărie ieși un individ înalt.

I-am spus lui Boldini că ticălosul de bucătar ne-ar putea vinde ceea ce ne reținuse. Boldini răspunse că aceasta se va întîmpla abia mîine, cînd vom fi de-a binelea infometați — presupunînd că am avea bani și am plăti ce ne-ar cere bucătarul.

Hank ieși înainte.

— Asta e bucătarul ? întrebă el cu cel mai mare calm.

— Asta e porcul de ciine, răspunse Boldini.

— Vino încoace și tradu-i ce vreau să-i spun, îl invită Hank pe Boldini și se apropie de bucătar ; Buddy îi se alătură.

— Când o să căpătăm mîncarea care ni se cuvine conform regulamentului, bucătăre ? întrebă el cu blîndețe.

Bucătarul nu-l băgă în seamă și se întoarse cu gîndul să plece, într-o tăcere arogantă. Dar o mină uriașă se întinse după el, îl plesni cu o forță de fier în grăsimi cefii umflate, în timp ce cealaltă îl apucă de încheietura mîinii ; astfel fu împins într-un mod puțin delicat pînă la balustrada vaporului.

— Întrebă-l pe bietul rechin, dacă știe să înnoate. spuse Hank și ținu capul bucătarului peste balustradă. Boldini se execută.

Bucătarul dădea furios din miini și din picioare, dar nu răspunse nimic.

— Apucă-l de picioare, Buddy, iubitule ! strigă Hank, și Buddy apucă picioarele care tropăiau cu violență și le ridică peste balustradă.

Recruții care priveau strigau în semn de aprobare.

Credeam că îl vor arunca într-adevăr peste bord și l-am rugat să nu înce degeaba un bucătar excelent.

— Desigur, aprobă Hank, dar întii să ne dea de mîncare, și îl aruncară pe bucătar cam nedelicat pe jos.

Bucătarul se ridică, dar Hank îl apucă din nou, fugi cu el spre bucătărie, și îl împinse înăuntru.

— Cookez-vous, pronto, porunci el. Bucătarul apucă o crăiță grea de fier și se repezi din nou afară.

Dar nu voia s-o întrebuințeze ca instrument de bucătărie, ci ca armă ; o învîrti cu toată puterea în aer — dar Hank i-o smulse din mînă și i-o pocni în cap.

— E încăpățînat și nu mă ascultă, spuse Hank ; devenind mai serios, îl apucă pe bucătar de beregată și începu să-l strîngă de gît.

— Spune-i că sînt înfometat și să nu se joace cu mine.

Boldini îl asigură pe bucătar, că Hank îi va frînge oscior cu oscior tot trupul, iar recruții furioși vor veghea ca nimeni să nu-i vină în ajutor.

Individul încetă să se mai apere și Hank îl zvîrli în bucătărie. Un fel de sergent furier își făcu apariția, însoțit de un marinăr; m-am temut că ne va merge prost. Ne și vedeam pe toți puși în fiare și înaintați Curții Marțiale din Oran.

— L-ați atacat pe bucătar? întrebă omul în uniformă. Foarte bine! Puteți să-l și omoriți pe acest hoț blestemat și nemernic și Dumnezeu o să vă binecuvînteze!

Am observat că nu era prea încîntat de bucătar. Bucătarul aduse mai multe pîini, o găleată cu carne rece și un vas cu macaroane.

— Asta vrem să ni se încălzească, anunță Boldini și arată spre carne.

Bucătarul ne asigură, înjurînd cu violență, că nu va încălzi nimic. Recruții murmurară amenințător.

Hank îi comunică bucătarului că dacă nu se va supune și nu va face exact ceea ce i se cere, o va păți și mai rău, după ce vom fi mîncat. Dacă se va supune însă, i se va ierta totul.

Carnea fu pusă într-un cazan mare, peste focul din bucătărie.

— Nu poate oare să azvîrle înăuntru și cîteva cepe și tot ce mai trebuie? întrebă Buddy, care se înghesuie în bucătărie.

Cînd bucătarul văzu că are în față un om foarte mărunt, îi dădu o lovitură puternică în piept, care îl făcu pe Buddy să se clatine.

— Am să mă socotesc eu cu tine mai tîrziu, bucătărașule, spuse Buddy cu un calm suspect. Deocamdată mai avem nevoie de tine pentru bucătărie.

— Afară cu tine, cățelușule! Afară, nerușinatule! urlă bucătarul.

Sub supravegherea lui Boldini și a lui Hank, bucătarul scoase la iveală o legătură de cepe și le adăugă fierturii.

— Supravegheați-l bine, altfel ne mai și otrăvește, strigă Glock, pe care Hank îl făcuse ieri abia hoț murdar și părea acum că-l iubește ca pe un frate.

După scurt timp, stam cu toții pe covetă, fiecare cu o farfurie plină și o pîine înaintea noastră; mîncarăm cu poftă și îl binecuvîntarăm pe Hank, eroul zilei. Vogue încercă să-l sărute.

Bucătarul cel gras apăru iar din bucătărie, pentru a se odihni puțin. Cînd ne văzu atît de mulțumiți, se întoarse cu o înjurătură.

— De fapt, ar trebui să dea fiecăruia dintre noi cîte un litru de vin, spuse Boldini. El l-a căpătat, dar crede că poate să ni-l vîndă.

— Hei, amice, strigă imediat Hank, nu ne părăsi! N-ai spus că ne-ai mai păstrat vin sau cafea?

Boldini traduse cererea.

— Ei drăcie, dar nobili mai sînteți! urlă bucătarul, își smulse disperat părul din cap și-și ridică amenințător pumnul murdar spre Boldini: Du-te dracului!

— Cred că nu vrea să ne dea vin, spuse Hank. Trebuie să-i spun iar cîteva vorbe serioase. Apoi se ridică și se apropie de canalia care înjura de zor.

Bucătarul se retrase în bucătărie, ținîndu-și mîna protector în fața gîtlejului.

— Băgați de seamă, o să vină cu un cuțit, ne avertiză Boldini.

Dar bucătarul' era intimidat și apăru cu o găleată de lemn plină cu vin, pe care i-o înmînă lui Hank cu urarea pioasă să se înăbușe la prima înghițitură.

Apoi îi spuse lui Boldini să ne transmită că am avea curaj pentru că sîntem mulți — dar că fiecare în parte ar fi un laș și că el ar fi gata să se lupte cu oricare din noi — cu excepția celui mare.

Boldini traduse.

— Eu sînt cel mai mic, poate să începă cu mine, spuse Buddy și continuă să se ocupe cu înfulecarea mîncării.

Ce ticălos trebuie să fie cineva, pentru a lipsi de micile lor porții de mîncare niște oameni infometați și fără ajutor, cu gîndul să le vîndă apoi mîncarea, cînd nu mai pot de foame, pe ultimii lor bani!

După cum spune Boldini, toată lumea de bucătar obișnuia să declare la fiecare transport de străini neștiutori și intimidăți că guvernul n-ar fi îngrijit de ei și că trebuie să cumpere de la ei mâncare, dacă dorește să îmbrace ceva. Dacă n-aveau nici un ban, nu căpătau nimic în timpul celor patruzeci și opt de ore, și bucătarul vindea rațiile lor celorlalți pasageri de clasa a treia sau marinarilor.

Se lăsă noaptea; noi eram culcați, răspîndiți pe covertă, Hank și Buddy erau ocupați cu răsucirea unor țigări din tutunul meu în foite din agenda mea, în timp ce eu suflam din pipa mea scurtă mici norișori albi de fum spre cerul înstelat și ascultam poveștile minunate ale lui Boldini despre Legiunea Străină. Luna răsări și inundă marea cu lumină argintie. În sfîrșit am ațipit, am adormit și m-am deșteptat după vreo zece ore, vesel și întărit, gata de orice. — mai ales de un mic dejun.

Am aflat de la Boldini că acest dejun ni se cuvenea la ora unsprezece și ar trebui să se compună din carne și pîine. După sfatul lui îl aleserăm pe Hank ca delegatul nostru. Boldini îl însoți ca tălmaci și ne îndreptarăm în formație de marș spre bucătărie, așteptînd rezultatele întrevederii.

— Mîncarea la ora unsprezece, bucătăre, caldă și multă, îi spuse Hank acestuia, cînd apărură la ușa bucătăriei, vizibil impresionat de disciplina militară a celor ce așteptau.

Bucătarul înjură furios.

— Vrea să vorbească mai lămurit? îl întrebă Hank pe tălmaci.

Boldini îi atrase atenția bucătarului că recruții știu foarte bine ce li se cuvine și că va trebui să le dea tot. Dacă mîncarea va fi servită cu întîrziere, sau rațiile vor fi prea mici sau dacă i s-ar face cuiva rău de pe urma proastei preparări, tipul cel înalt îl va face piftie. Dacă bucătarul se va plînge sau le va pricinui orice neplăceri la Oran, tipul cel înalt va veni noaptea cu cîțiva prieteni și va avea grijă ca bucătarul să dispară fără urmă peste bord. Da, desigur, sîntem o bandă de oameni fără considerație, soldați vechi, care nu se lasă înșelați, iar

tipul înalt este fostul campion al Americii la categoria grea. Dacă vom căpăta mâncare multă și bună, atunci nu ne vom plînge nimănui, de hoțiile și înșelătoriile lui...

Bucătarul făcu pe cel ce se amuză de întreaga afacere, dar risul lui suna cam silit.

— Vom fi prezenți pentru masă, aici, la ora unsprezece, bucătare, spus Hank, grăbește-te și rămii sănătos pînă atunci. Șterge-o!

La ora unsprezece, Hank comandă ca un sergent, cu o voce, care putea fi auzită pe întreg vasul:

— Recruți, adunarea!

Buddy se numi el însuși gornist și fluieră un semnal, care trebuia să adune pentru masă, iar Boldini urla:

— „*Rangez-vous, légionnaires!*”

Felul în care toți ascultară mă făcu să recunosc că eram singurul recrut care nu fusesem încă soldat. Lucrul acesta nu era însă de mirare, deoarece în toate țările Europei există obligativitatea serviciului militar. După cum am aflat mai târziu, Hank și Buddy făcuseră de asemenea armata, și anume la vestitul corp al caveriei din Texas.

Fără a fi rostit un cuvînt, bucătarul ne umplu farfuriile cu o supă fierbinte, în care plutea carne, iar Hank dădea fiecărui om o farfurie și o pîine.

Seara se repetă aceeași scenă; mîncarăm și ne așezarăm laolaltă bine dispuși, fumînd și ascultîndu-l pe Boldini, ale cărui povești lăudăroase nu contribuîră la gloria lui. Dacă era să-l credem, trebuia să fie foarte îndrăzneț, dar și foarte necinstit. Boldini ni se arătă a fi curajos, șiret și lacom. Dar cu toată îndemînarea și lăcomia lui, se afla acum aici, buțuros să primească zilnic o centimă și să nu moară de foame.

Lui Buddy nu-i plăcu de loc.

— Un criminal de cea mai periculoasă speță, spuse Buddy, alunecos ca un țipar și fals ca un șarpe.

A treia zi, la revărsatul zorilor, apăru coasta africană.

După micul dejun, care fu compus iarăși din supă și pîine, Buddy îi spuse lui Boldini, că bucătarul poate fi lăsat afară.

— Pentru ce? întrebă bucătarul cu dispreț.

Buddy rugă să i se transmită că ar fi un animal infect, un hoț ordinar, un pungaș respingător, un vagabond linge-farfurii și o pată rușinoasă pe onoarea tuturor bucătarilor de vapoare.

Boldini spuse doar :

— Tipul cel mic te-a acut hoț mincinos și ciine laș. Te scuipă în obraz și vrea să boxeze cu tine. Este foarte mic, bucătare.

Buddy era într-adevăr foarte mic și bucătarul se lăsa înșelat de aceasta. Eu mă socoteam drept un boxer amator. Buddy nu era un amator, iar bucătarul nu era boxer. Am fost silit să mă gândesc la lupta între un șarpe greoi și sătul și o mangustă furioasă, despre care ne vorbise odată unchiul Hector.

Nu era de fapt o luptă, ci mai degrabă o execuție. Buddy era de o agilitate de necrezut, iar ticălosul pungaș fu maltratată în mod sever. Când bucătarul nu mai fu în stare să se ridice, Hank îl tiră în bucătărie, se descoperi cu evlavie, închise încet ușa, ca și cum ar fi părăsit o cameră mortuară și spuse cu calm :

— Onoare memoriei lui, fie-i țărina ușoară și să ne lase în pace !

Hank și Buddy nu au ajuns niciodată departe în Le-giunea Străină, dar în inimile acelor care i-au cunoscut, au ajuns la un grad foarte înalt. Noi recruții i-am fi urmat și i-am fi ascultat orbește.

Stinci de gresie își făcură apariția, se zări un port și ne apropiară de un debarcader.

Erăm la Oran, și caporalul care ar fi trebuit să îngrijească de noi se arătă pentru prima dată, ne adună și ne dădu pe mîna unui sergent, care venise pe bord, pentru a ne prelua.

Sergentul ne citi numele, se asigură că formam rînduri de cîte patru și că puteam deosebi stînga de dreapta, și ne conduse apoi spre mal.

Sînt în Africa ! mi-am spus, cînd treceam în marș pe străzile late și curate ale unui orașel cu aspect european.

Casele străzilor prin care treceam, aveau acoperișuri drepte. Privirăm la negrii pe jumătate goi, la arabi înveliți în burnus-uri, văzurăm soldați francezi, civili

europeni obișnuiți și doamne și ofițeri care se plimbau. Străzile și stradelele se îngustară din ce în ce și, cînd ieșirăm din oraș, în fața noastră se afla pustiul.

Merserăm în marș mai mult de o oră, pe o șosea bună prin pusti, și urcarăm de-a lungul colinelor de gresie, pînă ce văzurăm o clădire veche și urită, un al doilea fort St. Jean respingător, care după spusele lui Boldini era Fort St. Thérèse, țelul nostru actual.

Intrarăm în marș în curtea cazărmii, numele noastre fură din nou citite de un subofițer și apoi furăm conduși în dormitorul trupei.

Cînd am intrat în cameră cu Boldini și Glock, am auzit o voce care mi-era bine cunoscută :

— Iată-l și pe al treilea bandit !

Era Digby.

Michael și Digby ședeau unul lîngă altul pe o bancă, cu mîinile în buzunare, pipele în gură, și foarte consternați.

— Pentru numele lui Dumnezeu, strigă Michael. Nă-tărăule ! Dumnezeu să ne ajute !

M-am repezit spre ei. În timp ce-i strîngeam mîna lui Michael, Digby îmi strîngea cealaltă mîină, iar pe cînd scuturam mîna lui Digby, Michael îmi scutura capul. Apoi mă aruncară peste „patul“ comun, care era lung de vreo șase metri și lat de doi, mă apucară de picioare și mă traseră în sfîrșit pe jos. M-am ridicat, l-am apucat pe Digby și Michael ne răsturnă pe amîndoi. Ne scularăm, ne agățarăm de Michael, pînă ce căzurăm toți trei pe jos, unul peste altul.

Apoi ne-am simțit ușurați și am văzut că formam punctul central al interesului tuturor.

— Ei drăcie ! spuse Buddy, nici nu s-au văzut bine și s-au încăierat. N-ar trebui să-i luăm la bătaie ?

— Cîini tineri, spuse Hank, care își mușcă reciproc urechile.

— Englezi zăpăciți, spuse Vogue, francezul delapidator, ridicînd din umeri, se bat, în loc să se îmbrățișeze ca oamenii civilizați.

Boldini ne privi cu mult interes.

— Al treilea bandit ! spuse el cu subînțeles lui Glock.

— Beau și Dig, am spus eu, dați-mi voie să vă prezint doi americani autentici — Hank și Buddy — frații mei — Michael și Digby.

Frații riseră și le întinseră mâinile, Hank și Buddy le răspunseră bucuroși și cei patru își strînseră mâinile cu efuziune.

— Mr. Francesco Boldini, l-am prezentat eu, frații mei. Nici Michael, nici Digby nu-i întinseră mina; dar acest „gentleman“ le apucă mâinile cu exaltare.

— Cred, domnilor, că trebuie să bem în cinstea evenimentului, spuse el, privindu-ne șiret. S-au întâlnit trei bandiți. Michael îi rugă pe Hank și Buddy să ni se alăture, iar Boldini juca rolul șefului și făcea onorurile.

În această cantină vinul era tot atât de bun și pe deasupra mai ieftin decât în fortul St. Jean — chiar mai ieftin decât cea mai ieftină bere din Anglia.

Noi, cei trei frați, băurăm puțin, și când ceilalți își potoliseră oarecum setea, Michael plăti pentru toți și ne întoarserăm din nou în dormitorul trupei. Era o încăpere neînchipuit de prost întreținută, întunecoasă și tristă, al cărei mobilier consta din lavița cea mare pomenită mai sus (compusă din simple scânduri tari, fără saltele sau paturi, pe care puteau să se culce vreo douăzeci de oameni unul lângă altul); mai erau câteva bănci în cameră, iar într-un colț erau îngrămădite mai multe pături cafenii, cu înfățișare respingătoare. Încăperea n-ar fi făcut onoare nici măcar unei închisori, dacă ar fi fost întrebuințată drept celulă.

Boldini ne sigură însă că la Saida sau Sidi-bel-Abbès este cu totul altfel — și eu presupusei că trebuie să fie mai bine, deoarece nu-mi puteam imagina o situație mai proastă.

Supa cu piine, care mi-era cunoscută, constitui masa noastră de seară. Boldini spuse că rația pentru Africa este totdeauna compusă din 200 grame de carne, care se servește însoțită de legume de trei gologani, ca un fel de tocană. Afară de acestea se mai compune din 15 grame cafea și 15 grame zahăr. Toate acestea sînt hrănitoare și îndestulătoare dar de o monotonie groaznică, lucru de care era convins. Perspectiva de a căpăta de două ori

pe zi, mereu și mereu același lucru, nu-mi părea de loc îmbucurătoare.

— Te obișnuiești și cu asta, mă consolă Boldini, tot astfel cum te obișnuiești să te speli zilnic cu apă și săpun — sau, ca să mai schimbi, te speli cu șampanie și cu o bucată de cărbune ?

După masă nu ne rămase altceva de făcut decât să ne întoarcem la cantină, deoarece nu aveam voie să părăsim fortul. Acolo ne petrecurăm seara și mi-a părut bine să constat că cei doi americani le plăceau fraților mei tot atât de mult ca și mie, și că sentimentele erau reciproce. Digby făcu pe gazda și furăm cu toții veseli și bine dispuși.

Cu una sau două excepții, nici unul din recruții veniți cu mine sau cu frații mei nu era în nici un fel interesant. Erau niște bieți oameni din Franța, Belgia, Germania, Spania, Austria și Elveția. Păreau că sînt lucrători, meseriași, vînzători de ziare, funcționari — din cei pe care îi întâlnești în cartierele sărace ale tuturor orașelor. În orice caz nu semănau a fi bătăuși sau criminali.

Doi sau trei dintre ei erau îmbrăcați corect și vorbeau o limbă mai aleasă, iar unul — de lucrul acesta eram convins — trebuie să fi fost ofițer al armatei franceze sau belgiene ; avea maniere foarte bune și se numea Jean St. André, dar presupun că trecea sub tăcere încă un nume cu un „de“ înainte. St. André ni se alătură și ne plăcu tuturor foarte mult.

După ce cantina se închise, Beau propuse să ne petrecem cea mai mare parte a nopții în curte, în loc să ne urcăm în dormitorul trupei și să ne culcăm acolo pe laviță, înghesuți ca sardelele, zeci de oameni, expuși mușcăturilor unor respingătoare insecte.

Digby se arătă de părere că terenul nisipos din curte nu era mai moale, dar în schimb era mult mai curat decât lavița, și că aerul nocturn proaspăt și rece era cu mult de preferat duhorilor unui dormitor plin de oameni.

Ne aleserăm un colț potrivit, ne așezarăm unul lângă altul și ne rezemarăm de zidul încă încălzit de soare, pregătindu-ne pentru o noapte sub minunatele stele africane.

— Ei, sărmanul, dragul și prostuțul meu cățeluș — ce dracu' cauți tu aici? începu Michael, după ce ne a-prinserăm pipele.

— Fug de justiție, Beau, am spus eu. Și ce cauți tu aici?

— Același lucru, răspuse Michael.

— Și tu Dig?

— Cine, eu? răspuse Digby. Ei, ca să-ți mărturisesc adevărul, în ce mă privește, ca să spun astfel, hm, eu — eu fug de justiție...

— John, l-ai adus pe Blue Water cu tine? întrebă Digby după o lungă tăcere.

— Nu, am spus eu, nu l-am adus.

— Foarte imprudent din partea ta, observă Digby.

— Tu l-ai adus cu tine, Beau? am întrebat eu.

— Da, răspuse Michael.

— Foarte prudent, lămuri Digby.

— Tu l-ai adus, Digby? am continuat.

— Nu călătoresc niciodată fără el, fu răspunsul.

— Presupun că unul din noi trei îl are, am spus eu obosit.

— Doi dintre noi, corectă Digby.

— Da, desigur, totul e în cea mai perfectă regulă, piatra e aici, spuse Michael, ce sens ar avea altfel pentru noi, să fim aici, dacă n-ar fi și piatra?

— Povestește-ne tot ce s-o mai întâmplat la Brandon Abbas de la plecarea noastră, adăugă el. Cum s-au împăcat ai noștri cu gîndul?

Le-am povestit toate amănuntele fugii mele: cum am evitat convorbirea cu mătușa Patricia, cum totul a fost atît de dăunător sănătății capelanului, și cum s-au comportat August, Claudia și Isabella.

— Am fost cam lipsiți de considerație față de Claudia și într-o oarecare măsură și față de bietul și bătrînul capelan, spuse Michael.

— Și oricum și față de mătușa Patricia, am observat eu.

— Treizeci de mii de pfunzi, spuse Digby gînditor. Ce va spune unchiul Hector, cînd mătușa îi va spune asta? O să înnebunească și o s-o muște.

— E groaznic, cînd te gîndești, spusei eu.

— Ce noroc orb pentru August, că Isabella a putut să-i dovedească nevinovăția, spuse Digby.

— De aceea chestiunea a devenit atît de neplăcută pentru Claudia — sau, mai bine zis, ar fi devenit atît de neplăcută, dacă noi n-am fi fugit, spuse Michael. Deoarece August și Isabella nu mai puteau fi bănuîți, — trebuia unul din noi sau Claudia să fi fost vinovatul...

În tăcerea care urmă am auzit un zgomot în imediata noastră apropiere, în dosul unui stîlp ieșit în afară. Era se vede un șobolan sau o pasăre nocturnă sau, poate, un ciine.

— Ei — unul din noi a fost vinovatul, spuse Michael, și am dovedit lucrul acesta — aș spune chiar că l-am dovedit într-un mod puțin cam exagerat.

— De ce n-ai vrut să te bucuri acasă, în toată liniștea, de prada dobîndită în mod ilegal, John? continuă el. Sau de ce nu mi-ai permis mie să mă bucur de a mea în străinătate? De ce această fugă în masă?

— Nimeni nu va ști dacă sîntem cu toții complici sau dacă ne urmărim unul pe altul, pentru a vîna o parte din pradă, spuse Digby.

— Cînd o să le comunicăm că sîntem în Legiunea Străină, Beau? am întrebat eu.

— Încă nu mi-am bătut capul cu lucrul acesta, spuse Michael.

— Pentru ce să le destăinuim că sîntem cu toții în Legiune? spuse Digby. Ar fi mai bine, dacă unul din noi ar sta la polul nord, altul la polul sud și al treilea la ecuator. Ar fi mai misterios, și n-ar ști nimeni pe cine să urmărească în primul rînd.

— E o idee, aprobă Michael. Dacă sîntem toți trei laolaltă, atunci sîntem cu toții amestecați, în mod evident, în afacere, și sîntem trei hoți. Dacă am fi în locuri diferite, doi dintre noi ar putea fi considerați drept nevinovați. Acum fiecare este bănuît, fără a putea fi acuzată o persoană anumită... Pentru ce să scriem? Sîntem doar niște hoți fugari — și aceștia nu scriu...

— Nu vă înțeleg prea bine, am spus eu. Nu dovedim nimic prin faptul că nu sîntem împreună; am putea fi

și în acest caz niște hoți. Am fi putut să plănuim dinainte să șterpelim safirul, să fugim în direcții diferite și să împărțim prada, când ne vom întâlni mai târziu. Și apoi am putea s-o împărțim și așa. Unul din noi ar putea să transforme piatra în bani la Amsterdam sau altundeva și să trimită cite o treime celorlalți doi prin cec sau prin alt mijloc.

— Ia ascultă pe hoțul ăsta tinerel ! spuse Digby.. E șmecher băiatul !

— După părerea mea, am spus eu după o pauză, ar fi foarte crud față de cei rămași acasă, dacă nu le-am comunica unde ne aflăm — dacă sîntem în viață, dacă am murit și așa mai departe...

— Se vede că te gîndești la August cînd susții aceasta, mă ironiză Digby.

— Cum ne-ar putea înștiința ei dacă piatra aceea blestemată ar apare totuși ?... Și cum am putea noi să aflăm ce mai fac ei ?...

— De fapt, ai dreptate, aprobă Michael. Ar trebui să comunicăm mătușii Patricia că sîntem bine sănătoși, — și ea ar avea posibilitatea să se pună în legătură cu noi, dacă se întîmplă ceva important.

— Ei, cine a șterpelit așadar piatra blestemată ? spuse Digby, repetînd o întrebare pe care mi-o pusesem de o mie de ori pînă atunci.

— Eu, spuse Michael.

— De ce dracu' n-ai dat-o atunci înapoi ? întrebă Digby.

— Acum e prea târziu, răspunse Michael. Afară de aceasta, vreau să mă țin ascuns și să vînd safirul după cinci ani pe treizeci de mii de pfunzi. Banii vreau să-i bag apoi în afaceri sigure, pentru a avea pe viață un venit anual de o mie cinci sute pînă la două mii de pfunzi. Vreau să duc o viață ca unchiul Hector : sport, vînătoare, călătorii, o locuință în oraș...

— Pe banii unchiului Hector ? am întrebat eu.

— Asta face că plăcerea să fie îndoită, nu-i așa ? răspunse Michael.

— Ciudat, interveni Digby, este tocmai ceea ce intenționez să fac și eu ; numai că sînt convins că nu se poate obține o sumă mai mare ca douăzeci de mii de

pfunzi și aceștia vreau să-i bag într-o plantație pe o insulă din oceanul Pacific și într-o întreprindere de navigație comercială... Voi avea cel mai frumos iaht și voi supraveghea eu însumi încărcarea vaselor. La fiecare trei ani voi pleca în Anglia și voi cheltui douăzeci la sută din câștiguri. Contez să câștig vreo patru mii de pfunzi anual. Da... Honolulu, Tahiti, Kanakas, Kopra, Robert Louis Stevenson...

— Ce vreți să faceți între timp cu „Blue Water“ ? am întrebat eu ironic.

— Il voi purta totdeauna la mine, spuse Digby, dacă voi pierde un ochi, il voi purta în orbita goală... Un tânăr cu ochi albaștri... Nu e o idee minunată ?...

— Sau poți să-l ascunzi, unde păstrează maimuțele nucile — poți să-ți amenajezi un buzunar în obraz ; cred cred că n-ar fi prea greu, l-am sfătuit eu.

— N-aveți habar de meserie, ne contrazise Michael : pungile, în genul celor ale cangurilor, sînt cele mai practice. Eu port safirul, ziua și noaptea, într-o pungă de piele care este prinsă de o centură în jurul corpului meu. M-am gîndit la toate și am cumpărat așa ceva la Londra. Negustorii de diamante poartă, în felul acesta, pietrele lor prețioase în călătorii ; în jurul burții, sub vestă. Ca cineva să-i poată jefui, trebuie mai întii să-i omoare...

— John, nu ne-ai spus încă ce ai de gînd să faci, spuse Digby. Vrei să te ascunzi și tu vreme de cinci ani și să vinzi apoi piatra ?... Și cu banii ce vrei să faci ?

— Să-i împart cu tine și cu Beau, răspunsei eu.

— A, viteaz băiat, mă lăudă Digby. Ne dă de rușine cu mărînimia lui, nu-i așa Beau ? N-ar trebui oare să-l omorîm din prea mare recunoștință și să oprim noi partea lui ?

— Sînt de acord, aprobă Michael, cu toate că ar trebui să aflăm întii, ce a făcut cu piatra.

Așa pălăvrăgeam și glumeam noi, sub cerul Africii, trei băieți proști, și nu ne făceam griji de ziua de mîine, nepăsători la ce ar aduce cu sine...

În cele din urmă, ațipirăm, și revărsatul zorilor ne găsi înghețați, înțepeniți, cu dureri la încheieturi, dar extrem de fericiți. Ne regăsiserăm — viața, lumea și aventurile ne așteptau.

După prînz sosi o a treia serie de recruți și aflarăm că urma să plecăm încă în aceeași zi, și anume, jumătate spre Saida, sediul celui de-al doilea regiment al Legiunii Străine, iar restul spre Sidi-bel-Abbès, locul de adunare al regimentului întii.

Întrebarea ce ne-o puneam era dacă vom rămîne împreună.

Am fi preferat să mergem la regimentul întii, numai pentru că era întiiul, însă dacă am fi putut rămîne împreună, ne era indiferent unde vom nimeri. Americanii de asemenea nu voiau să se despartă nici unul de altul, nici de noi. În timp ce ne plimbam prin curte, se apropie de noi Boldini.

— Hai să rămînem împreună noi patru, propuse el. Eu merg la regimentul întii și ați face bine să mergeți și voi cu mine tot acolo : cunosc toate rosturile și pot să vă fac protecție la caporali... Sergentul Lejaune îmi este prieten...

— Noi trei dorim să rămînem împreună, spuse Michael, și am dori ca și cei doi americani să vină cu noi. În general preferăm regimentul întii. Avem vreun cuvînt de spus în această privință ?

— Zece franci ar avea ceva de spus, răspunse Boldini. Ar vorbi mai tare decît șase bărbați. Procurați-vă cei zece franci și eu am să obțin ca noi șase să fim repartizați la regimentul întii... Dar de ce vreți să-i aveți pe cei doi americani cu voi ? Sint doar niște oameni complet incuți...

— Dorim să-i instruim, zeflemisi Michael.

Îi dădurăm zece franci lui Boldini, care dispăru, pentru a „aranja“ chestiunea, după cum spunea el.

Nu am aflat niciodată în ce măsură am datorat ceva intervenției lui. Se poate să fi mituit un caporal, după cum se poate să fi transmis dorința noastră — sau a fost doar o simplă coincidență — fapt este că ne-am găsit cu toții repartizați în grupa destinată pentru Sidi-bel-Abbès.

În marșul spre gară, St. André și cu mine stăteam în spatele lui Michael și al lui Digby, în timp ce Boldini și un elvețian numit Maris, care vorbea engleza, mergeau în spatele lui Hank și al lui Buddy, care se afla

lingă Michael și Digby. În felul acesta, cînd eram în formație de cîte patru, frații mei, eu și St. André formam un rînd de patru, pe cînd Hank, Buddy, Boldini și Maris formau al doilea rînd de patru, în spatele nostru.

Acest Maris părea să fie un băiat simpatic. Că valet făcuse mai demult numeroase călătorii cu stăpînii lui, cunoștea cîteva limbi și avea maniere bune. Maris ni se alătură pentru că, după cum se exprima cu naivitate, îi plăcea să fie în tovărășia unor cavaleri.

La Oran furăm urcați în cele mai sărăcăcioase vagoane care au fost vreodată trase de o locomotivă. Parcurserăm drumul spre Sidi-bel-Abbès cu o viteză de șaisprezece kilometri pe oră, și cu toate că regiunea și populația ne erau complet necunoscute, totul ne deveni repede indiferent.

Seara ajunserăm la Sidi-bel-Abbès și furăm luați în primire de către un sergent și cîțiva caporali. În timp ce părăseam gara, am observat cîțiva subofițeri, care ne examinau cu atenție și cu un aer cercetător.

Trecurăm în marș prin localitate, care îmi făcu impresia unui oraș spaniol, probabil pentru că auzeam zumzetul melancolic al unei chitare și am văzut cîteva femei cu piepteni înalți și mantile furișîndu-se printre casele galbene. Ne aflam într-o ciudată atmosferă orientalo-europeană, așa că în primul moment am avut impresia că mă găsesc într-un vis confuz. Arabi impunători, franțuzoaice elegante, autobuze, cămile, negri pe jumătate goi, ofițeri fercheși, grupuri de muncitori cu aspect semit, sute de soldați, negri, grizete, copii negri care vindeau ziare și strigau mai ales „Echo d'Oran“, spanioli, francezi, evrei algerieni, levantini, bărbați și femei, pîrînd să descindă de-a dreptul din Biblie, iar alții de-a dreptul de pe bulevardele pariziene, polițiști arabi, Spahii, Turcoși și Zuavi mișunau pe străzi.

Arhitectura, care se înfățișa ochilor noștri, ni se păru mai puțin fantastică, moschei de o albeață strălucitoare, cu minarete grațioase, stăteau lingă cafenele iluminate electric, case moderne au vitrine luxoase se găseau lingă altele în stil maur, ornamenteate cu balcoane, chioșcuri de ziare franceze și lămpi electrice lingă bazaruri orien-

tale, hoteluri europene lângă mici căsuțe căzute în ruină. Și peste tot, palmieri și boschete de măslini; pe scurt, un amestec de romantism oriental și de civilizație occidentală.

De pe minarete se auzea muezinul strigînd :

— Allah Akbar ! Lah illah il Allah ! Ya, saidna Mohammed rais ul Allah !

În același timp se auzeau femeile spaniole trîncănînd, birjari și conducători de cămile strigînd, polițiști îndrumînd cu zgomot circulația, iar din dosul unui zid cu grilaj pătrunse în afară un cîntec, care m-a urmărit apoi mult timp :

„Travaja la muqueir,
Travaja bono,
Bono bezef la muqueir,
Travaja bono.“

În sfîrșit, cotirăm într-o stradă în care se afla pe o parte cazarma cavaleriei de Spahii și pe cealaltă cazarma Legiunii Străine.

Prin grilajul de fier al porții late puturăm întrevedea o clădire uriașă, galbenă, cu trei etaje și alături un teren foarte mare, pentru instrucție.

— Universitatea noastră, obserbă Digby.

Într-o parte a porții celei mai mari se afla corpul de gardă, în cealaltă închisoarea.

Lîngă poartă ni se deschise o ușă mică, prin care pășirăm.

Sentinela ședea pe o bancă înaintea corpului de gardă și ne privi fără prea mare entuziasm. Sergentul gărzii ieși afară, ne examină cercetător, închise ochii și clătina încet din cap.

Un grup de soldați în uniforme albe, cu eșarfe albastre late în jurul mijlocului, se opriră și ne priviră cu curiozitate.

— Mon Dieu ! spuse unul, iar a venit escrocul-ăsta de Boldini.

Boldini făcu pe surdul.

Și apoi apăru în zare un bărbat, care era fără îndoială omul cel mai rău și mai josnic cu care am avut

vreodată de-a face și care, în afară de curaj, nu avea nici o singură virtute pentru a-i îndulci portretul.

Venea din cancelaria regimentului. Era un bărbat cu o privire de tiran, solid, ars de soare, cu fața și statura unui campion de box. Ochii lui negri ca smoala, privind cu sălbăticie în jur, păreau că-i ies din orbite; ceafa și fălcile aminteau de cele ale unui cîine buldog. Mai avea și felul caracteristic al buldogilor de a scrișni din dinți și de a scoate fălcile înainte; deasemenea mai avea două zbîrcituri verticale adînci între sprîncenele stufoase.

Acesta era sergentul Lejaune, un om groaznic și care producea groază. Lejaune înaintase în Legiunea Străină, dovedindu-se cel mai sever chinuitor de oameni dintre toți severii instructori; avea o energie de neînchipuit și o viteză și rezistență neomenești.

Pentru superiorii lui, care știau să-i aprecieze capacitățile, era de neînlocuit, pentru inferiorii disperați era blestemul lui Dumnezeu. Era un urmaș direct al supravegheților de sclavi, care biciuiau sclavii muribunzi din galere pe triremele romane și se deosebea de ofițeri așa cum se deosebeau supravegheții de sclavi de centurioni.

Ar fi fost un minunat împlînzitor de fiare, căci dispunea de tot curajul, toată forța, personalitatea puternică, conștiința superiorității și acea cutezanță și cruzime, care sînt indispensabile acestei profesii periculoase, dar hîde. Se complăcea însă în acest rol și-și trata soldații ca pe niște fiare.

Nu era un reprezentant tipic al subofițerilor din Legiunea Străină. Căci deși aceștia sînt de cele mai multe ori niște mici tirani răstiți și dornici de putere, nu sînt însă niște despoți criminali. Lejaune era unul. Pedepsirea îi provoca o plăcere neobișnuită și nimic nu-l înfuria mai mult ca atunci cînd nu putea găsi nici un motiv de pedeapsă.

Începuse probabil cu pedepsele, pentru a-și crea autoritate; cu timpul însă, aplicarea pedepselor devenise un obicei, o dorință și în fine o obsesie, care îl urmărea fără încetare.

Mai tirziu aflarăm printr-un soldat din Legiune care era dezertor din armata belgiană, un fapt caracteristic și care explica multe.

Lejaune fusese destituit din serviciul pe care-l avea în Congo-ul belgian, din pricina brutalităților și cruzimilor care depășeau marginile atrocităților obișnuite acolo. Fusese sergent în armata belgiană și supraveghetor la o plantație de cauciuc în Congo — un mic Dumnezeu, bine plătit, avînd totalitatea puterilor suverane. Apoi intrase în Legiunea Străină și înaintase din nou, datorită voinței sale de fier și curajului său.

Avea astfel din nou prilejul să-și satisfacă brutalitatea, violența și înfumurările oarbe de putere, ce-l pierduseră în Congo. Din timp în timp era absolut nebun și nebunia lui lua forme de felul celor care izbucnesc la sadicii bestiali.

Și asupra acestui om, Boldini exercita o anumită înrurire, sau poate exista între ei vreo legătură oarecare, căci Lejaune nu-l pedepsea niciodată pe Boldini. Mai fură apoi văzuți uneori, în afara serviciului, ducînd lungi convorbiri, deși altfel un subofițer nu ieșea sau bea niciodată cu un simplu soldat.

Dezertorul belgian, care se numea Vaerren, ne spuse că Boldini fusese funcționar inferior, în Congo, și anume în districtul lui Lejaune, și că fusese închis pentru fraude și falsuri. Nu știu dacă toate acestea sînt adevărate, dar Lejaune îl favoriza fără îndoială pe Boldini, obținînd chiar înaintarea lui la gradul de caporal.

Și noi, care eram dați pe mîna acestui Lejaune...

Sergentul Lejaune făcu apelul și ne examină cu atenție.

Cînd îl văzu pe Buddy — acest Hercule de buzunar, cu statura lui care nu arăta a nimic — fața lui se contractă într-un rînjit disprețuitor.

— Un porc de cîine necopt, observă el către sergentul de gardă.

— Am văzut eu și creaturi mai ceva ca d-ta, lipite pe hîrtia de muște și plesnite, răspunse Buddy imediat.

Din fericire Lejaune nu înțelegea limba engleză, — dar el știa că un recrut blestemat îndrăznise să-și deschidă botul lui obraznic.

— Tacă-ți gura, ciine ! urlă el. Dacă îndrăznești să mai spui un singur cuvânt, am să-ți astup botul pentru o lună cu cizma mea... O dată de mai deschizi gura, am să-ți indes toți dinții în gitlej.

Buddy nu înțelesese nici măcar un singur cuvânt, dar văzuse rinjetul și auzise cuvinte disprețuitoare. Și atunci îndrăznise să profite de faptul că era un recrut neinstruit, care nici nu îmbrăcase măcar uniforma. Dar acum auzea niște urlete furioase ; fiind un vechi soldat, știa că în asemenea cazuri cel mai înțelept lucru este să taci și să stai în poziție de drepti.

Dar nenorocirea se întâmplase ; Buddy era un om însemnat și toți prietenii lui erau pentru vecie rău văzuți de Lejaune.

Cînd ochii injectați de sînge ai sergentului Lejaune căzură pe Boldini, se opriră asupra lui, și cei doi bărbați schimbară în tăcere o lungă privire.

Pe noi, cei trei Geste, ne privi prost dispus.

— Niște copii răzgîiați fugiți de acasă, spuse el. Arătați-mi mîinile !

I le întinserăm.

— Ne va ghici în palmă... Feriți-vă de un bărbat negru și urît, îmi șopti Digby.

Lejaune se uită la mîinile noastre bine îngrijite și exclamă :

— Am să vă manicurez eu mîinile înainte de moarte... N-au muncit în viața lor... O să vă pară rău că ați venit aici, în loc să mergeți într-o închisoare.

Apoi îl măsură pe Hank de sus pînă jos.

— Un ciine puturos, observă el. Am să-l învăț să se miște atît de repede, încît o să se mire și el.

— Bine, amice, răspunse Hank cu blîndețe, pentru a fi politicos, dar fără a ști ce i se spusese. Mai vorbește puțin dacă îți face plăcere, adăugă el apoi pe un ton încurajator :

— Taci, maimuțoi flecar ! urlă Lejaune. Încă o vorbă, și am să-ți leg mîinile și picioarele la spate pentru o săptămînă ! Pe legea mea, am să te nenorocesc pe viață, cămilă bipedă vorbitoare !

Hank recunoscuse și el că tăcerea prețuiește uneori mai mult decît aurul și vorba mult mai puțin decît argintul.

După ce i se păru că ne-a intimidat indeajuns, sergentul Lejaune ne anunță, că compania a șaptea va avea plăcerea să ne primească în rîndurile ei. Apoi urlă deodată :

— *Garde à vous ! Pour défilér. Par files de quatre à droite*, și căută cu atenție o victimă. Fața lui se strimbă supărată și dezamăgită. Cei care înțelegeau limba franceză executară comanda ca niște mașini, iar ceilalți se luară automat după ei.

— *En avant... Marche !* se auzi vocea lui, și o pornirăm cu toții ca niște vechi soldați, cum erau, de altfel, cei mai mulți dintre noi.

Merserăm în marș peste locul de instrucție, spre magazia de echipament a companiei a șaptea, unde căpătarăm două uniforme de stofă și uniforme albe de vară, rufărie, eșarfa albastră de lînă, săpun și prosoape, dar fără ciorapi, căci soldații din Legiunea Străină nu poartă asemenea lucruri.

Apoi trecurăm peste mai multe scări și coridoare lungi și zece dintre noi, anume Boldini, St. André, Vogué, Maris, Glock, Buddy, Hank, frații mei și cu mine intrarăm într-o cameră mare, curată, bine aerisită, sărăcăcioasă, în care se aflau treizeci de paturi. Aici furăm predați citorva soldați, care erau ocupați cu curățirea efectelor lor.

— *Bleus*, se adresă caporalul Dupré către ei, Schwartz, Colonna, Brandt, Haff și Delarey le arată ce au de făcut. Pînă ce nu vor ști să-și deosebească bocancii de chipiu, n-aveți nici o învoire.

— Da, domnule caporal, spuse unul din soldați ; caporalul odată plecat, continuă pe un alt ton :

— Dracu' să-i ia pe toți Bleu-ii ! De ce n-ați intrat mai bine în iad, decît să ne furați nouă timpul aici ?... În orice caz o să ne despăgubiți, în schimb, la cantină. Hai-deți, grăbiți-vă, și cu cît ajungem mai repede la sticle...

Dar Boldini avea și el un cuvînt de spus.

— Întoarce-te înapoi în brînza din care ai ieșit, imitație necoaptă de soldat ce ești, înjură el. Eu am fost Legionar și am luptat în Madagascar, Maroc și Sudan, pe cînd erai încă în orfelinat.

— Hahahahahaha, necheză unul din soldați și se aruncă rîzînd pe pat, bătrînul Boldini s-a întors din nou !

— Așteaptă numai pînă ce devin caporal, amice Brandt, spuse Boldini, și voi avea eu grijă să riți mai tare.

Boldini nu trebui însă să aștepte atît de mult, căci omul ridea tot mai tare. Întoarcerea lui Boldini îi părea probabil, din cine știe ce motiv, o glumă minunată.

— Colonna, Schwartz și Haff, voi le arătați ăloră cinci tot ce trebuie, iar eu îi voi învăța pe ăștilalți cinci, spuse Boldini și ne arată cum se face patul și se orînduiește echipamentul, conform regulamentului. Apoi am luat prima noastră lecție de curățire a centurii și a cartușierelor, care trebuiau să strălucească desăvîrșit și la urmă ne-am apucat să curățim arma.

În fine, am fost conduși jos în curte, la niște albi cimentate și ni se arată unde trebuia să ne spălăm uniforme albe de vară. Apoi am fost duși la cantină, pentru a-i ospăta pe camarazii grupului nostru, drept sărbătorire a sosirii.

Aici totul arăta la fel ca și în cantinele forturilor St. Jean și St. Thérèse, cu deosebire că toți prezenții erau bineînțele soldați din Legiune și că persoana dîndărătul teighelei era o femeie — o veritabilă vivandieră franceză, adevărată fiică a regimentului.

Pentru cîțiva franci se putea obține o cantitate imensă de vin; toți erau într-o dispoziție excelentă, veselie și zgomotul erau de felul celor produse totdeauna de alcool.

Cînd trompeta sună de culcare, ne întoarserăm în dormitorul nostru și ne terminarăm pregătirile pentru a doua zi, la licărirea slabă a lămpii.

Aflarăm că vom fi treziți la ora 5,15 dimineța de plantonul din dormitor și că la ora 5,30 va trebui să fim adunați pe locul de instrucție, în uniformă albă cu eșarfă, cu traistă, armă, centură și baionetă, și că totul trebuia să strălucească de curățenie. Deasemenea, înainte de a părăsi dormitorul mai trebuia să așezăm păturile și saltele în cea mai perfectă ordine, și să măturăm dușumeaua sub pat.

După toate aparențele, această curățenie nu trebuia extinsă și la propria persoană, căci nici în dormitor, nici în tot etajul, nici în cel de mai jos, nu se găsea un loc de

spălat. Un original, care și-ar fi pus în minte să se spele de dimineață, ar fi trebuit să coboare pînă la parter, unde se afla un spălător foarte primitiv.

Deoarece plantonul din dormitor știa că fiecare avea apoi cel al unui italian numit Colonna. Lîngă acesta se afla gata echipat pe locul de instrucție, nu văzu nici un motiv pentru a deștepta trupa mai devreme. În acest sfert de oră trebuia să mai aducă și să împartă cafeaua, așa că în cele cîteva clipe avea loc un talmeș-balmeș puțin plăcut.

Patul lui Michael era în colț, lîngă fereastra cea mare, lîngă el se afla patul lui Boldini, apoi cel al lui Digby și apoi cel al unui italian numit Colonna. Lîngă acesta se afla patul meu, lîngă el patul lui Brandt, apoi paturile lui Buddy, Haff și Hank — mereu un soldat vechi lîngă un recrutar — și această ordine domnea în tot dormitorul. În colțul de lîngă ușă dormea caporalul Dupré, șeful dormitorului. Dupré era un tip vioi, gălăgios, activ și vesel, cu care te puteai împăca destul de bine, cînd era treaz; cînd însă băuse prea mult vin devenea morocănos, bănuitor și periculos. Fiind un atît de fervent adept al vinului, era ușor accesibil pentru oricine care îi putea procura vin sau mai degrabă bani în acest scop...

Cînd am fost trezit de strigătul plantonului, care aprinse o lampă mare ce atîrna de tavan, mi se păru că nu dormisem decît un minut.

Oamenii se ridicară în paturile lor, fiecare își luă cîte o ceașcă de pe raftul de deasupra capului și o întinse plantonului, care le turnă cafea fierbinte, tare și bună dintr-o cană mare.

Michael, Digby și cu mine fugirăm jos la spălător, ne băgarăm capetele în apă și ne uscarăm în timp ce fugeam înapoi.

Găsiî patul meu făcut, echipamentul pregătit, bocancii lustruiți, ca și cum un valet de cameră ar fi avut grijă de toate — iar Brandt mătura dușumeaua sub patul meu.

L-am privit mirat.

— Cîțiva gologani, camarade, spuse Brandt și atunci am priceput.

M-am întors pentru a vedea dacă nu le puteam fi de folos lui Michael sau lui Digby, dar am observat că Boldini și Colonna mi-o luaseră înainte; fiecare din ei câștiga în puține minute, tot atît cît câștiga un soldat în două zile.

Într-un timp surprinzător de scurt, eram cu toții îmbrăcați și echipați, iar caporalul Dupré trecu de la pat la pat, pentru a controla dacă totul era în ordine. Apoi cineva strigă „*Garde à vous !*” și sergentul intră pentru a inspecta dormitorul și trupa.

Îl rugam cu toții pe Dumnezeu ca nu cumva să găsească vreo greșeală, căci altfel l-ar fi pedepsit pe caporal, și caporalul ar fi plătit-o înzecit vinovatului. În acea dimineață însă totul fu în cea mai perfectă ordine și fața de piatră a atotputernicului rămase neclintită; sergentul nu scoase o vorbă.

Ne-am luat din rastel armele „Lebel” și baionetele și am fugit pe locul de instrucție; era ora cinci și jumătate a unei minunate dimineți răcoroase.

Batalionul o porni în marș pentru a face instrucție pe teren, în timp ce noi recruții am fost duși pe un uriaș loc de instrucție, în apropierea cartierului negrilor, unde am făcut alergări, sub supravegherea caporalului nostru. Aceasta nu era nimic extraordinar pentru trei tineri atleți ca noi, dar era cam crud pentru niște oameni pe jumătate morți de foame și decăzuți.

A doua zi dimineața ne ocuparăm cu exerciții de gimnastică, box și un marș forțat.

Ne întoarserăm la cazarmă încălziți și transpirați și căpătarăm ciorbă cu carne, pîine și un sfert de litru de vin bun.

După amiaza, instrucția continua, iar apoi căpătam masa de seară, care nu se deosebea cu nimic de cea de prînz. Astfel se termina ziua, numai că mai trebuia să ne curățăm și să ne pregătim lucrurile pentru a doua zi. Dar noi trei eram apoi de obicei atît de obosiți, încît renunțam să mai părăsim cazarma. Așa trecură zilele, și devenirăm repede, mulțumită solidității noastre trupesti și a cunoașterii limbii franceze, niște buni soldați. O adevărată binefacere erau pentru noi duminicile, în care eram complet lăsați în pace.

În prima noastră duminică în Legiune, noi trei am ținut un consiliu de război, și am luat hotărîrea că eu voi scrie Isabellei, ceea ce am și făcut. Scrisoarea suna astfel:

„Légionnaire John Smith.

Nr. 18.896

*7-e Compagnie, Premier Etranger
Sidi-bel-Abbès, Algérie.*

Dragă Isabella,

O scrisoare la adresa de mai sus mă va ajunge; Michael și Digby o cunosc de asemenea. Eu pot să le transmit toate știrile din Brandon Abbas. Nici unul din ei nu este în Anglia. Fiecare din ei mă va înștiința, dacă își va schimba adresa lui actuală. Eu sînt perfect sănătos. Am să-ți mai scriu, de îndată ce voi avea vești de la tine. Sînt foarte curios să aflu ce se mai întîmplă acasă.

John“

Interogîndu-l pe Boldini în mod prudent, am aflat că poliția engleză nu va lua măsuri de urmărire a legionarului John Smith, atît timp cît va rămîne în Legiune, chiar dacă ar avea motive puternice pentru a bănuî că ar fi identic cu John Geste, care dispăruse în timpul furtului de bijuterii.

Am adăugat pe ascuns la scrisoare un bilet, prin care o asiguram pe iubita mea de dragostea mea nestrămutată.

După două săptămîni am primit o scrisoare de la Isabella, care mă făcu fericit și mîndru ca un păun. Pentru Michael și Digby era alăturată o lungă scrisoare, din care reieșea că nimic nu se schimbase la Brandon Abbas. Mătușa Patricia nu înștiințase poliția și nici nu luase vreo altă măsură în această privință. Se vede că se obișnuise cu gîndul că unul din cei trei Geste furase pe „Blue Water“; în mod ciudat, nu mai întreprinsese nimic în această afacere și aștepta întoarcerea unchiului Hector.

Din ziua în care frații Geste dispăruseră, și August, Claudia și Isabella o asiguraseră, că nu știau unde se

aflau fugarii, cine era hoțul și dacă lucraseră împreună, mătușa Patricia nu mai scosese o vorbă despre afacerea furtului.

„Nu știu“ scria Isabella, „ce va spune unchiul Hector, cînd va afla că mătușa nu s-a pus de îndată în legătură cu Scotland Yard! Cînd te gîndești că i s-au furat treizeci de mii de pfunzi! O să înnebunească și o să-î omoare pe toți!

O, John, unde poate fi acest nefericit safir? Și cît timp o să mai treacă, pînă cînd o să vă întoarceți cu toții? Dacă piatra va reapărea vă voi telegrafia și voi veni sigur la voi, dacă nu vă întoarceți în curînd — pentru că eu cred că sînteți toți trei împreună!“...

A doua zi, duminică, discutam în dormitorul trupei despre această scrisoare.

Michael citise, fără a rosti un cuvînt sau a-și modifica expresia feței.

— Ce fată bună! spuse Digby, pun rămășag că o să vină la Sidi, dacă nu se găsește safirul!

Entuziasmat de acest gînd, mă îmbrățișă.

— Tare aș vrea să știu ce va face unchiul Hector! spuse Michael. Pe sărmana mătușă Patricia o așteaptă vremuri grele...

— Pentru că nu ne-a împiedicat să-l furăm? glumi Digby.

— Nu — pentru că n-a înștiințat îndată poliția, răspunse Michael.

-- Nu pot să-mi închipui de ce n-a făcut aceasta, am observat eu.

— Nici eu, spuse Michael. Nu-ți pare cam ciudat?

Căscînd și întorcîndu-mă cu spatele la fereastra de la care privisem afară, am observat că Boldini dormea în patul dinapoia noastră. Ciudat cum se mișca băiatul acesta, fără a face vreun zgomot, ca o pisică...

Perioada de instrucție trecu repede, și eram mult prea ocupați și obosiți pentru a ne simți nenorociți.

Acum abia învățaram ce înseamnă marșul și pentru ce Legiunea Străină este cunoscută în corpul nouăsprezece de armată sub numele de cavalerie pedestră. Cu o ocazie am făcut un marș forțat de aproximativ opt sute de kilo-

metri, parcurgînd fără întrerupere cincizeci de kilometri pe zi — și aceasta numai pentru că, după părerea colonelului, aerul curat nu putea să ne strice.

La aceste marșuri se mai făceau și teme de luptă pe teren, cu batalionul și compania, trageri și alte exerciții, care sînt folositoare infanteriei în luptă.

Încetul cu încetul, ne simțirăm ca niște vechi soldați, dar ne dădeam seama că nu ne puteam dezvolta din punct de vedere intelectual. Făceam totul în mod mecanic; viața aceasta ne plictisi și ne abrutiză repede. Nu ne mulțumeam să umblăm hai-hui în Sidi-bel-Abbès, seară de seară; creierul nostru dorea o schimbare.

Michael a fost de părere că ar trebui să studiem limba arabă, deoarece ne va fi necesară atunci cînd vom fi generali pe lingă misiunile diplomatice sau guvernatori militari.

Araba ne-a fost însă de folos cu mult înainte.

Am obținut cărți din bibliotecă și am angajat pentru patru zile pe săptămînă un funcționar, cu care făceam o oră de conversație arabă. În locul cafenelelor franceze, le frecventam numai pe cele arabe. Am făcut progrese rapide și după puțin timp ne-am obișnuit să vorbim între noi numai limba arabă. Limba aceasta se învață cu ușurință, mai ales cînd trăiești într-o țară în care este vorbită.

Caporalul Dupré nu era în fond un om rău, dar era nevoit să-l urmeze în toate pe sergentul Lejaune, pentru care noi eram prea distinși și care din această pricină ne ura. Greșeala noastră capitală consta în aceea că nu comitem nici o abatere și ne dădeam seama că înaintam peste o pojghiță foarte subțire de gheață. Boldini ne pîndea și ne urmărea ca o umbră, iar caporalul Dupré dorea un prilej pentru a ne putea învinovăți de vreo abatere. Sergentul Lejaune aștepta momentul potrivit pentru a putea interveni.

Dar noi eram în gardă și soldați foarte iscusiți. Nici chiar acești meșteri descoperitori de greșeli și întinzători de curse nu putură să ne facă ceva. Locotenentul nostru (Debussy) și căpitanul nostru (Renouf) fuseseră plăcut impresionați de noi, dar îi vedeam rar la față. Ofițerii sprijineau și acopereau autoritatea subofițerilor în orice

privință, îi credeau pe cuvînt și le dădeau orbește dreptate în toate cazurile.

Ceea ce spunea subofițerul era adevărat, ceea ce făcea era drept și nici un legionar nu putea să facă ceva împotriva. Această metodă avea drept urmare o disciplină minunată — dar și amărăciunea, ura și disperarea victimelor nedreptăților și dușmăniei subofițerilor.

Americanii nu avură norocul nostru și nici nu erau atît de precauți. În primul rînd, obișnuiau să bea un basamac mizerabil în cele mai ordinare cîrciumi ale cartierului spaniol sau ale ghettoului. Această băutură dăunătoare sănătății era alcătuită din smochine, orez sau Dumnezeu știe mai ce, și era cunoscută sub numele de Bapédi, Cium-Cium și Genièvre. Consumarea acestui alcool îl făcea pe Buddy foarte iritabil și neconștiincios, în timp ce Hank devenea nespus de sentimental și îl îmbrățișa, uitînd totul, pe sergentul de gardă, cînd se întorcea seara cîntînd la cazarmă.

Lejaune era atunci în elementul lui. Americanii căpătau arest în cazarmă, iar mai tîrziu chiar pedepse mai aspre. Cîteodată, Lejaune le inspecta celulele în mijlocul nopții, îi trezea din somn cu un urlet subit și le dădea un ordin nemotivat și greu de executat, în speranța că se vor opune. Cred că ar fi dat mult pentru a-l face pe unul din ei doi să ridice mîna împotriva lui. Dar americanii erau soldați vechi și nu se lăsau tîriți la nici o faptă nečugetată...

Așa treceau lunile, și în fiecare săptămînă primeam o scrisoare de la Isabella. La Brandon Abbas nu se schimbase nimic. August plecase la Sandhurst, iar capelanul era din nou sănătos. Unchiul Hector își aminase întoarcerea acasă și plecase la Cașmir, pentru a vîna urși, deoarece vîntoarea de tigri din India nu corespunsese așteptărilor sale. Despre „Blue Water“ nu se mai vorbea, iar Isabella nu spusese nimănui că ținea legătura cu mine.

Deoarece urma să-și încaseze moștenirea la viitoarea ei zi de naștere, avea de gînd să călătorească apoi puțin, și anume să viziteze Algerul.

— Să sperăm că vine înaintea plecării noastre de aici, spuse Digby, cînd i-am vorbit despre intenția ei — căci

era vorba să se alcătuiască un batalion de o mie de oameni, pentru a face „demonstrații“ la graniță. Era posibil să facem și noi parte din acest batalion, ceea ce ar fi adus oarecare perspective de distincții și înaintări. Dar ce groaznic ar fi, dacă am fi trimiși tocmai în momentul când ar trebui să vină Isabella !

Dorul meu de Isabella era atât de mare, încît dacă aș fi fost singur, m-aș fi gîndit deseori în mod serios să dezertez, deși din o sută de cazuri abia dacă reușește unul. Dezertorul nu are de înfruntat numai patrurile care îl urmăresc, pericolele deșertului și pe Tuaregii cei cruzi, ci și poliția călare indigenă, care capătă douăzeci și cinci de franci pentru capul fiecărui dezertor, pe care îl predă viu sau mort. Deoarece acești polițiști sînt niște extraordinari adulmecători de urme și totodată foarte buni țin-tași, își îndeplinesc cu prisosință rolul lor de copoi.

Cu toate acestea, unele victime înnebunite din cauza nedreptăților sau a monotoniei mortale fac adeseori încercări de dezertare. Dacă sînt prinși și predați, asprimea pedepsei lor depinde de gradul bolii tropicelor sub influența căreia au dezertat, precum și de cantitatea uniformelor și obiectelor de echipament pe care au pierdut-o.

Noi însă veniserăm pentru a ne încerca norocul ca soldați și pentru a deveni generali ai armatei franceze, ceea ce reușiseră să facă și alții din rîndurile Legiunii Străine.

Cam în acea vreme, într-o seară, pe cînd eram culcat pe patul meu de campanie, așteptînd întoarcerea lui Michael și a lui Digby de la serviciu, se apropie de mine Maris, fostul valet de cameră elvețian, și îmi spuse :

— Am să-ți spun ceva, domnule Smith. Mi-ai făcut mult bine ; m-ai salvat de la închisoare, cînd mi s-a furat haina de paradă, tocmai înaintea inspecției, și nu mai puteam s-o înlocuiesc... Vrei d-ta și frații d-tale să ne întîlnim la ora șase seara la Mustafa ? N-o să vă pară rău. Nu vom avea să ne temem de nimic, mai ales dacă vorbim englezește...

Se uită în mod semnificativ împrejurul lui în dormitor și arată cu capul spre Colonna și spre un Italian numit Guantaio, care își vedeau de treaba lor la masă.

I-am mulțumit și am promis să vin cu frații mei la Mustafa, dacă se vor întoarce la timp din serviciu.

După sosirea lor, ne-am dus la Mustafa, o cafenea arabă, unde am căpătat pentru bani puțini o cafea excelentă — groasă, neagră și dulce, cu o bucățică de vanilie, o picătură de ulei de hașiș sau opium, o picătură de esență de portocale și alte ingrediente aromatice.

Instalați pe un divan foarte mare și scund, l-am așteptat pe Maris, care veni după câteva minute.

— Lucrurile stau astfel, începu el după câteva cuvinte introductive, Boldini pregătește o nouă mirșăvie... Am auzit despre el multe lucruri urite de la Vaerren și de la alți legionari, care i-au fost camarazi mai demult... Nu poți să te păzești îndeajuns de el... Se pare că Lejaune vrea să-l înainteze la gradul de caporal...

Aseară ședeam în parcul Tlemcen. Era întuneric. În spatele băncii era un tufiș și alături trecea o cărare. Cțiva legionari au venit pe această cărare și s-au așezat pe o bancă, care trebuie să se fi aflat tocmai îndărătul celei pe care stăteam eu. Vorbeau italienește. Cunosco italiana destul de bine și ascult totdeauna când se vorbește într-o limbă străină... Erau Boldini, Colonna și Guantaio. Boldini încerca să-i convingă să facă ceva, de care însă ei se înspăimîntau; mai voia de asemenea să-l facă pe Colonna să schimbe patul cu al lui, pentru a-i ușura lucrul.

— Da, dar ce se va întâmpla, dacă sînt prins? spuse Colonna.

— Tu nu ești mai rău ca el, spuse Boldini.

— Și ce se întâmplă cu frații lui și cu prietenii lui, americanii? întrebă Colonna.

— Dar prietenii tăi, eu, Guantaio, Vogué și Gotto? Și sergentul Lejaune nu înseamnă nimic? Dacă cineva face gălăgie și caporalul Dupré spune cine a fost și eu îi raportez lui Lejaune în particular, ce-ați spune? Lejaune și cu mine nu sîntem ca frații? Ei?

— De ce nu o faci tu singur? întrebă Guantaio.

— Pentru că este vorba să devin caporal și nu pot să fiu amestecat în nici o afacere... Și dacă sînt odată caporal, nu pot să-i ajut pe prietenii mei?

Apoi le arată tot ce ar putea să facă ei cu o mie de franci — mai mult decît cincizeci de ani de soldă, pentru ceva ce se făcea în două minute.

Apoi Guantaio, care părea să fie mai deștept decît Colonna, spuse :

— De unde știi că o are ?

Boldini răspunse :

— I-am auzit spunînd că o au. Indivizii aceștia constituie o strașnică bandă de hoți. M-au întrebat dacă Legiunea îi extrădează pe hoți. Cînd al treilea li s-a alăturat la Oran, am înțeles din felul cum s-au salutat că sînt niște hoți. Apoi au cheltuit bani în dreapta și în stînga. Cînd s-au sfătuit noaptea în curte, eu stăteam după un stîlp și i-am auzit. N-am ascultat totul, dar am înțeles că vorbeau de un furt de bijuterii și de treizeci de mii de pfunzi. Unul din ei, pe care îl numesc „Le Beau“, spunea că o păstrează așa cum își ține puil cangurul. Aceasta am auzit-o limpede. Și unde își ține cangurul puil ? Într-o pungă peste stomac : acolo își ține și acest hoț, legionarul Guillaume Brown, piatra prețioasă. Într-o pungă, pe care o poartă cu sine ziua și noaptea. Cine îmi aduce punga capătă o mie de franci. Eu preiau sarcina să vînd piatra în ghetto pentru mai mult de o mie de franci. Unii din acești evrei din ghetto sînt milionari... Am să sting lampa. Unul poate să-i pună un căluș în gură și să-l țină, în timp ce celălalt va lua piatra — apoi amîndoi pot să fugă în întuneric la paturile lor...

Căută apoi din nou să-i convingă și în cele din urmă se îndepărtară, fără a fi luat vreo hotărîre definitivă, încheie Maris.

Digby și cu mine izbucnirăm în ris auzind de cangur, în timp ce Michael se întoarse surîzînd spre Maris.

— Idiotul a auzit o glumă proastă, îi spuse el, totuși îi sîntem foarte recunoscători.

— Păziți-vă de el, ne preveni Maris, este mai șiret decît credeți și pe deasupra mai este și o canalie, care nu se dă înapoi de la nimic.

L-am ospătat pe Maris și, cînd am rămas singuri, i-am spus lui Michael :

— Tu porți o centură cu bani, Beau, lasă-mă s-o încing eu noaptea.

— De ce ? întrebă Michael.

— Pentru ca să poți să te ocupi în liniște de atacatori, fără a te teme de pierderea banilor, dacă ar încerca la noapte.

— Nu, mulțumesc, nu mi-e frică, spuse Michael, lasă-i să vină.

Fuseserăm destul timp în Legiune, pentru a-i cunoaște bine ciudatele concepții despre onoare ; știam cât de groaznic se pedepsește chiar de către legionarii înșiși furtul între camarazi. Chiar în noaptea aceea se întâmplă ceva ce dovedi sălbăticia legionarilor în această privință.

Mă treziră din somn o troznitură și un țipăt. Am sărit în picioare și am văzut în apropierea patului lui Michael doi oameni luptându-se pe jos. Cel de deasupra, care îl ținea pe cel de dedesubt strâns cu mâna de gitlej, era Michael. Când am sărit din pat, tot dormitorul era agitat și oamenii alergau înjurând la fața locului, pentru a vedea cine le tulburase sfântul somn, făcându-se vinovat de o nesocotire de neiertat a celei mai respectate legi a Legiunii.

— Stringe-l de gît pe șarpele fățarnic, strigă Buddy.

— Hoți ! Hoți ! strigară cu toții și se repeziră la cei de jos, apucînd hoțul. Nu era nici Guantaio, nici Colonna, nici Gotto sau Vogué — dintre care m-aș fi așteptat să văd pe unul.

O duzină de mîini țineau strîns un om din camera alăturată, palid ca un mort și care se zbătea și cerea iertare.

M-am uitat la Boldini.

Acesta dormea nepăsător în patul lui ! La fel și caporalul Dupré, care era culcat cu fața la perete — deși amîndoi s-ar fi trezit altă dată la zgomotul unui șoarece.

— Ce caută canalia la noi ? strigară cîteva voci, cînd omul fu smucit, împins și scuturat încoace și încolo.

— Spune, Brown, ce a făcut ? urlă Schwartz, care îl ținea pe hoț strîns de gît. A furat ?

— Pe masă cu el, strigă Brandt.

— Da, să răstighim porcul, zbieră urlașul și bărbosul Schwartz, scuturîndu-și victima ca un terrier care a prins un șobolan.

Hank își făcu loc printre oameni.

— Nu e unul din prietenii intimi ai lui Boldini, l-am auzit spunînd pe Buddy.

— Interogați-l mai întîi cum trebuie, îi sfătui Hank, și linșați-l apoi. Spune repede ce ai de spus, se adresă el omului pe care îl apucase și care era gata să leșine.

— Așteptați o clipă, căută să-i potolească Michael. Îmi aparține mie și a avut destul...

Mulțimea clocotea. Unii țineau în mîini baionete.

— M-am rătăcit, urlă hoțul.

— Și ai nimerit la patul unuia care are bani, își bătu cineva joc de el. Legea Legiunii ! Pe masă cu el !

Michael sări pe masă.

— Liniște, nebunilor ! strigă el. Ascultați-mă ! M-am trezit și l-am surprins pe acest om, în timp ce căuta ceva sub perna mea. Credeam că este cineva din dormitorul nostru, pe care îl așteptam. Ei bine — nu este. Lăsați-l să plece — n-o să se mai întoarcă...

Propunerea lui fu luată în ris și Michael fu îndepărtat de pe masă de către mulțimea indignată.

În timp ce el, Digby și cu mine ne străduiam să ajungem pînă la masă, hoțul fu aruncat deasupra și ținut întins. I se înfipse cîte o baionetă prin fiecare mînă și cîte una prin urechi. Hoțul gemea, se bocea și cerea iertare. Cînd am ajuns la masă, am fost scîrbit de această bestialitate și am încercat să-l eliberez pe nenorocitul acela din mîinile călăilor lui, dar am fost apucat din spate și aruncat înapoi.

— Stai acum și gîndește-te bine, ce înseamnă să furi pe un camarad, îi strigă Schwartz hoțului.

— Încetează chelălăitul — sau îți înfig o baionetă în gît!e!, mormăi Brandt.

Hank mă apucă, în timp ce-l doboram pe Haff.

— Lasă asta, spuse el, strîngîndu-mă în brațe ca un urs. Așa se lecuiesc hoții aici. Furtul nu este bine văzut în Legiune. Mi-ar fi plăcut însă ca cel linșat să fi fost Boldini...

Am încercat să mă desfac din strînsoarea lui, cînd l-am văzut pe Michael repezindu-se ca un tigru asupra lui Schwartz.

Deodată cineva strigă : „Rondul“ ! și toți o rupseră la fugă ; cînd rondul intră, găsi totul liniștit, toți oamenii dormeau tun — numai în mijlocul dormitorului stăteau noi trei și scoteam baionete dintr-o masă albă de lemn și dintr-un om care gemea, palid de groază.

— Ce s-a întîmplat aici ? întrebă caporalul de gardă... Un accident, constată el și, fără a-mi acorda atenție, se întoarse spre sentinela, care stătea indiferentă, și-i porunci :

— La spital cu el, și sentinela îl cără pe hoțul torturat.

Nu am aflat niciodată cum se numea și dacă lucrase din ordinul lui Boldini sau voia doar să fure pe cineva despre care știa că avea bani.

Cînd am discutat a doua zi întîmplarea nocturnă, nimeni nu putu să-și amintească dacă-i văzuse pe Guantaio sau Colonna în învălmășeală, astfel încît am căpătat convingerea că preferaseră, ca și Boldini, să nu se lase treziți de zgomot.

După cum au prevăzut-o vechii legionari, ofițerii nu se interesară de maltratarea hoțului. Li se părea, desigur, că cel mai bun lucru era să-i lase pe legionari să-și rezolve singuri micile lor afaceri, presupunînd că nu ar depăși prea mult limitele rațiunii și ale interesului general.

Cînd maltratatul ieși din spital, am încercat să aflăm amănunte despre el. Era un portughez, numit Bolidar, lucrător la șantierele navale din Lisabona și probabil un neînsemnat hoț de ocazie, care rămase la scuza lui absurdă, că greșise dormitorul și credea că se află înaintea propriului său pat.

Ajunserăm la convingerea că ținea la complicității lui sau că-i era teamă să-i trădeze. Mai tîrziu l-am revăzut la Zinderneuf.

După una sau două săptămîni am aflat că eram cea mai renumită bandă de criminali și hoți internaționali de bijuterii și că fugiserăm cu un diamant care valora peste un milion de franci. Căutaserăm adăpost în Legiune, pe care aveam de gînd s-o părăsim de îndată ce afacerea va fi uitată ; apoi voiam să vindem diamantul în întregime sau să-l împărțim — cum ar fi fost cel mai nimerit.

Eram de fapt olandezi, care ne dădeam drept englezi și furaserăm diamantul la Londra, de la Sir Smith, un celebru general englez ; acesta îl primise de la prințul de Wales, care o iubea pe sora generalului.

Buddy aflase toate acestea de la Bolidar, la un pahar de vin — poate și prin amenințări delicate. Bolidar spuse că ar fi aflat totul de la unul din prietenii noștri și promise lui Hank și Buddy o mie de franci și protecția cuiva, pe care nu voia să-l numească, dar care avea puterea să-i protejeze, dacă i-ar ajuta să intre în posesia acestui diamant...

Timpul trecu și peste o lună furăm aleși să facem parte dintr-un batalion care urma să plece în sud...

4

Pustiul.

Am părăsit cazarma din Sidi-bel-Abbès, așa cum părăsesc copiii școala la sfârșitul anului. Ne cuprindea bucuria la gândul că vom scăpa de această monotonie copleșitoare și vom avea în schimb variație și aventuri. Picătura amară în cupa fericirii era însă faptul că trebuia să plec înainte ca Isabella să vină la Alger și că, plecând în sudul îndepărtat, voi avea de la ea știri neregulate și la intervale lungi.

În noaptea dinaintea plecării, mi-am revărsat inima într-o lungă scrisoare, în care îi spuneam că eram ferm convins că o voi revedea și o rugam să mă uite, dacă nu va avea știri de la mine timp de un an, deoarece în acest caz voi fi cu siguranță mort.

După ce mă auto-compătimisem îndeajuns și fusesem destul de sentimental, am devenit serios și m-am gândit la lucruri practice. Am făcut toate pregătirile de plecare, mi-am uns picioarele cu talc și a doua zi de dimineață stăteam pentru ultima oară pe locul de instrucție dinaintea cazărzii Legiunii Străine din Sidi-bel-Abbès, încărcat ca un animal de povară, în formație de marș.

Am ieșit pe poartă cu o provizie de muniții de o sută de cartușe și o povară zdrobitoare pe spate, însă cu bucurie în inimi, în sunetele minunatei noastre fanfare, care ne cînta marșul legionarilor.

Nu știam încotro mergeam, și nici nu ne păsa. Știam doar că ne așteaptă un marș ucigător, care însă nu ne speria. Trebuia să luptăm cu întregul batalion sau vom fi trimiși să înfruntăm inamicul pe companii sau detașamente. Va trebui să ocupăm forturi înaintate, departe în pustiu, unde vom fi în contact permanent cu Tuaregii dușmani, cu triburi de Arabi revoltați, sau cu Senussii fanatici.

După marșuri nesfîrșite și obositoare prin pustiu, am ocupat un șir de oaze cu detașamentele batalionului, care mențineau legătura între ele prin călăreți pe cămile; aceștia își transmiteau reciproc rapoarte, ordine, informații, țigări și injurături.

La El Rasa, cea mai îndepărtată oază a acestui șir (indicînd probabil existența unui curs de apă subteran, din cele care se întîlnesc în mod obișnuit în Africa de Nord), semicompania noastră veni pentru prima oară în contact cu Tuaregii și ne puturăm da seama ce însemna războiul în pustiu.

Călăreți pindari arabi veniră într-o zi în grabă și aduseră știrea că văzuseră un foc de bivouac al unei mari „Harka” de Tuaregi, la vreo douăzeci de mii spre sud, acolo unde un puț vechi străjuia locul de încrucișare a două drumuri străvechi de caravane, care pot fi recunoscute prin mii de schelete de oameni și animale.

Eram în sfîrșit în contact cu inamicul. În fiecare clipă va trebui să luptăm poate pentru viața noastră. Simțeam frigurile emoției și ale așteptării.

Dintr-odată, mica noastră trupă în oază și „Harka” Tuaregilor deveniră două lumi aparte; locotenentul nostru Debussy trimise un mic detașament de recunoaștere sub comanda sergentului Lejaune.

O jumătate de oră după sosirea pindarilor, plecam în direcția din care veniseră. Nu era nici o îndoială că sergentul Lejaune era capabil să-și îndeplinească misiunea și aș fi dorit să-l fi putut stima și admira ca om, tot

atît cît îi admiram capacitățile de soldat și de șef. Aveai sentimentul liniștitor că nimeni nu pricepea situația și nu știa să o stăpînească mai bine ca el.

Pe o colină stîncoasă, joasă și netedă, ne-am oprit cu toții, afară de Lejaune și de avanposturi, pe care le trimise la niște coline de nisip și blocuri de stînci îndepărtate; acestea erau vizibile din locul nostru și de la ele se putea vedea bine pînă departe.

Misiunea care mi se încredință era de a urmări mișcările unui asemenea avanpost. Am ținut sub observație minusculea figură din depărtare, în lumina tremurîndă a arșitei care licărea peste nisip și pietre, pînă ce mă durură ochii, fiind silit să-i închid din timp și să-i apăr, acoperindu-i cu mîna.

Cînd i-am deschis după una din aceste pauze, am văzut că postul de sub observația mea își părăsea poziția tirîndu-se pe jos. Cînd se găsi la adăpost, se ridică și fugi spre mine, se opri la o oarecare depărtare și semnaliză: „Inamicul se apropie!“

Imediat ce i-am atras atenția lui Boldini — care devenise între timp caporal — asupra acestui om, Lejaune trimise pe un soldat, numit Rastignac, în pas alergător, spre o stîncă la stînga noastră și peste un minut am ocupat marginea colinei noastre stîncoase. Aici am rămas ascunși și am așteptat. După cîteva clipe, Rastignac apărui pe vîrfurile stîncii la care fusese trimis și trase de acolo un foc de armă.

Spre mirarea mea, am văzut avanposturile noastre retrăgîndu-se și fugind — dar nu spre noi, ci spre el și în curînd am văzut ceva alb fluturînd în depărtare. Avanposturile ocupară stîncă de pe care trăsese Rastignac și deschiseră focul asupra Tuaregilor călări pe cămile, care începuseră să apară din spatele lanțului de coline de nisip. Am primit ordinul să stăm tot atît de liniștiți ca și pietrele fierbinți și netede în dosul cărora ne ascundeam.

În curînd auzirăm strigătul prelung și amenințător „Ul-ul-ul-ul-ul-ullah Akbar!“ care suna ca vuietul valurilor mării.

Micul grup de avanposturi de pe stîncă începură să tragă un foc rapid asupra Tuaregilor care se apropiau;

la o depărtare de vreo nouă sute de metri, vedeam din cînd în cînd cîte o cămilă întinzîndu-se pe jos sau o apariție albă căzînd ca un sac de pe cămilă și rămînînd nemîșcată în nisip.

Tuaregii se apropiiau cu o mare repeziciune, cei mai înaintați trăgeau de pe cai, ceilalți își agitau în aer lăncile și săbiile lungi și drepte.

Avanposturile noastre trăgeau repede și fără întrerupere în mijlocul învălmășelii hoardei dese care se apropia și fiecare foc își atingea ținta.

Apoi am observat, spre mirarea mea, că avanposturile noastre se retrăgeau. Unul cîte unul, se ridicau și fugeau înapoi spre dreapta, în timp ce ceilalți trăgeau cu și mai mare violență. În curînd, micul detașament se adună și ocupă o nouă poziție, mai apropiată de noi, dar departe în spatele nostru. Tuaregii se apropiiau cu urlete stridente, în timp ce focul rapid al avanposturilor îi ucidea pe mulți dintre ei.

Mă puteam reține cu greu să nu trag. Cît timp va mai dura această luptă inegală? Este adevărat că pînă în acel moment, nici unul din avanposturi nu fusese atins de focurile trase la întîmplare de Tuaregi, dar în cîteva minute vor fi ajunși și nimiciți de Tuaregi călări, care le erau de cincizeci de ori superiori ca număr.

Dar avanposturile noastre își părăsiră din nou poziția și fugiră sub acoperire spre o colină de nisip, care era în imediata noastră apropiere. Tuaregii se aruncară cu un batjocoritor urlet de triumf asupra prăzii lor.

Atunci, sergentul Lejaune dădu un ordin scurt și deschiserăm de la o depărtare de abia cincizeci de metri un foc distrugător de flanc asupra Tuaregilor. Jumătate din ei fugiră uluiți, lăsîndu-i pe ceilalți înapoi.

Cei rămași nu erau însă toți morți sau răniți; atacul nostru prin surprindere fu imediat urmat de o luptă disperată corp la corp cu Tuaregii descălecați și nevătămați, care, știind bine că trebuiau să moară, aveau ca unică dorință să dobîndească iertarea păcatelor lor și dreptul de a intra în rai, prin uciderea unui necredincios.

Lejaune dădu ordinul: „Baioneta la armă!” și ne repzirăm înainte, pentru a da un atac sălbatic la baionetă

împotriva Tuaregilor, care luptau cu disperare. Inamicii fură însă respinși, rezistența lor înfrântă și o luară la fugă, urmăriți de focul nostru.

O jumătate de oră după prima semnalizare a inamicului care se apropia, mai puteam vedea Tuaregi izolați sau în mici grupuri, întinși pe jos morți, căzuți în cursa care le fusese întinsă de către avanposturile noastre.

Fusese o mică manevră reușită, care-i făcea onoare lui Lejaune și omului ce avusese comanda asupra avanposturilor. Acesta, un oarecare Gontran, fu înaintat a doua zi la gradul de caporal, iar sergentul Lejaune căpătă o decorație.

Tuaregii trebuie să fi pierdut în această ciocnire peste o sută de oameni, în timp ce noi nu aveam de deplîns decît trei morți și cinci răniți.

Aceasta fu prima mea întîmplare de război, în care străpunsesem cu sînge rece un om și împușcasem cel puțin trei.

Spre scuza mea, pot să arăt că acești Tuaregi sînt niște lupi sîngeroși cu aspect de oameni și ucigași de meserie, care trăiesc din tîlhării și din violențe, torturîndu-și victimele cu o cruzime neînchipuită.

Nici lui Michael, nici lui Digby, nici celorlalți prieteni ai noștri nu li se întîmplase nimic.

Ne înmormîntarăm morții și ne întoarserăm încet spre El Rasa, rupeți de oboseală, dar foarte mulțumiți de eroica noastră faptă.

Lupta decisivă de la El Rasa avu loc a doua zi. Batalionul nostru ținu oaza contra unui inamic superior numeric, pînă ce căpătarăm întăriri. Tuaregii simțiră pe pielea lor ce pot face mitralierele rapide, cînd li se oferă o țintă atît de bună, cum sînt călăreții care se apropie în masă pe un teren neted.

Rolul meu în această luptă s-a mărginit la aceea că stăteam culcat în spatele unui palmier și trăgeam cînd aveam o țintă. Aș fi putut să-mi petrec ziua tot atît de bine pe un poligon de tragere.

După victoria de la El Rasa, batalionul nostru se uni cu brigada care mergea spre sud, pînă ce, după marșuri grele care durară cîteva săptămîni, ne-am despărțit din

nou de batalion și ne-am îndreptat spre cel mai îndepărtat fort din pustiu, spre Zinderneuf. Acolo am avut nenorocul să ne despărțim de Digby și de mulți dintre prietenii noștri, printre care Hank și Buddy, care fură trimiși la școala de perfecționare a cavaleriei de la Tanout-Azzal. Despărțirea aceasta de fratele nostru și de cei mai buni prieteni, Hank și Buddy, fu o grea lovitură pentru Michael și pentru mine. Știam însă că vom fi din nou reuniți, mai devreme sau mai târziu, ceea ce ne mîngia într-o oarecare măsură, astfel încît ne-am obișnuit cu fortul Zinderneuf.

5

Fortul Zinderneuf

În această nenorocită cetate, clădită din lut, care ră-sărea singuratică în pustiul nesfârșit, ca o mică insulă în mijlocul oceanului, totul deveni mai rău decît fusese pînă atunci.

În curînd izbucni boala tropicelor, sub cea mai gro-zavă formă : sinuciderile și crimele deveniră ceva obiș-nuit. Una din cauzele principale ale acestei nebunii era, după părerea mea, sinuciderea comandantului nostru, căpitanul Renouf, care se împușcă după o lună petrecută în acest infern de arșiță. Motivul acestei fapte nu mi-e, bineînțeles, cunoscut, dar se șoptea că se îmbolnăvise de o boală incurabilă. Această tragedie aruncă o umbră întu-necată asupra colectivității, a cărei soartă era și așa destul de disperată.

O săptămînă după această nenorocire — căci o resim-țeam ca atare — un caporal ucise un sergent, sinuci-gîndu-se apoi. Ce-o fi avut caporalul Gontran împotriva sergentului, nu pot să știu, fapt este însă că amîndoi — ca și căpitanul Renouf — erau dealtfel oameni echilibrați și rezonaibili. Apoi se îmbolnăvi locotenentul Debussy,

noul comandant, zăcu un scurt timp și muri, locul lui fiind ocupat de nimeni altul decât de sergentul Lejaune.

Din clipa în care moartea locotenentului fu cunoscută, atmosfera din Zinderneuf deveni și mai de nesuferit decât până atunci.

Îmblinzitorul de lei intrase în cușcă, iar leiii dușmănoși, sperați și iritați știau că ținea într-o mână biciul, pentru a-i ațîța la rezistență, iar în cealaltă revolverul, pentru a-i pedepsi la primul semn de răzvrătire.

Viața la Zinderneuf nu era atît o viață propriu-zisă, cît mai degrabă o ocolire a morții — a morții prin insolatie, prin monotonie sau prin sergentul Lejaune.

Boala tropicelor îi molipsise pe toți, fiecare era mai mult sau mai puțin anormal, epuizat și iritat la culme, din cauza arșitei dogoritoare, a serviciului obositor și a constrîngerii de a trebui să vegeteze în acest fort, care semăna mai degrabă cu un mic cuptor de argilă. Lejaune, care ținea în mîinile lui viața și soarta noastră, era și mai nebun decât noi.

Din punctul de vedere al superiorilor lui era absolut normal, căci era în stare să mențină disciplina cu o mînă de fier. Făcea rapoarte demne de încredere despre tot ce se întîmpla și, dacă fortul ar fi fost atacat, se putea avea siguranța că onoarea tricolorului francez va fi apărată pînă la ultimul om.

Cu toate acestea însă, din punctul de vedere al inferiorilor lui era un nebun și încă unul foarte periculos.

Uneori eram foarte fericit că Digby nu era cu noi, deși îmi lipsea mult.

Michael și cu mine ne dădeam cea mai mare silință să nu-i oferim lui Lejaune vreun pretext de pedeapsă, dar ne dădeam seama că Lejaune se va sluji în curînd de primul prilej cu acest scop; tot ce puteam face, era doar să amînăm cît mai mult această zi...

— Cineva o să-l omoare, dacă nu căpătăm în curînd un comandant, am spus eu, și aceasta ar fi o mîntuire.

— Dimpotrivă, mă contrazise Michael. Ar fi cu un grad mai rău decât dacă rămîne în viață. Acești idioți ar striga „ura“, ar fugi în pustiu și ar rătăci acolo trei zile — afară de cazul cînd Tuaregii i-ar ataca și i-ar nimici încă înainte de a muri de sete.

— Să știi că o să se întâmple așa ceva, prorocii eu, Schwartz are de câteva zile o purtare foarte misterioasă și își dă o mare importanță.

— Tocmai aceasta mă neliniștește, spuse Michael, și ar fi cel mai grav lucru care ni s-ar putea întâmpla. Dacă nu-l va uide nimeni pe Lejaune în mod spontan, atunci vor constitui un complot, pentru a-l înlătura — dacă un asemenea complot n-a și luat ființă. Vom avea atunci de ales între a lupta pentru Lejaune — pentru Lejaune! — sau a deveni membri ai unei bande idioate de rebeli uci-gași, care vor trebui să aleagă la rîndul lor între o moarte bestială în pustiu sau una pronunțată de Curtea Marțială.

— Dacă Lejaune este înalțat sublocotenent și capătă comanda aici, nu-i dau nici o săptămână de trăit, am spus eu... Ce-ar fi, dacă ei ar face rebeliunea și noi am fi singurii care am refuza să participăm?

— Presupun că ne-ar trimite în iad împreună cu Lejaune, spuse Michael.

— Ce atitudine ar lua sergentul Dupré și caporalul Boldini? m-am întrebat eu gînditor.

— Dacă ar fi în joc pielea lor, cred că s-ar da de partea rebelilor, căci și ei îl urăsc pe Lejaune la fel ca și noi. Cu toate acestea, nu sînt bine văzuți de trupă; prea au fost mult timp uneltele supuse ale lui Lejaune, spuse Michael.

— Și dacă oamenii ne-ar propune să luăm parte la rebeliune, n-am avea noi josnica datorie de a-l preveni pe Lejaune și pe ceilalți?

— Lejaune ne-ar pedepsi imediat cu treizeci de zile de carceră, pentru o pretinsă încercare de a dobîndi prin vicleșug favoarea lui, cu ajutorul unor minciuni infame; iar rebelii ar termina repede cu noi, trădătorii, mă informă Michael căscînd.

În această clipă intrară în dormitor Schwartz, Haff, Brandt, Bolidar, Delarey și Vogué și se îndreptară spre Guantaio, Colonna și Gotto, vorbind încet cu ei și aruncîndu-ne priviri piezișe...

Și apoi, într-o noapte, în timp ce ședeam într-un colț în curtea cea mică și încercam să-mi închipui că noaptea era mai răcoroasă decît ziua și că în acest colț situat spre

nord era mai puțin cald decît în celelalte, se apropie de mine Schwartz.

Era un bătaș înalt, solid și bărbos, care ar fi putut foarte bine să fie căpitan de pirat, căci era inteligent, curajos, hotărît și neîmpovărat de scrupule de conștiință sau noțiuni de onoare de orice natură. Afară de acestea mai emana din el ceva care te subjugă, astfel încît putea ușor să convertească oamenii la părerea lui și chiar să-i stăpînească.

— Îți place viața, Smith? mă întrebă el și se așază lîngă mine.

— Cît și d-tale, Schwartz, am răspuns eu.

— Nu ți-ar place o schimbare?

— Îmi plac schimbările.

O clipă domni tăcerea.

— Ai văzut vreodată murind un porc? întrebă el deodată.

— Nu, am răspuns.

— Ei bine, ai să vezi în curînd așa ceva, mă asigură el.

— Nu ți-e bine? l-am întrebat brusc; Schwartz nu-mi plăcea.

— Ai să vezi murind un mare porc, continuă el, fără a se preocupa de felul meu nepoliticos de a mă purta. Un porc sfînt — un porc ales — un porc galonat — un porc decorat — un porc și jumătate — un porc de sergent.

— Zău? mormăii eu.

— Da. Monsieur le Cochon va deveni Monsieur le Porc.

— Și d-ta vrei să devii Monsieur Măcelar, sau cu alte cuvinte, domnul Cîrnățar? am întrebat. Nu strica dacă aflam tot ce se plănuia.

— Aha! amice, mîrii Schwartz, aceasta se va vedea. Mulți preferă o costiță de porc sau un „savouret“ de porc. Sorții vor trebui să hotărască.

Șezu un minut în tăcere lîngă mine, troznindu-și încheieturile degetelor. Febra, iritația sau nervii supraexcitați făceau să-i tremure tot corpul.

— Ai avea ceva împotriva, să devii măcelar? întrebă el.

— N-am nici o experiență în ce privește înjunghierea.

— Bagă bine de seamă, mormăi el și mă apucă de braț, vei putea să capeți în curînd experiență, fie ca porc, fie ca măcelar; toți vom trebui să fim în cîteva zile sau porci sau măcelari. Ai înțeles? Alege dacă dorești să fii porc sau măcelar... Și spune-i și fratelui să se hotărască... Dacă între timp vine cineva și-ți spune, „porc“ răspunde-i „cochon“. Atunci va ști că ți-am vorbit și că ești unul dintre ai noștri. Înțeles? hotărăște-te repede împreună cu fratele tău — ne este indiferent pentru care din cele două alternative. Noi sîntem destui — chiar prea mulți...

Deoarece se apropia cineva, Schwartz se sculă și plecă pe furiș.

Noaptea i-am povestit lui Michael ce auzisem.

A doua zi veni Guantaio. Eu ședeam în același colț și el se apropie încet de mine.

— Cine e aici? întrebă el. După ce mi-am rostit numele, veni aproape și se așeză lângă mine, la fel cum făcuse și Schwartz cu o zi înainte.

— E cald, spuse el, își scoase chipiul și respiră zgomotos.

— Într-adevăr, e cald, l-am aprobat.

— Ești amator de... porc fript? întrebă el.

— Cochon! răspunsei eu liniștit.

— A! spuse el imediat. Ce gîndești despre toate acestea?

— Nu gîndesc niciodată.

Acest răspuns îl făcu să tacă timp de un minut.

— Ei sînt zece contra unul, spuse el deodată. Zece măcelari contra unui porc. Ce perspectivă are porcul cel mare sau cei cîțiva porci mai mici contra unui asemenea număr de măcelari?

— A! am făcut eu, imitîndu-l. Ce gîndești despre toate acestea?

— Nu gîndesc niciodată, spuse Guantaio cu un surîs răutăcios.

Am căscat, m-am întins și m-am prefăcut că voiam să dorm.

— Ați vrea, d-ta și fratele d-tale, să deveniți „porci“, dacă eu aș mai putea găsi încă doi sau trei porci, care să

se alieze cu porcul cel mare și cu cei câțiva porci mai mici? mă întrebă el și mă atinse cu cotul în semn de prietenie.

Gindurile se încrucișau cu o viteză uluitoare în capul meu. Avea el misiunea să mă deschoase de îndată ce Schwartz făcuse aluzie la uciderea lui Lejaune? Voia să afle dacă numele meu trebuia trecut pe lista măcelarilor sau pe cea a porcilor? Trebuiau toți cei cari nu erau din toată inima de partea măcelarilor, să fie împușcați în paturile lor în noaptea rebeliunii?

Sau încerca Guantaio să afle care din cele două părți va fi cea mai puternică, pentru a-și trăda prietenii subofițeri, dacă aceștia ar învinge după părerea lui?

— Mă întrebi dacă am vrea să devenim porci? am întrebat pentru a câștiga timp. N-aș fi prea încântat, dacă ar trebui să fiu înjunghiat — și cred că nici d-ta, nu-i așa?

— Bineînțeles că nu, răspunse el... Dar știi, am auzit că există niște porci care atacă oamenii, îi surprind pe cînd nu bănuiesc nimic și îi înghit...

— Nu mi-ar place să fiu mâncat de un porc — și cred că nici d-tale, nu-i așa? am observat eu.

— Fără îndoială, că nu, mă aprobă el din nou. Nu este plăcut nici să fii înjunghiat de măcelari, nici să fii mâncat de porci.

— Nu. Dar oare nu se poate evita nici una din cele două posibilități?

— Ba da, dacă ești un porc deștept — te păzești, și ești bine înarmat — și ataci prin surprindere pe măcelarii care nu bănuiesc nimic, răspunse el.

— A pus porcul cel mare un ochi pe măcelari?

— Nu, răspunse Guantaio, nici porcii mai mici.

— Și o să le deschizi d-ta ochii porcilor orbi?

— Aceasta n-o știu...

Aveam impresia că spunea adevărul, pentru că vocea lui trăda îndoială; nu știa ce să facă. Guantaio voia să afle doar cărei părți avea interes să i se alăture. Ar merita să ia parte la rebeliune și să-l omoare pe călăul Lejaune și pe acoliții lui? Sau ar fi mai bine pentru el să-și trădeze prietenii, să-și prevină superiorii și să-i

ajute contra rebelilor ? Un lucru era limpede : Guantaio era unul din capii complotului, deoarece era prieten intim cu Colonna, cu Gotto, cu Vogué și cu ceilalți membri ai bandei lui Schwartz.

Am încercat să mă pun în locul lui și să gîndesc cam ce ar gîndi el.

Pe de o parte, dacă aș fi Guantaio, aș vedea marile pericole legate de rebeliune. Această rebeliune ar putea da greș — dar chiar dacă ar reuși, n-ar fi decît preludiul unui groaznic marș în pustiu — un marș al celor sortiți morții, urmăriți de Tuaregi și de francezi, avînd siguranța că vor muri de sete și de foame, dacă nu vor fi uciși de urmăritorii lor.

Pe de altă parte, dacă aș fi Guantaio, m-aș gîndi la marile foloase ce le-aș putea trage dacă aș apărea ca salvator al situației. Omul care ar salva viața superiorilor lui și ar feri onoarea Franței și fortul Zinderneuf de o asemenea rușine, putea să se aștepte la decorare și înaintare, iar pentru Lejaune, Dupré, Boldini, Guantaio și încă vreo cîțiva oameni bine intenționați era fără îndoială o jucărie să vină de hac conspiratorilor și să înăbușe rebeliunea. Era suficient să intri noaptea în dormitorul trupei, să iei în stăpînire toate armele și să pui pe cei bine intenționați să-i țină în șah pe cei suspecti cu ajutorul armelor, în timp ce garda ar aresta pe rebeli. Oricine ar opune rezistență ar putea fi împușcat pe loc.

Lejaune ar putea să ducă singur toată chestiunea la bun sfîrșit cu ajutorul revolverului său, dacă ar intra în în timp ce toți dormeau și ar împușca pe oricine nu s-ar supune imediat ordinelor sale.

De fapt, am început să mă mir de ce Guantaio mă stătea la îndoială. Era doar în interesul lui să-și trădeze prietenii ?!

Guantaio nu s-ar fi lăsat împiedicat de cine știe ce scrupule ridicole să comită o trădare mișelească, și apoi, dacă te gîndeai bine, era cu siguranță mai folositor pentru el să fie de partea puterii legale — căci pericolul imens începea pentru rebeli abia după izbînda rebeliunii, cînd ar fi fugit în pustiu.

Îndoiala lui îmi devenea din ce în ce mai de neînțeles.

Apoi am început deodată să pricep. Acest Guantaio era complicele și compatriotul caporalului Boldini. Boldini putea fi ucis, dacă rebelii îl omorau pe Lejaune. Căci cauzele principale ale acestei conspirații erau ura și răzbunarea, iar Boldini era urît aproape tot atît ca și Lejaune. Dar dacă Boldini, Guantaio și Gotto constituiau sub conducerea lui Boldini o singură grupă, care urmărea scopuri proprii? Nu voiau ei să pescuiască în apă tulbure — și anume o perlă de valoare nemăsurată? Cu alte cuvinte, nu sperau ei cumva că le va reuși acum ceea ce nu le izbutise la Sidi-bel-Abbès, cînd îl instigaseră pe Bolidar să-l jefuiască pe fratele meu?

Acești ticăloși credeau fără îndoială în basmele lui Boldini, credeau că noi am fi o bandă de hoți de bijuterii și că Michael ar purta la el un giuvaer de neprețuit — asupra căruia ei aveau tot atît drept cît și el.

Poate că Guantaio se temea că lui i se va încredința numai rolul de a scoate castanele din foc pentru alții? Eram sigur că nu mințea, cînd spunea că nu știe ce să facă. Guantaio era un ticălos înrăit. Era în stare să trădeze orice și pe oricine. Dar se temea că rebeliunea îi va aduce moartea, indiferent dacă reușea sau nu — pe cîtă vreme el urmărea să scape teafăr și să obțină giuvaerul.

— Este o afacere încurcată, dragă amice, am spus eu gînditor. E greu să te hotărâști pentru o parte sau alta. Ai vrea să fii porc, dacă porcii ar ataca prin surprindere pe măcelari în timpul somnului... Pe de altă parte, ai vrea să fii măcelar, dacă aceștia ar lua-o înaintea porcilor...

Șezurăm o clipă în tăcere, în timp ce Guantaio își rodea unghiile încurcat.

— Dar pentru a reveni la chestiunea principală, am continuat eu, cînd vor măcelarii să înceapă tăierea?

— Monsieur le Grand Charcutier (nume sub care cred că îl desemna pe Schwartz), este de părere să așteptăm luna plină, răspunse el. Dacă nu căpătăm pînă atunci un comandant nou sau dacă Monsieur le Grand Cochon este înaintat sublocotenent înainte de această dată și obține comanda, atunci ar fi momentul potrivit... Am face-o noaptea și am avea lună plină pentru un marș îndelun-

gat... Ne-am odihni în timpul zilei, cînd este cald, și am merge în timpul nopții, la lumina lunii, și așa mai departe...

— Ar fi așadar timp încă trei sau patru zile pentru a lua o hotărîre, am observat.

— Da, răspunse Guantaio, dar nu te sfătuiesc să amîni hotărîrea atît de mult... Schwartz vrea să știe dinainte cine este cu el, pentru a putea repartiza cițiva măcelari pentru fiecare porc...

— Și cum este cu Lejaune ? am întrebato eu deschis. Să presupunem că cineva l-ar preveni — ce s-ar întîmpla atunci ?

— Cine l-ar preveni ? Cine îl iubește pe acest ciine turbato atît de mult, încît să-și jertfească viața pentru el ? De ce l-ar preveni cineva ? N-ar fi moartea lui o binefacere și o binecuvîntare pentru toți ?

— Nu, dacă lucrurile merg prost, sau dacă sfîrșitul este că pierim cu toții în pustiu.

— Într-adevăr, mă aprobă Guantaio și începu să-și roadă unghiile cu mai mare nervozitate. Urăsc acest pustiu ! Mi-e frică de el... mi-e frică de el...

Da, într-adevăr situația era că se temea tot atît de mult să participe la o rebeliune izbutită, cît și la una neizbutită !

— Ce-ar fi, dacă mi-ar veni ideea să-l previn pe Lejaune ? am întrebato.

— Pah ! Lejaune ți-ar da șaizeci de zile de carceră și ar avea grijă să nu mai ieși viu de acolo, răspunse Guantaio, și ar afla ceea ce știe și acum, că fiecare îl urăște și ar dori să-l omoare, dacă ar avea prilejul... Și cam ce crezi că ți-ar face camarazii ?

Rise batjocoritor.

Nu — am hotărît eu — prietenului meu Guantaio nu i-ar conveni dacă l-aș preveni pe Lejaune. Dacă Lejaune trebuia să fie prevenit, Guantaio ar prefera s-o facă el însuși.

— Cum ar putea să afle oamenii că eu am fost denunțatorul ?

— Pentru că le-aș spune eu, răspunse el. Dacă Lejaune află ceva — atunci înseamnă că d-ta și nimeni altul i-ai spus-o.

Așadar în felul acesta stăteau lucrurile ? Guantaio ar putea să facă pe denunțatorul și să jure că am fost eu acela ! El și-ar salva propria lui piele și Michael ar avea repede un frate mai puțin, dacă Schwartz ar afla cine era pretinsul lui denunțator.

— S-ar presupune, bineînțeles, că ai lucrat, ca totdeauna, împreună cu fratele d-tale, spuse Guantaio.

Din ce în ce mai bine ! Michael și cu mine puteam fi denunțați rebelilor ca trădători, iar Guantaio l-ar fi ucis și jefuit apoi ușor pe Michael — putînd să joace, nesupărat de nimeni, nobilul rol al răzbnătorului, care pedepsește pe un trădător laș.

În Legiune, nici o pedeapsă nu este prea aspră pentru un om care lucrează împotriva intereselor camarazilor săi. În aceste împrejurări, lui Guantaio nu trebuia să-i fie teamă de soarta lui Bolidar.

— Ce-ai face, dacă ai fi în locul meu ? l-am întrebat.

— M-aș alătura măcelarilor, fu răspunsul prompt. D-ta și cu fratele d-tale trebuie să fiți de partea lui Schwartz. Este de preferat dușmănia lui Lejaune, decît aceea a unei jumătăți a dormitorului, care este pentru Schwartz. În orice caz, Lejaune n-ar veni așa din senin la patul d-tale ca să te omoare. Schwartz însă ar putea s-o facă și o va face, dacă nu treci de partea lui...

Da, această murdără creatură era fără îndoială nehotărîtă de partea cui să treacă și vorbea din minut în minut altfel, după cum predomina teama sau speranța.

Abia i se păruse de dorit ca eu și Michael să nu fim de partea rebelilor. Acum i se părea de preferat să ne alăturăm acestora.

Probabil că pentru un suflet chinuit, nimic nu este mai zăpăcitor și mai uluitor, decît adevărul curat. Adeseori, cea mai bună diplomație față de asemenea oameni, este de a le spune de-a dreptul adevărul. M-am hotărît așadar să-i spun întreg adevărul și să las restul pe seama lui.

— Voi discuta problema cu fratele meu, am spus, și ne vom hotărî chiar în această noapte. Probabil că-l vom preveni pe Lejaune — aceasta poți s-o raportezi lui Schwartz. Am să-ți comunic mîine hotărîrea definitivă, apoi poate să facă ce-o vrea.

— Nu-l vei preveni bineînțeles pe Lejaune, înainte de a-i fi spus lui Schwartz că vrei să faci acest lucru? întrebă Guantaio și am simțit că i-ar conveni, dacă ne-am uni împotriva lui Schwartz.

— Desigur că nici eu, nici fratele meu nu vom face aceasta, l-am asigurat eu, presupunînd însă că nu se întreprinde nimic în această noapte — vreau să spun nici o rebeliune...

— O, nu, spuse Guantaio, nu am ajuns încă atît de departe. Unii încă nu s-au alăturat. Schwartz ar dori desigur să-i aibă pe toți de partea lui — dar dacă aceasta nu se poate, ar dori cel puțin să știe precis cine trebuie alăturat, înainte de a începe rebeliunea. În felul acesta speră să poată evita incidente supărătoare. Afară de asta, mai vor să aștepte luna plină...

— Ei bine, mă voi decide în această noapte. Dar acum, te rog, lasă-mă singur, trebuie să mă gîndesc la multe — și apoi trebuie să-ți mai mărturisesc că nu-mi ești deosebit de simpatic, Guantaio, crede-mă, te rog...

Prima mea grijă fu să discut totul cu Michael; dar Michael era de gardă, așa că am fost silit să aștept. Între timp puteam să mă pun în legătură cu St. André, Maris, Clock și încă vreo cîțiva camarazi cumsecade și cu tărie de caracter, la care nu exista pericolul de a se lăsa conduși de ura oarbă împotriva lui Lejaune sau tîriți de Schwartz în această aventură sinucigașă.

St. André era cîlcat pe patul lui de companie, în dormitorul trupei. Cînd am intrat, se uită la mine. Am luat în mînă o centură și o cîrpă de frecat și m-am apropiat agale de patul lui; m-am oprit lingă el și am continuat să frec cu rîvnă.

— Ești amator de porci, dragă amice? am întrebât eu încet, fără a ridica ochii de pe lucrul meu.

— Îmi place un cochon, răspunse el încet și adăugă: În orice caz aș prefera să fiu porc decît măcelar.

Se vorbise așadar și cu el.

— Vino după mine cînd ies din odaie, am spus.

Peste cîteva minute ne-am întîlnit în curte și am aflat că Schwartz îl descosese chiar în acea zi și îi dăduse două zile pentru a se hotări dacă voia să deyină.

porc sau măcelar. Schwartz îi mai spusese la urmă că toți cei care nu sînt cu el vor fi tratați ca și cum ar fi împotriva lui și că optzeci la sută din oameni îi juraseră bucuroși că îl vor urma și-l vor asculta orbește...

— Ce ai de gînd să faci, St. André? l-am întrebat.

— Ceea ce vei face d-ta și fratele d-tale, răspunse el îndată. Nu pot să mă asociez cu acești sărmani nebuni — doar am fost ofițer și gentleman. Chiar dacă aș fi decăzut atît de mult încît să am conștiința împăcată, spunîndu-mi că Lejaune merită moartea — tot ar rămîne faptul că acești nebuni fug de lac pentru a cădea în puț.

— Sînt de aceeași părere, l-am aprobat eu.

— Este adevărat că trăim în iad, dar trăim, și nu vom rămîne în veci aici, continuă el. Pustiul ar însemna moartea sigură. Afară de aceasta, n-aș participa la rebeliune pentru că am fost ofițer francez și mă aflu aici fără vina mea... St. André este adevăratul meu nume... Fratele meu e locotenent la Senegalezi...

— Eu și fratele meu nu sîntem francezi și nici n-am fost ofițeri, St. André, dar cu toate acestea noi nu sîntem ucigași și nici nu vrem să ne asociem unei bande de ucigași...

— Ei, știam eu că nu veți trece de partea rebelilor, spuse St. André și îmi apucă mîna, așa că am putut să-ți răspund liniștit, că mă voi lua după dumneata.

— În timp ce voi vorbi cu fratele meu, vorbește d-ta, te rog, cu Maris, care este un băiat înțelegător. Mai încearcă norocul și cu Glock, Dobroff, Marigny, Blanc și Cordier... Aceștia par să fie cei mai chibzuiți în casa noastră de nebuni.

— Da, aprobă St. André, dacă am putea constitui partidul nostru, poate că s-ar mai putea salva situația.

L-am așteptat pe Michael în curte; din celulele închisorii se auzeau monoloage plîngăcioase, țipete, gemetele și risetele delirante ale victimelor — pe jumătate înnebunite — pe care Lejaune le pedepsise cu arest individual.

Cînd Michael ieși din gardă, i-am povestit cum stăteau lucrurile. Michael mă ascultă în tăcere și exprimă apoi aceeași bănuială ca și mine; se temea și el că Boldini și banda lui nu aveau în vedere decît „diamantul“, în a

cărui posesie voiau să intre cu ajutorul rebeliunii, indiferent de partea cui am fi fost. Iar dacă totul ar fi reușit bine, Boldini ar încerca să devină, prin orice crimă și omor, singurul posesor al pietrei prețioase.

— Ce crezi că trebuie să facem, Beau? l-am întrebat.

— Să constituim un partid opoziționist de ne-rebeli și să-i spunem lui Schwartz că nu numai îl vom preveni pe Lejaune, dar îi vom și executa ordinele fără șovăire.

— Este exact ce i-am dat lui Guantaio să înțeleagă, am spus eu.

— Cel mai bun lucru ar fi să convocăm pentru mîine seară la ora șase o întrunire în celălalt capăt al oazei, la care să invităm pe St. André, Blanc, Cordier, Marigny și ceilalți francezi care ar fi de partea noastră, apoi pe Maris, Dobroff, Glock și Ramon... Păcat că Digby, Hank și Buddy nu sînt aici...

Imediat după aceea veni St. André și se așeză lângă noi.

— Am vorbit cu Maris, spuse el, care mi-a declarat că este din toată inima la dispoziția voastră și de acord cu voi. I-am mai descusut și pe Marigny și Blanc, dar ei consideră propunerea ca o trădare rușinoasă față de camarazii voștri.

Michael îi vorbi apoi de întrunirea proiectată din oază.

— E o idee strălucită, aprobă St. André; voi veni acolo și voi aduce cu mine pe cine voi putea. Așadar, la ora șase.

În seara următoare, o mină de oameni se întruniră în păduricea de palmieri a oazei, unde nu puteau fi văzuți din fort. Afară de Michael, St. André, Maris și de mine, mai erau de față Cordier, Blanc, Marigny, Ramon, Dobroff, Glock, Vaerren și încă unul sau doi oameni — cincisprezece sau șaisprezece în total — destui, cum îmi spunea Michael, pentru a conduce evenimentele, însă cu condiția să cădem cu toții de acord.

Aceasta se dovedi însă a fi imposibil. Părerile asupra dreptății și nedreptății, asupra onoarei și dezonoarei erau prea deosebite și tulburate prea mult de alte motive decît cele care ne conduceau pe noi — teama, ura, plictiseala, răzbunarea și disperarea ieșeau mereu la iveală.

Michael vorbi primul.

— După cum știți cu toții, spuse el, există un complot, prin care se urmărește uciderea lui Lejaune și a subofițerilor, dezertarea și părăsirea fortului. Schwartz este capul răzvrătiților și vrea să trateze ca dușman pe oricine nu i se alătură. Personal nu aş face nimic, doar pentru că Schwartz o vrea, și nici nu-mi place să ucid oamenii în paturile lor. Deasemenea nu sînt de acord să mă las dus de Schwartz în pustiu, pentru a crăpa acolo. De aceea sînt împotriva complotului și vă invit pe toți să vă alăturați mie și să i-o comunicăm lui Schwartz. Îi vom spune pe față că, dacă nu renunță la planul lui nebunesc, îl vom preveni pe Lejaune...

Aici, Marigny și Blanc mormăiră dezaprobator, iar alți cîțiva clătinară cu violență din cap.

— Vă jur că am să-l previn pe Lejaune, interveni St. André, dar am să-l previn înainte pe Schwartz — și dacă renunță la intenția lui ucigașă, atunci poate să facă ce-o vrea. Fiecare alienat mintal, care are poftă să plece cu el în pustiu și să crape acolo, n-are decît s-o facă — eu însă nu vreau să am nimic de-a face cu rebeliuni...

— Fără trădări ! urlă Marigny, un bătrîn soldat tipic, cu părul cenușiu și fața încrețită, un om cinstit, mărginit și simplu, care îl admira pe Schwartz și îl ura pe Lejaune.

— Nu urla atît de tare, dragul meu, i se adresă Michael, și nu încerca să fii mai prost decît te-a făcut Dumnezeu. Unde vezi trădare, dacă îi spunem lui Schwartz : Mulțumim, dar nu dorim să ne alăturăm bandei dumitale de ucigași. Avem chiar intenția să împiedicăm crima — dacă nu renunți imediat la această idee. Explică-mi te rog în ce măsură este trădat nobilul Schwartz prin aceasta ?

— Este o trădare a camarazilor, dacă i se spune unui ciine blestemat ca Lejaune că se plănuiește ceva împotriva lui. Aceasta este o trădare, vă zic, răspunse Marigny.

Michael oftă răbdător.

— Ce ai de gînd să faci, Marigny, intrucît trebuie să fii sau împotriva lui Schwartz sau cu el ? întrebă Maris.

— Sînt cu el ! răspunse Marigny imediat.

— Vrei să devii un criminal ordinar și perfid? întrebă Michael cu dispreț. Credeam că ești un soldat cumsecade.

— Sînt cu Schwartz, insistă Marigny.

— Atunci du-te la el! se răsti Michael. Du-te... șterge-o de aici. Noi nu sîntem nici lași, care să ne temem de Schwartz, nici criminali perfizi.

Marigny își strînse pumnii, roșu de furie, puse mîna pe baionetă cu o înjurătură și fu gata să se arunce asupra fratelui meu, dar se răzgîndi probabil cînd îl văzu pe Michael luînd poziția de boxer și privindu-i bărbia cu stăruință.

— Trădători ordinari! strigă furios bătrînul soldat și plecă.

— Mai este cineva de părerea lui? întrebă Michael.

— Nu sînt de acord, să-l trădez pe Schwartz, spuse Blanc, un fost marinar provensal din Marsilia, curajos și totdeauna bine dispus, cu ochii negri și figura înfloritoare.

— Bine — spune atunci ce ai de gînd să faci? întrebă Michael aspru, te alături bandei de criminali a lui Schwartz sau ești cu noi?

— Nu pot să fiu cu lingăii lui Lejaune, spuse Blanc.

— Atunci treci de partea ucigașilor, poate că o să-ți meargă mai bine acolo, spuse Michael și Blanc plecă mîniat.

— Mi-e teamă că trebuie să mă alătur compatrioților mei, spuse Glock.

— Ți-e teamă! își rîse Michael de el. Ai spus-o singur! Ți-e teamă de Schwartz, cu toate că nu ai nici un motiv. Ar fi cu siguranță mai bine pentru dumneata, dacă nu te-ai asocia cu această bandă de criminali.

— Nu pot să-mi trădez compatrioții, repetă Glock.

— Ei bine — du-te atunci la ei și spune-le adevărul. Nu sînt pentru crime și sînt convins că această afacere se va isprăvi cu moartea noastră, a tuturor. Renunțați de bună voie, căci de nu, prietenii mei o să vă silească să renunțați! Ai îndrăzni să spui așa ceva? întrebă Michael.

Lungul și nerodul Glock, cu ochii lui albaștri și figura prostească, se scărpină încurcat în cap și se lăsă când pe un picior, când pe altul.

— M-ar omori, spuse el.

— O să te omoare prin sete, dacă te lași dus de ei în pustiu, îi atrase Michael atenția.

— S-ar părea că trebuie să murim în orice caz, spuse Glock.

— Înțelege odată că tocmai asta vreau să înlătur, răspunse Michael. În cazul când camarazii chibzuiți se vor uni și îl vor face pe Schwartz să-și schimbe gândurile lui nebunești, atunci n-ar trebui să moară nimeni.

— Afară de cei pe care îi omoară Lejaune, spuse Cordier, un francez deștept și simpatic, care fusese înainte medic și ale cărui rețete și tratamente erau preferate de camarazii lui cu mult celor ale medicilor militari. Dacă această lepădătură a Sodomei și Gomorei ar putea fi împușcată, fără a atrage urmări grave asupra celorlalți — aș face-o chiar azi noapte, pentru a mă număra printre binefăcătorii omenirii.

— Așa? De partea cu ești atunci? Întrebă Michael.

— Sint cu d-ta și cu St. André, răspunse Cordier, cu toate că trebuie să mărturisesc că simpatiile mele aparțin în întregime lui Schwartz. Dar ce să-i fac — am fost odată un gentleman...

Până la urmă am constatat că numai Cordier, St. André și Maris erau de partea noastră. Când noi cinci rămăserăm singuri — toți ceilalți erau pentru Schwartz sau nu îndrăzneau să fie împotriva lui — Michael spuse:

— Cred că o să fie greu să-i schimbăm gândurile lui Schwartz.

— Așa se pare, aprobă Cordier. Noi vom reprezenta pentru Schwartz doar un efort suplimentar și vom fi numai cițiva purcei în plus.

— Nu vor mai fi porci deloc, dacă Lejaune intră în acțiune, spuse St. André.

— Așa este, spuse Maris, și sint de părere să-l prevenim pe Lejaune chiar înainte de a-i spune ceva lui Schwartz. Aceasta ne-ar îmbunătăți perspectivele...

— Nu, nu, aceasta nu putem s-o facem, spuse Cordier, trebuie să procedăm cinstit față de Schwartz. Dacă scoate din program intenția lui criminală, atunci nu ne mai ocupăm de el — dacă nu, atunci ne vom îndeplini datoria noastră de oameni cinstiți și îl vom înștiința pe Lejaune.

— Crezi că o să vrea să ne asculte? am întrebat eu.

— Pe unul singur desigur că n-o să vrea, spuse St. André. Dar o să asculte o delegație care se compune din noi cinci.

— O delegație, care se compune din noi înșine și care se trimite singură? surise Cordier.

— Oricum ar fi, spuse Michael, nu avem poftă să ne lăsăm împușcați în paturile noastre, pentru că Lejaune nu vrea să ne asculte... Dacă nu i-o luăm înainte lui Schwartz, atunci fiecare om din fort care nu se alătură bandei lui, va împărți poimîine soarta lui Lejaune.

— Aceștia am fi noi cinci, Boldini, Dupré și Lejaune, spuse Cordier.

— Afară de cazul în care Boldini ar fi și el de partea conspiratorilor, lucru lesne cu putință, interveni St. André.

— Atunci am fi numai șapte, spuse Michael, dar dacă Lejaune ne ascultă și acționează repede, am fi destui și totul s-ar putea petrece fără vărsare de sînge — trebuie s-o luăm înaintea bandei cu o noapte doar.

— Caraghioasă idee, să lupti pentru a-l apăra pe Lejaune! surise Cordier. Cred că și pe Dumnezeu l-a pufni risul.

— Luptăm pentru a apăra onoarea Franței, spuse St. André. Lejaune în sine este fără importanță. Combatem o rebeliune întovărășită de omoruri și putem salva în același timp și viața noastră a tuturor, ceea ce nu este de disprețuit...

— Cine va vorbi cu Schwartz? întrerupse Cordier.

— Eu! se oferî Michael.

— Noi toți, am spus eu. Să mergem toți la el și să-l prevenim. Nu este nevoie să accentuăm că venim numai în numele nostru.

— Așa este, aprobă St. André. Îi vom spune lui Schwartz că venim la el ca delegație — și același lucru îl vom face și la Lejaune — dacă ar mai fi necesar.

Mergînd agale înapoi spre fort, după ce am părăsit oaza, dădurăm peste un om care se ducea cu o găleată la apă. Era portughezul Bolidar, care fusese atît de crud pedepsit, cînd încercase un furt în dormitorul trupei la Sidi-bel-Abbès.

Bolidar îl observă pe Michael, se opri pe jumătate, făcu un semn cu mîna ca și cum ar fi avut să-i spună ceva și-și continuă drumul. Cînd m-am întors, am văzut că se oprise din nou, pusese jos găleata și se uita după noi; îmi făcu semn să vin la el și îmi ieși înainte.

Iată un om cu care merita să stăm de vorbă, cu atît mai mult cu cît el ni se adresase nouă.

— Aș vrea să vorbesc cu d-ta și cu fratele d-tale, șopti el, dar n-aș vrea să fiu văzut de cineva. Sînt în iad — și merg totuși spre iad. Da, merg spre iad — cu toate că sînt în iad.

Bolidar părea să fie aproape nebun, tremura tot și arăta groaznic.

— Du-te în oază și așteaptă acolo, i-am spus, am să vin îndată cu fratele meu.

— Trebuie să mă ascund... Trebuie să mă ascund... trebuie să mă ascund... repeta el mereu.

— Bine, bine. Ascunde-te. Cînd vin cu fratele meu, am să fluier cîntecul „Père Bougeaud”.

— Lejaune îmi va tăia beregata... Îmi va minca inima... Schwartz la fel... Boldini la fel...

— Bine, dar ceilalți doi n-o să-ți producă dureri, l-am consolet eu, pentru că nu ai trei inimi... Ai să ne spui tot... O să te avem noi în grijă... Stăpînește-te acum, am adăugat, pe un ton liniștitor; aveam impresia că va izbucni în plîns în fiecare clipă.

— Dar n-ai să mai aduci pe nimeni și n-ai să spui nimănui nici un cuvînt — nici un cuvînt?! se rugă el.

— Se înțelege că nu. Așteaptă-ne numai la grupul de palmieri de lîngă fîntînă, spusei eu și plecai să-l iau pe Michael.

De îndată ce am putut să vorbesc cu el nesupărat de nimeni, i-am povestit despre Bolidar. Ne-am întors la

oază și când ne-am apropiat de fîntînă, am fluierat : „Avez-vous vu la casquette de Père Bougeaud ?“ Bolidar se apropie de noi — tremura de teamă și febră.

Ne-am așezat jos, în spatele unei dune de nisip.

Întîi ne vorbi lucruri fără legătură și neînțelese, dar în curînd ne-am dat seama să ni se adresase nouă ca ultimă nădejde, în disperarea și teama lui.

— Prietenii mei, flecări el, trebuie să mă spovedesc vouă și să mă salvez. Nu mai pot. Conștiința mea nu mă lasă. Cîstea mea... Sufletul meu... Recunoștința mea... În acea noapte, cînd am fost torturat atît de groaznic, ai încercat să mă salvezi, cu toate că trebuia să presupui că voim să te jefuiesc. Caraghios, absolut caraghios !

— Desigur, absolut caraghios, îi spuse Michael pe un ton împăciuitoare lui Bolidar, care rîdea nervos, dar ce aveai să ne spui ?

— Diamantul ! Diamantul ! șopti Bolidar răgușit, îl apucă pe Michael de încheietura mîinii și îl privi îngrijorat.

— A — diamantul meu, ce este cu el ? întrebă Michael vesel.

— Lejaune ! Lejaune îl vrea, șuieră Bolidar. O să mă omoare ! O să mă omoare ! Și dacă nu el, atunci Schwartz — sau Boldini !... Ce pot să fac ? Ce să fac ? se jeli el.

Michael îl bîtu pe bietul păcătos pe umeri.

— Liniștește-te, nimeni n-o să te omoare, îi spuse el cu un ton ca și cum ar fi avut un copil înfricoșat înaintea lui. Povestește-ne tot, ca să vedem ce se poate face... Ai să intri în partidul nostru și n-o să ți se întîmple nimic.

— Partidul vostru ? întrebă Bolidar. Ce este acesta — partidul vostru ? Și ce vreți să faceți ?

— O, noi suntem partidul cel bun — cei mai de treabă băieți din garnizoană. Și o să-l prevenim pe Lejaune — dacă Schwartz nu renunță la planul lui de crimă, îl lămuri Michael.

— Ce vreți să faceți ? întrebă Bolidar, ca ieșit din minți.

— Să-l prevenim pe Lejaune, repetă Michael.

Bolidar aruncă mîinile în aer și risă stupid.

— Dar Lejaune știe ! — Știe ! — Știe tot ! — El

știe cine participă la rebeliune — cînd va avea loc — și fiecare cuvînt care s-a vorbit aici! gemu Bolidar cu vocea spartă, răgușită.

Michael și cu mine ne uitarăm încremeniți unul la altul.

— Cine-i spune tot? întrebă Michael.

— Eu! fu mîndrul răspuns al acestui individ lipsit de caracter. Și cînd o să aibă diamantul dumitale, o să mă omoare, se țingui el.

Mă simțeam ca lovit în cap. Dacă Lejaune știa tot — în ce situație ne aflam noi atunci?

— De ce nu întreprinde Lejaune nimic? întrebă Michael.

— O, n-o să stea el degeaba, spuse Bolidar. O să i-o ia înaintea lui Schwartz cu o noapte.

— De ce așteaptă? întrebaram amîndoi deodată.

— Pentru a vedea ce faceți voi doi, răspunse el. Dacă treceți de partea lui Schwartz, atunci veți fi omorîți cu o noapte înaintea rebeliunii, împreună cu Schwartz — și eu am să vă iau diamantul. Dacă nu treceți de partea lui Schwartz, atunci veți fi omorîți în lupta împotriva lui.

— De cine? întrebă Michael.

— De mine, spuse Bolidar. Dacă veți ține cu Schwartz, atunci eu voi ține cu superiorii mei și voi intra cu Lejaune și cu ceilalți în dormitor în timpul nopții. În timp ce-i țineam pe rebeli în șah cu armele noastre, a mea va lua foc și vă va omorî... Dacă nu veți ține cu Schwartz, atunci eu voi fi un rebel și cînd veți intra în timpul nopții cu Lejaune și cu ceilalți în dormitor, am să vă împuşc din patul meu... În orice caz trebuie să muriți — și sînt absolut convins că trebuie să mor și eu... O Doamne Dumnezeu! Mintuitorule! Maică Precistă! Sfinți din Ceruri! suspină el.

— Și dacă refuz să-i răspund lui Schwartz în vreun fel și rămîn absolut neutru, ce se întîmplă atunci? întrebă Michael.

— Atunci trebuie să-i ațiț pe rebeli din cauză că nu participați și să-i fac să vă omoare atît pe voi, cît și pe cei care nu li se alătură, pentru a nu da impresia că aș avea o ură personală împotriva voastră. Și eu trebuie

să mă ofer să vă omor... Apoi trebuie să vă iau diamantul și să-l dau lui Lejaune. Și Lejaune mă va împușca, dacă nu-i aduc diamantul, se boci el pe un ton plîngăreț.

— Și Boldini ia parte? întrebă Michael. Vreau să spun, este înțeles cu Lejaune?

— Ei! — Boldini știe că Lejaune știe tot, răspunse Bolidar. Aceștia doi vor întrebuița pe Dupré, pe St. André, pe Cordier, pe Maris și pe voi doi, pentru a-l aresta la miezul nopții pe rebelii dezarmați. Dar eu mă îndoiesc că Boldini și Lejaune au destudă încredere unul în altul: Guantaio crede că n-au, crede că Boldini vrea să aibă diamantul singur și că Lejaune bănuiește asta. Cel puțin așa mi-a spus Guantaio — dar nu prea am încredere în el...

— Serios, n-ai încredere? spuse Michael.

— Nu — cred că nu e absolut cinstit, spuse Bolidar sceptic.

— Mă miră, replică Michael, ce golan!

— Mi-a făcut propuneri, pe care le-am respins cu dispreț, spuse Bolidar.

— De natură periculoasă? întrebă Michael.

— Complet absurde. Afară de asta, cum aș putea ști dacă îmi voi căpăta partea? Destul de rău, să încapi pe mîna lui Lejaune — ce să mă mai bag în afaceri periculoase cu un ticălos ca Guantaio.

— Ți-a făcut și Boldini propuneri, pe care le-ai respins cu — hm — dispreț? se interesă Michael.

— Da, dar i-am atras imediat atenția asupra faptului că Lejaune este sergent, în timp ce el este caporal.

— Și ce a răspuns la asta? întrebă Michael.

— Că un caporal viu este de preferat unui sergent mort.

— Să încercăm să lămurim toată chestiunea, spuse Michael. D-ta ești — hm — omul lui Lejaune. Și tot ce ne-ai povestit urmează să se întîmple numai în vederea unui singur scop: pentru ca Lejaune să poată intra în posesia unui diamant, pe care-l presupune la mine...

Bolidar dădu din cap în semn de aprobare.

— Nu ți-a făcut Guantaio și alte propuneri, pe care le-ai respins tot cu dispreț? întrebă Michael.

— Da — o mulțime ! spuse Bolidar. Guantaio mă socotește idiot ; mi-a propus cu toate seriozitatea ca să vă jefuiesc și să dezertăm apoi împreună, înainte de izbucnirea rebeliunii. Eram aproape gata — dar — dar —...

— Dar afacerea ar putea avea și părți negre, spuse Michael.

— Așa este, confirmă Bolidar. Și apoi cum să străbată doi oameni două mii de mile în pustiu — lăsând la o parte pe urmăritori și pe arabi... Și nu m-ar uide Guantaio de îndată ce am fi ieșit din pustiu ?

— Afară de cazul în care l-ai omori d-ta înainte.

— De acord, admise Bolidar, dar s-ar putea să trebuiască s-o amîn prea mult timp.

— Ei bine, să ne întoarcem la afacerea noastră, spuse Michael. De ce ne-ai povestit totul și ce vrei de fapt de la noi ?

— Pentru că am simțit, că cel mai bîn lucru de făcut este să mă adresez unor oameni cinstiți — voi mi-ati salva viața, salvînd-o și pe a voastră, și mi-ați acorda și mie, din recunoștință, o participare la diamant.

— Cum să ne salvăm viața ? întrebă Michael.

— Dezertăm împreună, înainte de izbucnirea rebeliunii, și voi îmi dați o treime din prețul vînzării diamantului, de îndată ce suntem în siguranță.

— Ce-ai spune, dacă ți-aș da cuvîntul meu de onoare, că nu posed nici un diamant și nici n-am posedat vreodată unul în viața mea ? întrebă Michael.

Bolidar surise jignit, ca unul față de care ți-ai permis o mică glumă.

— O, Domnule, murmură el neîncrezător, se știe că ai un pachetel, pe care-l porți într-o pungă la centură.

— Într-adevăr se știe asta ? surise Michael. Este, pare-mi-se, destul de amuzant.

Ne uitarăm unul la altul în tăcere.

— Ei bine — dar cum spuneai adineauri, doi sau trei oameni nu pot să plece în pustiu cu nădejdea că vor rămîne în viață mai mult decît o zi, două, observă Michael după o clipă.

— Ne-am putea uni într-un grup mai mare, propuse Bolidar. Se știe că St. André, Maris, Cordier și încă unul sau doi nu primesc planul lui Schwartz, anume de a-l omorî pe Lejaune.

— Dar aceștia nu au de gînd să dezerteze, spuse Michael.

— Se poate, dar spuneți-le întii adevărul, că Lejaune nu va admite să existe supraviețuitori ai acestei rebeliuni — indiferent de partea cui s-ar afla. Lejaune e pornit să obțină diamantul și vrea să aibă singur gloria de a fi înăbușit rebeliunea și de a fi salvat fortul. El vrea să le arate Legionarilor ce înseamnă să te răzvrătești! Rebeliunea urmează să aducă celorlalți moartea, și numai lui bogăția și înaintarea. Lejaune se și vede ofițer și om bogat... Și ce vor cîștiga oamenii care i-au atras atenția asupra diamantului — cei care l-au ajutat și și-au pus în joc viața? Care va fi răsplata lor?... Moartea, asta vă spun! Moartea! Moartea! Moartea! strigă el, tremurînd ca un animal prins într-o capcană.

— Și cine i-a povestit ceva despre acest minunat diamant? întrebă Michael.

— Boldini, răspunse Bolidar.

— Și la Sidi ai fost instigat să-l furi? De ce te-au ales tocmai pe dumneta?

Dar Bolidar refuză să discute asupra unei bănuieli nedemne.

— Pentru a reveni la chestiunea noastră, îl întrepruse Michael, ce se va întîmpla acum? Este de la sine înțeles că nu vom dezerta și mă gîndesc cum am putea să-l convingem pe nobilul Lejaune că la Zinderneuf nu există nici un fel de diamant?!

— Ce-ar fi, dacă ați susține că ați lăsat diamantul la Sidi-bel-Abbès și că l-ați ascuns acolo? spuse Bolidar. N-ar fi aceasta o idee strălucită?!

Michael rise.

— Ia spune-mi — nu cumva l-ai lăsat într-adevăr la Sidi? întrebă Bolidar.

— Te pot asigura că n-am aici nici un diamant, răspunse Michael.

— Poți să juri pe Dumnezeu? Pe credința dumitale în Christos? Pe dragostea față de Sfînta Fecioară? Și

pe speranța dumitale în intervenția tuturor sfinților ?
întrebă Bolidar.

— Nu jur, răspunse Michael, afirm că nu am nici
un diamant — îți dau cuvântul meu de onoare..

— Și acesta este un mijloc de scăpare, șopti Boli-
dar. Doamne Isuse Christoase, ajută-mă !... Am să-i spus
lui Lejaune, că ai lăsat diamantul la Sidi.

— Spune-i ce poțtești, spuse Michael.

Bolidar se gândi.

— Uf ! În orice caz, o să vrea să se asigure că nu-l
ai... Dar eu tot am să i-o spun... Am să i-o spun... Am
să i-o spun... Este o mică rază de nădejde... Am să vă
comunic apoi ce a spus, încheie Bolidar și se ridică.

— Nu mă îndoiesc că ne vei ține la curent cu tot
ce se întâmplă, răspunse Michael, în timp ce eroicul por-
tughez își luă găleata și plecă pe furiș.

— Frumoasă afacere, surise fratele meu, când rămă-
serăm singuri.

— Ce putem face ? întrebai eu abătut.

— Nimic, să așteptăm cum se desfășoară evenimen-
tele.

Pe drumul de întoarcere spre fort am discutat cum
am putea combate în modul cel mai eficace intențiile
criminale ale lui Lejaune și ale uneltelor sale față de
noi, precum și planul nebunesc al bandei lui Schwartz
— dar nu puturăm lua nici o hotărâre definitivă, căci
trebuia să ținem seama de prea mulți dușmani...

Când am intrat în dormitorul trupei, tocmai avea loc
o consfătuire a „măcelarilor“. Toți ne priviră cu dușmă-
nie. Ne-am apropiat de paturile noastre, ne-am luat cir-
pele de șters și ne-am apucat să ne curățăm centurile
și cartușierele

Conspiratorii își apropiară capetele din nou. Michael
se apropie de ei.

— Ne aduci răspunsul la întrebarea pe care ți-am
pus-o cu privire la unii „cochons“ ? spuse Schwartz cu
voce amenințătoare.

— Vă aduc unele noutăți despre un anumit „cochon“,
dragă amice, răspunse Michael.

Șase perechi de ochi întunecați îl priviră și eu m-am
apropiat de ei. St. André se ridică și el din patul lui.

În acea clipă intrară Maris și Corrier și le-am făcut semn să se apropie.

— Lejaune știe tot ce se petrece, spuse Michael.

Schwartz sări în picioare, ochii îi scinteiau, barba păru că i se zbirlește și își arătă colții : avea aspectul unui bătaș sălbatec și periculos.

— Tu i-ai spus-o ! strigă el către Michael, ne-ai trădat, ciine murdar ! Ochii lui se opriră asupra baionetei, care atârna deasupra patului său.

— Și îți închipui că aș fi venit de-a dreptul aici, ca să-ți aduc această proaspătă știre ? il batjocori Michael. Dacă ai fi atît de deștept pe cum te crezi, ai recunoaște poate că nu ți-aș destăinui-o. Faimos conducător de rebeli disperați mai ești...

Schwartz rămase mut de mirare : nu era obișnuit să fie înfruntat de cineva, necum să fie insultat.

Michael se întoarse către grupul format de Brandt, Haff, Delarey, Guantaio, Vogué și ceilalți membri ai bandei lui Schwartz.

— Iată un conducător vrednic de admirație, spuse el. Stați aici și făuriți planuri minunate — și Lejaune știe fiecare cuvînt pe care-l roștiți ! Și știe precis ce aveți de gînd să faceți — aproape chiar înainte de a o ști voi !... Să mă întovărășesc cu voi ? Nu, mulțumesc ! Ați vorbit foarte frumos despre „porci” și „măcelari” — dar ce părere aveți despre o turmă de oi neroade ? Mă plictisiți, încheie Michael și căscă.

— Ei, ce aveți de gînd să faceți ? întrebă el, văzîndu-i că se uitau țintă la el, cu gurile deschise. Orice ați face, Lejaune o să v-o ia înainte — cel mai bun lucru pentru voi ar fi poate să nu mai faceți nimic.

Tonul rece, disprețuitor al lui Michael și sinceritatea lui vădită îi convinseseră. Știau că vorbea adevărul și că nu el îi trădase lui Lejaune.

L-am observat pe Guantaio și am avut senzația că este un al doilea Bolidar, numai că avea mai mult curaj. Boldini va afla desigur despre intervenția lui Michael, de îndată ce Guantaio va putea părăsi dormitorul — și tot atît de sigur și Lejaune.

— Ce să facem ?! murmură Schwartz. Ce să facem, dacă Lejaune știe tot ?...

— Renunță la întreg proiectul! spuse Michael, și atunci sufletul nobil care i-a raportat pînă acum totul, îi va spune desigur și aceasta.

Ochii lui Michael erau fixați asupra lui Guantaio și îl priviră cu atîta insistență, încît acest gentleman se simți prost și izbucni:

— Îndrăznești să susții... strigă el și se opri. (Căne se scuză, se acuză).

— Nu țin minte să fi acuzat pe cineva, spuse Michael liniștit. De ce aş acuza pe cineva, dragul meu?

— Dacă tu ești acela, atunci am să te prind de perele cu baionetele în urechi, cîine galben ce ești! strigă Schwartz și îl privi pe Guantaio infuriat.

— Minte! Minte! se apără Guantaio.

— De unde știi? întrebă Michael. De unde știi ce știe Lejaune?

— Voiam să spun că minți, dacă susții că eu aş fi trădat planul, se apără Guantaio.

— N-am spus așa ceva, răspunse Michael. Singur ai spus-o... Și tu pari să faci parte dintre cei prea deștepti.

— Ce să facem? strigă Schwartz.

— Nimic, spuse Michael din nou, pentru că nu puteți să faceți nimic. Sînteți în mîinile lui Lejaune. Urmați-mi sfatul și renunțați la această nebunie, și afacerea va fi licheidată... Într-una sau două săptămîni poate să sosească noul comandant...

— Da — și se va numi Lejaune, răspunse Schwartz.

— În orice caz știe tot și nu mai putem să facem nimic împotriva lui, se amestecă Brandt în discuție. Eu sînt de părere ca toți să intre în complot și apoi să voteze cu toții, să nu se mai facă nimic. Atunci nu poate să pedepsească pe unul mai mult decît pe altul. Lejaune nu poate să bage întreaga astă nenorocită garnizoană în blestematele lui carceri!

— Ai dreptate, spuse Haff. Aceasta este singura soluție potrivită. Eu cred că trebuie să renunțăm la întregul plan. Și trebuie să-l găsim pe trădător și să-i pregătim o noapte, la care să se gîndească pentru veșnicie în iad...

Dar Schwartz nu voia să renunțe la ideea lui fixă, de a-l ucide pe Lejaune.

— Nu renunț la nimic! urlă el. Vă spun... bolborosi sălbatec, însă Michael își apăsă mina de bratul lui.

— Tăcere, nebun neînfrinat, spuse el liniștit. Nu înțelegi odată, că Lejaune va afla îndată tot ce vrei să spui acum?!

Schwartz se repezi la Guantaio, cu spume la gură.

— Ieși afară! urlă el furios și îi arătă ușa.

— Jur că... începu Guantaio jignit.

— Afară, am spus! strigă Schwartz, și bagă de seamă, când va veni pentru noi momentul atacului! Ai grijă să te porți în mod suspect și am să te agăț cu un picior de prăjina drapelului... Pe Dumnezeu! meu că așa am să fac... Ieși!

Guantaio se strecură afară.

— Ascultați-mă, începu Michael. După cum v-am spus, Lejaune cunoaște intenția noastră, de a-l ucide și de a dezerta apoi când va fi luna plină. Eu nu l-am înștiințat. Dar l-aș fi spus-o, dacă n-ați fi ascultat de sfatul meu de a renunța la intenția voastră.

Schwartz era gata să reînceapă să se agite.

— Aveam de gând să vă previn întâi, continuă Michael, iar dacă v-ați fi răzgândit, aș fi tăcut bineînțeles... Dar acum băgați de seamă — dacă aflu de existența unui nou plan, pe care Lejaune încă nu-l cunoaște, atunci mă duc să-i spun... M-ați înțeles?...

— Spion blestemat! Ciine trădător! urlă Schwartz. De ce vrei să...

— Nu mai face atîta gălăgie, cap sec ce ești, îl întrerupse Michael. Eu și cu prietenii mei nu vrem să-i dăm lui Lejaune ocazia, pe care o așteaptă, și nici nu vrem să ne lăsăm omoriți... Avem tot atîta drept la viață ca și voi!

— Viață! șuliera Brandt. Asta numești viață?

— În orice caz aici nu murim de sete, răspunse Michael. Și dacă sîntem sîcîiți, loviți și ațîțați de Lejaune, este mult mai bine decît dacă am fi vînați pînă la exterminare de patrulele călări sau de Tuaregi.

— Cine sînt faimoșii dumitale prieteni? întrebă Haff.

— Cinci dintre ei sînt aici, spuse St. André.

— Aceasta o s-o vedeți cînd o să începeți rebeliunea, dragul meu, spuse Maris. Și să nu vă închipuiți că puteți să vă bazați pe toți membrii bandei...

— Și dealtfel, interveni Cordier, voi nu sînteți singurii conspiratori. Mai există niște complotiști care au hotărît să nu se răzvrătească... Cîțiva din bunii dumitale prieteni.

— Așadar, renunță la toată chestiunea, Schwartz, am spus eu. Nici unul din noi nu este un spion și nici unul din noi nu-i va spune ceva lui Lejaune, înainte de a vă fi prevenit pe voi... Aici însă sînteți înconjurați de adevărați spioni, care îi raportează imediat totul lui Lejaune...

— Ciîni lași ce sînteți! mormăi Schwartz. Nu este printre voi nici un bărbat, sînteți niște lași!

— Se prea poate, încuviință Michael. Dar avem destul curaj să preluăm noi totul, atît timp cît Lejaune mai este comandant... În orice caz, acum știți cum stau lucrurile.

Michael părăsi grupul; St. André, Maris, Cordier și cu mine îi urmarăm exemplul.

— O adevărată casă de nebuni, observă St. André.

— Cîțiva dintre noi ar trebui să vegheze la noapte, spuse Maris.

— Mai ales dacă Bolidar nu este în patul lui, am adăugat eu.

Michael mă trase de-o parte.

— Ar fi indicat să mai vorbim puțin cu Bolidar, spuse el. Ar putea să ne aducă mari servicii. Mersem în curte.

— Ce ne facem, dacă ne trezim la noapte și vedem că afacerea a și început? am întrebat eu.

— Îl ajutam pe Lejaune, răspunse Michael. Franța așteaptă ca fiecare legionar de cinci bani să-și facă datoria.

În timp ce ne plimbam în sus și-n jos pe întuneric, cineva intră în conul de lumină al lanternei și așteptă, pînă ne apropiarăm. Era Schwartz.

— Ce o să faceți dacă cineva îl omoară pe Lejaune, fără ca să vă ceară întii vouă permisiunea?

— Nimic, răspunse Michael, depărtându-se de lanternă. Vom continua să ne îndeplinim datoria de soldați. Vom asculta de ordinele celui mai vechi în grad, care a rămas credincios drapelului.

— Dracul să-l ia, drapelul! șuieră Schwartz. Eu scuipe pe el. Ceea ce vreau să știu, este dacă veți lupta împotriva noastră.

— Desigur — dacă ni se ordonă, răspunse Michael.

— Și dacă n-o să fie nimeni care să vă ordone? spuse Schwartz ironic.

— Atunci n-o să ne ordone bineînțeles nimeni, și noi n-o să vă împiedicăm s-o porniți în marș prin pustiu, dimpotrivă... Cred chiar că Legiunea se poate socoti fericită, dacă scapă de voi.

Schwartz se întoarse, gata să plece.

— Băgați de seamă! mormăi el. Băgați de seamă! Vă previn!

— N-avea nici o grijă, vom băga noi de seamă, replică Michael.

— Să știi că o s-o facă la noapte, adăugă el, după ce Schwartz dispăruse. Trebuie să ne punem armele în siguranță și să rămânem treji.

După vreo jumătate de oră ne întoarserăm în dormitorul trupei în care domnea un aer greu și sufocant. Cei mai mulți erau culcați în paturile lor. Bolidar ședea pe o bancă și își curăța baioneta.

— Nu vrei să mi-o cureți și pe a mea? l-am întrebat cu voce tare și m-am apropiat de el. Vino după mine! i-am șoptit, în timp ce-i dădeam baioneta mea.

M-am dus la patul meu, am început să mă dezbrac, mi-am luat apoi bidonul și am părăsit odaia, ca și cum m-aș fi dus să iau apă.

Peste zece minute Bolidar veni după mine.

— Ei? l-am întrebat eu.

— Lejaune nu vrea să creadă că diamantul nu este aici, spuse el, iar rebelii vor să-l împuște pe el și pe toți subofițerii mîine la adunare și nu azi noapte, cum se pare că i-a raportat cineva... La aceasta nu se așteaptă... Odată cu el vor să-i omoare pe Dupré și pe Boldini... Dacă partidul dumitale este numeros, va fi lăsat în pace, cu condiția să nu se amestece nicăieri. Rebelii vor să

se aprovizioneze cu apă, vin, alimente și muniții și să plece la apusul soarelui.

Blanc, care a fost marinar, îi va conduce bine prin pustiu, cu ajutorul busolei lui Lejaune... Schwartz va fi căpitanul, Brandt și Haff locotenenți, Delarey și Vogué sergenți, Glock și Hartz caporali, și afară de aceștia vor mai fi douăzeci de oameni negradați...

Pe Guantaio îl vor judeca, și dacă va fi găsit vinovat, îl vor spînzura... Știu despre el destule, ca să-l duc la spînzurătoare pe acest trădător perfid...

— Și dumneata ? am întrebat eu.

— Eu trebuie să-l împușc pe Lejaune ; răspuse el, pentru a-mi dovedi sinceritatea și lealitatea. Dacă n-o fac, atunci mă vor împușca... Guantaio m-a pîrît lui Schwartz.

— Ai și raportat totul lui Lejaune ? l-am întrebat eu pe acest ciudat individ.

— Mă duc tocmai acum la el, spuse Bolidar și mie îmi stătu mintea în loc.

— Atunci, la noapte, te va aresta, întrebai eu.

— Probabil — dacă o să mă creadă.

— Și ce se va întîmpla, dacă nu te va crede ? am întrebat, și menționarea acestei eventualități îi redeșteptă ticălosului starea de panică.

— Ce să mă fac ? Ce să mă fac ? se jeli el. Ce-o să se întîmple cu mine ? Dumnezeu să mă păzească ! Ajută-mă ! Ajută-mă !

— Ascultă, i-am spus eu. Ai să-mi raportezi mie și fratelui meu totul imediat — întreg adevărul, ai înțeles ? ! — și noi o să te salvăm, bineînțeles dacă nu întreprinzi nimic împotriva noastră. Arma să nu ți se descarce din întîmplare, sau altele de felul acesta...

Bolidar îmi strînse cu putere mîna cu pumnii lui fierbinți și tremurîzi.

— Dacă ții în mod cîstit la partidul nostru, nu ți se va întîmpla nimic, am continuat eu. Noi vom împiedica rebeliunea și nimeni nu va trebui să moară. Nici d-ta, nici altcineva.

Bolidar o șterse și eu mă întorsei în dormitorul trupei.

Am luat de pe raftul din perte un exemplar din coran, în limba arabă, i-am făcut semn lui Michael, și-am

deschis cartea ; m-am așezat lângă el și am început să citesc cu voce tare, după cum obișnuiam s-o facem adeseori.

Am citit un verset și am spus apoi în limba arabă, cu același fel monoton de a vorbi :

— O să ucidă. Miine dimineată. Unul raportează a-cu totul. Apoi am continuat să citesc versetul următor, după care i-am dat cartea lui Michael, spre a-mi urma exemplul. În curînd Michael îmi spuse printre versete :

— Noi i-am prevenit. Nu spune nimic. O să atace el la noapte. Nu dormi. Eu am să-i anunț pe prietenii noștri. Apoi mai citi un verset din înțelepciunea profetului, înainte de a închide cartea.

Peste cîteva mnute, Bolidar veni în dormitor și se dezbracă.

— Ce este cu baioneta mea ? i-am strigat eu.

— O clipă, Smith, răspunse el și începu s-o curețe.

Apoi mi-o aduse, și cînd se aplecă deasupra patului pentru a o atîrna, îmi șopti :

— Nu i-am spus nimic — miine ! și se întoarse la locul lui.

În timp ce se suna semnalul culcării, i-am transmis această comunicare lui Michael.

— E bine, spuse el. Cel puțin vom avea o noapte liniștită.

Îl invidiam pe Michael pentru calmul său, căci eu nu puteam să dorm.

Nu era oare cu putință ca Schwartz însuși să fie un simplu agent provocator al lui Lejaune ? Nu, aceasta era o curată prostie ; groaznica atmosferă de trădare și de bănuială mă otrăvea. Deși brutal, Schwartz era în fond un om cinstit și cumsecade, aproape înnebunit de setea răzbunării și adus la disperare din cauza nedreptăților și cruzimii unui nebun împlinzitor de animale. Cu excepția lui Bolidar și a lui Guantaio, partizanii lui erau, ca și el, niște oameni de treabă — îndobitociți de un sistem neomenos și de monstrul mai neomenos ce îl reprezenta.

Dar de ce oare nu intra Lejaune în acțiune ? Ce aștepta ? Trimisese după ajutor ? Se afla o trupă de ajutor

pe drum de la Tokotu, unde staționau atît Senegalezi, cît și Legionari călări? Sau poate aștepta sosirea lor?

Nu, era cu siguranță prea mîndru, pentru a cere ajutor împotriva oamenilor care se aflau sub comanda sa și care tremurau dealtfel de frica lui. În felul acesta și-ar fi distrus cariera. Afară de asta ar fi pierdût ocazia de a intra în posesia pietrei legendare. Putea să pescuiască numai în apă tulbure.

Era așadar sigur, că nu trimisese la Tokotu după ajutor pentru Zinderneuf.

Mă zvîrcoleam în patul meu înfierbîntat și tare și nu-mi puteam închipui ce va face Lejaune. Tocmai cînd mă întorceam pe cealaltă parte, am observat că cineva stătea în ușa; era... Lejaune!

De la locul lui, privea din pat în pat. Era absolut singur și ținea un revolver în mînă... Pe cine voia să împuște?

Era oare începutul sfîrșitului?

M-am ridicat în mod instinctiv, și m-am rezemat în cot.

Lejaune mă observă îndată, își puse un deget pe buze și îmi făcu un semn.

M-am uitat la el cu mirare.

Lejaune își încreți fruntea și îmi făcu un nou semn, cu un gest rapid și poruncitor al brațului.

Ce voia? Să mă omoare afară? Sau să-mi ordone să-l chem pe Michael afară? Nu trebuia în acest caz să mă reped la el și să-i smulg revolverul? — Și atunci? Nici crima, nici rebeliunea nu puteau să îmbunătățească disperata noastră situație.

În timp ce-mi fulgerau aceste gînduri prin creier, mi-am îmbrăcat repede pantalonii și tunică și am mers spre ușa în vîrfurile picioarelor.

— Vino după mine, spuse Lejaune și mă duse în camera lui.

Acolo închise ușa acestei odăi mici, sărăcăcioase și în care te simțeai stingherit, se așeză la masă și mă privi tăcut și amenințător pe sub sprincenele stufoase.

— Vrei să rămii în viață, împreună cu nemernicul tău de frate? se răsti el deodată către mine. Răspunde-mi cîine!

— În general da, domnule sergent, am răspuns eu cu o voce care trebuia să fie ceva între o obrăznicie provocatoare și o servilitate umilă.

— În general ai vrea așadar? mă ironiză Lejaune. Ei bine, atunci cel mai bun lucru ar fi să bagi bine de seamă la ce am să-ți spun. Numai eu pot să te salvez, M-ai înțeles? Răspunde-mi, porcule!

— Da, domnule sergent.

— Ascultă, imbecil tropical, continuă el, acești cîini trîncănesc ceva despre o piatră prețioasă. Un diamant, cu care ați fi dispărut din Londra. Există și un plan, de a vă omorî pe amîndoi pentru a vă jefui și a fugi apoi cu diamantul.

— Există într-adevăr așa ceva, domnule sergent? am spus eu, cînd se opri.

— Nu vorbi dacă nu ești întrebat! Pungaș ordinar! urlă el. Da, există într-adevăr așa ceva, continuă, mai-mușărindu-mă. Și eu știu tot ce se face, ce se spune, și chiar ce se gîndește aici! Ei bine, mie nu-mi pasă ce ați furat și mi-e perfect indiferent ce se întîmplă cu tine și cu hoțul tău de frate — dar nu admit conspirații și omoruri de oameni, care stau sub comanda mea. Ai înțeles? Răspunde-mi, gură-cască!

— Am înțeles, domnule sergent.

— Ei bine, mîrii el. Am să-i învăț eu pe acești cîini blestemați, să-și îndeplinească datoria și să nu se ocupe de diamante și conspirații. Pe Dumnezeu! meu că am să-i învăț! În acest scop am să te deleg împreună cu fratele tău și cu, să zicem, St. André, Cordier și Maris, să-i arestați pe capii acestor porci nerușinați. Eu am să conduc personal totul. Voi veți trage, la ordinul meu, în toți cei pe care am să vi-i indic — așa cum se trage în niște cîini turbați și rebeli. M-ai înțeles, nătărău holbat, distins imbecil ce ești? Răspunde-mi!

— Am înțeles, domnule sergent.

— Bine, idiot rînjitor! Și pentru a termina odată cu acest scandal de trei ori blestemat și a preveni orice altă turburare a ordinii, fratele tău îmi va preda diamantul. Eu îl voi păstra astfel încît să nu poată fi periclitat de nici un fel de conspirații sau planuri... Dracul să vă ia pe voi și diamantul vostru blestemat! Am să vă arăt

eu ce înseamnă să subminezi disciplina și să provoci dezordine! Fratele tău merită douăzeci de ani de pușcărie... M-ai înțeles? Răspunde-mi, nătărău blestemat!

— Da, domnule sergent, răspunsei eu.

— Miine dimineață ai să intri în gardă cu fratele tău și cu ceilalți trei, patru. Veți căpăta muniții de armă. Tu sau fratele tău vă veți posta în fața magaziei și veți trage în oricine s-ar apropia, bineînțeles cu excepția mea. Dealtfel în oricine — indiferent dacă este un subofiter sau un soldat... Am să-i învăț eu minte pe porcii ăștia — pe Dumnezeuul meu, nu mă cunosc încă!... De fapt voiam să vorbesc cu fratele tău, dar pentru că erai întimplător treaz, n-am vrut să mai intru în această cușcă de hiene trădătoare. Pleacă acum și transmite-i fratelui tău tot ce ți-am spus, și dacă diamantul va fi bine închis în casa companiei, atunci am să vă dau posibilitatea, să vă salvați neprețuitele voastre vieți.

Acum ascultă-mă cu atenție. Furișează-te înapoi și trezește-l pe fratele tău, pe St. André, pe Maris și pe Cordier; spune-le să se scoale încet și să părăsească dormitorul cu armele lor, fără a atrage atenția celorlalți... Eu am să stau în ușă cu revolverul în mână și am să trag în oricine, la prima mișcare ce mi s-ar părea suspectă... Du-te '...

L-am salutat și am plecat.

Ora sunase! Lejaune începuse să acționeze! Se folosea de informațiile lui Bolidar, după care Michael, Cordier, Cordier, Maris, St. André și cu mine refuzaserăm să ne alăturăm rebelilor și ne încredința nouă — celor cinci soldați rămași credincioși drapelului — misiunea de a-i înfringe pe rebeli.

Lejaune avea tot dreptul să ne ordone să punem mâna pe orice rebel și să-l împușcăm, dacă ar opune rezistență. Era fără îndoială datoria noastră să-l ascultăm.

Dar ce se va întâmpla dacă Michael va contesta că știe ceva despre un diamant? Ce-i va face Lejaune, după ce vor fi înăbușit rebeliunea? Simplul cuvânt al lui Lejaune ar fi suficient, pentru a-l face să împărtășească soarta rebelilor lichidați — fie că s-ar afla pe lumea

cealaltă sau în antecamera celeilalte lumi : batalionul disciplinar...

— Dacă faci un zgomot sau o mișcare greșită, ești primul care mori — primul între mulți alții, sper, mor-măi Lejaune, în timp ce mă strecuram de-a lungul gangului, pe lângă zidul gros de argilă, și el mă împingea din spate cu revolverul.

Am ajuns la ușa dormitorului trupei. Lejaune se opri, își ridică revolverul și șopti :

— Fratele tău, Maris, Cordier și St. André — repede...

M-am tîrît la patul lui Michael și l-am deșteptat încet.

Michael se trezi imediat.

— Ce s-a întîmplat ? șopti el.

— Imbracă-te repede, ia-ți arma și vino afară. Lejaune se bizuie pe noi. Ia-ți baioneta...

Michael se uită în ușă și-l văzu pe Lejaune în lumina lămpii de noapte, apoi se sculă.

M-am strecurat la St. André și la ceilalți, i-am trezit încet și le-am explicat pe șoptite despre ce era vorba.

Michael stătea cu arma în mînă lângă Lejaune, care scotea cartușe din buzunarele-i supraincărcate și i le dădea. Cînd am ieșit afară cu arma și baioneta, Lejaune îmi dădu zece cartușe.

— Ieși afară și încarcă, șopti el. Repede !... După aceea tragi în oricine nu respectă avertismentul și îndrăznește să se scoale.

Ne-am încărcat armele și ne-am postat în ușă, în spatele lui Lejaune. St. André veni spre noi și primi aceeași ordine. Lejaune îi amenință nerăbdător pe Maris și Cordier cu pumnul și le făcu semn să vină mai repede. Nici unul din oamenii adormiți nu mișcă.

Cînd veniră și ceilalți doi, Lejaune spuse :

— St. André și Cordier rămîn aici, pînă sînt schimbați. Dacă se trezește vreunul, îi ordonați să stea liniștit, vă îndreptați armele spre el și îi spuneți că dacă părăsește patul, îl împușcați. Trageți imediat în oricine se împotrivește. Dacă nu faceți ce vă ordon, vă împușc eu însumi... Voi ceilalți, veniți după mine.

Merserăm în tăcere spre odaia lui.

— Păzește ușa, îi spuse el lui Maris, și trage în oricine se apropie. În oricine — am spus ! Și voi, intrați repede înăuntru.

Intră în odaie și închise ușa în spatele nostru.

— Dați-mi imediat diamantul, care este cauza tuturor acestor blestемate tulburări.

Lejaune îl fulgeră pe Michael cu răutate.

— Voi ați corupt întreaga garnizoană și ați pus în pericol disciplina. Am să-l iau în păstrare și după aceea am să mă ocup eu de câțiva din acești porci, care își închipuie că pot să săvârșească în compania mea crime, jafuri și dezertări ! Scoate-l la iveală, pungașule... Repede !... Afară numai dacă vrei ca acești câini turbați și rebeli să-ți taie beregata mâine la adunare... Sînt perfect informat... Repede, am spus — dracu să vă ia... agită Lejaune pumnul, amenințător.

Michael îl privi, ca și cum n-ar putea să-și revină din cauza mirării.

— Diamant, domnule sergent ? murmură el.

Fața brună a lui Lejaune căpătă o culoare și mai închisă din cauza furiei, ochii îi ieșiră din orbite și străluciră sălbatic.

— Dacă vrei să-ți bați joc de mine, am să termin repede cu tine ! urlă, și luă revolverul de pe masă, unde îl pusese. Dă-mi diamantul, cîine blestemat, și am să-l păstrez pînă aflu cui îi aparține. Îți închipui că am să permit să se pună în pericol disciplina acestui fort din cauza unui oarecare hoț de giuvaeruri, care a fugit și se ascunde aici cu prada sa, ducînd în ispită oamenii cinstiți ?... Scoate-l afară, pușcăriaș evadat... Repede !

— Nu am nici un diamant, domnule sergent, răspunse Michael liniștit și îl privi drept în ochi.

— Fratele meu nu a posedat niciodată în viața lui un diamant și nici eu, domnule sergent, mă amestecai în discuție.

Lejaune nu mai știa ce să spună.

Credeam că va avea un atac de apoplexie. Fața îi deveni roșie ca focul și ochii îi ieșiră și mai mult din orbite ; scrișni din dinți și își pierdu răsuflarea.

Apoi se ridică, înălță revolverul, și voiam tocmai să pun arma la ochi, dar am avut prezența de spirit să-mi

dau seama că avea timp să tragă înaintea mea. Michael nu se clintî din loc și eram fericit că și eu mă putusem stăpîni. Stăteam în poziție de drepti. O mișcare ar fi însemnat nesupunere — și probabil moartea.

Aveam impresia că Lejaune ne-ar fi împușcat pe amîndoi pe loc (urmînd să percheziționeze apoi cadavrul lui Michael), dacă n-ar fi fost el însuși la strîmtoare și n-ar fi avut atunci nevoie de noi vii.

În fiecare clipă putea să se aștepte să-i audă pe St. André și Cordier trăgînd cu arma, pentru a se apăra împotriva rebelilor dezlănțuiți. Sau puteau veni cu toții să-l omoare.

Lejaune era însă un om care nu știa ce e frica. Cu toate că viața sa atîrna de un fir, el se ocupa întîi de chestiunea care îl interesa. Acum se întoarse către mine.

— Aha? vorbești — vrei să spui ceva? spuse el, cu o uriașă stăpînire de sine. Bine! Nu mai aveți mult timp pentru vorbă. Mai vreți să-mi spuneți ceva, înainte să vă împușc?... Sau nu?... Nu mai aveți nimic de spus?... Poate o mică rugăciune?...

Canalia își îndreptă revolverul de la Michael spre mine și apoi din nou spre Michael.

Era foarte neplăcut să-l ai în fața ta pe acest nebun furios, cu degetul pe trăgaciul unui revolver încărcat — un alienat mintal, care dorea moartea noastră pentru a-și satisface lăcomia!

Apoi începu să înjure în chip murdar. Făcea spume la gură.

Noi stăteam nemișcați ca niște statui. Lejaune puse revolverul pe masă și se luă cu amîndouă mîinile de păr.

Și atunci am făcut ceva ce reprezintă poate cea mai îndrăzneată faptă a mea. M-am opus lui Lejaune într-un mod provocator și jignitor.

— Ia ascultă, Lejaune, i-am spus eu cu răceală, ca unul, care vorbește cu un birjar sau un chelner nerușinat, care vrea să-l înșele. Ia ascultă, Lejaune, nu fii așa de prost. Nu înțelegi că peste cîteva clipe ai putea fi fixat la zid cu cîte o baionetă în fiecare mîină și lăsat atîrnat acolo — pentru a muri în fortul incendiat? Sau

că ai putea fi bătut în cuie pe acoperiș, cu fața la soare? Nu fii atît de descreierat. Noi nu avem nici un diamant, dar d-ta ai cinci oameni pe care te poți bizui. Isprăvește cu trîncăneala despre diamante și fii fericit că ne cunoaștem datoria — chiar dacă ți-o uiți pe a d-tale...

— Viteaz băiat ! murmură fratele meu.

Ce s-ar întîmpla, dacă cel mai umil sclav din palat s-ar năspusti asupra împăratului Abisiniei și l-ar lovi peste obraz?... Nu știu. Nici Lejaune n-o știa — căci altfel ar fi făcut-o cu siguranță.

Probabil că împăratul și-ar pierde răsufllarea și ar fi pe punctul de a leșina. În orice caz Lejaune respiră cu greu și fu gata să leșine.

Apoi sări în sus și urlă. Michael mătură revolverul de pe masă cu o mișcare rapidă a mîinii, înainte ca Lejaune să-l fi putut apuca.

Eu mi-am îndreptat arma spre Lejaune ; baioneta mea îi amenința beregata, iar degetul meu era pe trăgaci.

Nu știu dacă Lejaune voise într-adevăr să tragă sau nu — dar aveam impresia că furia îi răpise ultimele rămășițe de rațiune și că moartea noastră era singurul lucru care mai conta pentru el.

În orice caz — acum nu mai putea să tragă.

— La prima mișcare ești un copil al morții ! am spus eu cu patetism, pîrîndu-mi mie însuși caraghios ca un erou al ecranului.

Michael ridică revolverul.

— Așadar sînteți și voi rebeli, neam blestemat de mincinoși ?! gifii Lejaune, își mișcă capul de pe o parte pe alta și își pierdu răsufllarea, ca și cum ar fi fost gata să se înăbușe.

— Deloc, spuse Michael calm. Sîntem soldați de treabă, care vrem să ne îndeplinim bine datoria — și nu vrem să pâlăvrăgim despre diamante, cu două minute înainte de izbucnirea unei rebeliuni... Omule, nu-ți dai seama că pînă într-o oră fortul va fi ars din temelie, garnizoana plecată și d-ta mort — afară numai dacă îți dai seama de datoria d-tale în ultima clipă ?!

Lejaune trase o înjurătură demnă de admirație din cauza lungimii și complicației sale, și spuse apoi :

— Vreau să înăbuș mai întâi această mică revoltă și mă ocup eu pe urmă de voi, cîini șireți ce sunteți ! Aveți numai puțină răbdare ! Vă bag eu în răcori ! Am să vă dau eu una din micile mele lecții !

— Probabil drept răsplată pentru că ți-am salvat prețioasa dumitale viață, spuse Michael.

— Aceasta o faceți numai pentru că este datoria voastră. Vă place să vă faceți datoria, cîini tineri ce sînteți ! Ei bine, haideți cu mine și faceți-vă datoria, spuse el liniștit și cu o anumită demnitate. Să amînăm convorbirea noastră pînă după terminarea restului. Apoi vom vedea noi ce se întîmplă cu niște oameni care își amenință superiorii și îndreptă arma asupra lor... Dă-mi revolverul încoace...

— Deschide ușa, John, spuse Michael.

Am lăsat arma jos și am deschis ușa.

Maris, care stătea de pază înaintea ușii, mă privi întrebător. Auzise cu siguranță accesul de furie al lui Lejaune.

Michael puse revolverul pe masă.

Lejaune îl luă și se îndreptă spre ușa deschisă.

— Urmați-mă, voi trei, spuse el și o luă cu hotărîre înainte, spre dormitorul trupei.

În fața ușii dormitorului stăteau de gardă St. André și Cordier.

— S-a întîmplat ceva ? mormăi Lejaune, în timp ce dădeau onorul.

— Nu s-a mișcat nici unul, domnule sergent, raportă St. André.

— Lăsați puștile, ne spuse Lejaune nouă trei, și scoateți repede și fără zgomot toate armele din acest dormitor. Voi, ceilalți doi, veți trage în oricine își pă-răsește patul

Ne puserăm pe lucru, scoaserăm întâi toate armele Lebel din rastel și merserăm apoi de la pat la pat, îndepărtînd baionetele, care atîrnau pe perete, deasupra paturilor.

O teacă de baionetă se lovi de o farfurie și un om se ridică. Era Vogué.

— Luați-l la ochi, spuse Lejaune și două puști se îndreptară spre acesta, care arăta înspăimântat.

— Culcă-te, omule, șoptii eu și Vogué recăzu imediat pe spate și închise ochii.

În timp ce mergeam pentru ultima oară spre ușă, ținând în mâini o mulțime de baionete, se întâmplă inevitabilul. O baionetă îmi alunecă și căzu pe jos. Am întins piciorul, pentru a înăbuși zgomotul produs de căderea baionetei, și m-am lovit de pat. Omul care dormea se ridică speriat.

— Dumnezeu! Ce-i asta? strigă el.

Era Glock.

— Culcă-te, Glock, am șoptit eu. Uită-te la ușă.

— Împușcați-l, dacă se mișcă, spuse Lejaune cu sînge rece.

Glock se culcă la loc și se uită fix la Lejaune, ca un iepuraș hipnotizat de un șarpe.

Cînd am ieșit afară, nu se mai găsea nici o armă în dormitor și domnea o tăcere totală. Caporalul Böldini, care era culcat imediat lângă ușă, dormea mai adînc decît ceilalți.

Lejaune scoase o cheie din buzunar.

— St. André, Cordier și Maris, duceți armele în magazie, spuse el. St. André, rămîi acolo de pază, cheia mi-o trimiți înapoi cu Cordier și Maris și tragi în oricine se apropie, bineînțeles afară numai de aceștia patru.

Cîtiva din porcii aceștia s-au trezit, se întoarse el către Michael și mine, băgați de seamă... Dacă sar mai mulți deodată, trageți în Schwartz și Brandt. Apoi în Haff și Delarey. Dacă se mișcă unul numai, îl lichidez eu singur...

O slabă licărire de lumină în fereastră arăta, că se crapă de ziuă. Maris și Cordier se întoarseră și-i înmînară cheia lui Lejaune.

— Maris, Brown și Cordier rămîn aici, spuse Lejaune, și trag în oricine își părăsește patul. Dacă vor să dea năvală, atunci trageți mai întîi în Schwartz. Viața noastră depinde de prezența voastră de spirit. Gîndiți-vă că sunt toți neînarmați... Smith, vii cu mine, vreau să dezarmez santinela și posturile de gardă...

Pășirăm prin coridor.

— Vreau să dezarmez întii pe omul care stă de gardă pe acoperiș, spuse el, pentru ca să nu tragă în noi, în timp ce dezarmăm jos santinela.

Ne urcarăm pe scară, pînă ajunserăm la acoperișul neted, care era înconjurat de jur împrejur de un meterez puternic, prevăzut cu creneluri.

Un post de gardă patrula noaptea pe acest acoperiș, în timp ce platforma turnului înalt nu era ocupată pe întineric.

Lejaune îl schimbă și mă puse pe mine să-l înlocuiesc. Apoi îi luă omului arma și îi ordonă să coboare în camera de gardă și să-i spună sergentului Dupré să vină sus pe acoperiș.

După ce omul plecase, Lejaune îmi spuse :

— Instalează-te în acest loc ; de aici poți să cuprinzi cu privirea toată curtea. Eu am să ordon sergentului Dupré, să ia armele oamenilor din gardă și să le trimită pe toate cu un om din camera de gardă. Dacă iese vreun om cu o singură armă, trage imediat în el. Trage în oricine iese prin ușa aceea, numai în omul care duce cele șase arme, bineînțeles nu. Și țintește ca lumea, să nu scape vreunul cu viață ; oricine iese înarmat, este un rebel.

Mi-am îndreptat arma spre ușa care era în fața mea, jos în curte. Îmi dădeam seama că avea dreptate și că era de datoria mea să-l ascult, cu toate că nu eram încîntat la gîndul să-mi împușc camarazi, ca pe niște iepurași fugari.

Sergentul Dupré veni pe acoperiș și-l salută pe Lejaune, care îi ordonă să ia armele oamenilor lui și să le trimită cu unul din ei. Afară de acest om, n-avea nici unul voie să iasă din camera de gardă.

Sergentul Dupré salută și se îndepărtă ; coborî treptele spre curte, se duse la santinela de la poartă, îi luă arma și o însoți în camera de gardă. Dupré repetă procedura și cu celelalte sanținele.

După ce Dupré însoțise pe ultimul om în camera de gardă, ieși un soldat. Am răsuflet ușurat, cînd am văzut că acesta purta pe fiecare umăr trei-patru arme, cu gurile în jos.

— Atenție ! mormăi Lejaune. Poate că năvălesc cu toții afară deodată — atunci deschizi imediat un foc rapid.

Lejaune își îndreptă și el arma, pe care o luase de la soldatul de gardă pe acoperiș, spre ușa camerei de gardă.

Omul cu armele, un oarecare Gronau, un alsacian lung și prost, urcă scara. Eu nu m-am întors ci am continuat să mă uit cu atenție la ușă.

Deodată am auzit un trosnet violent în spatele meu și m-am întors repede. Credeam că omul îl doborâse pe Lejaune pe la spate.

Armele îi alunecaseră din mâini și căzuseră cu zgomot pe acoperiș. Gronau stătea ca împietrit, cu ochii bleși și gura larg deschisă și arăta cu mâna în depărtare.

Părea atât de ieșit din minți, încât Lejaune, în loc să-l doboare, se întoarse și privi în direcția mâinii sale întinse.

Am făcut și eu același lucru.

Oaza era inundată de Tuaregi, care treceau la atac cu iuțeală și fără zgomot !

O hoardă mare de călăreți pe cămile năvălea spre stînga și spre dreapta, pentru a încercui fortul din toate părțile. Cu toată lumina slabă a revărsatului zorilor, se puteau vedea sute de Tuaregi.

Lejaune își dovedi îndată prezența de spirit.

— Fugi imediat înapoi cu armele ! îi strigă el lui Gronau și îl împinse înainte. Sergentul Duprê să vină imediat la mine !

— Repede în dormitor, se răsti el la mine, alarmează oamenii. Dă-i cheia aceasta lui St. André și împărțiți armele. Trimite gornistul la mine. Repede !

Am rupt-o la fugă și am auzit cum Lejaune deschidea un foc susținut împotriva hoardei care se apropia.

I-am aruncat cheia lui St. André, care păzea ușa magaziei și am strigat :

— Vin Tuaregii ! Scoate armele și muniția !

Cînd am ajuns în dormitorul trupei, am văzut că Michael își ținea arma îndreptată spre capul lui Boldini, în timp ce Maris ținea spre Schwartz și Cordier și ținea pe ceilalți în șah cu arma lui. Toți se deștep-

taseră și erau indignați, mai ales Boldini, dar nu îndrăzneau să părăsească patul. Am strigat :

— La arme ! Tuaregii ! Tuaregii ! Lui Michael și celorlalți doi le-am strigat : Sus cu voi, sintem încercuiți !

Toți săriră din paturi și își manifestară prin strigăte zgomotoase bucuria pentru schimbarea care îi aștepta.

St. André aduse armele înapoi.

Dupré și santinela urcară treptele în fugă.

Cînd am ajuns pe acoperiș, Lejaune urlă :

— La parapet ! Deschideți focul ! Nu vă lăsați, diavolilor ! Nu vă lăsați !

Îi trecu comanda lui Dupré și se repezi jos.

Peste cîteva clipe începură să vină în grabă legionarii, bărbați în cămașă, cu capul gol și picioarele goale, unii numai cu pantalonii trași pe ei — dar fiecare cu o cartușieră plină, arma și baioneta.

În cîteva minute, toți oamenii din fort fură la locurile lor pe acoperiș și de la fiecare crenel se trăgea de zor asupra Tuaregilor, care dădeau năvală, scoțînd urlete sălbatice.

Scăpaserăm în ultimul moment de la pieire.

Dacă Gronau nu ar fi atras atenția asupra Tuaregilor, era posibil ca, la această oră, nici un om din garnizoană să nu mai fie în viață. Tuaregii ar fi atacat la revărsatul zorilor și ar fi găsit o garnizoană dezarmată !

Sfîrșitul era încă nesigur, căci atacul se dezlanțuise prin surprindere. Inamicul se apropiase prea mult și era periculos, oaza se afla în mîinile lui și noi eram doar o jumătate de companie contra multor sute de dușmani.

Tuaregii erau viteji, aceasta nu se putea tăgădui ; încercau să se apropie de ziduri, deși la focul nostru bine țintit, aproape fiecare împușcătură însemna moartea unui Tuareg.

În timp ce sute de oameni trăgeau din imediata apropiere asupra deschiderilor meterezului, o bandă mare atacă poarta cu pietre, topoare și săbii și încercă să-i dea foc.

Dar Lejaune conduse apărarea cu atîta prudență, încît întreg atacul se prăbuși tot atît de repede cum începuse. Cînd răsări soarele, nu se mai zărea nici un Tua-

reg : se retrăsese în dosul șirului de coline de nisip, de unde puteau să tragă asupra noastră sub acoperire bună.

Întregul atac durase abia zece minute, dar îmi păruseră tot atâtea ore.

Împușcasem pe puțin douăzeci de Tuaregi, țeava puștii era fierbinte și mai multe gloanțe nimeriseră în deschizătura de meterez, în dosul căreia mă aflam.

În fața noastră, în pustiu, se deosebeau pete albe și albastre deschise, care arătau mai degrabă a legături de rufe decît a Tuaregi căzuți.

Gornistul nostru sună : „Încetați focul !” și am privit în jurul meu. Un aspect ciudat, aproape comic se oferi ochilor mei.

La fiecare deschidere de meterez stătea cîte un soldat pe jumătate îmbrăcat — unii aproape goi — iar la picioarele lor se aflau cartușe goale și într-unul sau două locuri băltoace de sînge. În timp ce mai priveam, una din aceste ciudate apariții, care nu avea pe ea altceva decît cămașă și pantalon, alunecă încet la pămînt, șezu dreaptă o clipă și se prăbuși apoi, capul lovindu-se zgometos de podea. Era Blanc, marinarul.

Lejaune se apropie și strigă :

— Aici nu e timpul și locul pentru chiulangii !

Apoi îl apucă pe Blanc în brațe, îl ridică și îl împinse spre deschiderea meterezului. Acolo așeză cadavrul în poziția unui trăgător — Blanc era evident mort. Rezemă mortul de deschidere și-i așeză cotul pe marginea ei exterioară.

Apoi puse pușca în deschidere și așeză mîinile cadavrului în așa fel pe armă, încît aveai impresia că ai în față un trăgător.

— Continuă să pari cel puțin folositor, prietene ! dacă nu mai poți să și fii, spuse Lejaune ironic și, cînd se întoarse cu spatele, adăugă : Poate că ai să găsești acum drumul prin pustiu și fără busola mea.

Apoi i se adresă caporalului Boldini :

— Ia jos pe fiecare al treilea om, dă-le de mîncare și ai grijă să se echipeze ca lumea. Dacă auzi un foc sau semnalul „Adunarea”, vii imediat sus cu oamenii.

Dacă nu are loc nici un atac, iei jos jumătate din cei rămași aici și apoi restul. În treizeci de minute toți trebuie să fie din nou la locurile lor în cea mai perfectă ordine... Voi, St. André și Maris, aduceți între timp muniția. O sută de cartușe de om. Cordier, adu o găleată de apă sus. Uplete toate bidoanele și pregătește găleți pline aici, deasupra porții. Poate că Tuaregii o să mai încerce încă odată să-i dea foc... Sergent Dupré, nici un rănit nu va fi dus jos. Adu bandajele și trusa sanitară sus... Au ieșit toți cei închiși în celule ?

Se uită în jur, ca un soldat prevăzător, energic și îndrăzneț.

— Și unde este excelentul Schwartz ? continuă el. Vino încoace, cline, suie sus pe platforma turnului de observație și urmărește palmierii aceia — pînă te împușcă Tuaregii... Ține ochii pe oază, îți spun. Ai să ai acolo sus destul timp, să mai uneltești cîteva conspirații... Își puse mîna pe revolver și îl privi pe Schwartz răutacios și amenințător.

Schwartz se cățăără pe scara care ducea la platforma înaltului turn de observație — era postul cel mai periculos.

— Acum țineți ochii deschiși și trageți de îndată ce vedeți ceva suspect, ne ordonă Lejaune.

Peste zece minute apărură Boldini cu oamenii care fuseseră jos și care erau acum echipați ca de paradă. Apoi coborî cu a doua treime ; oamenii mîncară, se echipară și se întoarseră ca niște soldați conștiincioși. Ca prin minune pieriseră toate semnele de boala tropicelor, de rebeliune și de nebunie : erau soldați fericiți și conștienți de datoria lor, care se bucurau de luptă ca niște copii.

Cu restul trupei am coborît eu, sperînd că pînă la întoarcerea mea nu se va întimpla nimic. Nici un foc de armă nu tulbură tăcerea, în timp ce dădeam în grabă pe gît supa și cafeaua cu piine.

Cînd ne întoarserăm sus, Lejaune îi striga tocmai lui Schwartz :

— Nu vezi nimic ?

— Nimic nu se mișcă, domnule sergent, răspunse Schwartz.

Imediat după aceea strigă ceva, însă vocea lui se pierdu în mijlocul răpăitului de gloanțe, care începu deodată. Tuaregii ocupaseră colinele de nisip din imediata apropiere a fortului și improșcau asupra noastră o ploaie de gloanțe.

Noi nu prea îi puteam vedea; un om, care trăgea de la deschiderea lui, era tot atât de expus cât și un Tuareg, care era culcat în dosul unui bolovan sau găsisse o altă acoperire în nisip.

Dimineța trecea încetul cu încetul, iar soarele dogorea tot mai tare. Cu o stăruință supărătoare, glonte după glonte nimerea în apropierea locului de unde trăgeam. Nu mi-era teamă să fiu atins, dar arșița dogoritoare și încordarea îmi produceau dureri violente de cap...

Deodată un om din dreapta mea sări înapoi, scoase un țipăt, se împletic, și căzu — arma lui se rostogoli la picioarele mele.

M-am aplecat asupra celui căzut. Era Guantaio, lovit în plină frunte.

Dar deodată am fost azvirlit de Lejaune cu toată puterea la zid.

— Dacă îți mai părăsești locul o singură dată, te împuşc imediat! urlă el. Ce-ți pasă de hoitul ăsta, fă-ți datoria, laș blestemat...

În timp ce mă întorceam la crenelul meu, Lejaune îl ridică pe Guantaio, care horcăia și gemea, și îl împinse din nou pe locul lui.

— Stai aici, ticălosule, strigă el, altfel te înfig în baionete! Îl introduse cu forță pe muribund în deschiderea meterezului, astfel încît capul și umerii i se puteau vedea de afară.

— Nu admit chiulangii și simulanți, urlă el. O să vă ocupați cu toții, morți sau vii, pozițiile, cât timp se va mai vedea un singur Tuareg...

Deodată focul Tuaregilor slăbi și încetă apoi cu totul. Focul nostru bine țintit le provocase probabil pierderi grele, sau poate pregăteau ceva nou.

Lejaune dădu comanda:

— Încetați focul!... Răniții se culcă pe locurile lor! Vreo șase răniți se întinseră pe jos. Eram fericit că

Michael nu era printre ei. Sergentul Dupré și Cordier treceau de la unul la altul, îi pansau și îi înviorau.

— Caporal Boldini, du oamenii jos la masă în trei serii, ordonă Lejaune. Te întorci cu ei în pas alergător imediat ce se sună alarma. St. André, improspătează munițiile, fiecare om să aibă o sută de gloanțe... Cordier, lasă pansatul și du-te și tu jos...

Cînd am coborît și eu, m-am simțit mai fericit din cauza întinericului și răcoarei care domneau aici în raport cu arșița de sus, decît pentru mîncare și jumătatea de litru de vin, căci îmi simțeam capul gata să plesnească.

— Moriturus te saluto, spuse Cordier, în timp ce ducea paharul cu vin la gură.

— Nu vorbi prostii, am spus eu. Nu ești mai moriturus decît Madame la République.

— Am să mor încă înainte de apusul soarelui, răspunse Cordier. Locul acesta va fi în curînd tăcut ca un mormînt... Madame la République — morituri te salutănt! spuse el și bău din nou.

— Mai bine să mori în luptă, decît să fii apoi asasinat de Lejaune, spuse Michael. Dacă dau ortul popii, mi-ar plăcea să-l iau pe acest strașnic sergent cu mine...

— Este un soldat extraordinar, am spus eu.

— Așa e și de aceea îi iertăm multe. La fiecare om care este atins, îl cuprind sentimente contradictorii. Bestia din el spune: „Așa-ți trebuie, rebel blestemat!“ și soldatul din el spune cu părere de rău: „Încă un luptător mai puțin!“

— Este o bestie ordinară, am observat eu. A aruncat doi muribunzi înapoi la deschiderile lor și s-a mai și bucurat.

— Aceasta este în parte o bucurie a cruzimii, dar în parte și o tactică inteligentă, spuse Michael, aprinzîndu-și o țigară. El vrea să le dea Tuaregilor impresia, că nici un om nu este omorît. Sau că în fort există trupe atît de numeroase, încît totdeauna se găsește unul, care să ia locul celui căzut... Tuaregii nu au binocluri și pentru ei un soldat la meterez este un soldat...

— Dar ce se va întâmpla, cînd vom rămîne atît de puşini, încît nu vom mai putea răspunde în mod eficace focului inamicilor? am întregat eu.

— Poate că speră să-i vină un ajutor pînă atunci, presupuse Michael.

— Lejaune contează pe un ajutor, se amestecă în vorbă St. André şi se aşeză la masa noastră. Dupré mi-a povestit că Lejaune a pus în ultimul timp, în fiecare noapte, doi călăreţi pîndari arabi să patruleze afară şi le-a dat ordinul să călărească în goana mare la Tokotu, raportînd că fortul este atacat şi cerînd ajutor, de îndată ce vor auzi un foc de armă răsunînd în interiorul sau în afara fortului.

— Desigur că n-ar fi cerut ajutor la Tokotu pentru înăbuşirea unei rebeliuni a propriilor lui oameni — încă înainte de a fi izbucnit. Dar dinsul n-ar avea de suferit urmări neplăcute, dacă ar veni un ajutor — pentru că un călăreţ pîndar arab a raportat „din greşeală” că fortul este atacat şi în ziua următoare vor fi aici.

— Întrebarea care se pune este numai unde vom fi noi atunci, am observat eu.

— În iad, dragii mei, surise Cordier.

Cînd ne-am întors pe acoperiş rîniţii erau din nou la locurile lor — cîtiva din ei nu se mai mişcau!

La stînga şi la dreapta mea stătea cîte un mort, cu arma în mîini, aşezat cu forţa la meterez.

În faţa mea, în pustiu, nu se mişca nimic. Nu se vedea altceva decît nisip şi pietre, peste care jucau şi li căreau valurile de căldură.

Deodată, Schwartz scoase un strigăt de pe turnul lui de observaţie.

— Se caţără pe palmieri! strigă el şi trase.

Acestea fură ultimele lui cuvinte. O clipă mai tîrziu o salvă îl doborî.

- Gloanţele începură să lovească în interiorul meterezului. Cei mai buni trăgători Tuaregi se caţăraseră pe virful palmierilor din oază şi trăgeau de acolo în jos, pe acoperiş. De la colinele de nisip se deschise de asemenea focul.

— Foc susţinut pe palmieri, strigă Lejaune, şi Brandt, urcă-te imediat în turn. Repede.

Brandt se uită sus la turn și apoi la Lejaune. Lejaune puse mîna pe revolver și Brandt se cățăra ascultător pe scară și începu să tragă de pe platforma turnului asupra palmierilor, cît de repede putea.

Michael era tot la locul lui, dar cînd m-am întors l-am văzut pe vecinul lui căzînd jos și apucîndu-se de gît, în timp ce sîngele îi curgea șiroaie peste mîini. Cînd am privit mai tîrziu în trecere din nou acolo, am observat că Lejaune îl așezase și pe acesta la deschiderea lui.

Peste cîteva clipe, am auzit un țipăt de sus și cînd m-am uitat într-acolo, Brandt se împletici, se lovi cu spatele de balustrada platformei și, dîndu-se peste cap, căzu cu un zgomot asurzitor pe acoperiș.

— Sergent Dupré, caută un loc bun pentru cadavrul ăsta, strigă Lejaune și apoi îi ordonă lui Haff să urce sus.

Schwartz, Brandt, Haff! Următorii vor fi fără îndoială Delarey și Vogué... Și apoi Colonna, Gotto și Bolidar... Guantaio era mort... De ce nu-l trimitea pe Michael sus? Se vede că voia să-l cruce, împreună cu St. André, Cordier, Maris și cu mine, pînă ce capii rebelunii și hoții care voiau să fure „diamantul” vor fi fost morți. Lejaune n-avea de gînd să-i învingă pe Tuaregi pentru a fi prada rebelilor și a hoților.

Cînd am privit în sus la Haff, am observat că stătea acoperit în dosul cadavrului lui Schwartz și trăgea.

M-am întrebat dacă vom mai putea rezista Tuaregilor pînă seara. La lumina lunii vor mai trage?

Descărcarea armei era un chin din ce în ce mai mare, deoarece mă dureau îngrozitor ochii orbiți de soare. Aveam senzația că țeasta mi se deschisese și lăsase creierul descoperit. Resimțeam fiecare descărcare a armei ca o lovitură grea de ciocan pe capul meu. Eram aproape sleit de puteri, cînd focul Tuaregilor scăzu și în cele din urmă încetă.

Încetară și noi focul și ne odihnim puțin. Michael era sănătos, dar cel puțin jumătate din garnizoană era moartă sau își dădea sufletul, căci stăteau nemișcați la metereze și nu mai dădea atenție urlitelor lui Lejaune.

Printre morți se aflau atît sergentul Dupré, cît și corporalul Boldini, și amîndoi erau așezați la meterez,

pentru a da impresia că sînt vii. Haff trebuia să fie și el mort, căci Delarey fu trimis pe platformă, instalîndu-se acolo în spatele unei grămezi de cadavre.

Sărmanii Cordier și Maris erau morți. St. André, Michael și cu mine erau singurii în care Lejaune se mai putea încrede, dacă Tuaregii s-ar fi retras — dar nu se retrăgeau.

Din ordinul lui Lejaune, meterezul rămase ocupat numai de către morți, în timp ce noi ceilalți coborîrăm în serii, pentru a ne întări și odihni puțin. St. André trebuia să vegheze ca în dormitorul trupei să domnească cea mai perfectă ordine. Lejaune însuși nu părăsi nici o clipă acoperișul, și ordonă să i se aducă acolo mîncarea, cafeaua și vinul.

Vogué fu trimis pe platforma turnului, pe care era acum și cadavrul lui Delarey. Pe acoperiș, cite un om veghea de fiecare parte, în timp ce restul oamenilor care erau sus, ședeau cu spatele la zid, lîngă locurile lor.

Focul Tuaregilor, care mai trăgeau izolat, nu produse nici o pagubă — își cheltuiau munițiile pentru morți.

Se făcu seară, veni noaptea, luna răsări. Aveam voie să dormim lîngă posturile noastre, în timp ce oamenii de gardă erau schimbați la fiecare două ore.

Din ordinul lui Lejaune, Vogué aruncă din turn pe acoperiș cadavrele lui Schwartz, Haff și Delarey, înainte de răsăritul lunii. Lejaune le așeză la meterez și găsi o deosebită plăcere să-i înfigă lui Schwartz între dinți țigara lui, pe jumătate fumată și să-i îndese chipiul peste ochi în așa fel, încît mortul părea foarte întreprinzător de la depărtare.

În timp ce Vogué trecea pe lîngă mine, cărînd corpul lui Delarey pentru a-l așeza la meterez, Lejaune îi spuse pe un ton batjocoritor :

— Dacă vii tu la rînd, am să te așez lîngă Schwartz și am să-ți bag pipa în gură. Știu că-ți place să fumezi. Și acum, marș sus, cîine !

Pe cînd ședeam cu Michael jos, el îmi spuse :

— Dacă eu mor și tu rămii, atunci trebuie să faci ceva foarte important. Este într-adevăr foarte important...

— Poți să te bizui pe mine, Beau.

— Sint convins de asta, John. Este vorba de niște scrisori. Una e adresată Claudiei, una lui Digby și alta ție. Sint în centura mea. Acolo se găsește și o scrisoare și un pachetel pentru mătușa Patricia. Dacă ți-e posibil, predă mătușii scrisoarea și pachetelul. Nu este nici o grabă, — dar aș dori totuși să le capete. Mai ales scrisoarea. Pachetelul nu are nici o valoare deosebită, dar am să mor mult mai liniștit dacă știu că mătușa Patricia capătă această scrisoare după moartea mea...

— Încetează odată, Beau, am spus eu aspru. Nu ți-a venit încă rîndul, nu mai vorbi prostii.

— Te-am rugat numai pentru orice eventualitate, spuse Michael.

— Se înțelege că am s-o fac, dacă rămîn în viață, am răspuns eu... Dar dacă sîntem amîndoi uciși ?

— Ei — scrisorile poartă adrese, și precum știi, există obiceiul de a se expedia asemenea scrisori și pachete găsite la soldații căzuți. În cazul cînd Lejaune ne va supraviețui, mă îndoiesc foarte mult că le va expedia. Dacă trupele de ajutor vor veni, înainte ca Tuaregii să fi luat fortul cu asalt, dar după ce noi amîndoi vom fi morți, atunci ofițerul comandant le va expedia cu siguranță... În orice caz, să sperăm că va fi bine... Pot să face ceva pentru tine, John ? întrebă el.

— Transmite-i salutări lui Digby și o scrisoare Isabellei ; dacă vei revedea-o vreodată, spune-i că am vorbit adeseori despre ea.

St. André ne întrerupse convorbirea ; trebuia să ne urcăm cu ceilalți pe acoperiș. Am schimbat un post de gardă și am patruleat timp de două ore pe o parte a acoperișului, observînd pustiul la lumina lunii ; dar nimic nu se mișca.

Cînd îmi veni și mie schimbul, am adormit îndată, fiind trezit de un semnal de trompetă și de vocea lui Lejaune.

Nici zorile, și nici Tuaregii nu se arătau.

Lejaune adună pe acoperiș garnizoana redusă a fortului Zinderneuf.

— Ei, băieți, spuse el, acum o să cîntăm voioși, pentru ca prietenii noștri Tuaregi să știe că nu sîntem numai treji,

dar și veseli și bine dispuși. Întii cîntăm marșul Legiunii, Urlați cu toții — haideți !

Și cîntărăm, cît de tare puteam, întii marșul și apoi toate cîntecele care se cunosc în Legiune. Lejaune dădea neobosit tonul pentru un nou cîntec din bogatul reper-toriu al Legiunii și noi urlam din răsuputeri. După fiecare cîntec, gornistul făcea să răsunе toate semnalele pe care le cunoștea.

— Acum rîdeți ca nebunii, ciîni fericiți, veseli și lip-siți de griji ce sînteți ! Rîdeți !... Vogué, urlă de rîs sau, pe Dumnezeuul meu, am să te fac să urli de durere ! Haide !...

Un rîs jalnic, care suna ca urletul unei hiene înfome-tate, răsună de pe platforma turnului de observație. Era atît de comic, încît riserăm cu toții din inimă.

— Încă odată, ciîne rînjit ! urlă Lejaune. Rîzi pînă ce-ți vor plesni coardele, șacalule ! Rîzi pînă ce-ți vor curge lacrimi pe mutra-ți jalnică, trîntorule ! Rîzi !... Haide...

Din nou răsună orăcăitul acela, imitație nereușită a unui rîset, cu un efect atît de comic încît izbucnirăm în-tr-un hohot asurzitor. Erau adevărate salve de rîs, care făceau să se cutremure tăcerea mormîntală din jurul nostru.

— Ei, nătărăi behăiți, acum rîdeți pe rînd, strigă Le-jaune. De la dreapta spre stînga — Gotto începe.

Gotto izbucni într-un hohot de rîs.

— Următorul să ridă mai bine, că altfel îl fac eu să ridă, amenință Lejaune.

Și așa trecu din gură în gură rîsul zgomotos al acestor oameni pradă destinului ; morții priveau țință, rînjind enigmatic, în pustiul tăcut ce strălucea în lumina lunii, ca o mătase galbenă.

— Și acum rideți cu toții în același timp cu mine, ordonă Lejaune și nechezarăm în cor, pe toate tonalitățile, profanînd tăcerea și frumusețea peisajului lunar.

Era tot ce se poate închipui mai nebunesc și mai de necrezut — acest ris îngrozitor al celor sortiți morții, în prezența morților.

Tuaregii trebuie să ne fi luat drept nebuni și cred că nu se înșelau. În orice caz știau că eram treji și îi înfruntam cu veselie și îndrăzneală. Dar nebunia lui Lejaune se dovedi îndreptățită, căci Tuaregii nu întreprinseseră nici un atac pînă la revărsatul zorilor, ceea ce era altfel unul din obiceiurile lor preferate.

Cînd soarele răsări, Tuaregii ocupară din nou colinele de nisip și deschiseră un foc susținut asupra fortului, al cărui meterez era ocupat de soldați aparent invulnerabili; fiecare Tuareg care îndrăznea să iasă din acoperirea lui, o plătea cu viața.

Dar nu toți oamenii de pe acoperișul fortului Zinderneuf erau invulnerabili la gloanțele tuarege. Din cînd în cînd se auzea un țipăt, o înjurătură, un geamăt sau un horcăit — și iar se împleticea unul căzînd la pămînt. Și mereu așeza Lejaune mortul sau muribundul la meterez, pentru ca Tuaregii să aibă de departe impresia că numărul apărătorilor nu s-ar fi micșorat.

Mai tîrziu, Lejaune luă o armă, se tîri de la un mort la altul și trase de la fiecare mai multe focuri, vrînd să-i întărească pe Tuaregi în credința că morții ar fi vii, și că violența focului n-a scăzut. Apoi puse cîte un om la fiecare zid, să meargă de la un mort la altul și să tragă din spatele lui asupra inamicului.

La prînz, Tuaregii încetară focul și îndrăznii să mă uit în jurul meu. Cu un oftat de ușurare, am observat că Michael era printre supraviețuitori.

Numai Lejaune, St. André, Michael, Colonna, Marigny, Vogué, Moscovsky, Gotto, Vaerren și cu mine mai eram în viață ! Sfirșitul era inevitabil, afară numai dacă venea ajutorul de la Tokotu. Era suficient ca Tuaregii să se apropie și să se cațere pe ziduri — zece oameni nu mai puteau să se apere contra superiorității covârșitoare a inamicului !

Dacă vom supraviețui sosirii trupelor de ajutor, va trebui să fim recunoscători acestor morți, care îi opreau pe Tuaregi să dea asaltul.

Jumătatea garnizoanei rămase cobori, și deși bucătarul era mort, supa și cafeaua fură repede pregătite ; mincarăm ca în vis, înconjurați de paturile frumos orînduite ale morților.

— Ultimele noastre mișcări ! spuse Michael, cînd i-am dat o țigară. Ultima țigară ! Ultima lingură de supă ! Ultima ceașcă de cafea ! Ultima picătură de vin ! În fine — este și acesta un sfîrșit ca oricare altul, deși cam prematur... Nu uita scrisorile, Johnny, îmi aminti el și se bătu cu mîna pe eșarfă.

— Încetează odată, am spus eu. Ajutorul trebuie să sosească în fiecare clipă.

— Să sperăm, răspunse Michael, dar nu-mi pasă de moarte, dacă știu că ai grijă de scrisori.

— De ce eu și de ce nu tu însuși, Beau ? am întrebat. Se poate tot atît de bine să trebuiască tu să-mi expediezi scrisoarea mea.

— Nu știu, Johnny, dar simt în toate măduarele că eu am să mor și nu tu, spuse Michael și-mi apăsă puțin brațul deasupra cotului. (Acesta era din copilărie felul lui Michael de a mă mîngîia și lăuda, și eram întotdeauna foarte mîndru de această distincție.)

Cînd ne-am întors pe acoperiș după terminarea prînzului, Michael îmi întinse mîna.

— Rămii cu bine, dragul, bătrînul meu Johnny, spuse el. Aş vrea să nu te fi tîrît cu mine în această aventură. Dar sper că vei scăpa cu bine. Salută-l pe Digby.

I-am strîns mîna.

— Rămii cu bine, Beau, sau mai degrabă : la revedere !... Este de la sine înţeles că nu m-ai „tîrît cu tine“ în nici un fel. Aveam şi eu, ca şi tine şi Digby, dreptul de a lua asupra mea vina furtului safirului... Şi nu-mi pare deloc rău...

Michael mă bătui cu dragoste pe umăr, în timp ce urcam treptele.

Lejaune îi încredinţă lui Michael supravegherea unui zid şi mie a celui opus. Vogu   şi Vaerren făceau acelaşi lucru la celelalte ziduri ale acoperi  ului. Aveam ordinul de a merge în sus şi în jos, în spatele meterezului, şi de a trage din spatele unui mort, ori de câte ori vedeam un Tuareg.

St. André cobori cu Colonna, Marigny, Moscovsky şi Gotto. Lejaune se urcă pe platforma turnului de observa  ie şi scrută orizontul cu binoclul, în direcția Tokotu. Trupele de ajutor nu se vedeau ins  .

Pe colinele de nisip, pe care trebuiam să le observ din spatele camarazilor mei mor  i, nu se mi  ca nimic. C  t mai putea să dureze aceasta ?... De unde veneau at  tea muște ?...   ngrozitor !...

St. André se întoarce cu ceilalți pe acoperi   şi acum supravegheau c  te doi oameni la fiecare zid, în timp ce St. André şi Lejaune se   ineau preg  ti  i, pentru a veni în ajutorul p  r  ii celei mai   ncol  ite... Focul Tuaregilor reîncepu, dar nu se apropiară. Se lăsară   şela  i de oamenii mor  i şi de cele opt arme ale noastre, care trăgeau fără întrerupere.

C  nd am privit în jur după c  tva timp, am observat că Lejaune şi St. André intraseră în ac  iune şi că Le-

jaune apăra singur un zid al fortului. Nu mai eram decât șapte. Michael era printre ei.

Focul Tuaregilor se liniști din nou.

Lejaune apucă el însuși trompeta și sună încetarea focului. Vogué, Moscovsky și Marigny erau morți pe locurile lor. St. André își tampona cu o batistă fața atinsă în treacăt de un glonte.

Colonna, Gotto, și cu mine furăm trimiși la masă ; nu scoaserăm o vorbă. Când ne întoarserăm, coborîră Michael, Vaerren și St. André. Lejaune se plimba în sus și în jos pe acoperiș, fredona „C'est la reine Pomaré“, și părea complet nepăsător... Nici un Tuareg nu se zărea, nici un foc nu se auzea.

Deodată, un foc rupse din nou tăcerea.

Lejaune sună de două-trei ori semnalul de alarmă, ca și cum ar fi chemat de jos rezerve puternice la zidurile care erau și așa bine apărate.

Fortul și garnizoana trebuie să fi constituit o enigmă pentru Tuaregi, care trăgeau iarăși mai violent ; dar deodată interveni o schimbare fatală a tacticii lor... În timp ce focul puternic dinspre colinele de nisip era menținut, alți Tuaregi se tirau răspinși în trăgători, înaintînd în nisip... Veneau tot mai aproape și mai aproape... Plănuiau un nou asalt.

Eu alergam pe partea mea, de la crenel la crenel, luîndu-mi numai atît timp, cît îmi trebuia pentru a ochi bine un Tuareg. Fiecare foc lichida pe unul din inamicii, care se apropiau tot mai mult de zid.

Lejaune încărca și trăgea fără întrerupere și alerga ca un îndrăcit dintr-o parte a fortului la cealaltă... De ce dintr-o parte la alta ?... Când m-am întors, am recunoscut cauza. Zidurile din stînga și dreapta mea nu mai aveau apărători. Lejaune trăgea mai întîi de la un zid și se re-

pezea apoi la cel opus, apărînd astfel două ziduri în același timp.

Zidul opus celui al meu era apărat de un singur om. M-am întors repede și am privit într-acolo.

Nu era Michael !

Numai Lejaune, St. André și cu mine mai eram la posturile noastre.

Acesta era sfîrșitul — Michael nu mai trăia — și nici eu nu mai aveam mult de trăit... În timp ce introduceam un nou încărcător în armă, mă întorsei din nou. Zidul opus era neocupat. Lejaune îmi strigă în trecere : — Preia ambele ziduri și trage în draci !

Am început să alerg de la zid la zid și să trag. Lejaune și cu mine — Lejaune și cu mine ! — apăraram astfel un timp fortul Zinderneuf : doi contra o mie.

Cînd eram aproape de sleirea puterilor, ud de transpirație pînă la piele și aproape orbit din cauza durerilor de ochi și de eap, focul Tuaregilor scăzu în intensitate și încetă deodată cu totul. Domni o tăcere groaznic de neliniștitoare.

— Fugi repede jos ! strigă Lejaune. Pregătește cafea și supă și adu-le sus. Pas alergător înapoi, dacă auzi un foc. Tuaregii pot să reînceapă în orice clipă... Dacă rezistăm pînă la lăsarea întinericului, sîntem salvați... Grăbește-te, porcule, urlă el, văzînd că mă uitam țintă la Michael, care era întins, cu fața în sus, într-o băltoacă de sînge.

M-am tîrît spre trepte, în timp ce Lejaune înjura în spatele meu. Pe cînd coboram scara clătînîndu-mă, l-am auzit pe Lejaune sunînd voios „Încetarea focului !“ și urlîndu-le sălbatic ordine apărătorilor imaginari ai fortului.

„Dacă rezistăm pînă seara, sîntem salvați“, nu spusese el asta ? Dar eu nu aveam nici o dorință de a fi salvat.

De ce să fiu salvat, dacă Michael era întins atât de liniștit acolo sus ?

În timp ce aprindeam un chibrit, pentru a pune în funcțiune soba de petrol, mi se păru că aud un foc de armă. M-am repezit sus și am văzut că Lejaune așeza un mort la meterez. Un corp mai era încă culcat unde căzuse... Era Michael...

Trebuia să mă fi înșelat, când crezusem că aud un foc de armă. În orice caz, acum totul era liniștit și Lejaune, care stătea cu spatele la mine, era ocupat cu aranjarea mortului în poziția unui trăgător.

M-am întors la bucătărie, am pus vreascuri și lemne sub cazanul de supă și am deschis flacăra sobei de petrol.

Pe când priveam în foc, îmi închipuiam cum așează Lejaune corpul lui Michael la meterez — poate cu mult timp înainte ca viața să-l fi părăsit... Gîndul acesta îmi era de nesuferit. Poate că Michael se lupta tocmai cu moartea. Poate că era doar rănit, astfel încît putea fi salvat, dacă stătea culcat. Nu muriseră toți îndată, deși cei mai mulți fuseseră atinși în cap și în git, deoarece numai capetele le erau expuse focului.

De fapt, nu era nici un motiv ca Michael să fie tratat altfel decît ceilalți. Dar era fratele meu mult iubit și nu puteam suporta gîndul că sărmanul său corp rănit era aruncat ca un sac de cartofi și batjocorit în mod infam de către Lejaune... Se putea să nu fie mort încă și viața sa atîrna poate de ceea ce voi face acum ! Am alergat din nou sus... Ultima dorință a lui Michael îmi veni în minte ! Trebuia să iau scrisorile acelea și pachetulul, despre care îmi vorbise... Cînd am ajuns pe acoperiș, Lejaune stătea aplecat peste Michael.

Deschisese tunică fratelui meu, rupsese căptușeala chipiului, îi scosese eșarfa și deschisese punga plată, care

forma o parte din centura lui Michael. Lângă Lejaune zăceau jos trei sau patru scrisori și un plic desfăcut. În mîinile lui se afla un pachetel legat cu sfoară și sigilat, și o scrisoare deschisă.

M-am repezit la el, văzînd roșu înaintea ochilor, tot sufletul meu era plin de furie și de scîrbă față de acest corb nerușinat, care nu se dădea înapoi să jefuiască un mort — să despoaie un soldat, care luptase cot la cot cu el, un bărbat care îi salvase probabil viața, chiar înainte de începerea luptei.

— Așa, va să zică nu avea nici un diamant, nu-i așa ? Și n-avea habar de ce spuneam, cum ? spuse ticălosul pe un ton batjocoritor ținînd pachetul și scrisoarea în mîna stîngă. Hoț blestemat ! Ciine rîios ! strigă, și în clipa următoare revolverul lui era îndreptat spre fața mea. Înapoi, porcule ! urlă el. Mai înapoi, înapoi, am spus...

O singură mișcare — și aș fi fost mort. De fapt nu-mi păsa, dar mai aveam să-i spun înainte vreo cîteva cuvinte. Cînd am făcut cîteva pași înapoi, Lejaune își coborî revolverul și surise îngrozitor...

— Nu știam că după luptă se jefuiesc morții, Lejaune, am spus eu. Credeam că așa ceva fac numai femeile arabe de cea mai josnică speță. Jefuitor ordinar de cadavre — ai trebui să răscolești gunoaiele Parisului și nu să pîngărești o uniformă onorabilă, peticar ticălos ce ești !...

Lejaune strimbă gura într-un rîs murdar.

— Frumos discurs funebru pentru un hoț de bijuterii ! spuse el. Mai ai de spus și altele de același fel, înainte să-ți astup gura pentru vecie ? Nu ? Bine, mi se pare că ți-am promis să ne socotim, cînd va veni timpul. Ei bine, a venit timpul... Am să te împușc pe loc. Să zicem, șase gloanțe în stomac, ce părere ai ? Nu vreau să te gonesc prea repede din această lume minunată...

O nu, să nu crezi că mai am nevoie de tine... Tuaregil nu vor mai ataca azi — în orice caz, mi-au lichidat frumos rebelii... Trupele de ajutor vor veni la revărsatul zorilor... Tu și toți ceilalți cîini blestemați, veți fi îngropați aici în nisip — iar eu voi căpăta crucea Legiunii de Onoare, voi fi înaintat la gradul de căpitan și voi pleca la Paris, pentru a lua în primire acolo mulțumirea patriei și decorațiile... Iar la Paris, drăguțul și micul meu flecar, voi vinde această bagatelă, pe care voi, hoților, mi-ați adus-o aici într-un mod atît de amabil !

Lejaune îmi ținu cu mîna stîngă pachetul, triumfător, în față.

— Acum sînt bogat — și aceasta mulțumită ție și ăștia !

La aceste cuvinte, trase un picior în corpul lui Michael !

Tocmai îmi apucasem baloneta și mă repezisem înainte — scos din fire de cruzimea acestui om — cînd am observat ochii lui Michael : erau deschiși și îndreptați asupra mea.

Michael trăia ! ...Voi rămîne poate și eu în viață... M-am oprit o clipă încurcat.

— Bun ! spuse Lejaune. Atac înarmat asupra superiorului — în fața inamicului ! Excelent ! Acum pot să te judec eu însumi cu conștiința împăcată... Te găsesc vinovat și te condamn la moarte... Sentința o execut chiar eu... Atențiune...

Revolverul, care era îndreptat spre fața mea, coborî încet spre stomac.

— Foc !...

Pe cînd Lejaune vorbea, mîna dreaptă a lui Michael se mișcase. La ultimul cuvînt pe care-l pronunțase, mîna apucă piciorul lui Lejaune și îl făcu să-și piardă echilibrul în timp ce trăgea.

Orbit, amețit și furios, m-am repezit înainte cu toată puterea, mi-am înfipt baioneta în corpul lui Lejaune. M-am împiedicat și baioneta îmi scăpă din mină. Când am putut din nou să văd, Lejaune era culcat pe spate și se zvîrcolea în chinurile morții; minerul baionetei mele îi ieșea din piept, cu lama înfiptă în inimă.

Lejaune era mort și pînă la urmă eu devenisem rebelul și ucigașul ! Eram „măcelarul“, iar Lejaune „porcul“.

6

O inmormintare de Viking

M-am aplecat asupra lui Michael, care avea ochii închiși. Era mort? Fusese salvarea vieții mele ultima lui faptă?

Pentru moment, nu eram în stare să gîndesc sau să simt ceva. Nu știam dacă totul nu era decît un vis urît.

Michael deschise ochii.

— Băiat viteaz, șopti el. Ai scrisorile?

I-am spus că le va preda el însuși, că noi eram singurii supraviețuitori, că ajutorul trebuia să sosească din clipă în clipă și că vom fi înaintați și decorați.

— Pentru asasinarea lui Lejaune? surise el. Ascultă-mă, Johnny... Cu mine s-a sfîrșit. Mi se scurge tot sîngele... Ascultă... N-am furat niciodată în viața mea... Spune-i aceasta lui Digby și trimite scrisoarea matusii Patricia... Nu aștepta pînă ce vine ajutorul... Cadavrul lui Lejaune... Te vor împușca... Ia-ți o cămilă și fugi... La

noapte... Dacă nu poți să fugi, spune-le că eu l-am omorât pe Lejaune... Oricum, am dat o mână de ajutor...

Nu știu ce i-am răspuns.

— Nu, ascultă... Aceste scrisori... Una din ele trebuie s-o lași la mine... Pune-mi-o în mână... Mărturisire... Execută totul... Tu și Dig nu aveți nevoie să continuați jocul... Trebuie să publicați mărturisirea altfel stricăți totul...

— Nu ai nimic să mărturisești, dragul meu Beau, am spus eu. Așteaptă o clipă, am să-ți aduc puțin coniac...

Degetele lui Michael îmi apucară mîneca.

— Nu fii prost, Johnny, șopti el, mărturisirea este foarte importantă... Las-o într-un loc unde o vor găsi cu siguranță, altfel nu voi avea liniște... Rămii... Promite-mi... Doamne ! Nu mai văd nimic... John... John... Unde ești ?... Mărturisirea... John... John...

Admirabilul, bunul, nobilul meu frate Beau murise.

Nu puteam să plîng, harul lacrimilor îmi era refuzat.

Privirea mea căzu asupra scrisorilor. Una era adresată Lady-ei Brandon, care o va primi, dacă voi avea destulă îndemînare și noroc pentru a scăpa cu viață. Una era adresată Claudiei, pentru care era de spus același lucru... Una pentru mine, una pentru Digby. Și apoi mai era încă una, care se afla mototolită în mîna stîngă a lui Lejaune. Plicul din care o scosese se afla alături. Scrisoarea era adresată Prefecturii de Poliție Scotland Yard, Londra, Anglia. Bietul Michael, mărturisea o faptă pe care nu o făcuse niciodată ! Aveam mare poftă s-o distrug, dar ultimele sale cuvinte îmi mai răsunau implorătoare în urechi.

Bine — din partea mea să rămînă mărturisirea unde era. Va găsi fără îndoială calea publicității ; aici, în mîna comandantului asasinat al fortului asediat, nu putea fi trecută cu vederea... Am ridicat pachetul, care îi scă-

pase lui Lejaune în cădere și l-am băgat în buzunarul meu, împreună cu cele trei scrisori. Cea adresată mie suna astfel :

„Dragă John,

Cînd vei primi scrisoarea aceasta, du celelalte scrisori care sînt împreună cu ea la Brandon Abbas, de îndată ți-e posibil. Dacă nu poți să le duci tu însuși acolo, trimite-le. Scrisoarea către mătușa Patricia conține soluția enigmei safirului „Blue Water“, și cred că o va mulțumi pe deplin — mai tirziu poate s-o publice, eventual după moartea unchiului Hector. Între timp, te rog să bagi de seamă ca scrisoarea adresată poliției să nu se piardă. Noi am fugit numai pentru că voiam să îndepărtăm bănuiala ce plana asupra nevinovaților — chiar și a Isabellei, nu uita aceasta, băiete ! Am preluat vina în comun și primul care moare din noi preia bineînțeles întreaga vină, pentru ca să se poată întoarce acasă ceilalți doi. Tu sau Digby ați fi făcut același lucru pentru frații voștri și eu o voi face, dacă voi muri primul. Așadar ai grijă ca scrisorile să ajungă acasă și ca una din ele să fie publicată în presă și cealaltă să ajungă în mîinile poliției. Am scris o scrisoare absolut identică lui Digby și sînt convins că voi amîndoi sau numai unul din voi îmi veți îndeplini ultimele dorințe. Nu te ocupa de proverbul : „de mortuis nil nisi bonum“, care nu se aplică în acest caz. Trebuie să ne gîndim la cei vii ; fă prin urmare totul, exact cum te rog. Dacă eu ți-aș supraviețui, aș face același lucru pentru tine sau Digby ; așadar fă-ți datoria față de cel mort și față de cei vii.

Prin fuga ta prostească de acasă mi-ai încurcat toate planurile — repară dar totul, făcînd exact ceea ce te rog.

Rămii cu bine, dragul meu, cel mai viteaz între băieții viteji. Ne vom revedea în veșnicele câmpii Elizee.

Beau

P.S. Să nu cumva să te apropii acolo de mine, dacă mi-ai distrus mărturisirea."

Am băgat scrisoarea în buzunar și i-am privit fața. Trăsăturile lui nobile erau liniștite. I-am închis ochii și i-am împreunat mâinile pe piept. Apoi l-am privit mult timp. În cele din urmă m-am prăbușit extenuat, o oboseală imensă mă copleși, cuprinzându-mă un fel de stare de visare — nu eram treaz, dar nici nu dormeam.

Cînd m-am deșteptat în sfîrșit din această stare apatică de toropeală, am văzut că se crăpa de ziuă. Privirea mea căzu asupra cartușelor trase, asupra figurilor rigide de la metereze, asupra cadavrului lui Lejaune, din al cărui piept ieșea mînerul baionetei mele și asupra figurii încă surizătoare a lui Michael, care își păstra noblețea și dincolo de moarte...

Am îngenuncheat și l-am sărutat — pentru prima oară de cînd fuseserăm copii.

Dacă era să îndeplinesc ultima dorință a lui Michael, trebuia să evit atît pe Tuaregi, cît și trupele de ajutor care veneau de la Tokotu. Dar atunci mă aștepta un drum nesfîrșit de lung : dacă voiam să-i înving pericolele, trebuia să mă aprovizionez cu alimente, apă, încălțăminte de rezervă și muniții.

M-am sculat, m-am tîrit obosit la bucătăria de jos, am turnat gaz în sobă și am aprins flacăra. În timp ce așezam vasul cu apă pentru cafea, mi-am umplut cu apă bidonul și trei sticle mari de vin. Apa va fi mai importantă pentru mine decît vinul. Apoi mi-am umplut traista și ranița pînă la refuz cu pîine, cafea și conserve.

Am mîncat și am băut pe săturate, mi-am încărcat povara pe umeri și m-am întors pe acoperiș, pentru a mai privi o ultimă oară în jur. Tuaregii nu se mai vedeau, deși puteau fi foarte bine ascunși îndărătul casei sau al colinelor de nisip care înconjurau fortul.

Privirea mea căzu asupra lui Lejaune. Să scot baioneta din inima lui perfidă ? — Nu, totul în mine se împotrivea acestui gînd — și apoi nu-mi trebuia baioneta, aveam și așa destul de cărat.

— Rămii cu bine, Beau, am spus și m-am apropiat de el — cînd deodată răsunară cîteva împușcături !...

Tuaregii ?... Nu, acestea nu erau focuri de pușcă și nici nu erau îndreptate contra fortului ; puteam să-mi dau seama de acest lucru din felul cum răsunau.

Am alergat ghemuit la meterez și am privit afară.

Pe o colină de nisip îndepărtată se putea vedea un om în uniformă, călare pe o cămilă, care își agita brațul deasupra capului și trăgea cu revolverul în aer.

Era un ofițer francez.

Ajutorul de la Tokotu sosise, dar trebuia să fug, deoarece m-ar fi împușcat pentru asasinarea comandantului.

Dar unde erau Tuaregii ? Nu cumva căutau să-l prindă într-o cursă ? ...Aveam datoria să-l previn pe el și ai săi. Cum putea să știe că fortul, deasupra căruia filfila drapelul, era ocupat numai de către morți și că în apropiere puteau să fie ascunși sute de Tuaregi ?...

Am ingenuncheat, mi-am așezat arma în deschiderea meterezului, și l-am ochit pe ofițer, ca și cum viața mea ar fi atîrnat de acest lucru. Apoi am ridicat puțin țeava și am tras ; glonțul îi trecu deasupra capului. Am alergat imediat la altă deschidere a meterezului și am ochit de astă dată la picioarele lui.

Ofițerul se opri.

Acesta îmi era deajuns.

Dacă mai intra acum în capcană, nu era demn să fie ofițer al celui de-al nouăsprezecelea corp de armată african.

Apoi am fugit la partea opusă a acoperișului, mi-am aruncat arma peste parapet, m-am aruncat eu însumi peste el și m-am lăsat jos în nisip... Mi-am apucat arma și am alergat cât am putut de repede la cea mai apropiată colină de nisip. Dacă această colină ar fi fost ocupată de Tuaregi, aş fi murit luptându-mă și zgomotul împuşcăturilor ar fi fost un nou avertisment pentru trupele sosite în ajutor. Dacă n-ar fi fost ocupată, voiam să mă ascund acolo și să aștept desfășurarea evenimentelor... Colina de nisip nu era ocupată, scăpasem din fort și puteam nădăjdui să dispar sub protecția întinericului.

În timp ce stăteam întins pe jos și mă întrebam când vor ataca în sfârșit Tuaregii, am văzut, spre mirarea mea, că ofițerul francez ieșea singur de după colțul fortului, părînd tot atît de nepăsător ca și cînd ar fi călărit prin străzile din Sidi-bel-Abbès !...

În fine — îmi făcusem datoria, îl prevenisem atît pe el cît și trupa lui !... Doar nu era posibil să fi privit focurile mele, care nimeriseră în imediata lui apropiere, drept focuri de bucurie, trase în onoarea lui... Ofițerul călări în jurul zidurilor și se uita în sus la apărătorii morți ai fortului.

Chipiele aruncau o umbră deasă asupra fețelor lor ; era imposibil să se observe de jos că erau morți...

Ce aveau de gînd Tuaregii ?... Voiau să aștepte pînă ce veneau și trupele lui după el, pentru a-i prinde apoi pe toți odată în capcană ?...

Era nevoie să-l previn încă odată ? În felul acesta m-aș fi trădat sau Tuaregilor, sau francezilor... În timp ce mai stăteam la îndoială, neputîndu-mă hotărî dacă să-l previn printr-un foc de armă, am văzut că acest lucru nu mai

era necesar — trupele franceze venite în ajutor înaintau încet, răspîndite în trăgători și respectînd toate măsurile de siguranță.

După cîteva clipe l-am auzit pe gornist sunînd înaintea fortului... Puteam să-mi închipui mirarea ofițerului, care aștepta zadarnic în fața porților închise ca cineva să le deschidă, în timp ce morții îl priveau într-o tăcere absolută.

Tuaregii nu mai erau de văzut nicăieri, astfel încît am ajuns la convingerea că fugiseră de teama trupelor sosite în ajutor. Poate că își dăduseră mai devreme seama de imposibilitatea aparentă de a cucerii fortul și renunțaseră la asediu încă de la răsăritul lunii...

Ofițerul, subofițerul lui, gornistul și un al patrulea om se aflau grupați sub zid, la vreo trei sute de metri depărtare de mine... Se părea că al patrulea refuza să se cațere pe ziduri. Toți gesticulau, ofițerul își scoase revolverul și îl îndreptă asupra omului care dăduse negativ din cap cînd el îi arătase zidul.

Gornistul sări de pe spinarea cămilei sale spre o țevă ce ieșea în față și se ridică ținîndu-se de ea.

Mă așteptam să-l văd deschizînd poarta pe dinăuntru și să le dea drumul celorlalți. Gornistul nu-și făcu apariția. Peste vreun sfert de oră, ofițerul se cățăra el însuși pe zid, pătrunzînd în fort pe aceeași cale ca gornistul.

Din nou mă așteptam ca poarta să fie de îndată deschisă, dar nu se întîmplă nimic de acest fel. Domnea o tăcere absolută. Clipele treceau încet și oamenii din trupa de ajutor stăteau nemișcați ca statuile, privind fortul misterios.

Deodată l-am auzit pe ofițer strigînd gornistul: oamenii de afară se apropiară de fort în formație de atac, o altă secție sosi pe catiri — cînd porțile fură deschise pe dinăuntru și ofițerul ieși singur afară.

Apoi dădu cîteva ordine și intră în fort însoțit de subofițer. Afară de ei nu mai intră nimeni. Peste cîteva minute, subofițerul ieși din fort, chemă un sergent și îi spuse ceva ce privea probabil campamentul trupei în oază.

Mi-am dat seama că trebuia să fug, deoarece curînd se vor pune posturi de veghe pe o rază întinsă și patrulele vor cerceta regiunea.

M-am strecurat ghemuit dincolo de colină, de-a lungul dunelor, pînă ce-am fost atît de departe de fort încît nu mă mai temeam să fiu descoperit. În timp ce mă gîndeam nelămurit la soarta care mă aștepta, o voce în mine striga tînguitoare : „Michael a murit... Michael a murit...”

Cu toată căldura îngrozitoare și starea mea de spirit nespus de nenorocită, am căzut într-un somn adînc, din care m-am trezit abia spre seară.

Am observat că cea mai apropiată sentinelă era la o depărtare de vreun kilometru de mine.

Pentru a înainta în pustiu, îmi trebuia neapărat o cămilă. Nu-mi rămînea altceva de făcut decît să mă furîșez la oază și să fur una de acolo...

Eram aproape de oază cînd am observat deodată că ieșeau flăcări din fort. Focul ardea cu putere, fusese probabil pus în același timp în mai multe locuri, cu ajutorul gazului și al altor materii ușor inflamabile... Ce însemna aceasta ? Doar nu se întîmplase din ordinul ofițerului... Poate că vreun legionar superstițios, care fusese lăsat singur de pază în fort, pusese focul.

În orice caz, incendiul era prielnic planurilor mele. În timp ce oamenii vor fi ocupați cu stingerea, voi putea să-mi procur cu ușurință o cămilă în oază.

Pe cînd priveam fortul, am zărit o mișcare pe acoperiș. În curînd am văzut, că un om făcea același lucru pe care îl făcusem eu nu de mult. Se tîri pe parapet, aruncă apoi arma jos și se lăsă să cadă pe nisip.

Cine putea să fie ? Era oare legionarul care aprinsese fortul Zinderneuf ? Fără ca să-l cunosc, îmi eră simpatie și voiam să-l ajut, pe cât mi-era posibil. Trebuie să-i atrag atenția asupra sentinelei pe care o zărisem. M-am apropiat de el...

Peste câteva minute mă văzu și puse arma la ochi. Pe cât se părea, nu avea de gând să se lase prins viu — ceea ce era ușor de înțeles, după ce tocmai dăduse foc unuia din excelentele forturi pe care Madame la République le avea în Sahara... Am scos din buzunar ceva ce fusese odată o batistă și i-am făcut semn. Cînd m-am tîrît spre el, am observat că avea o trompetă.

Mi se făcu părul măciucă — în fața mea se afla spiritul sau corpul astral al fratelui meu, care părea complet normal, viu și natural.

Era fratele meu — fratele meu Digby — frate geamăn cu Michael !...

— Hallo John, spuse Digby, cînd mă văzu că îl priveam cu gura căscată, nevrînd să-mi cred ochilor. Mi-am închipuit de îndată că trebuie să te învîrtești pe undeva pe aici, prin împrejurimi. Hai s-o ștergem. Clima este insuportabilă pe-aici.

Cu tot felul lui nepăsător de a se purta, arăta palid și bolnav de moarte, mîinile îi tremurau, fața lui semăna cu masca unei stafii, schimonosită de durere.

— Rănit ? l-am întrebat eu, cînd am observat starea în care se găsea.

— Trupește nu prea... dar tocmai i-am făcut lui Michael o înmormîntare de Viking, răspunse el și își mușcă buzele.

Bietul, bietul Digby.

Mi-am așezat brațul peste umerii lui, în timp ce ședeam alături pe nisip.

— Sărmanul meu John ! spuse el în sfârșit cu o voce înăbușită de durere. Tu ai fost bineînțeleles acela care l-a așezat astfel... L-ai văzut murind... Sărmane Johnny !...

— Murind a încercat să-mi salveze viața, am spus eu. A murit liniștit și fără dureri... Ne-a însărcinat pe noi cu îndeplinirea ultimelor sale dorințe... Am o scrisoare pentru tine... Uite-o aici... Hai să ocolim sentinela de colo și să așteptăm o ocazie prielnică, pentru a fura o cămilă și a fugi...

L-am condus mai aproape de oază, ocolind sentinelele. Ne culcarăm de unde puteam observa tot ce se petrecea, fără a fi văzuți. Trupa stătea adunată înaintea fortului care ardea.

— Să nu-i lăsăm să tulbure înmormântarea lui Michael.

Digby trase un foc în aer ; eu i-am urmat exemplul și am tras peste capul ofițerului, cum mai făcusem odată în aceeași zi. Traserăm mereu și sentinelele din stînga și dreapta noastră răspunseră, trăgînd cu rîvnă în vînt.

La ordinul ofițerului, compania se retrase în oază, probabil pentru a petrece acolo noaptea în siguranță...

— Ne-a reușit, spuse Digby. Acolo pot rămîne liniștiți, pînă ce fortul va fi ars din temelii... Și acum, povestește-mi cum s-a petrecut totul, apoi am să-ți povestesc eu pățaniile mele.

I-am istorisit tot ce se întîmplase de cînd ne părăsise ; apoi am aflat de la el că gruparea lui fusese deodată mutată de la Tanout-Azzal la Tokotu și că găsise acolo, drept comandant, pe ofițerul de Spahii care ne vizitase odată la Brandon Abbas și care era acum maior.

Maiorul de Beaujolais nu-l recunoscuse pe Digby și bineînțeleles nici Digby pe dînsul, pînă ce auzi odată numele lui și află că era de la Spahii.

La Tokotu venise știrea că Zinderneuf era asediat de către un imens număr de Tuaregi. De Beaujolais o pornise îndată către acolo... Restul îmi era cunoscut, pînă în clipa în care îl văzusem pe Digby — era gornistul lui de Beaujolais, — cățărîndu-se pe zidurile fortului...

— Ei — știi și tu ce-am găsit pe acoperiș, continuă Digby, și poți să-ți închipui cum m-am simțit, cînd l-am văzut pe Michael întins pe jos înaintea mea... M-am repezit jos și am căutat să văd dacă erai și tu printre cei răniți — dar mi-am dat seama îndată că nu exista nici un rănit și că întreaga garnizoană se afla pe acest acoperiș nenorocit... Asta însemna că tu fugiseși, că baioneta ta împodobește pieptul lui Lejaune și că numai tu putuseși să-l așezi pe Michael în acest fel și să-i închizi ochii.

Am văzut aproape cu ochii mei cum l-ai omorît pe Lejaune și am fost convins că o făcuseși pentru că îl omorise pe Michael și voia să te omoare pe tine — totul numai din cauza safirului acela blestemat... Era să innebunesc... și cred că am și innebunit...

Cel puțin să-i fac o înmormîntare de Viking, am jurat eu în fața mortului, și apoi trebuie să-l găsesc pe John !... Știi că grija permanentă a lui Beau era că ți s-ar putea întîmpla ceva... Michael se simțea răspunzător pentru faptul că ai fugit de acasă, nătărău tînăr !...

În timp ce stăteam locului zăpăcit, am auzit pe cineva cățărîndu-se pe ziduri ! M-am repezit jos să mă ascund și să aștept un prilej de a da foc locului acesta blestemat, dacă nu puteam face ceva mai bun pentru Beau... Am văzut ușa carcerei deschisă, m-am furișat înăuntru și m-am ascuns în dosul ei... Era tocmai destul loc pentru mine și nu puteam fi văzut de nimeni...

Apoi l-am auzit pe de Beaujolais strigîndu-mă și, judecînd după felul cum suna vocea lui, nu era mult mai fericit ca mine... Priveliștea în sine te făcea să-ți pierzi

cumpătul, în afară de toate enigmele care se puneau... Mai târziu l-am auzit vorbind cu sergentul lui ; apoi m-au căutat. Odată s-au uitat chiar în carceră, dar părea să fie goală... Am observat că bătrînul Dufour era chiar mai dezorientat și mai nenorocit decît de Beaujolais... Dar în curînd au plecat și în fort s-a așternut o tăcere mormîntală...

Cînd am fost sigur că nu mai era nimeni în apropiere, m-am tîrît din nou pe acoperiș și m-am uitat în jurul meu... Înaintea fortului stătea o sentinelă, iar compania se retrăgea în oază, probabil să se odihnească acolo înainte să ocupe fortul.

Mi-am luat inima în dinți, m-am dus la Beau, l-am ridicat în brațe, l-am dus jos și l-am culcat în propriul lui pat, în dormitorul trupei. În jurul patului am pus surcele din bucătărie, pe care le-am îmbibat cu gaz. Voiam, pe cît posibil, să-i fac această înmormîntare de viking, așa cum o făceam noi cînd eram copii. Așa cum și-o dorise Michael.

Am acoperit tot rugul cu pînză și cu lucruri care erau mai mult sau mai puțin albe... Lemnele și gazul nu se mai vedeau. Michael arăta minunat... După o scurtă ezitare am luat tricolorul de rezervă și l-am întins deasupra... Nu era drapelul pe care mi-l dorisem, dar Michael luptase și murise sub el, așa că era bun și acesta... bun și acesta... acesta...

Digby moțăia mecanic, în timp ce vorbea. Arăta ca un somnambul. Am încercat să-l opresc să mai vorbească.

— Încetează, Jolin... Trebuie să-ți povestesc tot... Oh, Beau ! Beau ! Am făcut tot ce mi-a fost cu putință, prietene... Dar nu aveam nici cal, nici lance, nici scut, pentru a le așeza lingă tine... Dar ți-am așezat un ciine la pi-

cioare... Arma și baioneta ta trebuiau să țină locul spadei și sulitei...

Am crezut că înnebunise.

— Un ciine, dragă Digby ? am întrebat eu și am încercat să-l readuc la realitate. Cred că nu poate fi tocmai exact...

— Ba da, un ciine... Un ciine la picioarele sale... Un ciine, care era ghemuit la picioarele sale...

Era din ce în ce mai neliniștitor.

— Nu l-am purtat jos, cum o făcusem cu Beau. L-am apucat de un picior și l-am tîrît după mine...

— Lejaune ? șoptii eu.

— Da, John. Lejaune — cu baioneta ta în piept... Unde eram ? spuse Digby, ca unul, care se trezește din somn... A, da... M-am așezat lângă Beau și i-am vorbit... Și apoi, ce crezi că am făcut ? Am dormit pînă seara...

Cînd m-am trezit din somnul meu adînc, am aprins rugul lui Beau, ca prin vis. Apoi am turnat gaz peste mesele și lăncile pe care le îngrămădisem una peste alta în camera de alături, le-am aprins și am turnat o altă cană de gaz pe scările de lemn. Apoi am făcut același lucru și în mai multe locuri — ar fi fost nevoie de mai multă apă decît există în toată Sahara, pentru a stinge incendiul. Eram mulțumit de opera mea. Beau nu și-ar fi putut dori o mai frumoasă înmormîntare de viking... Apoi am fugit, ca să te caut pe tine... să te caut... caut...

Digby căzu obosit pe spate și adormi...

Să mă las și eu pradă somnului ? Ispita era mare. Dar trebuia să veghez. După două ore îl voi trezi pe Digby și voi încerca să fur o cămilă...

Domnea o tăcere neobișnuită. Nu s-ar fi crezut că oaza, care părea neagră și liniștită, era ocupată de oameni înarmați. Nu se vedea nici o lumină... Mi se părea imposibil să mă apropiu de oaza păzită, peste nisipul lu-

minat de lună, fără a fi văzut și arestat... N-ar fi fost mai bine să dormim pînă dimineața și apoi să furăm una din cămilele păzute de sentinelă, cînd va dormi în cantonament dezordinea obișnuită la deșteptare?... După două ore l-am trezit pe Digby, pentru a mă sfătui cu el. Digby, mă lăsă să spun tot ce aveam de spus și răspunse apoi:

— Ai dreptate, ai în toate perfectă dreptate, John, și adormi pe cînd mai vorbea încă.

În felul acesta, eram tot atît de nehotărît ca și înainte: în timp ce stăteam la îndoială dacă să-l las pe Digby să doarmă mai departe sau să-l trezesc imediat, am văzut doi călăreți pe cămile părăsind oaza. Nu-mi credeam ochilor... Nu, nu era nici o îndoială că se trimitea o patrulă pentru a cerceta împrejurimile sau pentru a transmite comunicări importante la Tokotu.

Iată că aveam două cămile. Două cămile bine hrănite, adăpate din abundență, se apropiau de noi. Cămilele veniră tot mai aproape și deodată am auzit o voce, care mi-era bine cunoscută:

— Cred că nu le-ar strica Senegalezilor, dacă i-am anunța să se ferească de Tuaregi, Buddy...

— Hank! am strigat eu în culmea fericirii și simțindu-mă mîntuit. Hank și Buddy se îndreptară spre mine.

— Iată-l pe unul din cei trei frați misterioși, spuse Hank. Mi-am închipuit îndată că trebuie să vă învățăm prin apropiere, deoarece nici unul din voi nu era de văzut în casa cu stafii...

Într-o vale, între două coline de nisip, Hank și Buddy își ingenuncheară cămilele și coborîră. Amîndoi îmi strînsă mîna într-un mod foarte dureros, dar extrem de cordial.

— Între noi fie vorba, întrebă Buddy, n-ai aprins cumva acest drăguț fort ?...

— Te-ai jucat cumva, fără băgare de seamă, cu chibriturile, când ți-ai aprins pipa? se interesă Hank cu solemnă gravitate.

— Nu, Digby a dat foc fortului.

— Aș vrea să-i exprim deosebitele mele mulțumiri pentru asta, spuse Hank. Se află prin apropiere?

— S-a culcat puțin mai încolo.

— Și celălalt frate deasemenea? întrebă Buddy. Dar unde-i Lejaune? După ce v-ați aprins frumusețea de cămin, l-ați luat pe tăticu' de urechi și l-ați dus în grădină, ca să admire ce frumos arde, nu-i așa?

L-am pus imediat la curent cu moartea lui Michael și „înmormîntarea“ lui.

Urmă o scurtă tăcere.

— Păcat de el, spuse Hank după câteva clipe și continuă apoi gînditor: Ciudat, niște băieți atît de drăguți și liniștiți care se poartă întotdeauna ca și cum s-ar afla într-o societate distinsă — să facă asemenea pozne? Unul îl omoară pe marele hingher, celălalt dă foc întregii vile a pustiului?!... Tot respectul!...

Asasinatul și incendierea ne făcură să creștem în stima acestor oameni cumsecade cu mult mai mult decît ar fi putut s-o facă vreodată o faptă pioasă sau vorbe nobile.

Cînd i-am condus spre locul unde dormea Digby i-am întrebat încotro trebuiau să călărească.

— Am fost trimiși să căutăm niște Senegalezi care sînt așteptați de la Tokotu, răspunse Hank. Bătrînul Beaujolais se teme că ar putea cădea în vreo capcană, dacă nu-i prevenim... Se pare că Tuaregii mișună pe aici și mă mir dealtfel că nu v-au împușcat, adăugă el.

— Tuaregii am fost noi, mărturisii eu cu modestă mîndrie, noi am tras și sentinelele au răspuns, trăgînd orbește.

Cu chiu cu vai îl deșteptarăm pe Digby, care se trezi însă de-abia cînd îi recunoscu pe Hank și Buddy; îi salută și le propuse să ne lase nouă cămilele. La întoarcere, ar putea pretinde că le-au pierdut într-o luptă cu Tuaregii. Dar Hank și Buddy, care se săturaseră — ca și noi — de viața de cîine din Legiunea Străină, se hotărîră repede să fugă împreună cu noi.

Peste un minut, fiecare cămilă ducea cîte doi călăreți și îi dădurăm drumul cu o iuțeală de opt mile pe oră.

— Încotro dorește Domnul să meargă? întrebă Hank, în spatele căruia stăteam eu, Londra? New York? Maroc? Egipt? Capetown? Mie mi-e totuna.

Buddy ni se alătură, călare pe cămila lui.

— Trebuie să căutăm să ieșim din teritoriul francez, spusei eu, ce ar fi să trecem în Nigeria?

— Și de unde să luăm apă? răspunse Digby. Eu cred că cel mai bun lucru ar fi să călărim pînă la cea mai apropiată oază. Apoi putem să plecăm mai departe spre sud-vest și trebuie să ajungem neapărat, mai curînd sau mai tîrziu, pe teritoriu englez, unde nu ni se mai poate întîmpla nimic; de acolo ne putem îmbarca sigur cu ușurință... Da, spre sud-vest este Nigeria. Dacă am putea ajunge la Niger, la est de Tombuctu, fluviul ne-ar conduce direct la mare.

— Și apoi să nu uităm că găsim și apă de băut, mai mult decît suficientă, în Niger, observă Buddy. Se pare însă că nu s-au așezat pînă acum stîlpi indicatori după care să ne putem orienta. Sahara a rămas foarte înăpoiată în această privință.

— În orice caz rămîne așa: călărim spre sud-vest, acolo trebuie să fie Nigeria, insistă Digby.

— Așadar ne îndreptăm cu toate pînzele întinse spre Nigeria — poate să fie la o depărtare de cel mult o mie cinci sute de km de aici, spuse Hank.

În acea noapte străbăturăm fără oprire o sută din cei o mie cinci sute de kilometri — un marș forțat, pe care puternicele cămile îl suportară bine.

Cercetînd proviziile, am constatat că apa și alimentele ne puteau ajunge pentru două sau trei zile, consumîndu-le cu economie. Muniții aveam mai mult decît destule și nutream speranța că vom putea împușca vreun vînat pe drum.

Uniformitatea înaintării, a peisajului și a zgomotelor mă adormeau, și aș fi căzut de mai multe ori de pe cămilă dacă nu l-aș fi apucat repede pe Hank, în spatele căruia ședeam.

Nici unul din noi nu scotea o vorbă și ațipirăm probabil cu toții pe cîte o bucată de drum.

Cînd soarele apăru la îndepărtata margine a orizontului, m-am trezit de-a binelea. Mi-era dor de o baie fierbinte și de o cafea și mai fierbinte, căci fiecare nerv și fiecare mușchi mă dureau îngrozitor.

În timp ce soarele urca tot mai sus pe cer, făcurăm un popas, la umbra unei stînci, pe care providența ne-o scosese în cale în acest pustiu sterp. După un prînz ușor ne-am întins pe spate și ne-am odihnit. Eu am dormit pînă seara, fără a mă mișca și m-am trezit abia la urlatul cămilei, pe care Hank o înșeaua proptîndu-și piciorul în burta animalului și strîngînd cataramele chingii cu puterea întregii sale greutate.

După ce fu înșeuată și cealaltă cămilă, Hank strigă: „Toată lumea pe bord!” stîng pe piciorul dinainte al cămilei îngenuncheate, în timp ce eu mă așezam cît mai înapoi în șa. Hank se urcă pe locul din față, apoi cămila se ridică în picioare, clătînîndu-se și scoțînd un răget de minie și de foame.

Euddy și Digby se urcară pe celălalt animal. Luărăm hotărîrea să nu facem nici un popas înainte de a fi la o

depărtare de cel puțin două sute de km de Zinderneuf, ceea ce era just din punctul nostru de vedere, dar nu era prea convenabil pentru cămile. Către sfârșitul acestei a doua zile de călătorie, cămilele trebuiau să capete mîncare și o zi de odihnă sau cel puțin să fie adăpate.

Am adormit iarăși în timpul unei bucăți bune de drum ; în acest timp mă țineam strîns de Hank și mă rezemam de el. Un strigăt al lui Buddy mă scoase din starea de încordare musculară : mi-am dat seama că se făcuse iar ziuă și că animalele noastre se opriseră. Călăreții priveau cu atenție la ceva spre care Buddy arăta cu brațul întins.

Pe nisip se puteau vedea urmele recente, neșterse de vînt, ale multor potcoave de cămile ! Urmele acestea se încrucișau cu ale noastre. Deoarece noi călăream spre sud-vest, urmele acestor călăreți trebuiau să ducă la sud sau la nord.

Hank și Buddy își îngenuncheară cămilele, strigîndu-le cu blîndețe dar și cu insistență : „Usha, baba, usha ; adar — ya-yan !“ — aproape singura comandă căreia o cămilă i se supune fără rezistență.

Cercetînd urmele cu atenție, am ajuns la convingerea că era vorba de douăzeci de cămile, care trebuie să fi trecut de puțin timp spre sud.

Ne hotărîrăm să ne luăm după aceste urme, deoarece ne duceau cu siguranță la o oază.

Călărirăm trei sau patru ore după urme, fără a vedea înaintea noastră altceva decît pustiul nesfîrșit. Mă întrebam, tocmai, cît timp vom mai putea călări, fără a da răgaz cămilelor, cînd un strigăt de bucurie al lui Hank îmi readuse pofta de viață, pe cale să piară.

În fața noastră se afla albia lată și joasă a unui curs de apă secat : aveam impresia că pe aici trebuia să fi trecut acum zece mii de ani un mare fluviu.

Hank ne arată un loc spre care duceau urmele de potcoave.

Sub o stîncă înaltă și mare, care se înălța din mijlocul albiei, apăru o umbră întunecoasă, îmbietoare, în jurul căreia creștea din belșug iarbă uscată, salcîmi pitici și mărăcinișuri scunde.

Cămilele se îndreptară în grabă într-acolo.

— Apă, spuse Hank poate că va fi nevoie să săpăm, pînă să dăm de ea.

Dar nu fu nevoie să săpăm.

În jurul stîncii se afla o băltoacă alimentată probabil de un izvor subteran. Nu era un izvor ca în Anglia; vegetația creștea peste nivelul apei, dar noi nu făcurăm nazuri și cămilele noastre încă mai puțin; eram, dimpotrivă, foarte încîntați și pe deplin mulțumiți.

Găsirăm umbră, apă și mîncare pentru cămile, iar pofta noastră de viață renăscu. Era limpede că un grup de călători făcuse de curînd un popas aici.

— Bunii noștri prieteni, Tuaregii, spuse Digby, cînd ne așezarăm la o umbră minunată. Strașnici băieți. Ne vom ține de urmele lor, cît timp nu se îndepărtează prea mult de direcția noastră de mers.

— Nu trebuie doar să călărim în urma lor, ci să-i întrebăm dacă ne împrumută vreunul echipamentele lor de pustiu și ceva de mîncare.

— Desigur, aprobă Buddy. Deoarece nu sîntem hoți de cai, ar trebui să ne vîndă cel puțin o pereche de cămile pe un preț ieftin.

Dintru început, americanii preluară misiunea de a procura îmbrăcăminte arabă pentru noi toți, pentru a înșela atît pe eventualii noștri urmăritori francezi cît și bandele de Tuaregi pe care puteam să le întîlnim și care îi urau pe „Rumi“. Americanii erau cu atît mai

dornici de această mascaradă, cu cît aflaseră că în sud, spre Nigeria, francezii întrețineau numeroase forturi și detașamente de Senegalezi, și că patrulele lor supravegheau cu atenție drumurile de caravane, precum și toate orașele și orașelele arabe. Era mult mai puțin primejdios să întâlnești aceste patrule ca arab, decît ca dezertor din Legiunea Străină.

În consecință, Hank ne dădu zor și ne permise doar atîta odihnă, cît timp le trebuia cămilelor pentru a mânca și a se adăpa. El susținea că grupul dinaintea noastră ținea de marea bandă care atacase fortul Zinderneuf și se afla acum pe cale de a vizita cîteva sate, jefuite în mod periodic.

Aceste bande de Tuaregi întreprind în fiecare an o incursiune în sate răspîndite pe un teritoriu întins și jefuiesc tot ce le iese în cale — ca vechii perceptorii turci.

Dacă sătenii sînt oameni de înțeles și permit fără opunere acestor hiene ale pustiului să le ia tot, atunci lucrurile se petrec fără vărsări de sînge, pentru că Tuaregii nu au interesul ca satele să fie distruse și sătenii uciși, ci preferă să găsească și în anul următor o comunitate sătească binevoitoare și pașnică. Ceea ce doresc ei, este să golească satul ca pe un stup de albine, și să lase numai atît, cît e necesar pentru ca oamenii să poată începe de la capăt.

Dar dacă un sat este îndărătnic, atunci trebuie să sufere consecințele, adică să treacă prin foc, prin sabie și prin torturi. Iar dacă bandiții dau întîmplător peste un sat care nu ține de raza lor de acțiune și pe care nu mai au de gîndi să-l viziteze din nou, atunci unesc agreabilul cu utilul, jefuiesc satul în întregime, măcelăresc tot ce le iese în cale și nu lasă piatră peste piatră...

După vreo trei ore o pornirăm din nou și călărirăm fără întrerupere pînă a doua zi de dimineață. Faptul că

nu-i puteam ajunge pe cei dinainte, cu toată graba noastră, părea să ne confirme presupunerea că aveam în faţă o bandă de tilhari, căci caravanele paşnice sau simplii călători nu gonesc cu o viteză atât de mare încît să nu-i putem ajunge...

În partea cealaltă a riului — sau mai degrabă a albici riului — peisajul începu să se schimbe în mod vădit. Pămîntul deveni mai cenuşiu, cactuşi şi salcîmi îşi făcură apariţia şi puturăm zări numeroase coline stîlcoase mari. Pustiul complet neînsufleţit prin care călăriserăm pînă acum fu înlocuit printr-un pustiu pietros şi cu o vegetaţie sărăcăcioasă.

Deodată auzirăm în faţa noastră, în depărtare, cîteva focuri de armă. Hank şi Buddy îşi îngenuncheară imediat cămilele lîngă stîncile printre care tocmai treceam; descălecarăm şi ne luarăm armele în mînă.

— Nu trebuie să lăsăm să ni se împuşte cămilele, îmi spuse Hank. Ține-le puţin, în vreme ce noi mergem să vedem ce se întîmplă.

Cei doi americani se întoarseră însă curînd, deoarece nu văzuseră şi nici nu auziseră nimic suspect, așa că ne continuarăm drumul.

Cînd, după vreo doi sau trei kilometri, ajunserăm la un mare bloc de stîncă, ni se oferî o privelişte îngrozitoare.

O femeie era legată de un salcîm, maltratată într-un mod bestial...

— Trebuie să fie un sat în apropiere, spuse Hank şi îşi întoarse cămila, în acelaşi timp cu Buddy; ne oprirăm în dosul blocului de stîncă şi descălecarăm.

De astă dată legarăm cămilele de căpăstru, le lăsarăm locului, înaintarăm cu prudenţă şi ne apropiarăm încet de un sat aparent părăsit, care se afla într-o oază la marginea unei prăpăstii adînci. Pătrunserăm în sat şi

găsirăm într-una din colibe un om rănit, care la vederea noastră scoase o sabie încovoiată și încercă neputincios să dea în noi.

— Sintem prieteni, am spus eu pe limba arabă. Spune-ne ce s-a întâmplat; vrem să te ajutăm...

Digby îi vorbi și el și-i câștigă încrederea omului, care părea să înțeleagă tot ce-i spuneam; eu îl înțelegeam destul de bine, cam în felul în care un francez vorbind limba engleză l-ar înțelege pe un băiat țaran din Devonshire.

Am înțeles din spusele lui că Tuaregii fuseseră descoperiți de către o femeie care păzea caprele înaintea satului. Femeia îi strigă noutatea unui băiat care lucra în imediata apropiere a satului și amândoi se îndreptară în fugă spre sat, dar Tuaregii prinseră femeia, în timp ce băiatul putu alarma satul. Bărbații alergară cu armele lor spre un grup de stinci din apropiere, pentru a le pregăti Tuaregilor o primire călduroasă, în timp ce femeile și copiii fugiră la prăpastia dinapoia satului, unde se afla ascunzătoarea lor obișnuită. Cîțiva băieți fură trimiși pentru a preveni pe bărbații care se aflau duși cu cămilele la păscut. Rănitul fusese unul dintre acestia. În timp ce-și mîna cămilele împreună cu alți doi, fuseseră descoperiți și atacați.

Tuaregii le luară cămilele, iar el fu lăsat înapoi ca mort. Cînd își veni în fire, se găsi singur printre cadavrele celorlalți păzitori de cămile și se tiră încet spre coliba lui, pentru a muri acolo.

Tuaregii își stabiliseră bivuacul afară și se bucurau de odihna lor binemeritată. Locuitorii satului, ascunși în spatele stincilor, așteptau probabil desfășurarea evenimentelor.

Le-am explicat situația lui Hank și lui Buddy și ne-am sfătuit cu ei. Apoi îi spuserăm rănitului să se pună

în legătură cu locuitorii satului și să le spună că noi nu eram numai prietenii lor, dar și dușmanii de moarte ai Tuaregilor, și că le vom ajuta să-și recapete cămilele și pe deasupra le vom da și pe cele ale Tuaregilor, dacă vor face ce le vom spune.

Cînd rănitul înțelese ce aveam de gînd, deveni mai vioi și rana din piept i se păru mai puțin primejdioasă decît o bănuise la început, cu atît mai mult cu cît nu scuipa sînge. Bău o înghițitură de apă și luă o pilulă, pe care i-o dăduse Digby, asigurîndu-l că va face minuni. Apoi ieși afară împleticindu-se, se uită puțin în jurul său și făcu niște semne spre stînci; de acolo i se răspunse cu alte semne, și în curînd apăru la noi în colibă un arab lung și șasiu, căpetenia satului ce se numea Azzigig sau cam așa ceva. După lungi tratative reușirăm să-l cîștigăm pentru planul nostru, care era destul de simplu.

Șase eroi aleși din Azzigig trebuiau să atace prin surprindere pe paznicii cămilelor — și anume fără a face cel mai mic zgomot. Apoi urma să se deschidă asupra bivuacului Tuaregilor de cît mai aproape cu putință un foc ucigător. Cînd Tuaregii surprinși vor fugi spre prăpastie — lucru de care eram aproape siguri — vor găsi calea blocată de întreaga armată franceză în uniforme, cu un gornist în frunte, care va chema alte regimente prin semnalele sale !...

Trebuie să mărturisesc că locuitorii satului, care aveau dealtfel o mare teamă de Tuaregi, au dovedit foarte mult curaj... După un atac din imediata apropiere, se aruncară ca niște diavoli asupra Tuaregilor surprinși, iar cînd am apărut și noi patru de după stînci, Tuaregii rămaseră îngroziți și se văzură înconjurați din toate părțile ca de o haită de lupi. Fură uciși pînă la unul... Digby susținu pe bună dreptate că trompeta lui cîștigase lupta.

Rezultatul aceste aventuri fu că fiecare din noi patru părăsi Azzigig călare pe cîte o minunată cămilă Mehari și costumat în întregime ca Tuareg. Vălurile albastre, pe care le poartă Tuaregii, ne cam stînjeneau la început, dar în curînd ne-am obișnuit și cu ele. Nu mai aveam pe noi nimic european, afară de arme și de trompeta lui Digby, pe care o purta ascunsă la el. Dar armele noastre nu mai puteau să ne trădeze, deoarece nu era neobișnuit ca niște arabi să fie echipați cu arme europene moderne.

7

Întoarcerea

Aș putea să umplu o carte groasă cu povestirea aventurilor noastre, cu Tuaregii, în Sahara; aceste aventuri au început la Azzigig, în Sudanul francez și s-au terminat la Kano în Nigeria, în Africa engleză de vest.

A fost poate cel mai lung, mai îndrăzneț și mai anevoios raid călare pe care l-a întreprins vreodată un european prin Sahara, fără ajutorul unei caravane.

Călăream spre sud-vest, când puteam, și spre nord-est, când eram siliți.

În timpul unui an groaznic am străbătut aproape un cerc întreg; ne aflam când la El Hilli, la o depărtare de două sute de mile de Tombuctu, când la Agadem, cam la aceeași depărtare de lacul Ciad — mai târziu am ajuns chiar la Bilma, la vreo cinci sute de mile mai spre nord.

Uneori, foamea și setea ne sileau să ne alăturăm unor caravane de sare și alteori unor caravane de sclavi; cu acest prilej am putut constata că în Africa centrală

comerțul cu sclavi mai reprezenta încă o afacere strălucită. De obicei, aceste caravane se îndreptau într-o direcție opusă, dar eram nevoiți să ne alăturăm lor, dacă nu voiam să murim de sete în pustiul lipsit de apă.

Uneori am fost urmăriți de bande numeroase, alteori am fost primiți în sate cu focuri de armă, deoarece eram luați drept Tuaregi, ceea ce era ușor de înțeles, alteori în fine am ajuns la oaze doar pentru a constata că erau ocupate de patrule de Senegalezi francezi — care însemnau pentru noi un pericol mai mare decât toate bandele nomade de tilhari.

Nu știu dacă am ajuns în regiuni care n-au mai fost străbătute de europeni — în orice caz n-am dat peste nici o regină a Atlantidei și n-am găsit nici un trib alb neșunoscut, de origine grecească, care să fie condus de doamne pline de temperament, despre care să descoperi apoi că-ți sînt rude îndepărtate.

Nu, ceea ce am găsit au fost doar oameni nespuse de săraci, primitivi și murdari, la care ne opream numai atît timp, cît era neapărat necesar.

N-am fi supraviețuit nici măcar unei singure luni din acest an, dacă nu i-am fi avut cu noi pe Hank și Buddy, care ne-au ajutat cu experiența lor superioară, cu îndrăzneala și cu istețimea lor. Pe de altă parte, firea sugubeată a lui Digby și cunoștințele de limba arabă pe care le aveam ne-au salvat în nenumărate situații, ori de cîte ori veneam în contact cu semenii noștri dragi.

În aceste ocazii deveneam foarte credincioși, Hank și Buddy erau prezentați drept preoți „Marabi“ (preoți mahomedani), care juraseră solemn să nu vorbească, iar noi eram Senussi, aveam de îndeplinit o misiune secretă, venind de la Kufra, în pustiul Libyel, și mergînd spre Tombuctu, și vizitam toate locurile sfinte pe care le întâlneam în drum.

Spre norocul nostru, n-am întâlnit niciodată Senussi adevărați. De altfel, nenumăratele secte, cu diferitele feluri de derviși și numeroasele dialecte arabe uzuale ne ușurau planurile. Armele noastre, sărăcia noastră și curajul nostru neclintit ne ajutară mult.

Am suferit mult din cauza febrei, a căldurii dogoritoare, a apei stătute, a alimentației proaste și neîndestulătoare și a greutății drumului pe care această permanentă luptă pentru viață le aducea cu sine.

După cum am mai spus, descrierea aventurilor noastre ar putea umple un volum întreg, fără să le epuizăm.

Greutatea situației noastre poate fi închipuită atunci când, fiind odată prinși — spre nenorocirea noastră — abia am putut să scăpăm prin fugă, lăsându-ne numai armele acolo.

De aici înainte, nenorocul ne urmări.

În curînd ne-am trezit în fața unui grup de călăreți Tuaregi, care începură să ne atace cu focuri de armă fără ca noi să le putem răspunde. Îmi venea să plîng din cauză că nu aveam arme. Sentimentul neputinței totale era groaznic... Să te lași măcelărit ca o oaie, fără a te putea apăra...

Călăriserăm împreună păstrînd intervale mari iar Digby era ascuns privirilor noastre printr-un bloc de stîncă.

Îngenunchearăm cămilele și ne puserăm — ascunși fiind în spatele cămilelor — bastoanele la ochi, ca și când ar fi fost puști, pentru a înșela dușmanul ce se apropia în mare goană... Dar unde putea fi Digby? Oare reușise să fugă?...

Oare reușise să fugă?...

Un sunet puternic de trompetă ne atrase atenția. Efectul fu magic. Tuaregii se crezură prinși într-o capcană și o luară la fugă.

După ce sunetul de trompetă se sfârși, Hank urlă comenzi militare în limba franceză; în stînga lui, Buddy semnaliză unor trupe franceze imaginare din spate prezența inamicului.

Tuaregii, uluiți, bănuind existența unor trupe numeroase în stînga, se întoarseră spre dreapta și fugiră în goană în timp ce unul din ei, probabil din dorința de a se distinge, se desprinsese din grup și călări în direcția din care se auzise trompeta.

— Repede! am strigat eu, o să-l omoare. Am urlat numele lui Digby, pentru a-l preveni. Dar era prea târziu. Se auzi o împușcătură; cînd ne-am apropiat în fugă, Digby era întins mort pe nisip, în timp ce ucigașul fugi la vederea noastră.

Digby era mort. Michael era mort. Totul în mine era mort.

Continuam să trăiesc ca un automat, ca un condamnat la moarte care își așteaptă execuția în orice clipă.

L-am înmormîntat pe Digby acolo unde murise, deși ne puteam aștepta în orice clipă la întoarcerea Tuaregilor.

— Și-a jertfit viața pentru noi, spuse Hank și-și mușcă buzele.

— Nici un om nu poate face mai mult pentru altul, am spus eu zguduit.

Buddy nu spuse nimic — Buddy plîngea.

Ne-am luat după urmele Tuaregilor, pînă ce am ajuns la o oază, unde ne-am aprovizionat cu apă, pentru ca apoi să ne continuăm drumul.

Curînd după aceea, ne surprinse o groaznică furtună de nisip, care era să ne omoare și care șterse cu desăvîrșire toate urmele.

Am rătăcit un timp, ajungînd în cele din urmă, aproape morți de sete, la o albie de rîu : am găsit-o secată.

Aici, cămilele, complet istovite, au mîncat ceva otrăvitor și au murit în cursul următoarelor treizeci și șase de ore.

Eram pierduți în pustiu, nu știam dacă drumul de caravane se afla la estul sau la vestul nostru, n-aveam puști, n-aveam provizii, n-aveam cămile ; ne mai rămăsese doar un burduf cu apă.

Am luat hotărîrea să nu bem această apă decît dacă de ea va depinde viața noastră.

Mai rătăcirăm o zi — lucru de neînchipuit — fără apă ; la sfîrșitul zilei nu știam dacă ne depărtaserăm și mai mult de drumul caravelor, pe care se aflau oaze, puțuri și sate.

Dacă voiam să regăsim drumul de caravane pentru a pune mîna — în cine știe ce chip, — pe niște cămile, trebuia să riscăm să întîlnim patrulă franceze. Pe drumul de caravane, moartea era probabilă, aici în pustiu, însă pe jos era sigură.

Seara n-am mai fost în stare să vorbim, buzele ne erau negre și crăpate, limba ni se umflase, gîtlejurile ne erau infundate, gurile complet uscate. Este o senzație nespus de neplăcută, să ai gura atît de uscată încît să ai impresia că e făcută din piele tăbăcită...

Am arătat prețiosul nostru burduf cu apă și mi-am ridicat întrebător sprîncenele.

Hank dădu din cap, arătă spre soarele care apunea și apoi spre zenit. Trebuia să lăsăm apa pentru ziua următoare, în care ne putea merge și mai rău decît astăzi.

Am mers toată noaptea, căci viața noastră atîrna de găsirea „drumului“.

Spre dimineață n-am mai putut să merg și am căzut jos, fără să vreau. Am încercat să mă ridic, dar nu am izbutit. Deoarece ceilalți doi văzură că nu mai puteam să înaintez, se culcară lângă mine și adormirăm.

Cînd mă trezi soarele, l-am văzut pe Buddy palid ca moartea, privind țintă la o bucată de hîrtie ruptă dintr-o agendă.

Mi-o întinse și am citit ce era mîzgălit pe ea :

„Prietenii,

*Beți încet apa și mergeți cît mai repede înainte,
Dragul și bunul meu Buddy, adio !*

Hank“

Hank plecase.

Buddy luă o înghițitură de apă din burduf, o ținu o clipă în gură și apoi o bău încet.

— Fă la fel, gemu el răgușit. Trebuie să facem ce a spus Hank, adăugă, văzîndu-mă că refuzam. Dar mi-era imposibil să beau apă.

— Bea, insistă Buddy, să nu se fi jertfit în zadar... A făcut-o doar pentru d-ta...

Mi-am umplut gura și am înghițit apa, dar nu am putut înghiți și senzația care îmi strîngea gîtlejul...

În ziua aceea și în cea următoare ne-am mai tîrît cu greu înainte, ne-am umezit din timp în timp gura și pe la apusul soarelui, în a doua zi, am văzut o „fata morgana“ : un sat cu palmieri și cu o mică moschee albă — dar nu era o iluzie, ci realitatea.

Am rămas cîteva luni în acest sat, l-am căutat pe Hank în pustiu, am lucrat ca țărani, ca sacagii, ca păzitori, conducători de cămile, am primit orice lucru ce ni se oferea și nu dormeam niciodată în același timp.

Cînd veneau patrulare franceze să viziteze satul, ne ascundeam sau fugeam în pustiu, simpatiile țăranilor fiind de partea noastră. Am fi putut să ne alăturăm în mai multe rînduri caravanelor ce se îndreptau spre sud, dar nu voiam să-l silesc pe Buddy să păzească regiunea.

Buddy era atît de convins că lui Hank nu i se întîmplase nimic și că trebuia să apară astăzi sau mâine, încît se îmbolnăvi din cauza repetatelor speranțe zadarnice și a dezamăgirilor neîncetate.

Dar cînd într-o bună zi o caravană veni din nord, îndreptîndu-se spre sud, spre Zinder — unde era cartierul general al armatei teritoriale — Buddy propuse să ne alăturăm ca păzitori și conducători de cămile.

— Nu poți rămîne aici pe veci, prietene, spuse el. Cred că am fost prea egoist. Dar nu puteam pleca, cît timp mai exista o speranță că-l vom găsi pe Hank...

Dacă n-ar fi fost scrisoarea lui Michael și dorul meu după Isabella, l-aș fi silit pe Buddy să mai rămînă, căci aceasta era dorința lui, cea mai arzătoare.

Nimic nu-i putea zdruncina încrederea în superioritatea prietenului său asupra pustiei și a morții... Ne-am alăturat unei caravane și am fost repartizați la paza armată de însoțire. Cînd ne-am apropiat de Zinder, am părăsit caravana, deoarece ne temeam că acolo ne-ar putea recunoaște, cineva.

Aventurile noastre între Zinder și granița engleză de la Barbera, unde am văzut întîia oară trupe de „Hausa“ în uniforma armatei din Africa de vest au fost numeroase, iar greutățile mari. Dar soarta părea împăcată, iar norocul, care ne devenise indiferent după pierderea lui Digby și a lui Hank, se întoarse din nou în favoarea noastră.

Într-o bună zi ne-am făcut intrarea, călări pe niște bieți măgari, în marele oraș Kano ; acolo m-am prezentat unui englez mirat drept un compatriot al său.

Omul acesta era însăși bunătatea și mă puse în legătură cu prietenul lui, care la rîndul său era prieten cu mătușa Patricia, un oarecare Mr. Lawrence, din serviciul civil al Nigeriei.

Mr. Lawrence îmi trimise bani și invitația de a veni împreună cu Buddy, ca să locuim la el.

Cînd i-am spus lui Buddy că a doua zi va călători iarăși într-un tren, mă refuză net.

Buddy îmi spuse că venise cu mine la Kano numai pentru a mă ști salvat, dar că voia să se întoarcă de îndată pentru a-l căuta pe Hank.

Nimic nu-i putea zdruncina hotărîrea și orice vorbe erau zadarnice. Și apoi nu era prea plăcut să cauți să-l convingi că prietenul lui era mort.

— Ai pleca, dacă ai ști că fratele d-tale rătăcește undeva pe aici ? spuse el. Nu-i așa că nu ?... Hank și-a jertfit viața pentru noi.

Tot ce-am putut face pentru el a fost să-l aprovizionez cu ceea ce se găsea la Kano ; două cămile bune, una pentru călărit și alta pentru provizii, apă și muniții, un mic cort și un fost soldat „Hausa” — care îmi fusese recomandat de un englez, un funcționar guvernamental numit Mordaunt — drept servitor și ghid.

Mordaunt îi explică lămurit soldatului că va trebui să meargă cu acest „explorator” american, de care va asculta în toate, spre nord. Jumătate din remunerație o va primi înainte de plecare, iar cealaltă cu o recompensă specială în plus, care va depinde de felul cum se va purta —

cînd se va întoarce la Kano cu stăpînul său, sau va fi concediat din serviciu în condițiuni onorabile.

M-am despărțit cu greu de micul, bravul și inimosul Buddy și eram convins că nu se va întoarce niciodată la Kano decît împreună cu Hank — ceea ce era cu totul improbabil.

Am plecat cu trenul din Kano spre o localitate oarecare, al cărei nume nu l-am reținut, iar Lawrence mă aștepta pe peronul gării. L-am recunoscut îndată în el pe omul tăcut și oarecum închis pe care-l văzusem de două sau trei ori la Brandon Abbas.

Povestea mea păru că-l interesează mai mult decît crezusem cu puțință.

— Aș vrea să știu dacă un roman ar putea suna atît de fantastic ca această povestire a unor fapte petrecute într-adevăr, spuse el, după ce terminasem. Și tot nu cunoști soluția secretului, care este legat de dispariția safirului Blue Water ?

— Nu, am spus eu. Știu numai că fratele meu Michael n-a furat niciodată ceva în viața lui.

— Desigur, aprobă el. Natural... Și acum ți-aș povesti și eu ceva...

Maiorul vostru, de Beaujolais, a fost la Zinder în interes de serviciu și a plecat de acolo în concediu, trecînd prin Kano. L-am întîlnit pe peronul gării din Kano și mi-a istorisit toată povestea de la Zinderneuf, atît cît o știa și el — mi-a vorbit adică despre găsirea „mărturisirii“ fratelui d-tale și așa mai departe... Apoi am plecat la Brandon Abbas și i-am raportat Lady-ei Brandon ceea ce mi se povestise — dar nu mi s-a părut că o interesa în mod prea deosebit !

Era aproape de necrezut și mă minunam că ședeam aici, într-un fotoliu, sub cerul african, la un „whisky and soda“, în fața cortului cuiva care îmi povestea că fusese la Brandon Abbas și relatase întâmplările de la Zinder-neuf.

Ceea ce mă mira mai mult din toată povestea lui Lawrence era faptul că mătușa Patricia nu părea să pună mare preț pe redobîndirea safirului „Blue Water“...

Cînd își termină Lawrence povestirea, am aflat prin el multe noutăți de la Brandon Abbas.

Sir Hector Brandon murise. Murise nenorocit și părăsit, la Cașmir, de holeră — îl părăsiseră toți servitorii cînd i se cunoscuse boala.

Capelanul murise de un atac de apoplexie. Claudia se măritase cu unul din cei mai bogați bărbați din Anglia, destul de bătrîn pentru a putea fi bunic.

August, care totdeauna fusese prost călăreț, căzuse de pe cal la o vîntoare, fusese tîrit pe o distanță destul de mare și bineînțeles murise.

Isabella era sănătoasă. Nu, nu se măritase. De cînd nu mai auzise Mr. Lawrence nimic de Lady Brandon? O, nu de mult, de abia de o lună. Lady Brandon scria mai des acum decît înainte. Se părea că nu mai are pe nimeni cu care să se sfătuiască, de cînd murise capelanul...

Isabella era sănătoasă și nu se măritase!... Oare îmi mai păstra aceleași sentimente ca în acea dimineață, în care îmi luasem rămas bun de la ea — dimineața aceea care îmi părea acum atît de îndepărtată, de parcă aș fi trăit-o într-o viață anterioară?

Mă simțeam prost de cîtăva vreme. M-am îmbolnăvit de malarie și de dizenterie — o combinație nefastă, de care cu greu scapă cineva, și care lasă urme serioase.

Cred că Lawrence n-ar fi putut face mai mult pentru mine chiar dacă aş fi fost unicul său fiu ; medicul militar, care fu chemat în grabă, se dovedi foarte priceput. Am zăcut mult timp, bolnav grav, mi-am revenit apoi cu greu, dar în cele din urmă veni ziua în care mă aflam în drum spre Anglia, plecând din Lagos.

George Lawrence, care jurase să nu mă lase din ochi pînă ce nu m-ar fi depus sănătos la Brandon Abbos, călători cu mine. Dar aveam bănuiala că n-o făcea atît pentru mine, cît mai degrabă pentru a o vedea pe mătuşa Patricia.

Şi astfel m-am trezit într-o bună zi pe bordul unui vapor, respirînd aer curat de mare şi privind cum se îndepărta coasta îngrozitoare a Africi, în care lăsasem pe cei doi fraţi ai mei şi pe doi din cei mai de treabă oameni, Hank şi Buddy.

Dar eram destul de egoist pentru a încerca să uit trecutul şi a mă bucura de viitor, de Isabella, de la care aveam un bun număr de telegrame în buzunar.

Nu vreau să descriu revederea. Cine iubeşte sau a iubit vreodată, îşi poate închipui ce simţeam în timp ce mă apropiam de pavilionul pe care-l alesese drept loc al întîlnirii noastre, în locul prozaicei gări sau a bordului vaporului.

Iubita mea era mai frumoasă şi mai fermecătoare decît oricînd.

Ce noroc că bucuria nu omoară, căci altfel n-aş fi supravieţuit acestui ceas. Mătuşa Patricia era cam rezervată, la început.

După masă, în salonul în care dispăruse „Blue Water“, i-am înminat, în prezenţa Isabellei şi a lui George Lawrence, scrisoarea şi pachetul ce-mi fuseseră încredinţate de Michael.

Mătuşa Patricia deschise scrisoarea, aruncă o privire rapidă şi citi apoi cu voce tare :

„Scumpă mătuşă Patricia,

Cînd vei primi această scrisoare, vei fi mort, şi cînd o vei fi citit, sper că mă vei ierta, deoarece am făcut numai ceea ce socoteam eu că este cel mai bine, fără a-ţi putea însă răsplăti decît în mică măsură bunătatea ce ai dovedit-o faţă de mine şi faţă de fraţii mei.

Scumpă mătuşă, ştiam că i-ai vîndut pe „Blue Water“ maharajahului, de dragul nostru şi pentru a putea plăti datoriile ce împovărau moşia, mai ştiam că odată va trebui să se întoarcă Sir Hector, care va voi să transforme piatra în bani, pentru scopurile sale desfrîate.

Mă aflu din întîmplare în armura de cavaler, cînd i-ai predat piatra vizirului sau agentului maharajahului. Am auzit tot ce ai spus — şi cînd am descoperit că ți-ai procurat un duplicat fără valoare, pentru a ascunde vînzarea, m-am gîndit ce minunat ar fi dacă s-ar face o spargere la noi şi s-ar fura duplicatul lui „Blue Water“. Hoţii ar fi păcăliţi, iar vînzarea safirului n-ar fi niciodată descoperită de Sir Hector.

Dacă aş fi cunoscut locul safe-ului în care păstrai piatra falsă, aş fi furat-o de dragul D-tale.

Apoi a venit scrisoarea lui Sir Hector, prin care îşi anunţa întoarcerea; ştiam că situaţia era disperată şi că trebuia să lucrez cu iuţeală.

În consecinţă, am făcut să dispară reuşita imitaţie, pe care ți-o înapoiez acum, rugîndu-te să mă ierţi. Eram gata să înapoiez piatra în aceeaşi noapte, dar sînt fîrîcit că n-am făcut-o. (Spune-i asta lui John.)

Te rog mult să-l laşi pe Sir Hector la credinţa că aş fi un hoţ ordinar şi că am furat pe „Blue Water“ — căci

altfel toate încurcăturile au fost de prisos și scopul — acela de a te scăpa pe D-ta de neplăceri — n-ar fi atins.

Cred că ai făcut foarte bine când ai vândut piatra, întrebuințind suma obținută în folosul sănătății și buneii stări a țăranilor și arendașilor, precum și pentru ridicarea productivității moșiei, în loc ca piatra să stea în safe, fără a aduce nimănui vreun folos.

Mi-am regretat fapta, când zăpăciții aceștia de Digby și John au fugit și ei de acasă. Nu mi-ar fi trăznit niciodată prin minte că ar putea face o asemenea nebunie...

Sper că totul a ieșit bine, așa cum era intenția mea. Pun rămășag că chestiunea l-a afectat mult pe unchiul Hector.

Sper, scumpă mătușă, că te-am ajutat într-o oarecare măsură.

Cu sincere mulțumiri pentru tot ce-ai făcut pentru noi, rămân al D-tale nepot iubitor și admirator

«Beau» Geste“.

— Cu adevărat nobil ! spuse mătușa Patricia, și am văzut, pentru întâia oară în viața mea, că-i luceau lacrimi în ochi.

Extras dintr-o scrisoare a lui *Georgé Lawrence* către colonelul *Henri de Beaujolais*, comandantul regimentului de Spahii Nr. 1, Corpul XIX de Armată. Africa :

„...Și aceasta ar fi a doua jumătate a povestirii, dragă prietene. Păcat de acești doi băieți minunați, *Michael* și *Digby Geste*...

Amănuntele ți le voi povesti când vei veni — după cum sper — în iunie, în Anglia.

Îmi ești cel mai bun prieten, *Henri* și te rog să-mi fii cavalier de onoare : aceasta este o dorință pe care o împărtășește și *Lady Brandon*.

Cine s-ar fi gîndit că, după treizeci de ani de dragoste tăcută, voi avea acest noroc. Mă simt ca de douăzeci de ani !...

Iar John, acest curajos băiat, se va căsători cu frumoasa copilă de care-ți amintești poate. Lady Brandon se ocupă foarte mult de ei, și am impresia că netezind calea acestor doi tineri, crede că face ceva pentru Michael...“.

— SFÎRȘIT —

*Personajul principal a fost magistral întruchipat de celebrul actor american Gary Cooper în filmul de succes **Beau Geste**.*

Un fort apărat de morți, un comandant ucis, un cadavru dispărut, confesiunea unui tâlhar, sînt doar cîteva fragmente din uluitoarea situație cu care se confruntă Henry de Beaujolais ajuns la Fortul Zinderneuf într-o misiune de salvare.

Astfel începe această extraordinară poveste despre curaj, hotărîre și aventură într-un deșert exotic și violent unde camaraderia, brutalitatea, revolta, nebunia și moartea năpraznică se împletesc cu soarta fraților Geste și a fabulosului safir Blue Water.

